

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSAL ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU
SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI -II-
24-26 NİSAN 2024

PROGRAM KİTAPÇIĞI & ÖZETLER



AMASYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSAL ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU
SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI

-II-

24-26 NİSAN 2024

PROGRAM KİTAPÇIĞI & ÖZETLER



AMASYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI



**AMASYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI**

Kitabın Adı

AMASYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ ULUSAL ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU
SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI -II-
24-26 NİSAN 2024 PROGRAM KİTAPÇIĞI &
ÖZETLER

Kapak Tasarımı

Dr. Öğr. Üyesi Aysel GÜNEY TÜRKEÇ

Yayın Yönetmeni

Timur YILMAZ

ISBN: 978-625-94732-0-8

Yayın No: 11

Baskı Sayısı ve Tarihi

1. Baskı / Mayıs 2024

Baskı

Amasya Üniversitesi Yayınları

Düzenleme Komitesi

Doç. Dr. Hasan YERKAZAN

Doç. Dr. Önder ERYILMAZ

Doç.Dr. Volkan KUKUL

Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin GEDİK

Öğr. Gör. Muhammed Murat GÜMÜŞ

Arş. Gör. Ömer ARSLAN

Tuncay YAZICI

Şaheste UZUN

Sinem SİVRİ

Serap ÇAM

Rumeysa BIYIK

Azize DOĞAN

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Serap TAŞDEMİR, *Amasya Üniversitesi*

Prof. Dr. Kemal AYDIN, *Amasya Üniversitesi*

Prof. Dr. Asım ÇOBAN, *Amasya Üniversitesi*

Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR, *Amasya Üniversitesi*

Prof. Dr. Meltem A. KÖSTERELİOĞLU, *Amasya Üniversitesi*

Prof. Dr. Abdullah T. İMAMOĞLU, *Trakya Üniversitesi*

Doç. Dr. Metin HAKVERDİOĞLU, *Amasya Üniversitesi*

Doç. Dr. Mehmet ŞAŞA, *Amasya Üniversitesi*

Doç. Dr. Erkan ÇER, *Amasya Üniversitesi*

Doç. Dr. Adem GÜNEŞ, *Amasya Üniversitesi*

Doç. Dr. Nazan KAHRAMAN, *Amasya Üniversitesi*

Doç. Dr. Melike BAŞ, *Amasya Üniversitesi*

Doç. Dr. Yusuf Kemal ÖZTÜRK, *Amasya Üniversitesi*
Doç. Dr. Fatih Mehmet YILMAZ, *Hitit Üniversitesi*
Doç. Dr. M. Alpaslan KARTAL, *Kafkas Üniversitesi*
Doç. Dr. Abdulhamit BUDAK, *Amasya Üniversitesi*
Doç. Dr. Fatih ÖZTÜRK, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi*
Doç. Dr. Faruk BOZDAĞ, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Doç. Dr. Mehmet Şükrü BELLİBAŞ, *University of Sharjah, BAE*
Dr. Öğr. Üyesi, Uğur GEZER, *Bozok Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Özge ÇETİN, *Amasya Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Nihan OSMANAĞAOĞLU, *Amasya Üniversitesi*
Dr. Çağrı DEMİRTAŞ, *Adıyaman Üniversitesi*
Dr. Efrijum GİNANTO, *Islamic State University of Jambi, Jambi, Endonezya*
Dr. Elizabeth GİL, *Fordham university, New York, ABD*

İletişim Bilgileri:

Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Akbilek Mah. Hakimiyet Cad. No:4/3 PK:05100

Merkez/AMASYA

0358 211 50 45

sosyalbilimler@amasya.edu.tr

Bu 'Sempozyum Özet Kitabı'nda yer alan sunum yazılarının sorumluluğu yazarlarına aittir. The responsibility of the presentation papers in this 'Symposium Abstract Book' belongs to the authors

İÇİNDEKİLER

DÜZENLEME KOMİTESİ..... 0

BİLİM KURULU 0

İÇİNDEKİLER 1

PROGRAM AKIŞ PLANI 1

**RAVZATÜ'L-HİKEM FÎ AHLAKİ'L-ÜMEM'DE ÜLFET VE ÜNSİYET
KAVRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME..... 25**

Esra MATUR TANĞÜÇ

**BATT'NIN DOĞU'YA KARŞI SINIRDA TUTUMU: ODİUM-AMARE
KOMPLEKSİ 28**

Esra ÖZTUNÇ - Halil APAYDIN

BOYKOTUN İSLAM HUKUKUNA GÖRE ÖNEMİ* 30

Ayşenur ÇOBAN - Mustafa BORAN

**TRT DİYANET ÇOCUK KANALI ÜZERİNE BİR İNCELEME: GALİP
MÜLAYİM ÖRNEĞİ 33**

Ahmet BEKTAŞ

**ÖZEL EĞİTİM ORTAOKULLARINDA DKAB DERSİNE GİREN
ÖĞRETMENLERİN KULLANDIKLARI YÖNTEMLER, YAŞADIKLARI
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: ÇORUM İL MERKEZİ ÖRNEĞİ 36**

Hayrun Nisa DARBAŞ

DİN GÖREVLİLERİNDE MESLEKİ DOYUM (KIRŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ)..... 38

İsmail Hakkı ŞAHİN

MÜNEVVER AYAŞLI'DA TOPLUMSAL HAYAT VE DİN İLİŞKİSİ 40

Tuğba YİĞİT

VELİ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNDEN 4-6 YAŞ KUR'AN KURSU EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (ÇORUM ÖRNEĞİ) 44

Eda ÖZÇULHA

İSMET ALTIKARDEŞ'E GÖRE İYİ İNSAN VE İYİ MÜSLÜMAN OLMA .. 48

Büşra ILICA

HİRİSTİYANLIKTA HOMOSEKSÜELLİĞE YAKLAŞIM SÜRECİ 51

Merve KATIRCI - Hülya ÇETİN

TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞME VE DİN..... 54

Neslihan ALAN

2

DİNİN DİĞER SOSYAL KURUMLARLA FONKSİYONEL İLİŞKİSİ..... 57

Filiz BORA

GÖNÜLLÜLÜK FAALİYETLERİ, HAYATIN ANLAMI VE DİNİ TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİ 60

Zeynep SALBAŞ

KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ (ACT) VE TASAVVUF İLİŞKİSİ: BİLİŞSEL AYRIŞMA VE ZİKİR 63

Fatma Şüheda DİLMEN

TOPLUMSAL DEĞİŞME VE DİN 66

Esin ALTUNTAŞ

**SÜHREVERDİ’NİN VARLIK ONTOLOJİSİNDE İNSANIN KONUMU VE
ARINMA PROBLEMİ..... 68**

Sema GÜLER

**4-6 YAŞ KUR’AN KURSLARI İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ
TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ..... 70**

Ayşemen YILMAZ

**“HAYVAN İLE İNSAN MÜNAZARASI’NDAKİ GİZLİ MESAJ” -İHVÂN-I
SAFÂ’DA ALEGORİK FABL ÖRNEĞİ 73**

Şahin CAM

JOHN STUART MILL’İN ETİK VE ÖZGÜRLÜK ANLAYIŞI 76

Zeynep EKŞİCİ

DAVİD HUME’A GÖRE DİNİN KÖKENİ..... 79

Sümeyye ÖZTÜRK

**ÖLÜM SOSYOLOJİSİ BAĞLAMINDA GAZZE HABERLERİ: YENİŞAFAK VE
SÖZCÜ HABER SİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 82**

Ceydanur ÜNLÜ

**CUMHURİYET SONRASI TÜRK MİLLİYETÇİLERİNİN ALEVİ BEKTAŞİ
ZÜMRELERİNE BAKIŞ AÇISI..... 85**

Yasin ŞAHİN

BİR ALEVİ KÖYÜNDE SON CEM 88

Zeynep GÖÇER

**HACI BEKTAŞ VELİ MÜZESİNDE BULUNAN EN ESKİ TARİHLİ ÜÇ
HÜSN-İ HAT LEVHASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 90**

Büşra AY

**ORTAÖĞRETİM DERS KİTAPLARINDA HACI BEKTAŞ VELİ İLE İLGİLİ
BİLGİLERİN ANALİZİ 92**

Yasemin SÖZER - Mihriban ARTAN OK

**HİRİSTİYANLIKTA CİNSİYET AYRIMCILIĞININ KİTAB-I
MUKADDES'TEKİ TEMELLERİ..... 97**

Yasemin Gür ÖZBAHADIR - Nuh YILMAZ

**CİNSEL ŞİDDET ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE
BİR İNCELEME..... 99**

Öznur GÜLTEKİN - Nazan KAHRAMAN

4 **TOPLUMSAL CİNSİYETTE KADIN VE SİYASET 102**

İrem Nur ARISOY

**KADIN EMEĞİ ÜZERİNE YAPILAN TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ
..... 105**

Şeyma Nur KOÇAK - Damla TABİK - Emrah KOPARAN

**TÜRKİYE'DE SOKAKTA YAŞAYAN ÇOCUKLARA YÖNELİK SUNULAN
SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI 107**

Duygu UZUN - Hatice BARAN - Songül ASLANTOSUN - Salih KALKAN

YAŞLILIK VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ 111

İsmail ÖZBAHADIR - Zehra İncedal SONKAY

**KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE
BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ..... 113**

Gülşen Nur CANAZ - Tülin ŞAHİN - Nazan KAHRAMAN

TOPLUMSAL MARUZİYET: “DIŞLANMIŞ KADIN” VE “GECE DERSLERİ” ESERLERİNDE KADIN PORTRELERİ 116

Evrin DEMİR

KUR’ÂN YORUMUNDA MEALCİ YAKLAŞIM; YAŞAR NURİ ÖZTÜRK ÖRNEĞİ 118

Ali İhsan KALKAN

134 NUMARALI SİVAS ŞERİYYE SİCİLİ’NDE 121

Abdulkadir TURAN

FETİH SURESİ BAĞLAMINDA AHDE VEFA 123

Arife GÖZEL

YÛSUF SÛRESİ’NDE HZ. YÛSUF’A İSNAT EDİLEN HATALARIN YORUMSAL FARKLILIK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 126

Bekir YILMAZ- Ali SOYLU

HADİSLER IŞIĞINDA KIL VE TÜYLERİN ALINMASI 129

Dursune KORKMAZ - Selahattin AYDEMİR

İSLAM HUKUKUNDA GELİŞİM DÖNEMLERİNE GÖRE ÇOCUĞUN BESLENME HAKKININ İNCELENMESİ 131

Eda TOHUMCU- Mustafa BORAN

EBÛ TÂLİB EL-MEKKÎ’NİN KÛTÛ’L-KULÛB’UNDA TAKVÂ 133

Ekrem POLAT

LOKMÂN SÛRESİ’NDEKİ PSİKOLOJİK TAHLİLLER 136

Elif ARDUÇ

**MAHİYETİ VE PRATİĞİ BAĞLAMINDA KUR'ÂN'DA MÜCADELE
ÖLGUSU..... 139**

Emine BERÇİN - Muhammed Bahaeddin YÜKSEL

**İSLAM HUKUKUNDA EVLİLİK UYUŞMAZLIĞINA CEVAP OLARAK
ERKEĞİN TE'DİB HAKKININ DEĞERLENDİRİLMESİ..... 142**

Emine İLHAN

**ZENBİLLİ ALİ EFENDİ'NİN HAYATI VE MUÂMELÂTA DAİR FETVÂLARI
..... 144**

Emine ŞAHİN

**ARAP DİLİNDE SAHİPLİK BİLDİREN İZAFET ÇEŞİTLERİ: MİLKÎ İZÂFET
ÖRNEĞİ..... 146**

Enes KARABULUT

6

**ALİ YARDIM'IN MESNEVİ HADİSLER ADLI ESERİNDE İNFAKA DAİR
HADİSLERİN KAYNAKLARI..... 148**

Furkan OTKAN

**İSLÂM HUKUKU VE AFGANİSTAN MEDENİ HUKUKU AÇISINDAN
ÇOCUKLARIN HİDÂNE HAKKI..... 151**

Hujjatullah NAZIRI

ERGENLERDEKİ AKRAN ZORBALIĞINA..... 154

Hüsna Elif ÖZSOY

**ESTETİK AMAÇLI CERRAHİ MÜDAHALELERİN İSLAM HUKUKU
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 156**

İsa AKKURT

ABDULLAH B. CAHŞ'IN İSLAM'A HİZMETLERİ VE İLKLERİ 159

Mehmet Akif ÖZAYDIN

**RUKÜYA GİDERKEN ELLERİN KALDIRILMA(MA)SI MESELESİNDE
CUMHUR VE HANEFİLER ARASINDAKİ İHTİLAF 161**

Mehmet AKPOLAT

**NAMAZLA İLGİLİ TERGİB VE TERHİB RİVAYETLERİNİN NAMAZLARA
ETKİSİ 163**

Tayyib Talha PEKER - Selahattin AYDEMİR

**ON MADDE ÜZERİNDEN TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI VE
İSLAM HUKUKU 166**

Mehmet Ali ÖZTÜRK

**SAÇ BOYAMAYA DAİR RİVAYETLER HAKKINDA TARTIŞMALAR VE
ANLAŞILMA BİÇİMİ 169**

Mehmet Ali YILDIRIM - Selahattin AYDEMİR

**İRAN'IN İSLAM DEVRİMİNE GEÇİŞİNDE VELAYET-İ FAKİH
TEORİSİNİN ROLÜ 172**

Merve AKTAŞ

**GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALARIN (GDO) İSLAM
HUKUKUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 175**

Mustafa DOĞDU- Mustafa BORAN

**DİNİ VE POZİTİF HUKUKTAKİ YORUM METOTLARINDAN GÂİ
(TELEOLOJİK) YORUM METODU 178**

Münevver ÇUKUROVA - Yıldray SİPAHİ

KLASİK TASAVVUF ESERLERİNDE ZÜHD KAVRAMI 181

Necmettin ÇANTAŞ - İbrahim TÜRKOĞLU

HZ. PEYGAMBER ÖRNEKLİĞİNDE HAYÂ VE İMAN BÜTÜNLÜĞÜ 183

Osman KILINÇ

HAKSÖZ DERGİSİNDE İSLAMCILIK..... 185

Ömer Faruk ÇETİNKAYA - Betül YURTALAN

KÂMİL MİRAS'IN HADİS İLMİNE KATKILARI 187

Ömer Faruk İLTER - Emine DEMİL

**KONYA BÖLGE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİNDEKİ ÂYET
KONULU TEFSİR RİSÂLELERİ..... 190**

R. Betül DEMİRAYAK

**NÜBÜVVETE YAPILAN İTİRAZLAR BAĞLAMINDA DEİZMİN ARKA
PLANI..... 193**

Sadi ŞAHİN - Ahmet YALÇIN

**EL-HİDAYE KİTABI ÖZELİNDE KİTAB'ÜL-BUYU'DAKİ RİBÂ VE SARF
KONULARINDA MEZHEP İÇİ İHTİLAFLARIN İNCELENMESİ 195**

Selman ÇİLOĞLU - Nazım HANZADE

**DEMİRİNİN HAYATI, İLMİ ŞAHSİYETİ,ESERLERİ VE HAYATÜ'L-
HAYEVÂN ADLI ESERİNİN ARAP DİLİ VE EDEBİYATI AÇISINDAN
İNCELENMESİ..... 197**

Sinan GÜLER

**İSLAM FIKHINDA KANATLI HAYVANLARDAN TAVUKLARIN
YETİŞTİRİLMESİ VE KESİM USULLERİ..... 200**

Süleyman AKIN - Mustafa BORAN

KUR'ÂN'IN KISSA VE TEMSİL YÖNTEMİNİN İKİ BAHÇE SAHİBİ
KISSASI ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ (MEFÂTÎHÜ'L-GAYB
TEFSİRİ ÖZELİNDE)..... 203

Şükran GÜNEŞ - Durmuş ARSLAN

ÇAĞDAŞ İSLAM ÜLKELERİNDE DİYET UYGULAMALARI (SUUDİ
ARABİSTAN ÖZELİNDE BİR İNCELEME) 205

Tuğçe ŞAHİN

E-TİCARETTE KABZ (TESLİM)' IN SANALLIĞI MESELESİ..... 208

Selim ERGEN

HÜSN Ü AŞK' TA TABİAT İLE İLGİLİ TEŞBİH UNSURLARI..... 210

Şükrü TUNÇ

1950- 1960 ARASI YAYIN HAYATINA GİREN DÖRT DERGİNİN (HİSAR-
YEDİTEPE-PAZAR POSTASI-PAPİRÜS) POETİKALARININ
KARŞILAŞTIRILMASI 212

Arda KORKMAZ

ABUŞKA VE SENGLAH LÜGATINDA AKRABALIK BELİRTEN ADLARIN
SÖZLÜK BİLİMİ AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRİLMESİ..... 214

BİLGE KILIÇASLAN

DERLEME SÖZLÜĞÜNDE RENK ADLARI..... 217

Ebru SAĞÖZEN

EDEBİYATTAN TİYATROYA 'BAKIŞ AÇISI' 219

Melike DURAK ARAS

NİYÂZÎ-İ MISRÎ'NİN ŞİİRLERİNDE "KADIZÂDELİLER" ELEŞTİRİSİ... 222

Elif SAKARYA

**GÜZİDE ŞEFİK'İN YENİ ŞARK GAZETESİNDE YAYIMLANAN HİKÂYELERİ
ÜZERİNE BİR İNCELEME 225**

Asena Yağmur ÇELİK

**ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ'NIN “MI KALDI” REDİFLİ GAZELİNE BİR ŞERH
GİRİŞİMİ 227**

Habib ERDEM

**ÇAYKARA'NIN TAŞLIGEDİK KÖYÜNDE DERLENEN MEMORATLAR
ÜZERİNE BİR İNCELEME 229**

Meltem ARSLAN

MERZİFON VE GÜMÜŞHACIKÖY (AMASYA) ZAKİRLİK GELENEĞİ... 231

Fedai ŞAHİN

**“SEDEF KAKMALI EV” İLE “USHER EVİ'NİN ÇÖKÜŞÜ” HİKÂYELERİNİN
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ..... 233**

Şeyma KAMİLOĞLU

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE SORUNLARINA İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 235**

Özge KESKİN - Asım ÇOBAN

**BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDAKİ ÖĞRENCİLERİN ELEŞTİREL VE
YARATICI DÜŞÜNME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ..... 238**

Zülcüf SADIK - Asım ÇOBAN

**PLATON FELSEFESİNDE DEĞERLERİN KAYNAĞI VE MAHİYETİ
PROBLEMİ 241**

Fadime KARATAŞ - Salih KALKAN

MOĞOLLARIN YENİ YIL BAYRAMI: TSAGAAN SAR..... 243

Leyla ÖZER

TÜRKİSTAN COĞRAFYASINDA ALAŞ ORDA HAREKETİ'NİN (1917-1920) TARİHİ, ORTAOKUL AZERBAYCAN VE TÜRKİYE TARİH DERS KİTAPLARINA YANSIMASI..... 245

Elçin SÜLEYMANOV

MİR CELAL PAŞAYEV'İN HAYAT VE FAALİYETİ (1908-1978) (DOÇ.DR. A. HALİLLİ'NİN MÜLAKATIYLA) 247

Elçin SÜLEYMANOV

SELÇUKLULAR VE HAŞHAŞİLER İLİŞKİLERİ 249

Mertkan MERT

HASAN HÜSNÜ SAKA'NIN MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDEKİ FAALİYETLERİ..... 251

Sevcan ASLAN ÇETİNDAG

VIII. DÖNEM ADANA MİLLETVEKİLİ MUSTAFA HİLMİ URAN'IN HAYATI VE MECLİS FAALİYETLERİ 254

Gamze Nur ARIK

MOĞOLLARDA DÜNÜRLÜK ANT İÇME ŞÖLENİ: BAGALZUUR İDEH 257

Aleyna DURMUŞ

EDİRNE ANTLAŞMASI'NA GİDEN YOLDA ÇIKAN İSYANLAR VE OSMANLI – RUS İLİŞKİLERİ 260

Aleyna Ecrin ÖZTÜRK

680 NUMARALI MASRAF MÜFREDAT DEFTERİNİN İNCELENMESİ VE
SOSYO-İKTİDADİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 262

Cansu EKİNCİ

TİMURLARDA MİRZA İSYANLARI 264

Aslıhan AYDIN

ORTAÇAĞ ANTALYA'SININ EMİR'ÜS SEVAHİLİ: MÜBARİZÜDDİN
ERTOKUŞ 266

Hilal TAŞDEMİR

TÜRKİYE'DE EDEBİYAT HALKASI ÇALIŞMALARININ LİSANSÜSTÜ
ARAŞTIRMALARDAKİ EĞİLİMLERİ 268

Mevra AKBAŞ DEMİR - Çağrı ÖZTÜRK DEMİRBAŞ

TÜRKÇE DERSİNDE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ
METİNLE ANLATIM BİÇİMLERİNİN ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN BİR
UYGULAMA ÖRNEĞİ 271

Havva YILDIZ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANAN 8.SINIF
ÇALIŞMA FASİKÜLLERİNDEKİ TÜRKÇE SORULARININ YENİLENMİŞ
BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ 274

Aslı YAPAR

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA RESİM METİN İLİŞKİSİNİN VE GÖRSEL
ÖGELERİN İNCELENMESİ 278

Beşir BİNİCİ

PROGRAM AKIŞ PLANI

T.C.

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU (online)
SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI – II

I. GÜN

24 Nisan 2024, Çarşamba

Açılış konuşmaları 9:30–10:00

Doç. Dr. Hasan YERKAZAN

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Süleyman ELMACI

Amasya Üniversitesi Rektörü

I. Oturum 10:00–11:00

Sanal Sınıf – 1

Doç. Dr. Abdulhamit BUDAK

Oturum Başkanı

Esra MATUR TANĞÜÇ

Ravzatü'l-Hikem Fî Ahlaki'l-
Ümem'de Ülfet ve Ünsiyet
Kavramları Üzerine Bir İnceleme

Esra ÖZTUNÇ

Prof. Dr. Halil APAYDIN

Batı'nın Doğu'ya Karşı Sınırdaki
Tutumu: Odium-Amare
Kompleksi

Ahmet BEKTAŞ

Prof. Dr. Yakup ÇOŞTU

TRT Diyanet Çocuk Kanalı
Üzerine Bir İnceleme: Galip
Mülayim Örneği

Hayrun Nisa DARBAŞ

Prof. Dr. Yakup ÇOŞTU

Özel Eğitim Ortaokullarında Dkab
Dersine Giren Öğretmenlerin
Kullandıkları Yöntemler,

	Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Çorum İl Merkezi Örneği
Sanal Sınıf – 2	
Doç. Dr. Adem Güneş	Oturum Başkanı
İsmail Hakkı ŞAHİN	Din Görevlilerinde Mesleki Doyum (Kırşehir İli Örneği)
Tuba YİĞİT Dr. Öğr. Üyesi Elif Büşra KOCALAN	Münevver Ayaşlı'da Toplumsal Hayat ve Din İlişkisi
Eda ÖZÇULHA	Veli Görüşleri Üzerinden 4-6 Yaş Kur'an Kursu Eğitiminin Değerlendirilmesi (Çorum Örneği)
Büşra ILICA	İsmet Altıkardeş'e Göre İyi İnsan ve İyi Müslüman Olma
Sanal Sınıf – 3	
Doç. Dr. Ayşegül Gün	Oturum Başkanı
Merve KATIRCI Dr.Öğr. Üyesi Hülya ÇETİN	Hristiyanlıkta Homoseksüelliğe Yaklaşım Süreci
Neslihan ALAN	Din ve Toplumsal Bütünleşme Arasındaki İlişki
Filiz BORA	Dinin Diğer Sosyal Kurumlarla Fonksiyonel İlişkisi
Zeynep SALBAŞ	Gönüllülük Faaliyetleri, Hayatın Anlamı ve Dini Tutum Arasındaki İlişki
Sanal Sınıf – 4	
Doç. Dr. Asım Duran	Oturum Başkanı
Fatma Şüheda DİLMEN	Kabul ve Kararlılık Terapisi (Act) ve Tasavvuf İlişkisi: Bilişsel Ayrışma ve Zikir
Esin ALTUNTAŞ	Toplumsal Değişme ve Din Sühreverdi'nin Varlık
Sema GÜLER	Ontolojisinde İnsanın Konumu ve Arınma Problemi

Ayşemen YILMAZ	4-6 Yaş Kur'an Kursları ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi
Sanal Sınıf – 5	
Dr. Öğr. Üyesi Harun Tunç	Oturum Başkanı
Şahin CAM	Hayvan ile İnsan Münazarası'ndaki Gizli Mesaj
Zeynep EKŞİCİ	John Stuart Mill'in Etik ve Özgürlük Anlayışı
Sümeyye ÖZTÜRK	David Hume'a Göre Dinin Kökeni
Ceydanur ÜNLÜ	Ölüm Sosyolojisi Bağlamında Gazze Haberleri: Yenişafak ve Sözcü Haber Siteleri
Sanal Sınıf – 6	
Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm Turhan	Oturum Başkanı
Yasin ŞAHİN	Cumhuriyet Sonrası Türk Milliyetçilerin Alevi Bektaşî Zümrelerine Bakış Açısı
Zeynep GÖÇER	Bir Alevi Köyünde Son Cem
Büşra AY	Hacı Bektaş Veli Müzesinde Bulunan En Eski Tarihli Üç Hüsn-İ Hat Levhası Üzerine Bir Değerlendirme
Yasemin SÖZER Dr.Öğr. Üy Mihriban ARTAN-OK	Ortaöğretim Ders Kitaplarında Hacı Bektaş Veli ile İlgili Bilgilerin Analizi
Sanal Sınıf – 7	
Doç. Dr. Emrah KOPARAN	Oturum Başkanı
Yasemin GÜR ÖZBAHADIR Dr. Öğr. Üyesi Nuh YILMAZ	Hıristiyanlıkta Cinsiyet Ayrımcılığının Kitab-ı Mukaddes'teki Temelleri
Öznur GÜLTEKİN Doç. Dr. Nazan KAHRAMAN	Cinsel Şiddet Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme

İrem Nur ARISOY	Toplumsal Cinsiyette Kadın ve Siyaset
Şeyma Nur KOÇAK Damla TABİK Doç. Dr. Emrah KOPARAN	Kadın Emeği Üzerine Yapılan Tezlerin Bibliyometrik Analizi
Sanal Sınıf – 8	
Doç. Dr. Nazan KAHRAMAN	Oturum Başkanı
Duygu UZUN Hatice BARAN Songül ASLANTOSUN Salih KALKAN	Türkiye’de Sokakta Yaşayan Çocuklara Yönelik Sunulan Sosyal Hizmet Uygulamaları
İsmail ÖZBAHADIR Dr. Öğr. Üyesi Zehra İNCEDAL SONKAYA	Yaşlılık ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği
Gülşen Nur CANAZ Tülin ŞAHİN Doç. Dr. Nazan KAHRAMAN	Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Lisansüstü Tezler Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz
Evrım DEMİR Doç. Dr. Kadir Can DİLBER	Toplumsal Maruziyet: “Dışlanmış Kadın” ve “Gece Dersleri” Eserlerinde Kadın Portreleri
Sanal Sınıf – 9	
Prof. Dr. Recep Orhan Özel	Oturum Başkanı
Ali İhsan KALKAN Doç. Dr. Muhammed Bahaeddin Yüksel	Kur’ân Yorumunda Mealci Yaklaşım; Yaşar Nuri Öztürk Örneği
R. Betül DEMİRAYAK Prof. Dr. Ali Akpınar	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi’ndeki Âyet Konulu Tefsir Risâleleri
Arife GÖZEL Dr. Öğr. Üyesi Zeynep CERAN	Fetih Suresi Bağlamında Ahde Vefa
Bekir YILMAZ Ali SOYLU	Yûsuf Sûresi’nde Hz. Yûsuf’a İsnat Edilen Hataların Yorumsal

Farklılık Açısından Değerlendirilmesi	
Sanal Sınıf - 10	
Doç. Dr. Mehmet ŞAŞA	Oturum Başkanı
Sadi ŞAHİN	Nübüvvete Yapılan İtiraz
Ahmet YALÇIN	Bağlamında Deizmin Arka Planı
Enes KARABULUT	Arap Dilinde Sahiplik Bildiren İzafet Çeşitleri: Milkî İzafet Örneği
Münevver ÇUKUROVA	Dini ve Pozitif Hukuktaki Yorum Metotlarından Gâi (Teleolojik)
Yıldıray SİPAHİ	Yorum Metodu
Mustafa DOĞDU Doç. Dr. Mustafa BORAN	Genetiği Değiştirilmiş Organizmaların (Gdo) İslam Hukukuna Göre Değerlendirilmesi
II. Oturum 24 Nisan, 2024 11:15-12:15	
Sanal Sınıf - 11	
Doç. Dr. Abdülkadir TEKİN	Oturum Başkanı
TUĞÇE ŞAHİN	Çağdaş İslam Ülkelerinde Diyet Uygulamaları (Suudi Arabistan Özeline Bir İnceleme)
Selim ERGEN Prof. Dr. Abdullah ÇOLAK	E-Ticarette Kabz (Teslim)'in Sanallığı Meselesi
Süleyman AKIN Doç. Dr. Mustafa BORAN	İslam Fıkhnına Göre Kanatlı Hayvanlardan Tavukların Kesim Usulleri
Selman ÇİLOĞLU Doç. Dr. Nazım HANZADE	El-Hidaye Kitabı Özeline Kitab'ül-Buyu'daki Ribâ Ve Sarf Konularında Mezhep İçi İhtilafların İncelenmesi
Sanal Sınıf - 12	
Doç. Dr. Mevlüt ÖZÇELİK	Oturum Başkanı

Sosyal Bilimler Araştırmaları -II- Öğrenci Sempozyumu

Necmettin ÇANTAŞ Dr. Öğr. Üyesi İbrahim TÜRKOĞLU	Klasik Tasavvuf Eserlerinde Zühd Kavramı
Hüsna Elif ÖZSOY	Ergenlerdeki Akran Zorbalığına Tasavvufi Yaklaşım
Ekrem POLAT	Ebû Tâlib El-Mekkî'nin Kûtü'l- Kulûb'unda Takvâ
Mehmet Akif ÖZAYDIN	Abdullah B. Cahş'ın İslam'a Hizmetleri ve İilkleri
Sanal Sınıf – 13	
Dr. Öğr. Üyesi Adem YEŞİLDAÇ	Oturum Başkanı
Abdulkadir TURAN Dr. Öğr. Üyesi Ebubekir Sıddık YÜCEL	134 Numaralı Sivas Şeriyeye Sicili
Mehmet Ali ÖZTÜRK	On Madde Üzerinden Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve İslam Hukuku
Mehmet AKPOLAT	Ruküya Giderken Ellerin Kaldırılması Meselesinde Cumhur ve Hanefiler Arasındaki İhtilaf
Tayyib Talha Peker Doç. Dr. Selahattin AYDEMİR	Namazla İlgili Tergîb ve Terhîb Rivayetlerinin Namazlara Etkisi
Sanal Sınıf – 14	
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ATEŞYÜREK	Oturum Başkanı
Ömer ÇETİNKAYA Dr. Betül YURTALAN	Faruk Haksöz Dergisi'nde İslamcılık
Osman KILINÇ	Hız. Peygamber Örneğinde İman ve Hayâ Bütünlüğü
Merve AKTAŞ	İran İslam Devriminde Velayet-İ Fakih Teorisinin Rolü
Emine ŞAHİN	Zenbilli Ali Efendi'nin Hayatı ve Muâmelâta Dair Fetvâları

Sanal Sınıf – 15	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Murat BATMAN	Oturum Başkanı
Elif ARDUÇ	Lokmân Sûresi'ndeki Psikolojik
Dr. Öğr. Üyesi Ali SOYLU	Tahliller
Emine BERÇİN	Mahiyeti ve Pratiği Bağlamında
Doç. Dr. Muhammed Bahaeddin YÜKSEL	Kur'ân'da Mücadele Olgusu
Şükran Güneş	Kur'ân'ın Kıssa ve Temsil
Dr. Öğr. Üyesi Durmuş ARSLAN	Yönteminin İki Bahçe Sahibi
	Kıssası Örneğinde
	Değerlendirilmesi (Mefâtihü'l-Gayb Tefsiri Özelinde)
SİNAN GÜLER	Demîrî'nin Hayatı, İlmi Şahsiyeti,
	Eserleri ve Hayatü'l-Hayevân Adlı
	Eserinin Arap Dili Ve Edebiyatı
	Açısından İncelenmesi
Sanal Sınıf – 16	
Dr. Öğr. Üyesi Mücahit KARAKAŞ	Oturum Başkanı
Ömer Faruk İLTER	Kâmil Miras'ın Hadis İlmine
Dr. Öğr. Üyesi Emine DEMİL	Katkıları
Mehmet Ali YILDIRIM	Saç Boyamaya Dair Rivayetler
Doç. Dr. Selahattin AYDEMİR	Hakkında Tartışmalar ve
	Anlaşılma Biçimi
Furkan OTKAN	Ali Yardım'ın Mesnevi Hadisler
	Adlı Eserindeki İnfaka Dair
	Hadislerin Tahrici
Dursune KORKMAZ	Kıl ve Tüylerin Alınmasına Dair
Doç. Dr. Selahattin AYDEMİR	Hadislerin Tespiti, Tahlili ve
	Tenkidi
Sanal Sınıf – 17	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÖZGÜR	Oturum Başkanı

İsa AKKURT	Estetik Amaçlı Cerrahi Müdahalelerin İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi
Hujjatullah NAZIRI	İslâm Aile Hukuku ve Afganistan Medeni Kanun Açısından Çocukların Hidâne Hakkını İncelemesi
Emine İLHAN	İslam Hukukunda Evlilik Uyuşmazlığına Cevap Olarak Erkeğin Te'dib Hakkının Değerlendirilmesi
Eda TOHUMCU Doç. Dr. Mustafa BORAN	İslam Hukukunda Gelişim Dönemlerine Göre Çocuğun Beslenme Hakkının İncelenmesi

Sanal Sınıf – 18

**Doç. Dr. Metin
HAKVERDİOĞLU**

Oturum Başkanı

20

Şükrü TUNÇ

Hüsn Ü Aşk' Ta Tabiat ile İlgili
Teşbih Unsurları

Arda KORKMAZ

1950-1960 Arası Yayın Hayatına
Giren Dört Derginin (Hisar-
Yeditepe-Pazar Postası-Papirüs)
Poetikalarının Karşılaştırılması

BİLGE KILIÇASLAN

Abuşka ve Senglah Lügatında
Akrabalık Belirten Adların Sözlük
Bilimi Açısından
Değerlendirilmesi

Ebru SAĞÖZEN

Derleme Sözlüğünde Renk Adları

Sanal Sınıf – 19

Doç. Dr. Ömer GÜVEN

Oturum Başkanı

Melike DURAK ARAS

Edebiyattan Tiyatroya: 'Bakış
Açısı'

Elif SAKARYA

Niyâzî-İ Mısrî'nin Şiirlerinde
"Kadıızâdeliler" Eleştirisi

Aseña Yağmur ÇELİK	Güzide Şefik'in Yeni Şark Gazetesinde Yayımlanan Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme
Habib ERDEM	Şeyhülislâm Yahyâ'nın "Mı Kaldı" Redifli Gazeline Bir Şerh Girişimi

Sanal Sınıf – 20

Dr. Öğr. Üyesi Orhan Fatih KUŞDEMİR	Oturum Başkanı
Meltem ARSLAN	Çaykara'nın Taşlıgedik Köyü'nde Derlenen Memoratlar Üzerine Bir İnceleme
Fedai ŞAHİN	Merzifon Ve Gümüşhacıköy (Amasya) Zakirlik Geleneği
Şeyma KAMILOĞLU	"Sedef Kakmalı Ev" İle "Usher Evi'nin Çöküşü" Hikâyelerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

III. Oturum
24 Nisan, 2024
13:15–14:15

Sanal Sınıf – 21

Prof. Dr. Asım ÇOBAN	Oturum Başkanı
Özge KESKİN Prof. Dr. Asım ÇOBAN	İlkokul Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi
Zülküf SADIK Prof. Dr. Asım ÇOBAN	Birleştirilmiş Sınıflardaki Öğrencilerin Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme Düzeylerinin İncelenmesi
Fadime KARATAŞ Salih KALKAN	Platon'un Düşüncesinde Erken Çocuklukta Ahlak ve Değer Eğitimi

Sanal Sınıf – 22	
Prof. Dr. Mustafa Şahin	Oturum Başkanı
Leyla ÖZER	Moğolların Yeni Yıl Bayramı: Tsagaan Sar
Elçin SÜLEYMANOV	Türkistan Coğrafyasında Alaş Orda Hareketi'nin (1917-1920) Tarihi, Ortaokul Azerbaycan ve Türkiye Tarih Ders Kitaplarına Yansıması
Aleyna DURMUŞ	Moğollarda Dünürlük Ant İçme Şöleni: Bagalzuur İdeh
Aslıhan AYDIN	Timurlarda Mirza İsyancıları
Sanal Sınıf – 23	
Prof. Dr. Serap Taşdemir	Oturum Başkanı
Sevcan ASLAN ÇETİNDAG	Hasan Hüsnü Saka'nın Millî Mücadele Dönemindeki Faaliyetleri
Gamze Nur ARIK	VIII. Dönem Adana Milletvekili Mustafa Hilmi Uran'ın Hayatı ve Meclis Faaliyetleri
Elçin SÜLEYMANOV	Mir Celal Paşayev'in Hayat ve Faaliyeti (1908-1978) (Doç.Dr. A. Halilli'nin Mülakatıyla)
Ayşenur ÇOBAN Doç. Dr. Mustafa BORAN	Boykotun İslam Hukukuna Göre Önemi
Sanal Sınıf – 24	
Prof. Dr. Songül KEÇECİ KURT	Oturum Başkanı
Cansu EKİNCİ	680 Numaralı Masraf Müfredat Defterinin İncelenmesi ve Sosyo- İktisadi Açından Değerlendirilmesi
Mertkan MERT	Selçuklular ve Haşhaşiler İlişkileri
Hilal TAŞDEMİR Doç. Dr. Derya COŞKUN	Ortaçağ Antalya'sının Emir'üs Sevahili: Mübarizüddin Ertokuş

Aleyna Ecrin ÖZTÜRK	Edirne Antlaşması'na Giden Yolda Çıkan İsyenlar ve Osmanlı – Rus İlişkileri
Sanal Sınıf – 25	
Doç. Dr. Erkan ÇER	Oturum Başkanı
Mevra AKBAŞ DEMİR Prof. Dr. Çağrı ÖZTÜRK DEMİRBAŞ	Türkiye'de Edebiyat Halkası Çalışmalarının Lisansüstü Araştırmalardaki Eğilimleri
Havva YILDIZ	Türkçe Dersinde Ortaokul Öğrencilerine Kişiselleştirilmiş Metinle Anlatım Biçimlerinin Öğretimine İlişkin Bir Uygulama Örneği
Aslı YAPAR	Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan 8.Sınıf Çalışma Fasiküllerindeki Türkçe Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi
Beşir BİNİCİ	Türkçe Ders Kitaplarının Resim Metin İlişkisinin ve Görsel Ögelerin İncelenmesi
Kapanis Programı 14:15–14:30	
Doç. Dr. Önder Eryılmaz	Dr. Öğr. Üyesi Serafettin Gedik
26 Nisan 2024 IV Oturum Telafi Sunumları	
Sanal Sınıf – 27	
Dr. Öğr. Üyesi Serafettin Gedik	Oturum Başkanı
Teknik sorun nedeniyle yukarıda ismi geçip sunumunu gerçekleştiremeyenler.	

RAVZATÜ'L-HİKEM FÎ AHLAKÎ'L-ÜMEM'DE ÜLFET VE ÜNSİYET KAVRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Esra MATUR TANĞÜÇ*

Öz

Ülfet Sözlükte “alışmak, birleşip kaynaşmak, sevmek” anlamındaki ilf (elf) kökünden türeyen ülfet insanların birbirine ilgi ve sevgi duymasını, destek olmasını sağlayan, toplumsal uyum, birlik ve beraberliği güçlendiren kaynaşma ve birlikte yaşama eğilimini ifade eder. Ünsiyet kavramı ise "sözlükte “alışkanlık, yakınlık, samimi olma, nazlanma” gibi anlamlara gelmektedir. Ünsiyet (üns) kelimesi, tasavvuf literatüründe çoğunlukla Allah'ın cemâl tecellilerine mazhar olan sūfînin kalbinde bu ilâhî tecellileri müşahede etmesi ve Hak ile huzurda bulunma halini ifade etmek üzere kullanılır. Ülfet ve ünsiyet kavramını, Fârâbî (ö. 339/950), Gazzâlî (ö. 505/1111), İbn Miskeveyh (ö. 421/1030), Ebû Bekir Râzî (ö. 313/925), Muhammed B. Habîb (ö. 245/860), İbn Sînâ (ö. 428/1037), Edib Mehmed Emin (ö. 1801), bireysel ve toplumsal boyutuyla ele almışlardır. Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Habîb ülfeti “Kalplerin meylettiği, istenmeyen şeylerin kendisiyle itildiği ve insanları bir araya getiren bir duygu” olarak tasvir eder. Ünsiyet ise "Hakk'a, yani Allah'a yaklaşmanın özü olarak ifade edilmektedir". Bu çerçevede 19. yüzyılda vakanüvis kimliği ile ön plana çıkan Edib Muhammed Emin ise Ravzatü'l-Hikem fî Ahlakî'l-ümemadlı ahlak eserinde ülfet ve ünsiyet kavramlarını “dostluk” ve “sadakat” anlamlarını zikrederek, ondan insanlar arasında birlik ve beraberlik ruhunun yaygınlaşmasına imkân veren bir kavram olarak bahsetmektedir. Edib Muhammed Emin'e göre kalbi ve ahlakı güzel olan insanlar arasında ülfet duygusu çerçevesinde meydana gelmiş olan güzel bir dostluk vardır. Bu şekilde dostu

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri, İslam Felsefesi Yüksek Lisans Öğrencisi, 0000-0001-6601-8228, Matur3244@gmail.com

olan insanın ise ahlakî mutluluğu kazanmış ve aynı zamanda cenneti de yaşama imkânına sahiptir. Buna karşılık kendisinde ülfet duygusu olmayan ve bu duygu ile bir dostu da bulunmayan insan, mutsuz olması kaçınılmazdır. Bu tebliğde, Ravzatü-l-Hikem fî Ahlaki'l-ümem adlı ahlak eserinden hareketle Edib Muhammet Emin'in ülfet ve ünsiyet kavramlarına dair yorumları, klasik İslam ahlak düşünürlerinin görüşleriyle mukayeseli bir yöntemler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Dostluk, Aşinalık, Yakınlık, Merhamet, Sadakat.

A Studyon TheConceptsof UlfetandUnityin Ravzat Al- Hikkemfî Ahlakı Al-Umam

Abstract

Ülfet Derived from the root ilf (elf), which means "to get used to, to unite, to love" in the dictionary, ülfet refers to the tendency to mingle and live together, which enables people to feel interest and love for each other and support each other, and strengthens social harmony, unity and solidarity. The concept of familiarity is defined as "in the dictionary" It means "habit, closeness, sincerity, coyness". The word ünsiyyet is mostly used in the Sufi literature to express the state of being in the presence of God and observing these divine manifestations in the heart of the Sufi. The concept was introduced by Fârâbî(d.339/950), Gazzâlî (d.505/1111), İbn Miskeveyh (d. 421/1030), Ebû Bekir Râzî (D.313/925), Muhammed B. Habîb (d.245/860), İbnSînâ (d.428/1037), Edib Mehmed Emin (d. 1801), discussed it with its individual and social dimensions. Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Habîb said, "Hearts are inclined, unwanted things are repelled and people are united." describes it as "a feeling that brings people together." Unity is "expressed as the essence of getting closer to God, that is, God." In this context, Edib Muhammet Emin, who came to the fore as a chronicler in the 19th century, mentioned the concepts of familiarity and familiarity and the meanings of "friendship" and "loyalty" in his moral work titled Ravzatü-l-Hikem fî Ahlaki'l-ümem, and used it to spread

the spirit of unity and solidarity among people. He talks about it as an enabling concept. According to Edib Muhammed Emin, there is a beautiful friendship between people with good hearts and morals within the framework of a sense of unity. The person who has a friend in this way gains moral happiness and also has the opportunity to experience heaven. On the other hand, a person who does not have a sense of unity and who does not have a friend with this feeling will inevitably be unhappy. In this paper, Edib Muhammet Emin's comments on the concepts of familiarity and familiarity, based on his work on ethics called *Ravzatü'l-Hikem fî Ahlaki'l-ümem*, will be examined in a comparative way with the views of classical Islamic moral thinkers.

Keywords: Friendship, Familiarity, Closeness, Compassion, Loyalty.

BATI’NIN DOĞU’YA KARŞI SINIRDA TUTUMU: ODİUM-AMARE KOMPLEKSİ

Esra ÖZTUNÇ*
Halil APAYDIN**

Öz

Bu alışmada, Batı’nın Doğu’ya karşı sergilediği patolojik tutum ve davranışlarıyla Sınırdaki Kişilik Bozukluğu’nun belirtileri arasında benzerlik kurmak ve bu patolojik durumu da Odium–Amare Kompleksi şeklinde tanıtmak amaçlanmıştır. Birinci bölümde, Sınırdaki Kişilik Bozukluğu ile Odium - Amare Kompleksi arasındaki benzerlikler gösterilmiştir. Odium Kompleksi blmndeysen bu komplekste görülebilen semptomlar belirtilmektedir. Tespit edilen temel belirti, Batı’nın Doğu’ya karşı aşırı düzeyde beslediği nefret duygusudur. nc bölümde, Batı’nın Doğu’ya karşı hissettiği derin beğeni ve sevgi duygusunu içeren Amare Kompleks’i izah edilmiştir. Dördüncü bölümde Odium Amare Kompleks’i tanıtılmakta, bu kompleks’in, Sınırdaki Kişilik Bozukluğu’na benzer olarak tespit edilen beş belirtisi açıklanmıştır. Bu belirtilerden ve tanıdan yola çıkılarak Batı’nın Doğu’ya karşı sergilediği patolojik durumu, Odium-Amare Kompleksi şeklinde tanımlanmıştır. Batı’nın Doğu’ya karşı söz konusu kompleksi gösterdiği ne sürülmüştür. Görüldüğü gibi bu çalışmada bir çok yeni kavram ortaya atılmakta, bu sayede de Batı’nın Doğu’ya karşı gösterdiği patolojik durumlar gözler önüne serilmektedir. Son blmdeysen Odium Amare dengesinin nasıl kurulabilceği tarihten seçilmiş örnekler verilerek tartışılmıştır. Sonuç olarak Odium–Amare Kompleksi psikiyatrik bir patolojiden örnek alınarak tasarlanmış, psikoloji ve toplumbilimi ile bağlantılanmış, bir kompleks olarak akademik camiaya sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Batı, Doğu, Beğeni, Nefret.

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, oztuncesra@gmail.com, orcid.org/0000-0002-3974-1725.

** Prof. Dr., Amasya Üniversitesi, İlahiyat Fakltesi, halil.apaydin@amasya.edu.tr, orcid.org/0000-0002-9875-7321.

The Attitude Of The West At The Limits Against The East: Odium-Amare Complex

Abstract

In this study, it is aimed to establish a similarity between the pathological attitude and behavior of the West towards the East and the symptoms of Borderline Personality Disorder, and to introduce this pathological condition as the Odium-Amare Complex. In the first part, the similarities between Borderline Personality Disorder and Odium - Amare Complex are shown. In the Odium Complex section, the symptoms that can be seen in this complex are stated. The main symptom detected is the West's extreme sense of hatred towards the East. In the third chapter, the Amare Complex, which includes the deep appreciation and love feeling by the West towards the East, is explained. In the fourth chapter, the Odium Amare Complex is described and five symptoms of this complex, that are determined similing Borderline Personality Disorder, are explained. By basing on these symptoms and diagnosis, the pathological situation of the West against the East has been defined as the Odium-Amare Complex. It has been claimed that the West displaying this complex against the East. As can be seen, many new concepts are put forward in this study, thus it is revealed the pathological situations showing of the West towards the East. In the last chapter, how the Odium Amare balance can be established is discussed by giving examples selected from history. As a result, the Odium-Amare Complex it was designed by taking an example a psychiatric pathology, it linked to psychology and sociology, and presented to the academic community as a complex.

Keywords: psychology of religion, west, east, admiration, hatred.

BOYKOTUN İSLAM HUKUKUNA GÖRE ÖNEMİ*

Ayşenur ÇOBAN**

Mustafa BORAN***

Öz

Geçmişten günümüze insanoğlunun hırs ve egoları nedeniyle sürekli zulüm görmesi ve zulmetmesi nedeniyle, bunu engelleyici ve duyurucu olması açısından boykotun, İslam'a göre ne anlam ifade ettiğinin ve nasıl olması gerektiğinin bilinmesi önemlidir. Günümüzde Müslümanlara ve İslami değerlere yönelik saldırıların çoğalması, konun bilinmesi açısından böyle bir çalışmanın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Geçmişteki boykot türleri ve ne için kullanıldıklarına kısaca değinilerek, İslam tarihinde Müslümanlara yönelik yapılan ilk boykot hakkında bilgi verilip günümüz şartlarında Müslümanlara karşı takınılan olumsuz tavırlara bir tepki olarak boykotun, İslam hukuku çerçevesinde nasıl olması gerektiğini temel kaynaklara başvurularak bilgilendirilmenin yapılması sağlanır. Boykotun önemini ve nasıl yapılacağı hakkında bilgi sahibi olunmasının zulüm altındaki insanların, Müslümanların, kadınların, erkeklerin ve çocukların haklarını bireysel ve toplumsal olarak hareket edip tüm dünyaya anlatabilecek duruma gelebiliriz. Bu sayede yanlış tanıtılan Müslümanlığı ve İslam'ı doğru bir şekilde yeniden en güzeli ile tanıtılabilecek imkânı bulup, İslam birliğini ve hoşgörüsünü sağlamış olacağız. Dünyadaki kapitalist sistemin dayatmasına karşı yerli ve milli ürünlerin tüketiminin teşvik edilip kullanımının arttırılmasının yanında insan sağlığını tehdit eden ürünlerin kullanılmasının önüne geçilmesi açısından bir bilinç oluşturulması sağlanacaktır. Boykot, bireysel ve kitlesel birliktelik ile doğru hareket

* Bu çalışma 2024 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Geçmişten Günümüze İslam Hukukuna Göre Boykot" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanarak hazırlanmıştır.

** Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, a.cobantr17@gmail.com, 0009-0009-2317-7136.

*** Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mustafa.boran@comu.edu.tr, Orcid :0000-0002-7849-0623

edildiğinde güçlü, değerlerine sahip çıkan, duruşuyla mazluma güç veren, zalimi korkutan bir eylemsel sonuca dönüşecektir. Aynı zamanda Müslüman olmayan toplumlardaki adaletsizliğin ve eşitsizliğin önüne geçilmesi açısından da bir örnek oluşum sergilenmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Müslüman, Boykot, Adaletsizlik

The Importance of Boycott According to Islamic Law

Abstract

Since human beings have been constantly oppressed and oppressed from past to present due to their ambitions and egos, it is important to know what boycott means according to islam and how it should be done in order to prevent and announce this. Today, the increase in attacks against Muslim and Islamic values makes it necessary to conduct such a study in order to know the subject. By briefly mentioning the types of boycotts in the past and what they were used for, information is given about the first boycott against Muslim in Islamic history, and information is provided by referring to basic sources about how the boycott should be within the framework of Islamic law as a reaction to the negative attitudes towards Muslims in today's conditions. By being informed about the importance of boycott and how to do it, we can act individually and socially and explain the rights of oppressed people, Muslims, women, men and children to the whole World. In this way, we will have the opportunity to re-introduce the misrepresented Islam and Islam in the most beautiful way and ensure Islamic unity and tolerance. In addition to encouraging the consumption and increasing the use of local and national products against the imposition of the capitalist system in the world, awareness will be created in terms of preventing the use of products that threaten human health. When the boycott is acted correctly with individual and mass unity, it will turn into a strong action result that protects its values, gives strength to the oppressed with its stance, and scares the oppressor. At the same time, it will set

an example in terms of preventing injustice and inequality in non-Muslim societies.

Keywords: İslam Law, Muslim, Boycott, Unjust

TRT DİYANET ÇOCUK KANALI ÜZERİNE BİR İNCELEME: GALİP MÜLAYİM ÖRNEĞİ*

Ahmet BEKTAŞ*

Öz

Sosyalleşme doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreçtir. En ilkel dönemlerden beri insan sosyalliğini korumuş olsa da sosyalleşme biçimleri dönemler içinde farklılaşmıştır. Şüphesiz, toplumlarda değişim ve dönüşümün temsilcisi ve sembolü her zaman genç nesil olmuştur. Toplumun çekirdeğini oluşturan genç nesil, küresel ve yerelde her türlü değişim ve gelişime açık ve duyarlıdır. Dünya tarihinde küresel etkileşimin had safhaya ulaştığı günümüzde, çocuklar ve gençler özellikle medya araçlarının etkisiyle tutum ve davranış geliştirebilmekte, bu durum da topluma pek çok yönden yansımaktadır. Geleneksel, yeni akım ve sosyal medya araçlarında çocuklar ve gençler üzerinde kimlik oluşumlarına doğrudan ya da dolaylı etki edecek birtakım faaliyetler söz konusudur. Bu faaliyet alanlarından biri de çizgi film sektörüdür. Değer kaygısı gütmeyen büyük sermaye sahibi şirketlerce üretilen ve küresel çapta bilinirliği olan yapımlar, doğrudan yerel bir kültürü hedef tahtasına almamakta fakat yoğun bir şekilde verdiği bilinçaltı mesajlarıyla çocukları kendi illüzyonlu sahnesine çekerek genellikle şiddet ve saldırganlığı pekiştiren temaları ön plana çıkardığını söylemek gerekir. Bu bildiride, TRT Diyanet Çocuk kanalının bu misyonla ülkemizin medya sektöründeki bir boşluğu önemli ölçüde doldurması düşüncesinden hareketle, TRT Diyanet Çocuk kanalının medya sektöründeki konumunu, önemini, içeriklerinin misyonuna hizmet eder nitelikte olup

* Bu çalışma 2024 yılında Prof. Dr. Yakup Coştu danışmanlığında, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında hazırlanmakta olan “Çizgi Filmlerde Din: TRT Diyanet Çocuk Kanalı Örneği” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

* Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, ahmet.bektas.edu@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0007-3741-7722>

olmadığını, çocukların öğrenme alanlarına hitap edip etmediğini, içeriklerinin pedagojiye uygunluğunu, bilişsel ve duyuşsal yansımalarını, çizgi filmdeki karakterlerin ve temaların uyumluluğunu bütüncül bir bakış açısıyla ele almak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din Sosyolojisi, TRT Diyanet Çocuk, Çizgi Film, Medya, İletişim.

A Review on TRT Diyanet Children's Channel: The Example of Galip Mülayim

Abstract

Socialization is a process that continues from birth to death. Although humans have maintained their sociality since the most primitive times, their forms of socialization have differed over time. Undoubtedly, the representative and symbol of change and transformation in societies has always been the young generation. The young generation, which forms the core of the society, is open and sensitive to all kinds of changes and developments globally and locally. Today, when global interaction has reached its peak in world history, children and young people can develop attitudes and behaviors especially under the influence of media tools, and this situation is reflected in society in many ways. There are some activities in traditional, new trend and social media tools that will directly or indirectly affect the identity formation of children and young people. One of these areas of activity is the cartoon industry. It should be said that the globally known productions, which are produced by companies with large capital without concern for value, do not directly target a local culture, but draw children into their own illusionary stage with their intense subliminal messages and often highlight themes that reinforce violence and aggression. In this declaration, based on the idea that TRT Diyanet Çocuk channel will significantly fill a gap in the media sector of our country with this mission, the position and importance of TRT Diyanet Çocuk channel in the media sector, whether its contents serve its mission, whether it appeals to children's learning areas, the suitability of its contents for pedagogy, cognitive and its

affective reflections, and the compatibility of the characters and themes in the cartoon from a holistic perspective.

Keywords: Sociology of Religion, TRT Diyanet Çocuk, Cartoons, Media, Communication

**ÖZEL EĞİTİM ORTAOKULLARINDA DKAB DERSİNE GİREN
ÖĞRETMENLERİN KULLANDIKLARI YÖNTEMLER,
YAŞADIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:
ÇORUM İL MERKEZİ ÖRNEĞİ***

*Hayrun Nisa DARBAŞ***

Öz

Bu bildiride, Çorum İl Merkezi Özel Eğitim II. Kademe DKAB dersine giren öğretmenlerin gözünden özel eğitim ve DKAP derslerinin değerlendirilmesi konu edinilmektedir. Bu kapsamda bildiride, gündün güne sayısı artan özel eğitim öğrencilerinin zorunlu olarak aldıkları DKAB dersinde öğretmenlerin hangi yöntemlerle dersi verimli hale getirdiklerinin öğrenilmesi ve bu süreçte yaşadıkları sorunların tespit edilip çözüm önerilerini üreterek öğrencilere kazanımları nasıl kalıcı hale getirilmesi gerektiğinin belirlenmesi ve süreçte karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri bulmak amaçlanmıştır. Araştırmada yöntem olarak öncelikle literatür taraması alan yazısı araştırması yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda çalışma ile ilgili olan yarı yapılandırılmış görüşmeler değerlendirilmiş ortak sorunlar ve çözüm önerileri tespit edilmiştir. DKAB ders kitabının özel eğitim öğrencilerinin seviyesine uygun olmadığı karşılaşılan sorunlardan biridir. Bunun için ders kitabının içeriğinin öğrenci gelişimine ve seviyesine uygun daha somut kazanımların yer alması gerektiği öğretmenlerin çözüm önerileri arasındadır. Sorunlardan bir diğeri ise öğretmenlerin özel eğitim alanına yabancı olması öğrenciye nasıl yaklaşması gerektiği konusunda yetersiz kalması durumudur. Bunun için öğretmenlerin çözüm önerisi özel eğitimde göreve

* Bu çalışma 2024 yılında Prof. Dr. Yakup Çoştu danışmanlığında, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında hazırlanmakta olan “Özel Eğitim Ortaokullarında DKAB Dersine Giren Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler, Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Çorum İl Merkezi Örneği” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Milli Eğitim Müdürlüğü, Çorum, darbashayrunnisa@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9811-0426>

başlamadan önce özel eğitimle ilgili sınıf yönetimi ve özel öğrencilerin durumları hakkında temel bilgiler veren bir eğitim alınması gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Zihinsel Engelli Bireylerin Sınıflandırılması, DKAB Dersi, Kaynaştırma Eğitimi

**The Methods Used, Problems Experienced and Solution
Suggestions of the Teachers Who Teach the Religious
Education Course in Special Education Secondary Schools:
The Case of Çorum City Center**

Abstract

In this paper, the evaluation of special education and RCAP lessons from the perspective of the teachers who teach RCAP lessons in Çorum City Center Special Education Second Level. In this context, in this paper, it is aimed to learn the methods by which the teachers make the lesson productive in the compulsory Religious Religious Education course that the increasing number of special education students take day by day and to determine how to make the gains permanent for the students by determining the problems they experience in this process and to find solutions to the problems encountered in the process. As a method in the research, first of all, a literature review was conducted. As a result of the research, semi-structured interviews related to the study were evaluated and common problems and solution suggestions were identified. One of the problems encountered is that the RCCE textbook is not suitable for the level of special education students. For this reason, the content of the textbook should include more concrete achievements suitable for student development and level. Another problem is that teachers are unfamiliar with the field of special education and are inadequate in terms of how to approach students. The teachers' solution suggestion for this is that before starting to work in special education, they should receive a training that gives basic information about classroom management and the situations of special students.

Key Words: Special Education, Classification of Mentally Disabled Individuals, Religious Education, Inclusive Education

DİN GÖREVLİLERİNDE MESLEKİ DOYUM (KIRŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ)*

İsmail Hakkı ŞAHİN**

Öz

Ülkemizdeki din hizmetlerini kurumsal, anayasal ve sosyal çevrede Diyanet İşleri Başkanlığı eliyle yürütmektedir. Bu yönleriyle, merkez teşkilatı, taşra teşkilatı, yurtdışı teşkilatı, eğitim merkezleri ve medya kanalları vasıtasıyla toplumun dini ihtiyaç ve gereksinimlerini karşılamaya çalışmaktadır. Genel hatları itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'nın görevi, toplumu inanç, ibadet ve ahlak gibi konularda aydınlatmak, ibadet yerlerinin açılması, din hizmetlerinin ifası yoluyla ibadethaneleri yönetmektir. Bugün itibarıyla Başkanlığın faaliyet alanı oldukça geniş boyutlu olup, her geçen gün daha da çeşitlenip artmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı, coğrafi olarak en ücra köylerden binlerce insanın yaşadığı büyük şehirlere varıncaya kadar toplumun tüm noktalarına din hizmeti sunmaktadır. Bu çalışmada Kırşehir il merkezi ve il merkezine bağlı köylerde görev yapmakta olan imam-hatip, müezzin kayyım ve Kur'an Kursu öğreticilerinin mülakat yöntemiyle mesleki doyum seviyeleri çeşitli etkenler etrafında incelenmiştir. Böylece din görevlilerinin topluma olan katkısının daha verimli hale gelmesi amaçlanmıştır. Literatür taraması yapılarak kavramsal çerçeve oluşturulmuş ve nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda Kırşehir ilinde görev yapan 29 din görevlisiyle mülakat yapılmış, elde edilen bulgular deskriptif olarak değerlendirilmiştir.

* Bu çalışma 2024 yılında Prof. Dr. Yakup Çoştu danışmanlığında, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında hazırlanmakta olan "Din Görevlilerinde Mesleki Doyum (Kırşehir İli Örneği)" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, sahin_0519@hotmail.com. ORCID: 0009-0009-1455-0090.

Anahtar Kelimeler: Kırşehir, meslek, doyum, Diyanet İşleri Başkanlığı

**Professional Satisfaction Among Religious Officials
(The Example of Kırsehir Province)**

Abstract

Religious services in our country are carried out in the institutional, constitutional and social environment by the Presidency of Religious Affairs. In these aspects, it tries to meet the religious needs and requirements of the society through its central organization, provincial organization, overseas organization, training centers and media channels. In general terms, the duty of the Presidency of Religious Affairs is to enlighten the society on matters such as belief, worship and morality, and to manage places of worship through the opening of places of worship and the performance of religious services. As of today, the field of activity of the Presidency is quite broad and is diversifying and increasing day by day. The Presidency of Religious Affairs provides religious services to all points of the society, from the most remote villages to big cities where thousands of people live. In this study, the professional satisfaction levels of imam-hatip, muezzin kayyim and Qur'an Course instructors working in Kırşehir provincial center and villages connected to the provincial center were examined around various factors by interview method. Thus, it is aimed to make the contribution of religious officials to the society more efficient. A conceptual framework was created by reviewing the literature and semi-structured interview technique, one of the qualitative research methods, was used. In this direction, 29 religious officials working in Kırşehir province were interviewed and the findings obtained were evaluated descriptively.

Keywords: Kırşehir, profession, satisfaction, Presidency of Religious Affairs

MÜNEVVER AYAŞLI'DA TOPLUMSAL HAYAT VE DİN İLİŞKİSİ *

Tuğba YİĞİT**

Öz

Bu bildirinin konusu, Münevver Ayaşlı'nın eserlerinde toplumsal hayat ve din ilişkisini ihtiva etmektedir. Kendisi Cumhuriyet Dönemi yazarlarından olan Ayaşlı, yaşadığı süreçte eserleriyle topluma yön vermeyi amaç edinmiştir. Osmanlı Devleti'nin en şatafatlı dönemlerini kısmen görmüş ve gerileme ve batışına bizzat şahitlik etmiştir. Bu süre zarfında kaleme aldığı eserler, toplumun dini hayatındaki değişimi ve dönüşüme kaynaklık etmektedir. Tam da bu noktada din sosyolojisine dair hakkında çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Amacımız yazarımızın döneme ışık tutan eserlerinin alana katkı sağlamasıdır. Din sosyolojisi alanına dair yaptığımız çalışmamızda nitel metodolojiden yararlanılacaktır. Özellikle literatür tarama safhasında birincil kaynaklarımız olan Ayaşlı'nın eserlerinden hareketle yaşadığı toplum incelenecektir. Toplumun sosyal, kültürel, siyasi, askeri ve dini hayatındaki değişimlere karşı verdiği tepkiler, bocalama süreçleri, direnişleri ele alınacaktır. Din sosyolojisinin yöntem ve tekniği olan vasıflama, anlama, açıklama metotları kullanılacaktır. Din sosyolojisi diğer bilimlerden bağımsız bir bilim dalı olsa da olayları ve durumları açıklarken diğer ilimlere de ihtiyaç duymaktadır. Ayaşlı'nın toplumsal değişme ve toplum dindarlık algısı da toplumsal hayat ve din açısından incelenirken tarih ilminin neden- sonuç sentezinden yararlanılacaktır. Tarihsel süreçte toplumun değişen şartlara intibakı ve kendi modernleşmesini

* Bu çalışma 2024 yılında Dr. Öğr. Üyesi Elif Büşra Kocalan danışmanlığında, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında hazırlanmakta olan "Münevver Ayaşlı'nın Eserlerinde Değişen Toplum ve Dindarlık" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, tubaavci-41@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0005-7303-5532>.

oluşturmasının nasıl olduğu da Ayaşlı'nın eserleri kapsamında değerlendirilecektir. Çalışmamız Ayaşlı'nın yaşadığı dönemleri kapsamakla birlikte 19. Yüzyıl sonları ve Çok Partili hayatla sınırlı tutulacaktır. Ayrıca yazar eserlerinde daha çok İstanbul ve özellikle İstanbul'un aristokrat kesimini anlattığından olayların akış teması daha çok bu minvalde geçecektir. Araştırmamız toplumsal ve dini hayat olmak üzere iki ana bölüm üzerinden toplumun dinamikleri, değişimi ve dönüşümü ile ailenin bireye ve topluma etkileri, fertlerin din ve dindarlık anlayışlarına temas edilecektir. Osmanlı Devleti'nin kendi içerisinde de farkında olamadığı bir süreç müdahil edilmiştir. Askeri alandaki eksiklik iktisadi hayatla devam etmiş ve batılılaşma her alanda kendini göstermiştir. Dönemin Aydınları da bu süreçte farklı görüş ve düşünceler içerisindedir. Bu farklılıklar yine Osmanlı'yı kurtarma adına değişik akımların ortaya çıkışını ve Osmanlı'nın özünü korumayı hedeflemiştir. Aslında sadece ihtiyaç duyulan yapılarda yapılması istenen batılılaşma modeli, ahlaki değerlerden uzak tutularak yapılmaya çalışılsa da bu istenilen şekilde mümkün olmamıştır. Özellikle siyasi alandaki yönetim değişiklikleri ile dinin hayatın içinden soyutlanıp özelleştirilmesini, toplumsal hayatta modernleşmenin yanında sekülerleşmenin de ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılmıştır. Bu bağlamda Ayaşlı'da Kültür Emperyalizmi, Türklük ve İslam davası gibi konular açıklanması ve analiz edilmesi gereken mevzuatlardır. Toplumun yönetim biçimi, ekonomik yapısı, kültürel değerleri, din anlayışları ve dindarlık oluşumları Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş süreci içerisinde analiz edilecektir. Cumhuriyet dönemi reformları ve sosyal hayata etkisi değerlendirilecektir. Toplumsal değişimle birlikte Türkiye'nin dini yaşayış biçimindeki değişimler tespit edilip dinin sosyal hayattaki yeri ve konumu belirlenecektir. Modernizm ve sekülarizm kavramlarının ülkemizdeki anlamı üzerinde durulacaktır. Tüm bu yorum ve değerlendirmeler yazar Münevver Ayaşlı'nın görüşleri ekseninde yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Münevver Ayaşlı, Toplumsal Hayat, Din, Din Sosyolojisi.

Social Life and Religion in Münevver Ayaşlı

Abstract

The subject of this paper is the relationship between social life and religion in Münevver Ayaşlı's works. Ayaşlı, who is one of the writers of the Republican Period, aimed to give direction to the society with her works during her lifetime. She partially saw the most glorious periods of the Ottoman Empire and witnessed its decline and collapse. The works he wrote during this period are the source of the change and transformation in the religious life of the society. At this point, it has been determined that there has been no study on the sociology of religion. Our aim is that our author's works, which shed light on the period, contribute to the field. Qualitative methodology will be utilized in our study on the sociology of religion. Especially in the literature review phase, the society in which Ayaşlı lived will be analyzed based on his works, which are our primary sources. The reactions, faltering processes and resistances of the society against the changes in its social, cultural, political, military and religious life will be discussed. The methods of characterization, understanding and explanation, which are the methods and techniques of sociology of religion, will be used. Although sociology of religion is a branch of science independent from other sciences, it also needs other sciences to explain events and situations. While analyzing Ayaşlı's perception of social change and social religiosity in terms of social life and religion, the cause and effect synthesis of the science of history will be utilized. The adaptation of the society to the changing conditions in the historical process and how it created its own modernization will also be evaluated within the scope of Ayaşlı's works. Although our study covers the periods Ayaşlı lived in, it will be limited to the late 19th century and the Multi-Party life. In addition, since the author mostly describes Istanbul and especially the aristocratic section of Istanbul in his works, the flow of events will mostly take place in this context.

Our research will focus on the dynamics, change and transformation of society, the effects of family on the individual and society, and the understanding of religion and religiosity of individuals through two main sections: social and religious life. The Ottoman Empire was involved in a process that it was not aware of within itself. The deficiency in the military field continued with economic life and westernization manifested itself in every field. The intellectuals of the period also had different views and opinions in this process. These differences again led to the emergence of different movements in the name of saving the Ottoman Empire and aimed to preserve the essence of the Ottoman Empire. In fact, although the westernization model, which was desired to be carried out only in the structures needed, was tried to be done by keeping away from moral values, this was not possible in the desired way. Especially the changes in the political administration and the isolation and privatization of religion from life made the emergence of secularization as well as modernization in social life inevitable. In this context, issues such as Cultural Imperialism, Turkishness and the Islamic cause in Ayaşlı are issues that need to be explained and analyzed. The form of government, economic structure, cultural values, understanding of religion and religiousness of the society will be analyzed within the transition process from the Ottoman Empire to the Republic. Republican reforms and their impact on social life will be evaluated. Changes in the way of religious life in Turkey with social change will be determined and the place and position of religion in social life will be determined. The meaning of the concepts of modernism and secularism in our country will be emphasized. All these comments and evaluations will be made on the axis of the views of the author Münevver Ayaşlı.

Keywords: Münevver Ayaşlı, Social Life, Religion, Sociology of Religion.

VELİ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNDEN 4-6 YAŞ KUR'AN KURSU EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (ÇORUM ÖRNEĞİ)*

Eda ÖZÇULHA**

Öz

DİB, 2012 yılında 4-6 yaş Kur'an Kurslarını açarak, çocuklara gelişim özelliklerine uygun ahlak ve din eğitimi vermek suretiyle, onları geleceğe dair iyi bir Müslüman olarak yetiştirmeyi hedeflemiştir. Bu amacına ulaşmak için programlar hazırlamakta, kazandırılmak istenen hedef davranışlara ulaştıracak planlı sistemli eğitimler düzenlemektedir. Hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığına dair değerlendirmeler yapılmaktadır. Çocuklar bir takım gelişim alanlarından geçmektedir. Ahlak ve din anlamında da gelişimin önemi yadsınmaz. Fıtraten din duygusunun temelini oluşturan inanma duygusuyla dünyaya gözlerini açan çocukların, bu duygularının eğitilerek, kalıcı davranış değişikliğine dönüştürülmesi sağlanmalıdır. 4-6 yaş Kur'an Kursunda alınan ahlak ve din eğitimi, çocuğun yetişkin dindarlığında etkili olacaktır. Aileler din eğitiminde yeterli olmadıklarını düşünerek, çocuklarına kaliteli ve doğru bilgiyi ulaştıracak bir kurum arayışına girerler. Çocukların ahlaki ve dini gelişimlerini destekleyen eğitim ve öğretimin verildiği bir kurum olarak 4-6 yaş Kur'an Kursu, veliler tarafından tercih edilmektedir. Araştırmamızda, veli görüşleri üzerinden 4-6 Yaş Kur'an Kursu eğitiminin değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmada, 4-6 yaş Kur'an Kursu eğitiminin bütün kapsamı hakkındaki veli görüşleri dikkate alınarak, daha verimli ve kaliteli ahlak ve din eğitimi imkanı amaçlanmaktadır.

* Bu çalışma 2024 yılında Prof. Dr. Yakup Coştu danışmanlığında, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında hazırlanmakta olan "Veli Görüşleri Üzerinden 4-6 Yaş Kur'an Kursu Eğitiminin Değerlendirilmesi (Çorum Örneği)" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Çorum İl Müftülüğü, eposta: edaozculha@hotmail.com Orcid:0009-0006-6277-6324

Araştırma konusunun, muhatap kişiler tarafından farklı değerlendirmelerinin görülmesi açısından nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Öncelikle literatür çalışması ile konu hakkında geniş bilgi edinilmiş, daha sonra mülakatta kullanılacak konuyla ilgili sorular oluşturulmuştur. Hazırlanmış olduğumuz mülakat sorularımız iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım; velilerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, ekonomik durum, din ve inanç bakımından sosyo-kültürel durumlarından oluşan kişisel bilgileridir. İkinci kısım ise, 4-6 yaş Kur'an Kursu eğitimi (program, müfredat, fiziki yapı vs.) ve bu eğitimin değerlendirilmesiyle ilgili soruları içermektedir. Araştırma evrenimiz Çorum il merkezindeki 2022-2023 eğitim-öğretim yılı 18 adet 4-6 yaş Kur'an Kursu; örneklemimiz ise, bu kurslarda eğitim gören 70 adet öğrenci velisidir. Mülakat, velilerin 4-6 yaş Kur'an Kursu eğitimi hakkındaki görüşlerini içerdği için, 2022-2023 eğitim öğretim yılının 2. Dönemi sonunda yapılmıştır. Mülakat neticesinde ulaşılan bulgular değerlendirilmiştir. Buna göre: 4-6 yaş Kur'an Kursu, çocukların gelişim özelliklerine uygun din eğitimi almaları için, program, müfredat, materyal, fiziki yapı, öğretici yeterliliği itibarıyla veliler tarafından yeterli bulunmuştur. Program ve müfredat, çocukların manevi gelişimlerini destekleyici ve gelişim özelliklerine göre hazırlanmış, materyaller ve sınıf yapısı bu kazanımı sağlayacak şekilde oluşturulmuş, ailelerin de çocuklarına din eğitimi vermedeki eksikliklerini tamamlayıcı yer olarak gördükleri 4-6 yaş Kur'an Kursunun, işlevini yerine getiren güvenilir bir kurum olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaygın Din Eğitimi, 4-6 Yaş Kur'an Kursu, 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğretim Programı, Çorum.

Evaluation of 4-6 Year Quran Course Education through Parental Views (Case Study: Çorum)

Abstract

In 2012, the Directorate of Religious Affairs (DİB) aimed to raise children as good Muslims for the future by opening Quran courses for 4-6-year-olds, providing them with moral and religious education tailored to their developmental characteristics. To achieve this goal, programs are prepared, and systematically organized education is provided to reach the desired behavioral outcomes. Evaluations are also conducted to assess whether the objectives are being met. Children go through various developmental stages, and the importance of moral and religious development cannot be denied. Children, who inherently possess a sense of faith as the foundation of their religious feelings, should have these feelings nurtured and transformed into lasting behavioral changes through education. The moral and religious education received in the 4-6 year Quran Course will be effective in the child's adult religiousness. Parents, considering themselves insufficient in religious education, seek an institution that will provide their children with quality and accurate information. The 4-6 year Quran Course, as an institution providing education and instruction that supports children's moral and religious development, is preferred by parents. In our research, the evaluation of the 4-6 Year Quran Course education will be based on parental opinions. This study aims to provide a more efficient and higher quality moral and religious education by considering parental views on all aspects of the 4-6 Year Quran Course education. The qualitative research method has been preferred to allow for different evaluations by the stakeholders on the research topic. Firstly, an extensive literature review was conducted to gain insight into the subject, followed by the formulation of questions related to the topic to be used in the interviews. Our interview questions consist of two parts. The first part includes personal information about the parents, such as age, gender, education level, economic status, and socio-cultural

background regarding religion and belief. The second part consists of questions related to the 4-6 age group Quran Course education (program, curriculum, physical structure, etc.) and the evaluation of this education. Our study universe comprises 18 Quran Courses for the 4-6 age group in the central district of Çorum during the 2022-2023 academic year, and our sample consists of 70 parents of students attending these courses. The interviews were conducted at the end of the second semester of the 2022-2023 academic year, as they encompassed the views of parents regarding the Quran Courses for the 4-6 age group. The findings obtained from the interviews have been evaluated. Accordingly, the 4-6 age Quran Course has been found sufficient by parents in terms of program, curriculum, materials, physical structure, and teaching competence for children to receive age-appropriate religious education. The program and curriculum have been prepared in a way that supports children's spiritual development and aligns with their developmental characteristics. Materials and classroom structure have been designed to facilitate this achievement. The 4-6 age Quran Course, perceived by parents as a complementary place to address deficiencies in providing religious education to their children, has been observed to be a reliable institution fulfilling its function.

Keywords: Non-formal Religious Education, 4-6-Year-Old Qur'an Course, 4-6 Year Old Curriculum, Çorum

İSMET ALTIKARDEŞ'E GÖRE İYİ İNSAN VE İYİ MÜSLÜMAN OLMA*

Büşra ILICA*

Öz

Bu bildiriye, İsmet Altıkardeş'in "iyi insan" ve "iyi Müslüman" olma kavramlarına dair bakış açısını incelemektedir. Araştırmanın amacı, İsmet Altıkardeş'in iyi insan ve iyi Müslüman olma üzerine bakış açısını eserleri bağlamında analiz etmektir. İslami perspektiften bakıldığında insan, Allah'ın yeryüzündeki halifesi ve kuludur. Bu iki vasıf, insanın temel tabiatını oluşturur ve ona Allah'a itaat etme ve yeryüzünde Allah'ın iradesini gerçekleştirme gibi temel görevler yükler. İslam'a göre iyi Müslüman olmak da öncelikle iyi insan olmaktan geçer. İyi insan olmak için ise aklın ve iradenin doğru kullanılması, salih ameller işlenmesi ve Hz. Muhammed'i örnek almak gerekir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak İsmet Altıkardeş'in kitapları ve makaleleri kullanılmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre İsmet Altıkardeş'e göre insan, özel bir varlıktır ve diğere yaratılmış varlıklardan farklıdır. İnsan, aklı sayesinde bilgiye ulaşabilir ve bu bilgiyi nesiller arasında aktarabilir. Altıkardeş'e göre iyi insan ve iyi Müslüman olmak, bir bütünlük içinde değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. İyi insan olmak için öncelikle aklın ve iradenin doğru kullanılması gerekir. İyi Müslüman olmak ise sadece inançsal boyuttan ibaret değildir. Aynı zamanda ahlaki ve davranışsal boyutları da içerir. İslam'ın ideal insanı Hz. Muhammed'dir ve iyi bir Müslüman

* Bu çalışma 2024 yılında Prof. Dr. Yakup Çoştu danışmanlığında, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında hazırlanmakta olan "İsmet Altıkareş'in Din Sosyolojisine Katkıları" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

* Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta: ilica.bsraa@gmail.com ORCID: 0009-0007-3295-5687.

olmak için Hz. Muhammed'i örnek almak ve onun gibi bir hayat yaşamak gerekir. İsmet Altıkardeş'in "iyi insan" ve "iyi Müslüman" olma kavramlarına dair bakış açısı, İslam'ın insan ve ahlak anlayışına dair önemli bilgiler sunmaktadır. Altıkardeş'e göre insan, sadece inançsal bir varlık değil, aynı zamanda ahlaki ve davranışsal sorumluluklara sahip bir varlıktır. İyi bir Müslüman olmak için sadece Allah'a inanmak yeterli değildir. Aynı zamanda ahlaki ve davranışsal açıdan da Hz. Muhammed'i örnek almak ve onun gibi bir hayat yaşamak gerekir.

Anahtar Kelimeler: Din Sosyolojisi, İyi İnsan, İyi Müslüman, İnsan-I Kâmil, Salih Amel, İdeal İnsan

The Good Man and the Good Muslim According to İsmet Altıkardeş

Abstract

This paper examines İsmet Altıkardeş's perspective on the concepts of being a "good person" and a "good Muslim". The aim of the research is to analyze İsmet Altıkardeş's perspective on being a good person and a good Muslim in the context of his works. From an Islamic perspective, man is the caliph and servant of Allah on earth. These two qualities constitute the basic nature of man and impose upon him the fundamental duties of obeying God and realizing God's will on earth. According to Islam, to be a good Muslim is to be a good human being. In order to be a good person, it is necessary to use the mind and will correctly, to do righteous deeds and to follow the example of Prophet Muhammad. Qualitative research method was used in this study. İsmet Altıkardeş's books and articles were used as data collection tools. The data were analyzed by descriptive analysis method. According to the findings of the research, according to İsmet Altıkardeş, human being is a special being and different from other created beings. Thanks to his intellect, human beings can access knowledge and transfer this knowledge between generations. According to Altıkardeş, being a good human being and a good Muslim is a concept that should be evaluated as a whole. In

order to be a good human being, first of all, the intellect and will must be used correctly. Being a good Muslim, on the other hand, does not only consist of the religious dimension. It also includes moral and behavioral dimensions. The ideal person of Islam is the Prophet Muhammad, and in order to be a good Muslim, one must follow his example and live a life like him. İsmet Altıkardeş's perspective on the concepts of being a "good person" and a "good Muslim" provides important information about Islam's understanding of human and morality. According to Altıkardeş, man is not only a religious being, but also a being with moral and behavioral responsibilities. To be a good Muslim, it is not enough just to believe in God. It is also morally and behaviorally necessary to follow the example of Prophet Muhammad and live a life like him.

Keywords: Sociology of Religion, Good Person, Good Muslim, Perfect Human Being, Good Deeds, Ideal Human Being

HİRİSTİYANLIKTA HOMOSEKSÜELLİĞE YAKLAŞIM SÜRECİ *

Merve KATIRCI**

Hülya ÇETİN***

Öz

Bu çalışma geleneksel Hıristiyanlık içerisinde oluşmuş olan mezheplerin homoseksüelliğe karşı bakış açılarını konu edinmektedir. Kutsal Kitap literatürü, yayımlanan bildiriler ve papaların söylemleri doğrultusunda Kilise'nin ve mezheplerin homoseksüellik ile ilgili öğretilerinin zaman içerisindeki değişimi ele alınmaktadır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren cinsel tercih, cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği söylemleri ile önemli bir artış gösteren homoseksüel gruplar, Kilise için kritik bir mesele haline gelmiştir. Katolik İlmihaline bağlı olarak yayımlanan bildiriler ile homoseksüel eylemlerin ahlaka ve doğanın kanununa aykırı olduğuna dair öğretinin uzun yıllar devam ettirilmiş olmasına rağmen zamanla homoseksüel kişilerin marjinalleştirilmemesi ve dışlanmaması gerektiğine dair söylemler artış göstermiş ve Kilise'de bu konu hakkında bazı fikir ayrılıkları ortaya çıkmıştır. Papa Francis'in ılımlı söylemleri ile başlayan süreç homoseksüel çiftlerin Kilise'de kutsanmasına izin verilmesi ile somut bir boyut kazanmıştır. Martin Luther'in kadın ve erkek arasındaki katı toplumsal rolleri belirginleştirmesi ve "sadece kutsal metin" mottosu ile ilerlemeleri Protestanların homoseksüelliğe karşı Katoliklerden daha sert bir bakış açısı geliştirmelerine sebep olmuştur. Buna rağmen homoseksüelliğe ılımlı yaklaşan kiliseler de bulunmaktadır. Ortodoks Kiliseleri de homoseksüellere karşı Katolik Kilisesi'ne benzer bir tavır sergilemiş fakat Katolikler kadar

* Bu çalışma, 2024 yılında Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Kur'an-ı Kerim ve Tevrat'a Göre Helak Olmuş Kavimler" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, mervktrc@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0778-8422>.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, hulyacetin@comu.edu.tr

belirleyici bir birlikteliğe sahip olamamışlardır. Homoseksüellik karşıtı olan mezhep veya grupların ana argümanı her zaman kutsal metinler olurken homoseksüelliğe ılımlı yaklaşanlar, kutsal metinlerin tarihselliğini savunarak çağın şartlarına uygun olarak her konuda yoruma açık olduğu görüşündedirler.

Anahtar Kelimeler: Hıristiyan, Homoseksüel, Katolik, Protestan, Ortodoks.

The Evolution of Approaches to Homosexuality in Christianity Abstract

Abstract

This study aims to investigate the perspectives of various denominations within traditional Christianity regarding homosexuality. Using biblical literature, published statements, and the pronouncements of popes, the study discusses evolving changes in the teachings of the Church and its denominations toward homosexuality over time. In line with the significant increase in the discourse on sexual preference, sexual orientation, and gender inequality since the second half of the twentieth century, homosexual groups have become a critical issue for the Church. Despite the longstanding assertion that homosexual acts are contrary to moral and natural law, as evidenced by statements in the Catholic Catechism, there has been a notable increase in discourse arguing against the marginalization and exclusion of homosexual individuals, which has led to some disagreements within the Church on the issue. The process initiated by Pope Francis' moderate statements took on a formal recognition when the Church allowed for the blessing of homosexual couples. Martin Luther's delineation of strict gender roles for men and women, and adherence to the principle of "Scripture only" led Protestant denominations to take a stricter stance on homosexuality than Catholics. However, some denominations take a more moderate approach toward homosexuality. Orthodox Churches have a similar stance on homosexuals as the Catholic Church, though without the same degree of decisive cohesion. The main argument of the denominations

or groups against homosexuality has always been the sacred texts, while proponents of a moderate stance on homosexuality emphasize the historical context of the sacred texts and advocate their flexibility of interpretation under contemporary conditions.

Keywords: Christian, Homosexual, Catholic, Protestant, Orthodox.

TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞME VE DİN

Neslihan ALAN*

Öz

Hızla değişen dünya düzeni insanların dini ve değerler algısında değişime sebep olmaktadır. Gerek modernleşme gerekse küreselleşme gelenekler üzerinde ciddi baskılar kurmakta ve geleneklerin yozlaşmasına sebep teşkil etmektedir. Aynı zamanda gerçekleşen bu hızlı değişimler toplumsal bütünlük kavramını da tehdit eden unsurdur. Günümüzde modernleşen ve gelişmiş teknolojilerin gelişmiş teknolojilerin getirilerinden yararlanan birey sayısı artarken, farkındalığı azalan, toplumsal bütünlük kavramından bihaber bireyselci yaşam şeklini benimseyen insanlar artmaktadır. Bir taraftan gelişmişlik düzeyi artmış ancak istikrarsızlaşmış ve çalkantılı bir toplumun oluşması sosyologların üzerinde araştırma yapmak istediği bir durum haline gelmiştir. İşte burada da din ve toplumsal bütünlüşme ilişkisini, bütünlüşmede de etkili olabilecek unsurları ve bütünlüşmenin ne demek olduğunu inceleyeceğiz. Özellikle dinlerin toplumları nasıl ya da ne kadar etkiledikleri önem arz etmektedir. Bazı medeniyetler de din nasıl etki yaratmıştır ya da bazı medeniyetlerde dinin önem arz etmemesi nelere sebep olmuştur. Bu çalışma nitel araştırma tekniği ile hazırlanmış olup veri toplama ve analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamız sonucu dinin ulusların ayakta kalmasını sağlayan, asimile olmalarını önleyen bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bugün geline nokta da mevcut dünya en fazla küreselleşme, küresel değerler ve ulusal sınırların aşınmaya başlaması, kültürlerin kendilerini ifade edememeleri gibi niteliklerle karakterize olmuşlardır. Bütün bunlar toplumun yozlaşmasına, aşınmasına, kültürel bir kayba sebep olur. Din değerlerinin varlığını sürdüremediği toplumlarda aşınma kaçınılmaz bir sondur. Ancak dinin canlılığını kaybetmediği toplumlarda bütünlük ve beraberlik

* Amasya Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Tezli yüksek lisans

de varlığını sürdürmüştür. Çalışma din kavramının toplumsal bütünleşmedeki rolü nedir ya da nasıl bir katkı sağlamıştır sorularının cevabı niteliğindedir. Özelinde İslam dininin toplumsal bütünleşmeye katkılarına daha çok yer vereceğimiz bu makale de genel olarak kutsal kitapta işlenen toplumsal bütünlük tavsiyeleri olan ayetlerden bahsedilecektir. Aynı zaman da dinin toplumsal çatışmaya sebep olduğunu iddia edenlere cevap niteliğindedir. Kısmen çatışma yönünün olduğu hususlardan bahsetmekle birlikte asıl hedefinin bütünlleştirici olduğunu çok net bir şekilde göstermeyi umuyoruz.

Anahtar Kelimeler: Din, Bütünleşme, Toplumsal Bütünleşme, İslami Çerçeve Öğütler.

Social Integration And Religion

Abstract

The rapidly changing world order causes changes in people's perception of religion and values. Both modernization and globalization put serious pressure on traditions and cause traditions to degenerate. At the same time, these rapid changes also threaten the concept of social integrity. Today, while the number of individuals who benefit from the benefits of modernizing and advanced technologies is increasing, there is an increasing number of people whose awareness is decreasing and who adopt an individualistic lifestyle unaware of the concept of social integrity. On the one hand, a society with an increased level of development but instability and turmoil was formed. This has become a situation that sociologists want to do research on. Here, we will examine the relationship between religion and social integration, the factors that can be effective in integration, and what integration means. It is especially important how and to what extent religions affect societies. What impact did religion have on some civilizations, or what caused religion not to be important in some civilizations? In this study, where we will briefly touch upon all of these, these civilizations will also be briefly mentioned.

Key Words: Religion, Integration, Social Integration, Advice Within The Islamic Framework.

DİNİN DİĞER SOSYAL KURUMLARLA FONKSİYONEL İLİŞKİSİ

Filiz BORA*

Öz

Din, ilk çağlardan itibaren varlığını sürdürmüş, hayatta anlam bulma arayışları içindeki bireyin ilk başvurduğu kurumların başında gelmektedir. Din kişinin en yalnız olduğu anlarında dahi kimi zaman varlığının gayesi, kimi zamanlarda hayata tutunma sebebi olarak hayatı anlamlandırma çabası içindeki bireyin kurtuluş reçetesi olmuştur. Kişisel tercih olarak yönelinen din toplumsallıkta da tezahürleri görünmektedir. İnsanlığın ilk tarihinden itibaren dinin toplulukların yaşam felsefelerinde, gündelik yaşamlarında, eğlencelerinde, düğün ve cenaze merasimi gibi ritüellerinde dini inanışlarının izleri görülmekte olup eylemlerine inançları çerçevesinde şekil verip vücut bulduğu görülmektedir. Din olgusunun günümüze kadar geçen süreçte tarihi olayları analiz edildiğinde kimi zaman çok güçlü bir oluşum olarak dirençli bir yapıyla karşımıza çıkmakta olup toplumun fenomenini oluştururken kimi zamanlarda ise Aydınlanma Çağı gibi dönemlerde toplumlar üzerindeki tesirini yitirmiş olduğu gözlenmiştir. Toplumsallığın alan yazında her konunun din ekseninde şekillenmekte olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bireyin ve toplumun tüm yaşamını kuşatan din olgusu sosyolojinin de alanına girmekte olup toplulukların dönüşümü ve gidişatını anlamak için incelenmesi gerekmektedir. Bu çalışma ile dinin diğer kurumlarla ilişkileri araştırılmış, hangi işlevleri üstlendiği tespit edilmek istenmiştir. Böylece günümüzde birey üzerinde dönüştürücü, birleştirici, toparlayıcı etkisi olan dini, kurumlardaki görüntüsü üzerinden varlığını ve tesirini ölçmek mümkün olacaktır. Din bireyin varoluşundan itibaren hayatına biçim veren ona statü, kimlik ve aidiyet kazandıran bir kurum olmuştur. İlk önce doğumla birlikte dini bir kimlik kazanan fert ailesinden ve yakın çevresinden dinini

* Amasya Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Tezli yüksek lisans

özümsemekte çevresine göre dini inancı şekillenmektedir. İlk doğal dinlerden günümüze varlığını sürdüren din, inanç ve ritüellerde farklılıklar gözlense de fonksiyonel olarak varlığını canlı bir şekilde devam ettirdiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler; Din, İşlev, Kurumlar.

Functional Relationship of Religion with Other Social Institutions

Abstract

Religion has existed since ancient times and is one of the first institutions that individuals resort to in their search for meaning in life. Religion has sometimes been the purpose of one's existence, sometimes the reason for holding on to life, even in the most lonely moments, and has become the recipe for salvation for the individual who is trying to make sense of life. Religion, which is a personal choice, also has its manifestations in society. Since the early history of humanity, traces of religious beliefs have been seen in communities' life philosophies, daily lives, entertainments, and rituals such as weddings and funerals, and their actions have been shaped and embodied within the framework of their beliefs. When the historical events of the phenomenon of religion are analyzed in the period up to the present day, it has been observed that sometimes it appears as a very strong formation with a resistant structure and while it forms a phenomenon of society, it has sometimes lost its influence on societies in periods such as the Age of Enlightenment. In the literature on sociality, we see that every issue is shaped around the axis of religion. The phenomenon of religion, which encompasses the entire life of the individual and society, also falls within the field of sociology and needs to be examined in order to understand the transformation and course of communities. With this study, the relations of religion with other institutions were investigated and it was aimed to determine what functions it undertakes. Thus, it will be possible to measure the existence and impact of religion, which has a transforming, unifying and gathering effect on the individual today, through its appearance in institutions. Religion has been an institution that shapes the life of the individual since

his existence and gives him status, identity and belonging. First of all, an individual who acquires a religious identity at birth absorbs his religion from his family and close environment, and his religious belief is shaped according to his environment. Although there are differences in the religions, beliefs and rituals that have survived from the first natural religions to the present day, it is seen that they continue their functional existence alive.

Keywords; Religion, Function, Institutions.

GÖNÜLLÜLÜK FAALİYETLERİ, HAYATIN ANLAMI VE DİNİ TUTUM ARASINDAKİ İLİŐKI*

Zeynep SALBAŞ**

Öz

Gönüllülük kavramının kökeninde yer alan “gönül” kelimesi, yüreğın manevi (soyut) yönü ya da yürekte bulunduğu varsayılan duygu kaynağı olarak tanımlanmaktadır. Gönüllülük ise; bireyin maddi bir çıkar beklemeksizin yakın veya uzak çevresine yarar sağlamak için kendi iradesiyle doğru olduğunu düşündüğü faaliyetlerde bulunması olarak tanımlanmaktadır. Gönüllülük insanın yaşadığı toplumda söz almasının bir yolu olarak görülmekte ve bunu yaparak bireylerin aidiyet hissi kazanarak kendi yaşamlarına yön verebildikleri vurgulanmaktadır. Yapılan gönüllülük faaliyetleri insanlarda birlik ve beraberlik duygusunu geliştirerek aynı zamanda refahı sağlamaktadır. Yapılan çalışmalar sonucunda gönüllülük faaliyetlerinin hem toplumsal olarak hem bireysel olarak kişilere çeşitli faydalar sağladığı görülmüştür. Faaliyetten yararlanan kişi kadar faaliyeti yapan gönüllü de faaliyetten olumlu etkilenmektedir. Bizim çalışmamızın amacı da buradan hareketle gönüllülük faaliyetleri, hayatın anlamı ve dini tutum arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Araştırmanın örneklem grubunu farklı illerde gönüllülük faaliyetlerine katılan 18-65 yaş arası bireyler oluşturmaktadır. Örneklem grubu 299 kişiden oluşmaktadır. Gönüllülük faaliyetleri, hayatın anlamı ve dini tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan ilk çalışma olması nedeniyle literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada elde edilen sonuçlar, çalışmaya katılan bireylerin dini tutum düzeyleri artıkça hayatın amacı

* Bu çalışma 2024 yılında Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Gönüllülük Faaliyetleri, Hayatın Anlamı Ve Dini Tutum Arasındaki İlişki” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, zeynepalbas@gmail.com, Orcid 0000-0002-6513-9383

ve önemine yönelik olumlu görüşlerinin arttığı saptanmıştır. Gönüllü Motivasyon Envanteri puanları ile Hayatın Amacı ve Önemi Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Düzenli olarak sadaka veren katılımcıların dini tutum düzeylerinin düzenli olarak sadaka vermeyen katılımcılardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Gönüllülük, Gönüllülük faaliyetleri, Dini Tutum, Hayatın Anlamı.

The Relationship Between Volunteering Activities, Meaning of Life and Religious Attitudes

Abstract

The word “gonul”, which is at the root of the concept of volunteering, is defined as the spiritual (deciduous) aspect of the heart or the presumed source of emotion in the heart. Volunteering; it is defined as carrying out activities that the individual thinks are correct by his own will to benefit his immediate or distant environment without waiting for a material interest. Volunteering is seen as a way for people to take a say in the society they live in, and in doing so, it is emphasized that individuals can lead their own lives by gaining a sense of belonging. Volunteering activities provide well-being at the same time by developing a sense of unity and togetherness in people. As a result of the studies, it has been seen that volunteering activities provide various benefits to people both socially and individually. Volunteers who do the activity as well as the person who benefits from the activity are positively affected by the activity. The aim of our study is to determine the relationship between volunteering activities, the meaning of life and religious attitude. The sample group of the study is composed of individuals aged 18-65 who participate in volunteering activities in different provinces. The sample group consists of 299 people. Volunteering activities are thought to contribute to the literature as it is the first study to examine the relationship between meaning of life and religious attitude. The results obtained in the study

were found that the religious attitudes of the individuals who participated in the study increased their positive views on the purpose and importance of life. There was no statistically significant relationship between Voluntary Motivation Inventory scores and Life Purpose and Importance Scale scores. It can be said that the level of religious attitudes of participants who regularly give alms is higher than those who do not regularly give alms.

Keywords: Volunteering, Volunteering activities, Religious Attitude, Meaning of Life

KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ (ACT) VE TASAVVUF İLİŞKİSİ: BİLİŞSEL AYRIŞMA VE ZİKİR*

Fatma Şüheda DİLMEN**

Öz

Psikoloji bilimi içerisinde Bilişsel-Davranışçı temellere dayanan ve üçüncü dalga terapi modeli olan Kabul ve Kararlılık Terapisi bireye kazandırdığı aksiyon, duygu ve düşüncelerde farkındalık, an ile temasa geçmek ve huzurlu bir yaşam için değer odaklı işlevsel eylemleri arttırmak hedefleri, tasavvufun insana kazandırmayı amaçladığı hedeflerle bütünleşmektedir. Bu çalışmada tasavvuf uygulamalarından zikrin etkileri ile Kabul ve Kararlılık Terapisinin temel unsurlarından Bilişsel Ayrışma arasındaki benzerlikler değerlendirilecektir. Kabul ve Kararlılık Terapisinin çıkış noktası dil ve biliş gibi insan için sıradan süreçlerin sıkıntılarımıza kaynaklık ettiğidir. İlişkisel Çerçeve Kuramı(RFT), insanın bir dili-düşünmeyi- öğrenme sürecinin davranışsal, bilişsel ve bağlamsal süreçlerinin açıklamasını içerir. RFT, özünde herhangi bir şeyi başka bir şeyle ilişkilendirme konusundaki temel insani yeteneğinin açıklanmasına çalışır. Kabul ve Kararlılık Terapisine göre psikopatolojinin sebebi psikolojik katılıktır. Psikolojik katılığı besleyen unsur; Bilişsel Birleşmedir. Bilişsel Birleşme, RFT'den yola çıkılarak tanımlanmıştır. Bilişsel Birleşme, insanların kendi düşünceleri içinde kaybolma eğilimlerine denir. Bu eğilim insanların daha anlamlı bir hayat yaşayabilmelerinin önünde engeldir. Kabul ve Kararlılık Terapisi metafor ve teknikleriyle düşünce ve benlik arasında mesafe oluşturmayı, düşüncelerden ayrışarak düşünce ile kurulan ilişkiyi değiştirmeyi amaçlar. Bu yönüyle tasavvufun iyileştiriciliği ile

* Bu çalışma 2024 yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Kabul ve Kararlılık Terapisi ile Tasavvufun Bütünleştirilmesi (Yunus Emre "Aşkın Yolculuğu" Dizisi Örneğinde)" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, suhedadilm@gmail.com, Orcid: 0009-0006-4079-2729

benzeşir. Tasavvufta, benliğin dönüşüm uygulamalarından biri olan zikirle duygu, düşünce ve davranış yoğunluklu tecrübelerle mürşid, müride aşkın bir âleme ulaşmasında yeni bir kimlik ve kişilik kazanmasında rehberlik eder. Kabul ve Kararlılık Terapisi ve Tasavvufun insanın değişim ve dönüşümüne olumlu katkılar yaptığı, unsurları ve neticeleri açısından benzeştiği görölmektedir. Her iki alanda uygulamalarla psikolojik katılık yerini psikolojik esnekliğe bırakır. Ancak tasavvufta bu nihai hedef değildir. Hedefe giden yolda edinilen bir kazanımdır. Zikir uygulaması yoğunlaşma ve yeni bir anlam inşa etmeyi sağlar. Tasavvufun zikir ve diğer iyileştirici uygulamaları insanı kulluk bilincine taşır ve bu bilinçle var oluş yeni bir anlam kazanır.

Anahtar Kelimeler: Kabul ve Kararlılık Terapisi, İlişkisel Çerçeve Kuramı, Tasavvuf, Bilişsel Birleşme-Ayrışma, Zikir

The Relationship Between Acceptance And Commitment Therapy (Act) And Sufism: Cognitive Dissociation And Dhikr

64

Abstract

Acceptance and Commitment Therapy, which is a third wave therapy model based on Cognitive-Behavioral foundations within the science of psychology, integrates the goals of Sufism with the goals that Sufism aims to bring to human beings, such as action, awareness in emotions and thoughts, getting in touch with the moment and increasing value-oriented functional actions for a peaceful life. In this study, the similarities between the effects of dhikr, one of the Sufi practices, and Cognitive Dissociation, one of the basic elements of Acceptance and Commitment Therapy, will be evaluated. The starting point of Acceptance and Commitment Therapy is that ordinary human processes such as language and cognition are the source of our problems. Relational Framework Theory (RFT) includes an explanation of the behavioral, cognitive and contextual processes by which humans learn a language-thinking. At its core, RFT seeks to explain the basic human ability to relate one thing to another.

According to Acceptance and Commitment Therapy, the cause of psychopathology is psychological rigidity. The element that feeds psychological rigidity is Cognitive Unification. Cognitive Fusion is defined based on RFT. Cognitive Fusion is defined based on RFT. Cognitive Fusion refers to the tendency of people to get lost in their own thoughts. This tendency prevents people from living a more meaningful life. Acceptance and Commitment Therapy aims to create distance between thoughts and the self through metaphors and techniques, and to change the relationship with thoughts by separating from them. In this respect, it is similar to the healing of Sufism. In Sufism, through dhikr, which is one of the practices of transformation of the self, the Murshid guides the disciple to reach a transcendent realm and gain a new identity and personality through intense experiences of emotion, thought and behavior. It is seen that Acceptance and Commitment Therapy and Sufism make positive contributions to the change and transformation of human beings and are similar in terms of their elements and results. Through practices in both fields, psychological rigidity is replaced by psychological flexibility. However, this is not the ultimate goal in Sufism. It is an acquisition on the way to the goal. The practice of dhikr enables concentration and the construction of a new meaning. Sufism's dhikr and other healing practices bring people to the consciousness of servitude, and with this consciousness, existence gains a new meaning.

Keywords: Acceptance and Commitment Therapy, Relational Frame Theory, Sufism, Cognitive Merger-Dissociation, Dhikr

TOPLUMSAL DEĞİŞME VE DİN

Esin ALTUNTAŞ*

Öz

Değışim en genel anlamıyla bir durumdan başka bir duruma geçiőini belirtmektedir. Değışimi sosyolojik açıdan değerlendirdiğimizde ise toplumsal değişim olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda gerek genel manasıyla gerek de sosyoloji bilimi dikkate alındığında toplumsal değişim, her zaman ilgi çekici bir konu olmuş ve üzerinde birçok çalışma yapılmıştır. İçinde değişimin olmadığı, değişmeyen bir toplum düşünmek mümkün değildir. Değişimin boyutuna göre büyük ölçekli değişimler toplumu bütünüyle etkilerken orta ve küçük ölçekli değişimler ise toplumun daha sınırlı bir alanını etkilemiőtir. Teknolojinin hızla geliőmesi, iletişim araçlarının yaygınlaşması hem değişimin etki alanını genişletmiő hem de daha hızlı yayılmasını sağlamıştır. Din ile toplumsal değişim birlikte ele alındığında, din sosyolojisinin temel konuları arasına girmiőtir. Bu çalışmada toplumsal değişim, toplumsal değişim kuramları ve toplumsal değişimin faktörlerine deęinilmiő olup ana konu olarak ise toplumsal değişim ile din arasındaki karşılıklı etkiler araştırılmıştır. Nitel araştırma yöntemi ile konu, kendi bağlamı içerisinde bütüncül olarak ele alınmıştır. Teorik alana dayandığı için literatür taraması yapılarak elde edilen bilgiler doğrultusunda dinin toplumu etkilediği gibi toplumun da dini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimler: Din Sosyolojisi, Değişim, Toplumsal Değişme, Din, Toplum

* Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, email: esinbilgin.05@gmail.com

Social Change and Religion

Abstract

Change refers to the transition from one state to another in the most general sense. When we evaluate change from a sociological point of view, it comes across as social change. In this context, social change has always been an interesting topic both in its general sense and when the science of sociology is taken into account, and many studies have been conducted on it. It is impossible to think of an unchanging society in which there is no change. Depending on the size of the change, large-scale changes affect the society as a whole, while medium and small scale changes affect a more limited area of the society. The rapid development of technology and the spread of communication tools have both expanded the scope of change and enabled it to spread faster. When religion and social change are considered together, religion has become one of the main topics of sociology. In this study, social change, theories of social change and factors of social change were addressed, and the mutual effects between social change and religion were investigated as the main topic. With the qualitative research method, the subject has been considered holistically within its own context. Since it is based on the theoretical field, according to the information obtained by conducting a literature search, it has been concluded that religion affects society as well as society affects religion.

Key Words: Sociology of Religion, Change, Social Change, Religion, Society.

SÜHREVERDİ'NİN VARLIK ONTOLOJİSİNDE İNSANIN KONUMU VE ARINMA PROBLEMİ*

Sema GÜLER**

Öz

Felsefe tarihi içerisinde insanı anlama ve onu kendi doğası içerisinde anlamlandırma çabaları bulunmaktadır. İnsan dediğimiz varlık dış dünyasındaki görünümü ile bir beden içerisinde madde olarak varlık âlemine bağlıdır. Aynı insan, diğer yönü olan ruhuyla varlıktaki iç dünyaya bağlanarak varlığın hakikatini anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmaktadır. İnsanı bir madde olarak değerlendirmek onun ruhunu ve varlığa bakışını ihmal etmekten başka bir şey değildir. İnsan tek yönlü ve yalnız olarak hayatını devam ettiremez muhakkak birilerine ve yüce bir varlığa ihtiyacı olur. Bu ihtiyaçlık durumu hem içsel hem de toplumsal yöndedir. Toplum içerisinde toplumsal ve ahlaki kurallar insanın kötü yönünü ve davranışını sınırlamaktadır. Aynı zamanda manevi kurallarda insanın davranışını manevi açıdan sorgulatarak onu vicdan muhasebesine sevk etmektedir. İnsanlar idrak eden zihinsel bir varlıkken fiziksel açıdan da gözle görülür bir varlıktır. Bu yüzden çalışmamızda Sühreverdi'nin varlık anlayışını ele alarak evren tanımını yapacağım daha sonrasında da insan kavramını ve beden içerisine hapsolmuş insanın bu dünyadaki konumunu değerlendireceğim. İnsanın bu dünyanın kargaşasında içsel manevi huzuru nasıl bulacağını sizlere metnimde ifade etmeye çalışacağım.

Anahtar Kelimeler: Sühreverdi, İnsan, Ahlak, İdrak

* Bu çalışma 2022 yılında Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bünyesinde hazırlanan "Plotinos ve Sühreverdi'de Varlığın Dereceleri Bakımından Arınma" başlıklı Doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sema_segmen1990@hotmail.com. ORCID: 10462207

The Position of Man in Suhrawardi's Ontology of Being and the Problem of Purification

Abstract

In the history of philosophy, there are efforts to understand human beings and give meaning to them within their own nature. The being we call human is connected to the world of existence as matter in a body with its appearance in the outside world. The same person tries to understand and make sense of the truth of existence by connecting to the inner world of existence with his soul. Considering a human being as a material is nothing but neglecting his soul and his view of existence. A person cannot continue his life one-sidedly and alone, he definitely needs someone. This need is both internal and social. Social and moral rules in society limit human evil and behavior. At the same time, moral rules make people question their behavior from a spiritual perspective and lead them to self-examination. While humans are mental beings that perceive, they are also physically visible beings. In this study, I will touch upon Sühreverdi's understanding of existence and from there I will evaluate the concept of human and the position of the human trapped in the body in this world. In my text, I will try to express to you how a person can find inner spiritual peace in the chaos of this world.

Key Words: Sühreverdi, Human, Morality, Cognition

4-6 YAŞ KUR'AN KURSLARI İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ*

Ayşemen YILMAZ**

Öz

Yaygın din eğitimi faaliyeti yürüten Diyanet İşleri Başkanlığı, 2013 yılında hizmet alanına, 4-6 yaş aralığındaki çocukları dahil etmiş ve Kur'an kurslarında çocuklara yönelik programlar kapsamında hizmet vermeye başlamıştır. Diyanet İşleri Başkanlığının, hizmet alanına aldığı 4-6 yaş grubu çocuklara yönelik verilen eğitim, birçok açıdan akademik, çalışmaya konu edilmiştir. Araştırma, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2013 yılından itibaren başlattığı 4-6 yaş grubu Kur'an kursları kurumlarına yönelik yapılan lisansüstü çalışmaların içeriklerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma nitel araştırma türünden döküman analizi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Çalışmada öncelikle 4-6 yaş grubu Kur'an kursları hakkında bilgi verilmiş; daha sonra yükseköğretim Kurulu ulusal tez merkezi internet adresi ve bazı üniversitelerin internet erişimine açtığı tezlerden 28 yüksek lisans ve 2 doktora tezi tespit edilerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma, 2013 yılından itibaren 2022 yılı aralık ayı sonuna kadar yapılan lisansüstü çalışmalarla sınırlandırılmıştır. Araştırma sonucunda, 4-6 yaş grubu Kur'an kursları ile ilgili yazılan 30 teze ulaşılmış, bu tezlerden en fazla yüksek lisans tezinin İnönü üniversitesinde yapıldığı, doktora tez yazımına 2022 yılında başlandığı, tezlerin çoğunun sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde yapıldığı, tezlere en çok danışmanlık yapan unvanın doçent olduğu, tez yazar araştırmacıların çoğunun cinsiyetinin kadın olduğu, çalışmalarda en çok nitel yöntemin kullanıldığı, örneklem büyüklüğü seçiminin daha çok 0-50 arasında olduğu, örneklem grubu olarak en fazla öğretici grubunun seçildiği, veri toplama

* Bu çalışma 2023 yılında Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "4-6 Yaş Kur'an Kursları ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi" başlıklı Yüksek Lisans Seminer çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, aysemener@hotmail.com.

aracı olarak görüşme tekniğinin daha çok kullanıldığı bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Okul Öncesi Din Eğitimi, 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu, Lisansüstü, Tez.

Content Analysis of Graduate Thesis Related To 4-6 Years Old Quran Courses

Abstract

The Presidency of Religious Affairs, which carries out non-formal religious education activities, included children between the ages of 4-6 in its service area in 2013 and started to provide services within the scope of programs for children in Quran courses. The education provided by the Presidency of Religious Affairs for children aged 4-6, within its service area, has been the subject of academic studies in many aspects. The research aims to analyze the contents of postgraduate studies conducted for the Quran courses institutions for the 4-6 age group, which were initiated by DIB since 2013. The study was conducted using the document analysis method, which is a qualitative research type. In the study, first of all, information was given about Quran courses for the 4-6 age group; Then, 28 master's and 2 doctoral theses were identified from the YÖK national thesis center website and the theses made accessible by some universities and were subjected to content analysis. The research is limited to postgraduate studies conducted from 2013 until the end of December 2022. As a result of the research, 30 theses written about Quran courses for the 4-6 age group were reached, among these theses, the most master's theses were made at İnönü University, doctoral thesis writing started in 2022, most of the theses were made within the social sciences institute, the most consultancy for the theses was made. It was found that the title of the researcher was associate professor, most of the researchers who wrote thesis were women, qualitative methods were mostly used in the studies, sample size selection was mostly between 0-50, instructor groups were mostly selected as the sample group,

and interview technique was used more as a data collection tool. has been reached.

Keywords: Religious Education, Preschool Religious Education, Quran Courses For 4-6 Age Group, Postgraduate Thesis.

“HAYVAN İLE İNSAN MÜNAZARASI’NDAKİ GİZLİ MESAJ” -
İHVÂN-I SAFÂ’DA ALEGORİK FABL ÖRNEĞİ*

Şahin CAM**

Öz

“İhvân-ı Safâ’nın risâleleri içerisinde çok sayıda hikâye yer almaktadır. Hikâyelerin bir kısmı alegorik tarzda kurgulanmış metinlerden oluşur. Özellikle bir alegorik tarz olan fablın kullanıldığı “Hayvanlar Risalesi” içerisinde yer alan “İnsan ile Hayvan Münazarası” şüphesiz külliyyatın en ünlü anlatısıdır. Ayrıca külliyyatın açık ara en uzun hikâyesi olması kendisine atfedilen değerin anlaşılması açısından önemlidir. İhvân-ı Safâ bu hikâyeye verdiği değeri şu cümlelerle dile getirmiştir: “Biz oraya tekrar zikretmedikçe üzerindeki örtüyü kaldıramayacağımız ve açıklayamayacağımız kadar çok sayıda mânâyı, birçok ilmi, bol miktarda bilgiyi ve önemli hikmetleri gömdük.” Buradan da anlaşılacağı üzere insanlar ile hayvanlar arasında geçen münazara içinde çok gizli birtakım mânâları barındırmaktadır. Neredeyse hiç çalışılmamış olan bu alegorik hikâyenin tahlil edilmeye ihtiyacı olduğu açıktır. Az sayıdaki araştırmacının “Hayvan Hakları” çerçevesinde bir okuma gerçekleştirmesi hikâyenin asıl mesajının ihmal edilmesine yok açmıştır. Tebliğimizde İhvân-ı Safâ’nın “nefs” anlayışı üzerinden bir okuma yaparak hikâyenin gizli kalmış yönlerine dair incelemelerimizi müzakereye açacağız. Öncelikle alegorinin ne olduğu ve nasıl kullanıldığı açıklanacaktır. Daha sonra nefis ile irtibat kurularak, İhvân-ı Safâ’nın melekî nefis ve şeytanî nefse dair açıklamalarına yer verilmiştir. Allah’ın yeryüzündeki halifesi olarak yaratılan insanın iyi işler ortaya koyması halinde bir melek, kötü işler ortaya koyması halinde ise bir şeytana dönüşmesi hikâyenin vermek istediği genel mesajı oluşturur. İyi işler ortaya koyan nefisler bilkuve

* Bu çalışma 2024 yılında Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “İhvân-ı Safâ’da Alegorik Dilin Kullanımı ve Nefs İlişkisi” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, sahcam93@windowslive.com, Orcid: 0009-0004-3915-0898

melektir. Nefsi bedenini terk ettikten sonra bilfiil melek olacaktır. Bu nefisler cisimlerin karanlığından kurtularak cennet olarak isimlendirilen göklerin boşluklarında huzur içinde yaşamaktadır. Bununla birlikte İhvân-ı Safâ tarafından hikâyenin sonunda melekî nefse ulaşmış bir insan portresi çizilmektedir. Bu üstün vasıflara sahip insanın İsmâiliyye mezhebinde zuhur edecek olan "Mehdi" ile bağlantısı kurulacaktır. Ayrıca dünyaya rağbet eden, sadece bedenini düşünen insanlar bilkuvve şeytandır. Onların nefisleri bedenlerinden ayrıldığında bilfiil şeytana dönüşmektedir. Onlar, insan ve hayvan bedenlerine hapsolmuş bir şekilde oluş ve bozuluş âlemi olan cehennemde azap çekmektedir. Buradan hareketle İhvân-ı Safâ'nın cennet ve cehenneme yüklediği anlam müzakere edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Alegori, Nefs, Melek, Şeytan, Mehdi

"The Hidden Message in the Animal vs. Human Debate" -An Example of Allegorical Fable in İkhwân al-Safâ-

74

Abstract

There are many stories in the treatises of İkhwan-i Safâ. Some of the stories consist of texts constructed in an allegorical style. The "Debate between Man and Animal", which is included in the "Treatise of Animals", in which the fable, which is an allegorical style, is undoubtedly the most famous narrative of the corpus. In addition, the fact that it is by far the longest story in the corpus is important in terms of understanding the value attributed to it. İkhwan al-Safa expressed the value he attached to this story with the following sentences: "We have buried so many meanings, many knowledges, abundant amounts of knowledge and important wisdom that we cannot lift the veil and explain it unless we mention it again." As can be understood from this, the debate between humans and animals contains some very hidden meanings. It is clear that this allegorical story, which has hardly been studied, needs to be analyzed. The fact that a small number of researchers have carried out a reading within

the framework of "Animal Rights" has led to the neglect of the main message of the story.

In our communiqué, we will make a reading through the Ikhwan-i Safâ's understanding of "nafs" and open our examinations of the hidden aspects of the story to discussion. First of all, it will be explained what allegory is and how it is used. Later, by contacting the nafs, the explanations of Ikhwan-i Safa about the angelic soul and the satanic soul were included. The fact that man, who was created as Allah's caliph on earth, turns into an angel if he does good deeds and into a devil if he does bad deeds constitutes the general message that the story wants to give. Souls that do good deeds are angels. After his soul leaves his body, he will actually become a potential angel. These souls are freed from the darkness of objects and live peacefully in the voids of the heavens, which are called paradise. However, at the end of the story, a portrait of a person who has reached the angelic soul is drawn by Ikhwan-i Safâ. A person with these superior qualities will be connected with the "Mahdi" who will appear in the Isma'iliyya sect. In addition, people who are in demand for the world, who think only of their body, are potential devils. When their souls are separated from their bodies, they effectively become demons. They are tormented in hell, the realm of becoming and decaying, imprisoned in human and animal bodies. From this point of view, the meaning attributed by the Ikhwan al-Safa to heaven and hell will be discussed.

Keywords: Allegory, Soul, Angel, Devil, Mahdi

JOHN STUART MILL'İN ETİK ve ÖZGÜRLÜK ANLAYIŞI

Zeynep EKŞİCİ*

Öz

John Stuart Mill ahlak felsefesi içerisinde, faydacılık temelinde şekillendirdiği etik anlayışıyla etki eden bir düşünürdür. Felsefenin önemli sorunlarından biri olan ‘insanın gayesinin ne olduğu problemine’ etik zeminde açıklama getirmiştir. Bu bilindik açıklamaya göre insanın gayesi, en yüksek iyi olan en yüksek mutluluğa ulaşmaktır. Ancak insan bu mutluluğa nasıl ulaşır ve ne yaparak ulaşır? Söz konusu bu soruları Mill’in etik anlayışı bağlamında değerlendirmek bu çalışmanın amaçlarındanr. İnsan mutluluğu elde etmek için bencil davranabilir veya bedensel hazlarını, istek ve arzularını gerçek mutluluğa ulaştıran vasıtalar olarak görebilir. Lakin Mill bencil bir mutluluktan ziyade genelin mutluluğunu önemser ve ona göre insan ancak diğerlerinin de (diğer insanların) mutlu olduğu bir toplumda en yüksek mutluluğa erişebilir. Bu durum Mill’in özgürlük hakkındaki düşüncelerine de sirayet etmiştir. Öyle ki özgürlük konusunda Mill’in ahlaki ölçüt olarak koymuş olduğu fayda, bireyi özgür kılacak olan bir ölçüt olarak da karşımıza çıkmaktadır. Böylece bireyin özgürlüğünü önceleyen düşünürümüz aynı zamanda toplumsal bir etik geliştirmiş olması bakımından dikkate değer bir yaklaşım sergilemektedir. Bu yaklaşımda Mill, birey ile toplum arasında denge sağlamak adına bir formül arayıőı içerisinde. Yani herkesin iyiliği ve korunmasını gözeterek zorunlu olan kurallar bütünüünün geliştirilmesi ile kaçınılmaz olan bireysel güçlerin bağımsızlığı ve çeşitliliği arasında bir denklik arayıőındadır. Bu çalışmada tam da bu arayıő ele alınacaktır. Mill nezdinde toplumla ahlakın içiçe geçmiş bütünlüğu incelenecektir. Mill’in birey temelli ahlak anlayışından hareketle hem niceliksel hem de niteliksel açıdan ‘toplumsal etiğin imkânı’ sorgulanacaktır. Toplumsal etiğin imkânı

* Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı/ Felsefe Bilim Dalı.

değerlendirilirken toplumsal etiğin işler hale gelmesinin unsurlarından olan siyasi yönetim, toplumda kadınların yeri, kadın hakları ve kadının özgürlüğü konularından da bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: John Stuart Mill, etik, faydacılık, özgürlük, kadınların özgürlüğü.

John Stuart Mill's Conception Of Ethic and Freedom

Abstract

John Stuart Mill is a thinker who influenced moral philosophy with his ethical understanding shaped on the basis of utilitarianism. He gave an explanation on the basis of ethics to 'the problem of what is the purpose of human beings', which is one of the important problems of philosophy. According to this well-known explanation, the purpose of human beings is to attain the highest good, which is the highest happiness. However, how does one achieve this happiness and by what means? Evaluating these questions within the context of Mill's ethical understanding is one of the aims of this study. A person may act selfishly or perceive their bodily pleasures, desires, and cravings as means to attain true happiness. However, Mill values the happiness of the majority over selfish happiness and believes that a person can only achieve the highest happiness in a society where others (other individuals) are also happy. This situation has also influenced Mill's thoughts on freedom. On freedom, the utility that Mill has set as a moral criterion also emerges as a criterion that liberates the individual. Thus, our thinker, who prioritizes individual freedom, also exhibits a noteworthy approach in terms of developing social ethics. In this approach, Mill is in search of a formula to balance between the individual and society. That is, he seeks an equivalence between the development of the necessary rules that safeguard everyone's good and protection and the inevitability of individual powers' independence and diversity. This search will be addressed in this study. The intertwined integrity of society and morality in Mill's eyes will be examined. Based on Mill's individual-

centered moral understanding, the 'possibility of social ethics' will be questioned both quantitatively and qualitatively. When evaluating the possibility of social ethics, elements such as political management, the place of women in society, women's rights, and women's freedom, which are factors contributing to the realization of social ethics, will also be discussed.

Key Words: John Stuart Mill, ethic, utilitarianism, freedom, women's freedom.

DAVID HUME'A GÖRE DİNİN KÖKENİ

Sümeyye ÖZTÜRK*

Öz

Bu bildiri, David Hume'un genel olarak dine dair düşüncelerini, özelde ise dinin kökenine dair görüşlerini konu almaktadır. İki bölümden oluşan yazının ilk bölümünde Hume'un dinin kökenine dair fikirleri genel bir bakış açısıyla ele alınacak ve daha sonra alt başlıklarında da çoktanrıcılık ve çoktanrıcılığın kökenleri işlenecektir. İkinci bölümde ise Hume'un yaşadığı dönemde oldukça popüler olan “doğal din” konusuna temas edilecektir. Hume'a göre din, insanın birincil değil, ikincil kurucu ögesi sayılır. Dinin doğal yapısına gelince, Hume'a göre insanların inancının ortaya çıkması, doğayı incelemesi ve o düzenliliğe hayranlık duyması sonucu oluşan bir şey değildir. “İlk din fikirleri doğada olup bitenleri seyretmekten değil, yaşamın olaylarıyla ilgili bir kaygıdan ve insan zihnini işleten bitmek tükenmek bilmez umut ve korkulardan doğmuştur.” Zira hayat bilinmezlikler ve tehlikelerle doludur. Dinin kökeni olarak “korku ve “umut” duygularına işaret eden Hume, Dinin Doğal Tarihi isimli eserinde insanlığın ilk dininin çoktanrıcılık olduğunu iddia etmiştir. Tanrılar insanların korkularını azaltmak, umutlarını ise arttırma konusunda birer araç olmuşlardır. Ona göre ilk insanlar ilkeldi dolayısıyla inançları da öyleydi. Evrimci bir hayat anlayışına sahip olan Hume, zihnin aşağı olandan üst olana doğru bir ilerleme içinde olduğu düşüncesindedir. Gittikçe gelişen insanlar zamanla çoktanrıcılıktan tektanrıcılığa geçmişlerdir. Sonuç olarak Hume'un, dinin kökenini umut ve korkuya dayandırması bir dereceye kadar kabul edilebilir olsa da insan topluluklarını ilkel ve gelişmiş toplumlar diye ayrıştırması, tartışma konusudur. Onun bu indirgemeci tutumu düşüncelerini nesnellikten uzaklaştırmaktadır. Deneyimlenemeyen şeyleri aklın dışında

* Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
sumeyyeozturk72@hotmail.com, Orcid:0009-0008-8431-9495

tutması dolayısıyla da dini aklın değil de inancın konusu olarak görmesi, Hume'un materyalist bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: David Hume, Dinin Kökeni, Çoktanrıcılık, Tektanrıcılık, Doğal Din, Kaygı.

The Origin of Religion According to David Hume

Abstract

This paper is about David Hume's thoughts on religion in general and his views on the origin of religion in particular. In the first part of the article, which consists of two parts, Hume's ideas on the origin of religion will be discussed from a general perspective, and then polytheism and the origins of polytheism will be discussed in the subheadings. In the second part, the subject of "natural religion", which was very popular in Hume's time, will be touched upon. According to Hume, religion is considered the secondary, not the primary, founding element of man. As for the natural structure of religion, according to Hume, the emergence of people's belief is not something that occurs as a result of examining nature and admiring that orderliness. "The first religious ideas arose not from watching what was happening in nature, but from an anxiety about the events of life and the endless hopes and fears that operate the human mind." Because life is full of unknowns and dangers. Pointing to the emotions of "fear and "hope" as the origin of religion, Hume claimed that the first religion of humanity was polytheism in his work titled The Natural History of Religion. Gods have been a tool to reduce people's fears and increase their hopes. According to him, the first humans were primitive, and so were their beliefs. Hume, who has an evolutionist understanding of life, thinks that the mind progresses from the lower to the higher. As people developed, they moved from polytheism to monotheism over time. As a result, although it is acceptable to some extent that Hume bases the origins of religion on hope and fear, his division of human societies into primitive and developed societies is a matter of debate. This reductionist attitude of his takes his

thoughts away from objectivity. The fact that he excludes things that cannot be experienced from the mind and therefore sees religion as a matter of faith rather than reason shows that Hume has a materialist perspective.

Keywords: David Hume, Origin of Religion, Polytheism, Monotheism, Natural Religion, Hope and Fear.

**ÖLÜM SOSYOLOJİSİ BAĞLAMINDA GAZZE HABERLERİ:
YENİŞAFAK VE SÖZCÜ HABER SİTELERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

*Ceydanur ÜNLÜ**

Öz

Ölüm hayatın tabii bir halidir. İnsan yaşamının sonu olan ölüm aynı zamanda toplumsal bir olgudur. Ölüm olgusu ile Tanatoloji, Biyoloji, Psikoloji, Tıp gibi pek çok bilim dalı ilgilenmektedir. Bu bilim dallarından biri de Sosyolojidir. Zira bu bağlamda “Ölüm Sosyolojisi” şeklinde bir alan gelişmiştir. Yaşam kadar doğal bir durum olan ölüm, insanlık için kaçınılmaz bir sonuç iken son yıllarda bu duruma dair yaklaşımların değiştiği gözlemlenmektedir. Özellikle online haber platformları ve çeşitli sosyal medya sitelerinde ölüme dair yapılan paylaşımların toplumda yoğun bir etkileşim oluşturduğu tespit edilmektedir. İşte bu çalışmada 7 Ekim 2023'te başlayan El Aksa Tufanı Operasyonu olarak isimlendirilen saldırıların Türk medyasına ne şekilde yansıdığı araştırılmıştır. Bu araştırma nitel bir desene sahiptir. Durum çalışması yöntemi kullanarak hazırlanmış olup, sosyolojik perspektiften bir analiz içerir. Süreç içerisinde ölüm olgusuna dair anlayışların uğradığı düşünsel farklılıklar, geçirdiği dönüşüm süreci ve Filistin'e yönelik İsrail saldırıları üzerinden yapılan haberler, iki farklı yayın kanalı olan Sözcü ve Yeni Şafak haber siteleri üzerinden karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen farklı bulgular olmakla birlikte daha bireysel bir noktada bireyi ve çevresini ilgilendiren ölümün daha sıcak, hissedilebilir ve evcil bir olgu olmasına karşılık savaş etrafında bir istatistikten ibaret olmaya başlayan ölümün daha soğuk ve sıradan bir toplumsal olgu haline geldiği söylenebilir. Yayın organlarında Filistin'e dair yapılan haberler süreç içinde ölümü rakamsallaştırır hale gelmiştir. Okuyucunun her gün karşısına çıkan ölüm haberlerinin

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, unluceydanur@gmail.com, ORCID:0009-0006-6710-7242.

sıradanlaşarak bireysel duygusal boyuttan uzak daha kamusal ve soğuk bir olgu olarak toplumda yer aldığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Sosyolojisi, Ölüm, Toplum, Gazze, Haber

Gaza News in the Context Of The Sociology of Death: Comparison of Yenişafak and Sözcü News Sites

Abstract

Death is a natural state of life. Death, which is the end of human life, is also a social phenomenon. Many branches of science such as tanatology, biology, psychology and medicine are interested in the phenomenon of death. One of these disciplines is Sociology. In this context, a field called "Sociology of Death" has developed. While death, which is as natural as life, is an inevitable outcome for humanity, it is observed that approaches to this situation have changed in recent years. It is determined that the posts about death, especially on online news platforms and various social media sites, create an intense interaction in society. In this study, it is investigated how the attacks, which started on October 7, 2023 and were called Operation Al Aqsa Flood, were reflected in the Turkish media. This research has a qualitative design. It was prepared using the case study method and includes an analysis from a sociological perspective. The intellectual differences in the understanding of the phenomenon of death in the process, the transformation process it has undergone, and the news on the Israeli attacks on Palestine were compared through two different broadcasting channels, Sözcü and Yeni Şafak news websites. Although there are different findings obtained as a result of the study, it can be said that death, which concerns the individual and his/her environment at a more individual point, is a warmer, palpable and domestic phenomenon, while death, which has become a statistic around the war, has become a colder and ordinary social phenomenon. In the process, the news about Palestine in the media organs has become a quantification of death. It is understood that the news of death, which the reader

encounters every day, has become ordinary and has become a more public and cold phenomenon in society, far from the individual emotional dimension.

Keywords: Sociology Of Religion, Death, Society, Gaza, News

**CUMHURİYET SONRASI TÜRK MİLLİYETÇİLERİNİN ALEVİ
BEKTAŞİ ZÜMRELERİNE BAKIŞ AÇISI***

Yasin ŞAHİN**

Öz

Tarihi Horasan coğrafyasından Anadolu coğrafyasına göç eden Türkler hem geldikleri yerde hem de henüz yurt edindikleri Anadolu'da bulunan medeniyetlerle etkileşim kurlmaları sonucunda çeşitli inanç şekillerini de beraberinde getirmiştir. Türkler İslam'la birlikte benimsedikleri eski inanç yapılarını İslam'ın hükümlerine uyan kısımlarını devam ettirmişler, uymayan kısımlarını ise kendi inançlarına ve yaşam tarzlarına uyarlamışlardır. Bunun sonucu olarak da birçok Müslümanlık şekli ortaya çıkmıştır. İslam'ın bu şekildeki tasavvufi boyutu genellikle göçer evli yaşayan Türkler arasında yaygınlaşmış, yerleşik yaşayan Türkler ile devlet yönetiminde görevli olanlar ise şeriat hükümlerinin ağır bastığı mektebi İslam'ı (Yüksek İslam) benimsemiştir. Sosyal ve kültürel bakımdan Anadolu'da Kur'an-ı Kerim kaynaklı esasları göz önünde bulunduran Yüksek İslam'ı benimseyen topluluklar ile kültür ve mitolojik inancı bir arada barındıran, özellikle Alevilik Bektaşilik gibi eklektik ve senkretik (Halk İslam'ı) inanç sistemlerini benimseyen topluluklar arasında süre gelen problemler yaşanmış ve yaşanmaya da devam etmektedir. Bu çalışma ile Cumhuriyet döneminde Türk milliyetçilerinin Alevi Bektaşî zümrelerine bakış açılarını ortaya koyarak toplumsal barışa katkı sağlamak amaçlanmıştır. Araştırmamızda geçmişe dönük bilgi toplanması zorunluluğu bulunması, araştırmaya ek veriler sağlanabilmesi ve araştırmanın güvenilirliği açısından olası yanlışlıkların telef edilebilmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden

* Bu çalışma 2024 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Türkiye'de Milliyetçi Görüşü Benimseyenlerin Alevi Bektaşî İnanç Sistemine Bakış Açısı Üzerine Bir Araştırma, Nevşehir İli Örneği" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü, yassin.sahin@gmail.com, 0000-0003-3676-4750

doküman analiz yöntemi ile veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında Cumhuriyet döneminde Türk milliyetçileri Alevi Bektaşî inanç sistemini ve Alevi Bektaşîleri Türk kültürünü ön planda tuttuğu sürece İslamiyet öncesi Türk kültürünün temsilcileri ve öz Türkler olarak görmüşlerdir. Alevi teolojisi açısından ise Alevilik, Sünni kültürden bir sapma, hurafat, cahillik, sapkınlık olarak isimlendirilmiştir. Aleviler ise yabancılar tarafından kandırılması kolay, milli birlik açısından tehlikeli, şüpheli olarak görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik, Türk milliyetçiliği, Cumhuriyet dönemi, Alevilik Bektaşîlik

Post Republican Turkish Nationalist's Perspective On Alevi Bektashi Communities

Abstract

The Turks who migrated from the Historical Khorasan geography to the Anatolian geography brought with them various forms of belief as a result of their interaction with the civilizations both in the place they came from and in Anatolia, where they had just made their homeland. With Islam, Turks continued the parts of their old belief structures that conformed to the provisions of Islam, and adapted the parts that did not comply with the provisions of Islam to their own beliefs and lifestyle. As a result, many forms of Islam have emerged. This mystical dimension of Islam has generally become widespread among nomadic Turks, while settled Turks and those in charge of state administration have adopted Mektebi Islam (High Islam), in which sharia provisions predominate. In Anatolia, there are communities that embrace High Islam, which takes into account the principles originating from the Holy Quran, and communities that embrace eclectic and syncretic (Folk Islam) belief systems, especially Alevism and Bektashiism, which combine culture and mythological belief, and among these communities ongoing social and cultural problems have been experienced and continue to be experienced. With this study, it is aimed to contribute to social peace by revealing the

perspectives of Turkish nationalists towards the Alevi Bektashi groups during the Republic period. In our research, in order to collect retrospective information, to provide additional data to the research, and to compensate for possible biases in terms of the reliability of the research, data was obtained using the document analysis method, one of the qualitative research methods. In the light of the data obtained, Turkish nationalists during the Republic period saw the Alevi Bektashi belief system and the Alevi Bektashis as representatives of pre-Islamic Turkish culture and the true Turks, as long as they prioritized Turkish culture. In terms of Alevi theology, Alevism is called a deviation from Sunni culture, superstition, ignorance, and perversion. Alevis, on the other hand, were seen as easy to deceive by foreigners, dangerous to national unity, and suspicious.

Keywords: Nationalism, Turkish nationalism, Republican period, Alevism and Bektashism

BİR ALEVİ KÖYÜNDE SON CEM*

Zeynep GÖÇER**

Öz

Nevşehir'in Avanos ilçesine bağlı Ayhanlar Köyü bölgedeki tek Alevi köyüdür. Köy zengin kültürel yapısı ve tarımsal faaliyetleri ile çevre illerde adını duyurmuş, ekonomik açıdan Nevşehir ilinin en önemli köylerinden birisidir. Eskiden tek bir köy olan Ayhanlar köyü 1950-1955 yılları arasında Büyük Ayhan ve Küçük Ayhan olmak üzere iki yana ayrılmıştır. Ayhanlar köyünün dikkat çekici bir özelliği söz konusu köy sakinlerinin Alevi inanç sistemine mensup olup Nevşehir il sınırları içerisinde Alevi inanç sistemine bağlı tek köy olması durumudur. Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgilere göre söz konusu köyde Alevi inancın yol ve erkanı bu inanç sistemine uygun bir şekilde yakın zamanlara kadar yaşatılmıştır. Cem ibadeti her iki köyde Arzuman ve Sariabdal ocaklarının sürelerine uygun bir şekilde kimi zaman ahalinin evlerinde kimi zaman cemevi olarak kullanılan mekânda gerçekleştirilmiştir. Fakat Aleviliğin esas ibadeti olan cem her iki köyde de inkıtaa uğramıştır. Dönemin getirmiş olduğu koşullar, modernleşme, eğitim, iki köy arasındaki muhtarlık problemi ve ocakzadelerin birbirinden uzaklaşması cem ibadetinin Ayhanlar köyünde uzunca bir süre yapılmamasına sebep olmuştur. 2021 yılında köyde inşa edilen cemevi yöre halkı insanını tekrar bir araya getirmiş, inanç ve ritüellerini tekrar pratikte yaşatmalarına olanak sağlamıştır. Gerekli şartlar sağlandığı takdirde Ayhanlar köyünde artık cem ibadeti yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ayhanlar Köyü, Alevilik, Cem İbadeti, Cemevi

* Bu çalışma 2024 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Geçmişten Günümüze Ayhanlar Köyünün Sosyo-Kültürel Yapısı" başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Araştırma ve Uygulama Enstitüsü, zeynepgocer50@gmail.com, 0009 0000 6197 7649

The Last Cem in an Alevi Village

Abstract

The village of Ayhanlar, located in the Avanos district of Nevşehir, is the only Alevi village in the region. With its rich cultural structure and agricultural activities, the village has gained recognition in the surrounding provinces and is one of the most important villages economically in the Nevşehir province. Between the years 1950 and 1955, the village of Ayhanlar, which used to be a single village, split into two parts known as Büyük Ayhan (Big Ayhan) and Küçük Ayhan (Small Ayhan). An interesting feature of the village of Ayhanlar is that its residents belong to the Alevi belief system, making it the only village within the borders of Nevşehir province that adheres to the Alevi belief system. According to information obtained from oral sources, the traditions and practices of the Alevi belief system were preserved in accordance with this belief system in the village until recently. The Cem ritual has been performed in both villages, sometimes in the homes of the people and sometimes in a designated space used as a Cemevi, according to the traditions of the Arzuman and Sariabdal spiritual leaders. However, the main ritual of Alevisim, Cem, has declined in both villages. The conditions of the period, including modernization, education, the issue of village governance between the two villages, and the distancing between the leaders of the spiritual centers, have led to the Cem ritual not being performed in the village of Ayhanlar for a long time. The constructions of the Cemevi in the village in 2021 brought the local community back together and provided them with the opportunity to revive their beliefs and rituals in practice. If the necessary conditions are met, the Cem ritual is now performed in the village of Ayhanlar.

Keywords: Ayhanlar Village, Alevisim, The Cem ritual, Cemevi

**HACI BEKTAŞ VELİ MÜZESİNDE BULUNAN EN ESKİ
TARİHLİ ÜÇ HÜSN-İ HAT LEVHASI ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME***

*Büşra AY***

Öz

Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde yer alan, Hacı Bektaş Veli Külliyesi'nin tarihî gelişimini tamamlaması XIII. yüzyılın ortalarından XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar uzanmaktadır. Hacı Bektaş Veli'nin yaşamış olduğu ve Bektaşîliğin pîr evi olan bu zaviye günümüze kadar ulaşmıştır. Hacı Bektaş Veli kişiliği, öğretileri ve kerametleriyle önemli bir kült şahsiyet olarak tanınmaktadır. XIII. yüzyılda kendisine bağlı Türkmen aşiretleriyle Anadolu'ya Sulucakarahöyük'e göç ederek yeni bir bilim merkezi kurar ve burada vefat eder. Bu zaviye değişiklikler, onarımlar ile birlikte günümüzdeki haline ulaşmaktadır. Türk mimarisi için tasarımıyla, süslemesiyle, hat sanatıyla ve daha birçok unsuruyla önemli bir külliye-dir. Bu sebeple de pek çok konu hakkında araştırmalara konu olmaktadır. Ancak Hacı Bektaş Veli Külliyesi içerisinde yer alan hat levhaların müstakil incelenmesi yapılmamıştır. Bu araştırmanın amacı da tespit edilen en eski tarihli üç hüsn-i hat levhasının incelenmesinin yapılmasıdır. Bu bağlamda söz konusu hat levhaların görselleri verilerek, görsellerde yer alan hat levhalarının transkripsiyon edilmesi, günümüz Türkçesine aktarılması ve anlamları üzerinde durulmasına yer verilmek hedeflenmektedir. Külliye-de tespit edilen en eski hat levhasını Seyyid Muhammed Bâyezid Baba kaleme almıştır. Hicri yılı1204, miladi yılı 1789-1790'dır.İkinci en eski levhayı ise kimin resmettiği ya da kaleme aldığı bilinmemektedir. Hicri yılı 1232, miladi yılı 1816-1817'dir. Üçüncü olarak en eski

* Bu çalışma 2024 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Hacı Bektaş Veli Müzesi'nde Bulunan Hat Levhalarının İncelenmesi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü, bsra.139@hotmail.com, ORCID: 0009-0003-0741-5612

tarihli levhayı ise kaleme alan kişi Muhammed Tahir bin Ahmed'dir. Hicri yılı 1259, miladi yılı 1843-1844'dür.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş Veli Müzesi, Hat Sanatı, Hattat

An Evaluation on the Three Oldest Dated Calligraphy Plates Found in The Hacı Bektaş Veli Museum

Abstract

The Hacı Bektaş Veli Complex, located in the Hacıbektaş district of Nevşehir, underwent historical development from the middle of the 13th century to the early 20th century. This lodge, where Hacı Bektaş Veli resided and served as the master house of Bektashism, has endured to the present day. Hacı Bektaş Veli is revered as a significant religious figure, known for his teachings and miracles. In the mid-13th century, he migrated to Anatolia with his Turkmen tribes and established a new center of learning at Sulucakarahöyük, where he passed away. The complex has undergone changes and renovations over time, emerging as an important architectural site in Turkish history, notable for its design, decoration, calligraphy, and other elements. However, the calligraphy plates within the complex, particularly the three oldest dated ones, have not been independently examined. This research aims to analyze these three oldest calligraphy plates. Visuals of the plates will be provided, along with their transcriptions, translations into modern Turkish, and meanings. The oldest plate, dating back to 1204 in the Hijri calendar (1789-1790 in the Gregorian calendar), was written by Seyyid Muhammed Bâyezid Baba. The second oldest plate, from 1232 in the Hijri calendar (1816-1817 in the Gregorian calendar), has an unknown author. Lastly, the third oldest plate, dated 1259 in the Hijri calendar (1843-1844 in the Gregorian calendar), was penned by Muhammed Tahir bin Ahmed.

Keywords: Hacı Bektaş Veli Museum, calligraphy art, calligrapher

**ORTAÖĞRETİM DERS KİTAPLARINDA HACI BEKTAŞ VELİ İLE
İLGİLİ BİLGİLERİN ANALİZİ***

Yasemin SÖZER**

Mihriban ARTAN OK***

Öz

Hünkâr Hacı Bektaş Veli 13. yüzyıl Anadolu coğrafyasında yaşamış, Türk-İslam tasavvuf geleneğinin önemli şahsiyetlerinden biridir. Onun felsefesi ve öğretileri, yüzyıllar boyunca etkili olmuş ve günümüzde hala etkisini sürdürmektedir. Bugün Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde dergâhı bulunan Hacı Bektaş Veli önemli bir konuma sahiptir. Eserlerindeki öğretileri değerler açısından kültürel mirasımızın bir simgesidir. Hacı Bektaş Velî'nin eserlerinin ihtiva ettiği mesajlar ile ders öğretim programlarında yer alan değerler büyük oranda örtüşmektedir. Hacı Bektaş Veli adaletli olmakla, eşitlikçi ve hoşgörülü yaklaşımıyla ideal bir toplum modeli çizmektedir. Onun öğretilerinde kendini bilmek, iyilik yapmak, iyimser olmak, alçakgönüllülük, adaleti gözetmek, cömert olmak, ayıp örtmek, şefkatli (merhametli) olmak, öfkeyi yutmak (sabırlı olmak), helal kazanmak, dürüst (güvenilir) olmak, edepli olmak, sevgiyi esas almak çok önemlidir. Bu çalışmada tarihimizde önemli bir yere sahip olan Hacı Bektaş Veli'nin şahsiyetine ve onun öğretilerine ders kitaplarında ne kadar yer verildiği analiz edilecektir. Bu doğrultuda ortaöğretim kurumlarında okutulan ders kitapları Hacı Bektaş Velî'nin şahsiyeti ve onun öğretileri ile ilgili içerik açısından değerlendirilmiştir. Araştırmanın kapsamını

* Bu çalışma NEVU Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü, Alevi Bektaşî Kültürü Ana Bilim Dalı'nda, NEVU Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) tarafından desteklenen ve Dr. Öğr. Üyesi Mihriban Artan Ok danışmanlığında yürütülen "Değerler Eğitimi Bağlamında Hacı Bektaş Veli Öğretileri ve Bu Öğretilerinin Ortaöğretim Yaş Gruplarında Tanınırlığı" adlı tez çalışmasından üretilmiştir.

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ysmsozerr@gmail.com. Alevi Bektaşî Kültürü Ana Bilim Dalı, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü

*** Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü.

Ortaöğretim programları ile Millî Eğitim Bakanlığı ve özel yayınevleri tarafından basılmış ve 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullara dağıtılan kitaplar oluşturmaktadır. Bu kitaplar; 9, 10, 11 ve 12. Sınıfların eğitim ve öğretimde kullanmış oldukları; Tarih – Türk Dili ve Edebiyatı – Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kitaplarıdır. Bu çalışmada araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizinin yapılması için nitel araştırma yöntemlerinden doküman analiz yöntemiyle veriler elde edilmiştir. Çalışmada öğretim programları ve ders kitaplarında Hacı Bektaş Velî ile ilgili çeşitli kategoriler altında az ya da kapsamlı birtakım bilgilere ulaşılmıştır. Elde edilen verilerle söz konusu ortaöğretim ders kitaplarında Hacı Bektaş Veli'nin şahsiyetine, öğretilerine, kültürüne ve mirasına ne kadar yer verildiği tespit edilmiştir. 9. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı, Gönül Coğrafyamız ünitesin de Anadolu ve Balkanlar başlığı altında Hacı Bektaş Veli'nin ismi, değerlerin bu bölgelerde yayılmasına katkı sağlamış kişilerden biri olarak verilmiştir (Taşkırın vd.,2023, s117). 9. Sınıf Tarih ve Türk Dili Edebiyatı ders kitaplarında ise Hacı Bektaş Veli ve öğretileri ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. 10. Sınıf Tarih Ders Kitabı Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti ünitesin de Anadolu'nun İslamlaşma Süreci konu başlığı altında Hacı Bektaş Veli'nin sadece ismi geçmekte ve onun o devirde öğretileriyle halkın yaşamına ışık tuttu belirtilmiştir. (Yılmaz, 2019, s.98) Yine aynı kitapta Sûfilerin ve Âlimlerin Anadolu'nun İslamlaşmasına Etkileri başlığı altında Hacı Bektaş Veli'nin yaşadığı bölge ve onun öğretilerinden kısaca bahsedilmiştir. (Yılmaz, 2019, s.102)

10. Sınıf Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi ile Türk Dili Ve Edebiyatı kitaplarında ise Hacı Bektaş İle ilgili bilgiye rastlanmamıştır.

11.Sınıf Tarih, Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi, Türk Dili Ve Edebiyatı Ders Kitaplarında Hacı Bektaş Veli ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır. 12. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kitabında İslam Düşüncesinde Tasavvufi yorumlar ünitesinde Kültürümüzde Etkin Olan Tasavvufi Yorumlar başlığı altında Hacı Bektaş Veli ve onun öğretileri ile Alevilik –Bektaşilik

hakkında detaylı bilgi verilmiştir. (Taşın, 2023, s.72-81) Taranan 12 kitaptan Hacı Bektaş Veli ve öğretileri ile ilgili yeterli düzeyde bilgiye yer verilmediği saptanmıştır. Onun ile ilgili örnek olaya ya da menkıbeye yeterli düzeyde rastlanmamıştır. İlgili bölümlerde farklı ve güçlü etkiler oluşturacak örnek olaylar ya da menkıbeler verilmesi yararlı olacaktır. Ders kitaplarında bulunan resim ve fotoğrafların öğrenciler üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Resim ve fotoğraflar öğrencilerin konuyu kavramalarını daha kolay ve zevkli hale getirmekte, kıyaslama ve algılama yetilerini geliştirmektedir. Özellikle öğrencilerin beğeni ve seçim yapmasına olanak veren resimlemeler; güzel çirkin, iyi-kötü vb. birbirine zıt değerlerinde ayırımına varmalarına, konulara, olaylara ve toplumsal ilişkilere farklı bakış açıları ile bakabilmelerine olanak sağlamaktadır. Bu nedenle Hacı Bektaş Velî ile ilgili bilgilerin kavranması ve öğrenmeyi çabuklaştırması açısından konu ile ilgili ders kitaplarında yer alan görseller incelenmiştir. Ancak Hacı Bektaş Velî konusunun işlendiği yerlerde yer alan resim ve fotoğrafların sunumuna yeterli önemin verilmediği görülmektedir. Bu noktada, ders kitaplarının güncellenmesi ve içeriklerinin zenginleştirilmesi önem arz etmektedir. Hacı Bektaş Veli'nin düşünceleri ve mirası, genç nesillerin kültürel ve tarihi bilincinin gelişmesinde önemli bir role sahiptir ve bu nedenle eğitim materyallerinde daha geniş bir şekilde ele alınmalıdır. Bu sayede, gençlerin kültürel miraslarına daha derin bir anlayışla sahip olmaları sağlanabilir ve toplumsal hoşgörü ve barışın güçlenmesine katkıda bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş Veli, Hacı Bektaş Veli Öğretileri, Ders Kitapları

Analysis of Content on Hacı Bektaş Veli in Secondary Education Textbooks

Abstract

Hacı Bektaş Veli is one of the significant figures of Turkish-Islamic Sufi tradition who lived in the 13th century Anatolian geography. His philosophy and teachings have been influential for centuries and continue to have an impact today.

Hacı Bektaş Veli, whose dergah (lodging place) is located in the town of Hacıbektaş in Nevşehir, holds an important position. The teachings in his works are symbols of our cultural heritage in terms of values. Hacı Bektaş Veli outlines an ideal societal model through his emphasis on justice, egalitarianism, and tolerance. In his teachings, self-awareness, doing good, optimism, humility, upholding justice, generosity, covering faults, being compassionate, controlling anger (being patient), earning halal (lawful) livelihood, being honest (trustworthy), being courteous, and prioritizing love are highly important. In this study, the personality of Hacı Bektaş Veli, who holds a significant place in our history, and his teachings will be analyzed in terms of their presence in textbooks. Accordingly, textbooks used in secondary education institutions have been evaluated in terms of content related to the personality and teachings of Hacı Bektaş Veli. The scope of the research comprises textbooks distributed to schools by the Ministry of National Education in the 2023-2024 academic year, which include History, Turkish Language and Literature, and Religious Culture and Ethics books for 9th, 10th, 11th, and 12th grades. In this study, data collection was conducted using the document analysis method, a qualitative research method, involving gathering, reviewing, questioning, and analyzing various documents. The study found that secondary school textbooks provide limited or comprehensive information on Hacı Bektaş Veli and his teachings under various categories. It was determined that sufficient information about Hacı Bektaş Veli and his teachings was not provided in the scanned 12 textbooks. Adequate examples of his anecdotes or teachings were not encountered. It would be beneficial to provide different and impactful anecdotes or teachings in relevant sections. The pictures and photographs in textbooks have a significant impact on students. Visual aids make it easier and more enjoyable for students to grasp the subject, enhancing their comparative and perceptual abilities. Especially, illustrations that allow students to make choices and preferences enable them to distinguish between opposing values such as beauty-ugliness, good-bad, etc., and to view

subjects, events, and societal relations from different perspectives. Therefore, the visuals related to Hacı Bektaş Veli in textbooks have been examined in terms of facilitating the understanding and quick learning of information related to the subject. However, it is observed that sufficient importance is not given to the presentation of pictures and photographs in places where Hacı Bektaş Veli is discussed. In this regard, updating textbooks and enriching their content are important. The thoughts and legacy of Hacı Bektaş Veli play a significant role in the development of the cultural and historical consciousness of younger generations and should therefore be more extensively addressed in educational materials. This would enable young people to have a deeper understanding of their cultural heritage and contribute to the strengthening of social tolerance and peace.

Keywords: Hacı Bektaş Veli, Teachings of Hacı Bektaş Veli, Textbooks

**HİRİSTİYANLIKTA CİNSİYET AYRIMCILIĞININ KİTAB-I
MUKADDES’TEKİ TEMELLERİ**

*Yasemin Gür ÖZBAHADIR**

*Nuh YILMAZ***

Öz

Hıristiyanlık, Yahudiliğin devamı olarak ortaya çıkan semitik dinlerden biridir. Kendisi de bir Yahudi olan İsa’yı merkeze almaktadır. Hıristiyanlar, Yahudilerin yazılı kutsal metni olan Tanah’ı -ki Hıristiyanlar tarafından Eski Ahit olarak bilinir- ve Yeni Ahit’i kutsal metin olarak kabul ederler ki bu külliyata Kitab-ı Mukaddes adı verilir. Kitab-ı Mukaddes’te başta yaratılış hadisesi olmak üzere kadının erkeğe tabi olması gibi cinsiyet üzerinden birçok konuda referansa yer verilir. Bu bağlamda çalışmanın konusunu Kitab-ı Mukaddes’te cinsiyet ayrımcılığının temelleri oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı hem Eski Ahit’te hem de Yeni Ahit’te cinsiyet ayrımcılığına temel teşkil edecek referansları ortaya koymak; aynı zamanda İnciller ışığında İsa’nın kadınlarla ilişkisine ve Pavlus’un kadınlara yönelik tavrına dikkat çekmektir. Bu anlamda çalışmada öncelikle Eski Ahit’te zikredilen iki yaratılış anlatısı ve cennetten kovulma hadisesine odaklanılmakta, sonrasında İncillerde İsa’nın kadınlarla olan ilişkisine yer verilmekte; son olarak ise Pavlus’un Mektuplarında kadınların cinsiyet olarak erkekle eşit veya daha aşağı bir yere konumlandırılması incelenmektedir. Çalışma neticesinde Eski Ahit’te insanın yaratılışına dair iki anlatıdan birinin (Kadının Adem’in kaburga kemiğinden yaratıldığı) ön plana çıkarıldığı diğerinin (Tanrı suretinde yaratıldığı) ise görmezden geldiği görülmüştür. Yeni Ahit’te ise İncillerde İsa’nın kadınlarla iyi ilişkiler içerisinde bulunduğu, Hıristiyanlığın tebliği sırasında on iki havari ile birlikte kadınlara da görevler verdiği anlatılmaktadır. Ancak Pavlus’un kurtuluş noktasında bir

* Yüksek lisans öğrencisi, Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi, Amasya. e-mail: 238019015@ogrenci.amasya.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi, Amasya. e-mail: nuh.yilmaz@amasya.edu.tr

eşitliği dile getirmekle beraber kadınları erkeğe tabi bir konuma yerleştirildiği kanaati oluşmuştur.

Anahtar kelimeler: Hıristiyanlık, Kitab-ı Mukaddes, cinsiyet, kadın, ayrımcılık

Biblical Foundations of Gender Discrimination in Christianity

Abstract

Christianity is one of the Semitic religions that emerged as a continuation of Judaism. Christianity centers on Jesus, who was also a Jew. Christians accept the written sacred text of the Jews, the Tanakh - known as the Old Testament by Christians - and the New Testament as sacred texts, and this collection is called the Bible. In the Bible, there are references to many issues regarding gender, especially the creation event and the subordination of women to men. In this context, the subject of the study is the foundations of gender discrimination in the Bible. The aim of the study is to reveal the references that will form the basis of gender discrimination in both the Old Testament and the New Testament; It is also to draw attention to Jesus' relationship with women and Paul's attitude towards women in the light of the Gospels. In this sense, the study primarily focuses on the two creation narratives and the expulsion from heaven mentioned in the Old Testament, afterwards, Jesus' relationship with women is mentioned in the Gospels; finally, the positioning of women as equal to or inferior to men in terms of gender in Paul's Letters is examined. As a result of the study, it was seen that one of the two narratives about the creation of man in the Old Testament (that woman was created from Adam's rib) was highlighted, while the other (that she was created in the image of God) was ignored. In the New Testament, it is stated in the Gospels that Jesus had good relations with women and that he, along with the twelve apostles, gave tasks to women during the spread of Christianity. However, although Paul expressed equality in terms of salvation, it was concluded that he prioritized women compared to men.

Keywords: Christianity, Bible, genesis, woman, discrimination

**CİNSEL ŞİDDET ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLER
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Öznur GÜLTEKİN*
Nazan KAHRAMAN**

Öz

Güç kullanarak bireyleri istem dışında adım atmaya zorlamak, bir işi zorla yaptırmak veya insanlara zarar vermek gibi anlamlarda kullanılan şiddet, insanların var olmaya başladıkları andan beri en büyük sorun alanlarından birisi olmuştur. Şiddet, zamana, topluma ve kültüre göre değişik biçimler almakta ve siyasal, ekonomik ve teknolojik koşullardan etkilenmektedir. Yaygınlaşan ve hayatın her alanında farklı şekillerde ortaya çıkan “şiddet” olgusunu tartışmaya açmak ve şiddetle mücadele etmek için akademik bilginin hayati öneme sahip olduğu söylenebilir. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı cinsel şiddet ile ilgili yapılan lisansüstü tezleri incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Tezlerle ilişkin bilgiler, belirlenen kategorilerde istatistiksel olarak incelenmiş ve elde edilen veriler nicel olarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi’nde bulunan tarama sayfasında “tez adı” kategorisinde, “cinsel şiddet” anahtar kelimesiyle tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 20 yüksek lisans, 2 doktora ve 3 tıpta uzmanlık olmak üzere toplam 25 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Erişime açık olan 24 tez araştırmaya dahil edilerek belirlenen kategoriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde, dil kategorisinde tezlerin %87,5’inin Türkçe ve %12,5’inin de İngilizce dilinde olduğu görülmektedir. Tezlerin toplam 7 farklı Enstitüde çalışıldığı ve en fazla çalışmanın Sosyal Bilimler Enstitüsünde (%50) olduğu tespit edilmiştir. Tezlerin %75’inin kadınlar tarafından

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 238019001@ogrenci.amasya.edu.tr <https://orcid.org/0009-0001-5412-9040>.

** Doç. Dr. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, nazan.kahraman@amasya.edu.tr. <https://orcid.org/0000-0003-1001-2243>

yazıldığı ve tez danışmanlarının %71'inin kadın olduğu görülmektedir. Anahtar kelimelerde ilk sırayı “cinsel şiddet” almakta, onu “toplumsal cinsiyet” izlemektedir. Bu bulgulardan hareketle, cinsel şiddet üzerine yapılan tezlerin büyük bir kısmının Türkçe dilinde ve Sosyal Bilimler Enstitülerinde çalışıldığı; tezlerin yazar ve danışmanlarının genellikle kadın olduğu; doktora seviyesinde konunun çok az çalışıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Şiddet, Lisansüstü Tez, Bibliyometrik Analiz, İçerik Analizi.

A Review on Postgraduate Theses in The Field of Sexual Violence

Abstract

That forcing to take steps in an involuntary way the individuals by using force, forced to doing a work or hurting people used in meanings such as violence has been people's one of the big problem areas since people that they began to exist. Violence takes different forms according to time, society and culture and influenced by political, economic and technological conditions. The phenomenon of “violence” that widespreading and coming out in different ways in the walks of life to opening for discussion and to sutruggle with violence can be said vital impotence of academic knowledge. Precisely from this point of view, the purpose of this study to examine the psotgraduated theses on sexual violence. For this purpose used bibliometric analysis method in this study. Information on theses analyzed according to determined categories statistically and data obtained are analyzed quantitatively. In this contect, screening was carried out in scan pace in Council of Higher Education Thesis Center's thesis name with “sexual violence” keyword. As a result of screening has been identidied 25 postgraduated theses to be 20 graduate thesis, 2 doctoral thesis and 3 medical specialty thesis. Which is available for access 24 theses that by being included the study analyzed specified categories by content analysis method When the findings obtained are analyzed, are seen %87.5 of the theses are Turkish, %12.5 of the thesis are

English in the language category. These theses has been identified worked on 7 different intitutes totally and that Social Sciences Institute (%50) has the most studies. Has been seen that %75 of the theses are written by women and %71 of the theses advisors are %71. The first rank of keywords are “sexual violence” and followed by the “gender inequality”. Based on these findings, a large part of the theses that make on “sexual violence” languages are Turkish and carried on Social Sciences Institute; theses’s writers and advisors are women usually; this subject is being worked on doctoral level little.

Keywords: Sexual Violence, Postgraduated Thesis, Bibliometric Analysis, Content Analysis

TOPLUMSAL CİNSİYETTE KADIN VE SİYASET

İrem Nur ARISOY*

Öz

Cinsiyet, biyolojik bir kavram olup kişinin doğuştan sahip olduğu, kromozomları, hormonları ve üreme organları ile belirlenen fiziksel özelliklerini ifade eder. Biyolojik anlamda cinsiyet, İngilizce’de “sex” sözcüğünü ifade etmektedir. Sonrasında cinsiyetin toplumsal ve kültürel anlamına karşılık gelen “gender” sözcüğü kullanılmaya başlanmıştır. Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin toplum içinde yer alan konumunu ve bunlara uygun rollerini belirler. Cinsiyet, kadın ve erkek arasındaki anatomik farkı ifade eder. Toplumsal cinsiyet ise kadın ve erkek arasındaki toplumsal inşa farkını açıklamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadınlar ve erkekler toplumda eşit haklara, fırsatlara ve sorumluluklara sahip olmalıdır. Bu durum, kadınların ve erkeklerin eşit eğitim, iş, sağlık ve yaşam koşullarına sahip olması anlamına gelir. Ancak, ülkemizde ve dünyada kadın ve erkek arasında toplumsal cinsiyet eşitliğinden tam anlamıyla bahsetmek henüz mümkün değildir. Yapılan araştırmalar ile dünyada hiçbir ülkede kadınlar, erkeklerin yararlandıkları hak ve fırsatlardan yararlanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kadın ve erkeğin toplumdaki rolünü ifade eden cinsiyet, toplum tarafından biçimlendirilmektedir. Kadın ve erkeğin rollerini belirleyen bu toplumsal kavram, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine sebep olmakta ve kadının toplumdaki rolü bakımından ikici planda olmaktadır. Cinsiyet temelli eşitsizliğe son verilememesi ülkelerin kalkınmasına engel olabilmektedir. Kadının iş gücüne katılımı, eğitim ve sağlık hizmetlerinden aldığı pay, siyasette temsil yetkisinin güçlenmesi, aile ve sosyal hayattaki yerinin iyileştirilmesi ve özgürleşmesi ile kadının toplumdaki durumu daha eşitlikçi bir statüye erişecektir. Siyasal katılım, siyasete yönelik basit bir

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 20219323003@cumhuriyet.edu.tr
Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ilgiden yoğun eylemler dizisine kadar uzanan geniş bir yelpazeyi içermektedir. Kadınların erkeklere kıyasla siyasete aktif katılımları konusunda çeşitli engellerle karşılaştıkları gözlemlenmiştir. Bu engeller, bireysel, siyasal ve sosyo-ekonomik faktörler ile birlikte toplumsal cinsiyeti de kapsamaktadır. Siyasete ilginin yoğun olduğu ülkemizde nüfusun yarısını oluşturan kadınların temsilinin sınırlı olduğu bilinmektedir. Kadınların siyasetteki temsililerine engel olan sebeplerin belirlenmesi ve bununla ilgili çalışmaların yapılması oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Toplumsal Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Siyasal Katılım.

Women and Politics in Gender

Abstract

Gender is a biological concept and refers to the physical characteristics of a person at birth, determined by their chromosomes, hormones and reproductive organs. In biological terms, gender refers to the word "sex" in English. Later, the word "gender", which corresponds to the social and cultural meaning of gender, began to be used. Gender determines the position of men and women in society and their appropriate roles. Gender refers to the anatomical difference between men and women. Gender explains the difference in social construction between men and women. With gender equality, women and men should have equal rights, opportunities and responsibilities in society. This means that women and men have equal education, work, health and living conditions. However, it is not yet possible to fully talk about gender equality between men and women in our country and in the world. Research has shown that in no country in the world do women enjoy the same rights and opportunities as men. Gender, which expresses the roles of men and women in society, is shaped by society. This social concept, which determines the roles of men and women, causes gender inequality and is secondary to the role of women in society. Failure to end gender-based inequality may

hinder the development of countries. With women's participation in the workforce, their share in education and health services, the strengthening of their representation in politics, and the improvement and liberation of their place in family and social life, the situation of women in society will reach a more equal status. Political participation covers a wide spectrum, ranging from a simple interest in politics to an intense series of actions. It has been observed that women face various obstacles to their active participation in politics compared to men. These barriers include gender as well as individual, political and socio-economic factors. It is known that in our country, where interest in politics is intense, the representation of women, who make up half of the population, is limited. It is very important to determine the reasons that prevent women's representation in politics and to carry out studies on this.

Keywords: Women, Gender, Gender Inequality, Political Participation

KADIN EMEĞİ ÜZERİNE YAPILAN TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ*

Şeyma Nur KOÇAK**

Damla TABİK***

Emrah KOPARAN****

Öz

Akademide kadın emeği üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde köklü bir geçmiş karşımıza çıkmaktadır. Günümüze geldiğimizde kadın emeği üzerine yapılan çalışmalar, gelişmeler göstermekle beraber hala temel sorunlar ortada durmaktadır. Konunun öneminden hareketle, bu araştırmada Türkiye bağlamında 1995-2023 yılları arasında “Kadın Emeği” ile ilgili yazılan lisansüstü yayınlanmış tezlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrusunda çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak veriler değerlendirilmiştir. Bu kapsamda mevcut çalışmada kadın emeği alanında Türkiye’de yapılmış olan lisansüstü tezler farklı parametreler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Tezler yoktez üzerinden “kadın emeği” anahtar kelimeleri ile taranmış ve 110 adet teze ulaşılmıştır. Yapılan içerik analizi dahilinde ortaya çıkan veriler SPSS istatistik programında analiz edilerek çalışmanın bulguları ortaya çıkarılmıştır. Bu bulgulardan hareketle Türkiye bağlamında akademide kadın emeği üzerine yapılan tezlerin çok daha yeni olduğu, konunun hem yazar hem danışman cinsiyeti açısından kadınlar tarafından sahiplenildiği, kadın emeğinin sosyal bilimlerin bir çalışma alanı olduğu, doktora seviyesinde tezlerin çok az olduğu, konunun iki üniversite üzerinden yoğun çalışıldığı ve

* Bu çalışma 24-26 Nisan 2024 tarihinde Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları-I Öğrenci Sempozyumu’nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın ve Aile Araştırmalar Yüksek Lisans Öğrencisi; <https://orcid.org/0009-0008-8291-6659>

*** Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın ve Aile Araştırmalar Yüksek Lisans Öğrencisi; <https://orcid.org/0009-0004-2406-6060>

**** Doç. Dr. Amasya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, emrah.koparan@amasya.edu.tr; <https://orcid.org/0000-0001-9131-9794>

anahtar kelimeler özelinde toplumsal cinsiyet kavramının ön plana çıktığı sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Emeği, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tezler.

Title Bibliometric Analysis of Theses on Women's Labor

Abstract

When the studies on women's labor in the academy are examined, a deep-rooted history emerges. Today, although studies on women's labor have shown progress, fundamental problems still remain. Based on the importance of the subject, this research aims to examine postgraduate theses written on "Women's Labor" between 1995 and 2023 in the context of Turkey. For this purpose, the data were evaluated using the bibliometric analysis method in the study. In this context, in the current study, postgraduate theses written in Turkey in the field of women's labor were evaluated within the framework of different parameters. Theses approved and archived by the Publications and Documentation Department of the Council of Higher Education were scanned on the web with the keywords "women's labor" and 110 theses were reached. The findings of the study were revealed by analyzing the data obtained within the content analysis in the SPSS statistical program. Based on these findings, in the Turkish context, the theses on women's labor in the academy are much newer, the subject is owned by women in terms of both writer and advisor gender, women's labor is a field of study in social sciences, there are very few theses at the doctoral level, the subject is studied intensively in two universities, and It has been concluded that the concept of gender comes to the fore in terms of keywords.

Keywords: Women's Labor, Bibliometric Analysis, Post-graduate Theses.

**TÜRKİYE'DE SOKAKTA YAŞAYAN ÇOCUKLARA YÖNELİK
SUNULAN SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI**

*Duygu UZUN**

*Hatice BARAN***

*Songül ASLANTOSUN****

*Salih KALKAN*****

Öz

"Sokak Çocukları" kavramı, her ne kadar bütün dünya ülkeleri genelinde uzun yıllar çalışılan bir konu olsa da; ne gelişmiş ülkelerde, ne de gelişmekte olan ülkelerde çözüme kavuşmuştur. Dolayısıyla bu konu, yalnızca ülkemizi değil, tüm dünyayı ilgilendiren çok önemli bir sorundur. Günümüzde milyonlarca çocuğun karşılaştığı hem kendisini hem çevresini olumsuz yönde etkileyecek bir sürü risk barındıran ve içinde buldukları alanları temelden etkileyen bu sorun, çok ciddi bir toplumsal problem olarak tüm dünyada yaşanılmaktadır. Çocukların hem fiziksel hem de ruhsal olarak sağlıklı ve donanımlı bireyler olarak yetiştirilmesi bir ülkenin geleceğinin teminatıdır. Aynı zamanda bir ülkede sorunlu çocuklar yetiştirilmesi de, o ülkenin geleceği açısından büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bu nedenle çocuklarla ilgili sorunlar hem ulusal hem de uluslararası kurumlar açısından büyük önem arz etmektedir. Çocuklarla ilgili problemlerin en başında da sokak çocukları yer almaktadır. Son yıllarda Ülkemizde özellikle büyük şehirlerimiz olmak üzere göç alan kentlerimizde, sokakta çalışan çocukların durumu önemli bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizin sosyolojik, ekonomik ve kültürel yapısı, çocukların çeşitli nedenlerle sokaklarda çalışmasına neden olmaktadır. Sokakta

* Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Hizmet, öğrenci:
uduygu175@gmail.com

** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Hizmet, öğrenci:
baranhelin17@gmail.com

*** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Hizmet, öğrenci:
songulaslan854@gmail.com

**** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık
Bölümü, öğretim görevlisi: ssalih.kalkan@gmail.com

yaşayan/çalışan ve her türlü istismara maruz kalan çocukların içinde buldukları bu ortam, beden ve ruh sağlıklarını olumsuz etkilemekte ve gittikçe artan sayıları toplumumuzun bugünü ve yarını için büyük bir potansiyel tehdit oluşturmaktadır. Sokak çocuklarına yönelik geliştirilen en kapsamlı ve bütüncül kuramsal yaklaşım olarak Koruyucu-Önleyici Yaklaşım kabul edilir. Sosyal hizmet perspektifinde sokak çocukları sorununun çözümüne sistematik ve düzeyli müdahale için sosyal hizmette geliştirilen çağdaş yaklaşımlardan biri olan genelci sosyal hizmet müdahalesidir. Yapılması planlanan müdahale sistemlerinin tüm kaynaklar tarafında ortaklaşa yapılmalıdır. Sokak çocuklarına ilişkin durum sadece makro veya mikro değişkenlerle açıklanamaz. Bu sebep ile koruyucu-önleyici çalışmalar beraberinde rehabilite edici çalışmalarla desteklenmelidir. Koruyucu-önleyici çalışmalar uygulanmadan yapılacak her türlü çalışma ve müdahale süreci eksik kalacaktır. Tüm bu durumlar sosyal hizmet uygulamalarının önemini ortaya koymaktadır. Sosyal hizmet mesleği, birey, grup ve toplulukların sosyal değişim ve gelişimi, insanların güçlendirilmesini ve özgürleştirilmesini destekleyen uygulama temelli bir disiplindir. Sosyal hizmet uygulamalarında asıl unutulmaması gereken tarafın çocuk sokağa düşmeden sorunun çözüme kavuşmasıdır. Sosyal hizmetin çevresi içerisinde birey perspektifi çalışmamızın dayanağını oluşturmaktadır. Çocuklarla sosyal hizmet uygulaması, sosyal hizmetin temel uygulama alanlarından biridir. Çocuklarla ilgili sosyal hizmet uygulamalarında sokakta yaşayan çocuklar sorununa sosyal hizmet perspektifi içerisinde sorun, sorunun nedeni ve sorunun çözümüne ilişkin değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: çocuk, sokak, barınma, sokakta yaşayan çocuk, sosyal hizmet

Social Service Practices Provided For Children Living on the Street in Turkey

Abstract

Although the concept of "Street Children" has been studied for many years in all countries of the world; It has not been resolved neither in developed countries nor in developing countries. Therefore, this issue is a very important problem that concerns not only our country but the whole world. This problem, which millions of children face today, involves many risks that will negatively affect both themselves and their environment, and fundamentally affects the areas they live in, is experienced all over the world as a very serious social problem. Raising children as healthy and well-equipped individuals, both physically and spiritually, is the guarantee of a country's future. At the same time, raising problematic children in a country poses a great danger for the future of that country. For this reason, problems related to children are of great importance for both national and international institutions. Street children are at the forefront of the problems related to children. In recent years, the situation of children working on the streets has emerged as an important social problem in our country, especially in our big cities and in cities that receive immigrants. The sociological, economic and cultural structure of our country causes children to work on the streets for various reasons. The environment in which children live/work on the streets and are exposed to all kinds of abuse negatively affects their physical and mental health, and their increasing numbers pose a great potential threat to the present and future of our society. The Protective-Preventive Approach is accepted as the most comprehensive and holistic theoretical approach developed for street children. From the perspective of social work, it is generalist social work intervention, which is one of the contemporary approaches developed in social work for systematic and level intervention to solve the problem of street children. The planned intervention systems should be done jointly by all resources. The situation regarding street children cannot be

explained only by macro or micro variables. For this reason, protective-preventive studies should be supported by rehabilitative studies. Any study and intervention process will be incomplete without implementing protective-preventive studies. All these situations reveal the importance of social work practices. The social work profession is a practice-based discipline that supports social change and development, empowerment and liberation of individuals, groups and communities. The main thing that should not be forgotten in social work practices is to solve the problem before the child ends up on the streets. The individual perspective within the environment of social work forms the basis of our study. Social work practice with children is one of the main practice areas of social work. In social work practices related to children, evaluations will be made regarding the problem of children living on the streets from a social work perspective, the cause of the problem and the solution to the problem.

Key Words: child, street, shelter, child living on the street, social service

YAŞLILIK VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ

*İsmail ÖZBAHADIR**
*Zehra İncedal SONKAYA***

Öz

1950’li yıllardan bu yana dünya genelinde yaşlı nüfus oranı yaklaşık iki kat artış göstermiştir. 1950 yılında dünya nüfusunun %5’ini oluşturan yaşlı nüfus bugün yaklaşık %9,9’unu oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar, birçok ülkenin yaşlı nüfus oranının her geçen gün daha da arttığını göstermektedir. Bu sebeple sağlıktan hukuka, çalışma hayatından politikaya kadar birçok alanda düzenlemeler yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yaşlılık süreci ile birlikte sağlık sorunlarında artış, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, sosyal politikaların yetersiz oluşu, yoksulluk, sosyal dışlanma, iş gücü piyasasındaki konumunda değişiklik, göç, ihmal ve istismar gibi yaşlı gurubu etkileyen sorunlar karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada artan yaşlı nüfus ile birlikte son dönemde sıkça ele alınan yaşlılık ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan literatür taramasında, çalışmalar yaşlıların toplum gözündeki cinsiyete göre yerinin erkeklerde kamusal alanın daha fazla, kadınlarda ise özel alanın daha fazla olduğuna yer vermiştir. Cinsiyete göre iş hayatında kadınların erkeklere göre daha az yer aldığı belirtilmiştir. Her iki gurubunda yoksulluk yaşadığı, ancak yaşlı kadınların toplumsal alanda bunu daha fazla hissettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: yaşlılık, toplumsal cinsiyet, yaşlı hakları, kadın yaşlılar, erkek yaşlılar

* Yüksek lisans öğrencisi, Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi Amasya. E-mail: 238019012@ogrenci.amasya.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi, Amasya. E-mail: zehra.inedal@amasya.edu.tr

Old Age and Gender Inequality

Abstract

The proportion of the elderly population worldwide has approximately doubled since the 1950s. The elderly population, which constituted 5% of the world's population in 1950, constitutes approximately 9.9% today. Research shows that the proportion of elderly population in many countries is increasing day by day. For this reason, there is a need to make regulations in many areas, from health to law, from working life to politics. With the aging process, we encounter problems affecting the elderly group such as an increase in health problems, gender inequality, inadequate social policies, poverty, social exclusion, change in their position in the labor market, migration, neglect and abuse. This study aims to evaluate old age and gender inequality, which has been frequently discussed recently with the increasing elderly population. In the literature review, studies have shown that the place of the elderly in the eyes of society according to their gender is more in the public sphere for men, and in the private sphere for women. According to gender, it has been stated that women are less involved in business life than men. It was concluded that both groups experienced poverty, but older women felt it more in the social sphere.

Key words: Old Age, Gender, Elderly Rights, Female Elderly, Male Elderly

KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Gülşen Nur CANAZ*

Tülin ŞAHİN**

Nazan KAHRAMAN***

Öz

Kadına yönelik şiddet, yaygın bir toplumsal sorundur. Kadınların kadın oldukları içi maruz kaldıkları bu şiddet biçimi, kadınları baskı altında tutmayı ve kadın üzerinde üstünlük kurmayı amaçlayan toplumsal cinsiyet temelli bir şiddettir. Erkek egemen (ataerkil) toplumsal yapının etkisiyle oluşmakta ve toplumsal yapı içerisinde sürekli yeniden üretilmektedir. Ülkemizde kadına yönelik şiddet uluslararası sözleşmelerin de desteğiyle devlet ve sivil toplum tarafından yürütülen önemli bir mücadele alanıdır. Bununla birlikte kamuoyuna yönelik veri paylaşımının son derece sınırlı olduğunu belirtmek gerekir. Bu durum kadına yönelik şiddet konusunda yapılan araştırma ve bilimsel çalışmaların önemini daha da artırmaktadır. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı, “kadına yönelik şiddet” konusunda yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Belirlenen kategorilerde tezlere ilişkin bilgiler, istatistiksel olarak incelenmiş ve elde edilen veriler nicel olarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda Yüksek Öğretim Kurulu Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından onaylanan ve arşivlenen tezler web üzerinden “kadına yönelik şiddet” anahtar kelimeleri ile taranmış ve 118 adet teze ulaşılmıştır. Araştırma evreninin tamamı araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin güvenilirliği açısından tezler iki ayrı kodlayıcı tarafından ayrı ayrı

* Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya Üniversitesi, gulsen.canaz@aile.gov.tr

** Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya Üniversitesi. t_shn@hotmail.com

*** Doç. Dr., Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya Üniversitesi.

kodlanmış ve daha sonra bu kodlayıcılar bir araya gelerek verelere son halini vermiştir. Yapılan içerik analizi ile ortaya çıkan veriler, SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bulgular incelendiğinde 118 lisansüstü tez %87,3'ü (103 tez) yüksek lisans, %12,7'si (15 tez) doktora tezlerinden oluşmaktadır. Tezlerin %93,2'si (110 tez) Türkçe dilinde yazılmıştır. Kadına yönelik şiddet konusunda yazılan tezlerde son yıllarda bir artış görülmektedir. Son altı yılda yazılan tezlerin oranı %68,7 (81 tez) olarak tespit edilmiştir. Ayrıca en fazla tez, 2023 yılında (18 tez, %15,3) ve 2022 yılında (17 tez, %14,4) yazılmıştır. Konuyla ilgili ilk tez çalışması 1999 yılında yapılmış, 2000, 2002, 2004 ve 2005 yılları dışında her yıl tez çalışması yapılmıştır. Ankara Üniversitesi 11 tez ile ilk sırada yer almakta ve onu 8 tez ile Ege Üniversitesi takip etmektedir. Tez danışmanlarının %65,3'ü (77 kişi) ve yazarlarının %78'i (92 kişi) kadın olduğu tespit edilmiştir. Tezlerin 71 tanesi sosyal bilimler enstitüsünde yapılmış ve toplam 11 ayrı enstitüde tez çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Bibliyometrik Analiz, İçerik Analizi, Lisansüstü Tezler

A Bibliometric Analysis of Post-graduate Theses on Violence Against Women

Abstract

Violence against women is a common social problem. This form of violence that women are exposed to because they are women is gender-based violence that aims to oppress women and establish superiority over them. It is formed under the influence of the male-dominated (patriarchal) social structure and is constantly reproduced within the social structure. In our country, violence against women is an essential area of struggle carried out by the government and civil society with the support of international conventions. However, it should be highlighted that information shared with the public is extremely limited. This situation increases the importance of research and scientific studies on violence against women. From this point of view, the aim of this study is to examine

post-graduate theses on "violence against women". For this purpose, bibliometric analysis method is used in the study. Information regarding theses in the specified categories is examined statistically, and the obtained data is analyzed quantitatively. In this context, the theses approved and archived by the Publication Documentation Department of the Council of Higher Education were scanned on the web with the keywords "violence against women", and 118 theses were reached. The entire research population was included. For the reliability of the data, the theses were coded separately by two separate coders, and then these coders came together to give the data its final form. The data obtained from the content analysis was analyzed using the SPSS statistical program.

When these findings are examined, 87.3% of the 118 post-graduate theses (103 theses) consist of master's theses, and 12.7% (15 theses) consist of doctoral theses. 93.2% of the theses (110 theses) were written in Turkish. There has been an increase in recent years in theses written on violence against women. The rate of theses written in the last six years was determined as 68.7% (81 theses). Additionally, most of the theses were written in 2023 (18 theses, 15.3%) and 2022 (17 theses, 14.4%). The first thesis study on the subject was conducted in 1999, and thesis studies were performed every year except in 2000, 2002, 2004, and 2005. Ankara University ranks first with 11 theses, followed by Ege University with eight theses. It was determined that 65.3% of the thesis advisors (77 people) and 78% of the authors (92 people) were women. Seventy-one of the theses were made in the social sciences institute, and thesis studies were carried out at a total of 11 different institutes.

Key Words: violence against women, bibliometric analysis, content analysis, graduate theses

TOPLUMSAL MARUZİYET: “DIŞLANMIŞ KADIN” VE “GECE DERSLERİ” ESERLERİNDE KADIN PORTELERİ

Evrin DEMİR*

Öz

Kadınların sosyal, kültürel veya ekonomik açıdan belli normlar ve zorluklarla karşılaşması toplumsal maruziyetin bir örneğini sunar. “Dışlanmış Kadın” ve “Gece Dersleri” adlı eserler, bu toplumsal maruziyeti kadınların gözünden ele alarak, onların yaşam mücadelelerini ve kimlik arayışlarını kadın karakterleri ile okuyucuya aktarır. Bu eserlerde kadın portreleri, genellikle toplumun belli normlarına uymakta zorlanan, sınırlı kalan ve dışlanan karakterleri içerir. Kadınlar bu eserlerde toplumsal maruziyetin bir sonucu olarak mücadele ederek kendi kimliklerini bulma çabalarını sürdürürler. Bu iki eser, farklı zaman dilimlerinde ve kültürlerinde yazılmış olmalarına rağmen, kadının sosyal hayattaki yerini ele alarak önemli benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koyar. Luigi Pirandello’nun “Dışlanmış Kadın” ve Latife Tekin’in “Gece Dersleri” eserleri, kadın karakterleri aracılığıyla toplumsal maruziyeti inceleyerek, cinsiyet rolleri ve toplumsal ayrımcılık gibi konulara odaklanır. Pirandello’nun eseri, 19. yüzyıl İtalya’sında kadının toplum içindeki dışlanmalarını ele alırken, Latife Tekin’in eseri 20. yüzyıl Türkiye’sinde benzer temaları farklı bir bağlamda işler. Her iki eserde de kadın karakterler, dışlanan veya marjinalleşen bireyler olarak öne çıkar. Ancak eserlerdeki karakterlerin karşılaştığı zorluklar; sosyal bağlam, kültürel etkileşim ve dönemsel farklılıklar sebebiyle değişiklik gösterir. Bu çalışma, her iki eserin kadın karakterlerini karşılaştırarak, kadının sosyal hayattaki rolünü ve yaşadıkları sınırlamaları ele almayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, edebiyat ve toplum arasındaki ilişkiyi anlamaya yönelik bir perspektif sunan bu çalışma, edebiyatın toplumsal değişimde nasıl bir araç olduğunu da vurgulamaktadır.

* Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi e-mail: demirevrin@outlook.com Orcid: 000-0001-5872-128X

Anahtar Kelimeler: Kadın, Toplumsal Maruziyet, Dışlanma, Luigi Pirandello, Latife Tekin.

Social Exposure: Portraits of Women in "Outcast Woman " and "Night Lessons"

Abstract

The fact that women face certain norms and challenges socially, culturally or economically provides an example of social exposure. The works titled "Excluded Woman" and "Night Lessons" deal with this social exposure through the eyes of women and convey their life struggles and search for identity to the reader with their female characters. In these works, portraits of women often include characters who have difficulty conforming to certain norms of society, who are limited and excluded. In these works, women continue their efforts to find their own identities by struggling as a result of social exposure. lthough these two works were written in different time periods and cultures, they reveal important similarities and differences by addressing the place of women in social life. Luigi Pirandello's "Outcast Woman" and Latife Tekin's "Night Lessons" examine social exposure through female characters, focusing on issues such as gender roles and social discrimination. While Pirandello's work deals with the exclusion of women in society in 19th century Italy, Latife Tekin's work deals with similar themes in 20th century Turkey in a different context. In both works, female characters stand out as excluded or marginalized individuals. However, the difficulties faced by the characters in the works; It varies due to social context, cultural interaction and seasonal differences. This study aims to compare the female characters of both works and to discuss the role of women in social life and the limitations they experience. At the same time, this study, which offers a perspective to understand the relationship between literature and society, also emphasizes how literature is a tool for social change.

Keywords: Women, Social Exposure, Exclusion, Luigi Pirandello, Latife Tekin.

KUR'ÂN YORUMUNDA MEALCİ YAKLAŞIM; YAŞAR NURİ ÖZTÜRK ÖRNEĞİ*

Ali İhsan KALKAN**

Öz

Kur'ân-ı Kerim'in korunmuşluğu hususunda İslam âlimleri arasında bir ihtilaf bulunmamaktadır. Sünnetin korunmuşluğu hususunda ise bütün Müslümanların hemfikir olmadığı görülmektedir. Bu husustaki kafa karışıklığı konu ile alakalı iki farklı görüşün doğmasına sebep olmuştur. Bu görüşlerden çoğunluğu oluşturan grup; sikâ râvilerin hadis rivayet etmede yeteri kadar titiz davrandıkları gerekçesiyle senet yönünden sahih olan hadislerin şer'î delil olduğunu, hadislerin itibara alınması için ayrıca bir işleme gerek olmadığını ileri sürerlerken, bu konuda azınlığı teşkil eden diğer görüş sahipleri ise; hadislerin şer'î delil olabilmesi için senet yönünden sahih olmasının yeterli olmadığını, hadislerin metin yönünden de tenkite tabi tutulup; akla, Kur'an'a ve pozitif ilmin verilerine arz edilmesi gerektiği görüşündedirler. Kur'ân yorumlarında hadislerin bir bağlayıcılığı olmadığı görüşünü açıkça savunan, tefsir çalışmalarında geleneksel İslam anlayışına muhalif görüşler ortaya atan ilk ekol Hint Alt Kıtasında ortaya çıkan Kur'âniyyûn Ekolü'dür. Bu ekolden sonra Mısır başta olmak üzere birçok İslam ülkesinde benzer görüşleri savunan birçok araştırmacı çıkmıştır. Ülkemizde de Kur'âniyyûn ekolü ile benzer fikirleri paylaşan bilim ve fikir adamlarının bulunduğu bilinmektedir. Bu kişilerin her konuda fikir birliği içinde olduğunu söylemek mümkün görünmemektedir. Kendi aralarında hadislerin tümünden reddi, Türkçe ibadet imkânı ve Kur'ân'ın anlaşılması için meal okumalarının kifâyet edip etmediği ve benzeri gibi hususlarda

* Bu çalışma 2024 yılında hazırlanan Kayseri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Kur'an'a Dâir Yorumları Bağlamında Kur'aniyyûn ve Mealcilik" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Kayseri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, akalkan4680@gmail.com, 0009-0006-9103-774X

anlaşmazlık içinde oldukları söylenebilir. Bu çalışmada Mealci yaklaşımın görüşleriyle paralellik arz etmesi sebebiyle Yaşar Nuri Öztürk'ün Kur'an yorumu ve hadisler karşısındaki görüşleri eleştirel bir yaklaşımla incelenecektir. Geleneksel İslam âlimleri ile fikir çatışması yaşadığı hususlar, Kur'ân ve hadis rivâyetleri ışığında tahlil edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Tefsir, Hadis, Mealcilik, Yaşar Nuri Öztürk

Mealism Approach in Qur'an Interpretation; The Case of Yasar Nuri Ozturk

Abstract

There is no disagreement among Islamic scholars about the preservation of the Holy Qur'an. On the other hand, not all Muslims agree on the preservation of the Sunnah. The confusion on this issue has led to the emergence of two different orientations on the subject. While the majority of these views claim that the hadiths that are authentic in terms of the senat are sharia evidence and that no further process is needed to take the hadiths into account, on the grounds that the sikā rāwīs were sufficiently meticulous in narrating the hadiths, the minority of the minority hold the view that it is not enough for the hadiths to be authentic in terms of the senat in order for them to be sharia evidence, and that the hadiths should also be subjected to textual criticism and presented to reason, the Qur'an and the data of positive science. The Qur'âniyyûn School, which emerged in the Indian Subcontinent, was the first school that openly defended the view that hadiths were not binding in the interpretation of the Qur'an and put forward views that opposed the traditional understanding of Islam in tafsir studies. After this school, many researchers who advocated similar views emerged in many Islamic countries, especially in Egypt. It is known that there are scientists and intellectuals in our country who share similar ideas with the Qur'âniyyûn school. It does not seem possible to say that these people are in consensus on every issue. It can be said that they disagree among themselves on

issues such as the total rejection of hadiths, the possibility of worship in Turkish, and whether the reading of translations is sufficient to understand the Qur'an. In this study, Yasar Nuri Ozturk's views on the interpretation of the Qur'an and hadiths will be critically analyzed due to their parallelism with the views of the Mealist approach. The issues on which he clashes with traditional Islamic scholars will be analyzed in the light of Qur'anic and hadith narrations.

Keywords: Qur'an, Exegesis, Hadith, Mealism, Yasar Nuri Ozturk

**134 NUMARALI SİVAS ŞERİYYE SİCİLİ'NDE
YER ALAN ES'AR DEFTERİ**

*Abdulkadir TURAN**

Öz

Şeriyeye sicilleri içerdiği dava konuları itibariyle Osmanlı şehir ve toplumunu anlamada ve aydınlatmada yardımcı olan önemli kaynaklardır. Eğitimden sağlığa, ekonomiden ziraata, ticaretten aile yaşamına pek çok konuyu ihtiva etmektedir. Ayrıca içerisinde birçok kayıt türü mevcuttur. Bir kısmı mahkemede cereyan eden dava tutanaklarıyken bir kısmı da merkezi hükümetten gelen belge suretleridir. İ, lâm, hüccet, tereke kayıtları birinci türden belgelere; ferman, emir, buyuruldu, tezkere, berat ise ikinci tür belgelere örnektir.

Bu çalışmada Sivas'a ait 134 numaralı Şeriyeye Sicili okunmuştur. Söz konusu incelenen defter Hicri 1197-1199 (Miladi 1783-1785) yılları arasını kapsamaktadır. Böylece 18. yüzyılın ikinci yarısının sonlarına doğru Sivas'ın tarihi dokusu, ekonomisi ve sosyal durumu, Sivas merkez kaza, merkeze bağlı nahiye ve köyler hakkında önemli bilgiler tespit edilmiştir. Özellikle esnaftan ve köylerden toplanan vergiler, merkezden gelen tayin, berat, buyruldu, ferman içerikleri, vakfiyeler, mülk satışları ve daha birçok konu incelediğimiz sicilin içerik bakımından muhtevasını oluşturmaktadır. Hususiyetle ferman ve buyruldu gibi merkezden gelen kayıt türlerinin çokluğu dikkat çekmektedir. Toplanan vergilerin köy köy belirtilerek kayıt altına alınması ve o dönem için Sivas merkeze ait mahallelerin tespiti Sivas şehir tarihine bir katkı olacaktır. Bu açıdan okuduğumuz 134 numaralı Sivas Şeriyeye Sicili genelde Osmanlı özeld Sivas tarihine önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Bildirinin konusu olan sicilin bilim dünyasına kazandırılması, Sivas'ı ve bu dönemi çalışacaklara kaynak olması açısından önem arz etmektedir.

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı

Anahtar Kelimeler: Sivas, Şeriyeye Sicili, Şehir Tarihi, Sosyal Hayat

The “Es’ar Defteri” Found in the Number 134 Sivas Shariah Register

Abstract

The Sharia registers are important documents that help us understand life in Ottoman cities and societies by showing us different cases. They cover many topics like education, health, economy, farming, trade, and family life. These registers have different kinds of records in them. Some are notes about court cases, while others are copies of papers from the government. Judgments, evidence, and inheritance records are examples of the first type of documents; decrees, orders, commands, edict, and permits are examples of the second type of documents. This study is the Sharia Registry No. 134 of Sivas was read. The book in question covers the years between 1197-1199 AH (1783-1785 AD). Thus, towards the end of the second half of the 18th century, important information about the historical texture, economy, and social status of Sivas, including its central district and villages connected to the center, was determined. In particular, the taxes collected from tradesmen and villages, the contents of appointments, permits, commands, edicts from the center, endowments, property sales, and many other issues constitute the content of the registry we have examined. The abundance of records from the center, such as edicts and decrees, is noteworthy. Recording the collected taxes by specifying village by village and identifying the neighborhoods belonging to the center of Sivas for that period will contribute to the history of the Sivas city. In this respect, Sivas Sharia Registry numbered 134, which we have read, constitutes an important source for Ottoman history in general and Sivas history in particular. Bringing the registry, which is the subject of this paper, to the world of science is important in terms of being a source for those who will study Sivas and this period.

Keywords: Sivas, Sharia Registers, Urban History, Social Life

FETİH SURESİ BAĞLAMINDA AHDE VEFA

Arife GÖZEL*

Öz

Çalışmada konu edilen “Ahde vefa” insanların eskiden olduğu gibi günümüzde de en çok ihlal ettiği ve yerine getirmediği sözüne vefasızlığıdır. Bu konunun seçilmesindeki temel amaç insanoğlunun verdiği sözlere karşı her çağda bir kılıfını bularak ihanet etmesi ve kendi onurunu zedelemesini gözler önüne sermektir. Konuya iyi örnek olarak müminlerin ahde vefasını verirken aynı zamanda ahde vefasızlığın insanoğlunun ilişkilerini ne kadar zora soktuğu anlatılmaya çalışılmıştır. Konunun anlaşılması için sure ve ayetler incelenerek Ahde vefa’ya örnek olacak anlatımların tespiti yapılmıştır. İslam dini açısından Ahde vefanın ne denli önemli olduğu Kur’ân-ı Kerîm bağlamında gösterilmiştir. Ahde vefanın Müslümanların karakteristik özelliklerinden olduğunun altını çizen Kur’ân-ı Kerîm, gerek insanlar arası ilişkilerde gerekse uluslararası ilişkilerde olsun ahde vefaya ayrı bir önem ve yer vermiştir. Başka bir ifadeyle, Kur’ân-ı Kerîm, ahde vefayı, insanın bireysel ve toplumsal hayatının önemli ve uyulması zorunlu unsurlarından biri olarak göstermektedir. Dolayısıyla ahde vefa göstermek, hem Allah-insan ilişkilerinin hem de toplumsal ilişkilerin temel unsurlarındandır. Bu çalışmamızda Fetih suresi özelinde müminlerin ahitlerine bağlılıkları ayetler ve hadisler ışığında incelenmiştir. Öncelikle “ahit” ve “ahde vefa” kavramlarının sözlük anlamları açıklanarak, ahit kavramıyla anlam yakınlığı olan “misak”, “yemin”, “akt”, “ill ve zimmet”, “bey’at”, “va’d” ve “bezm-i elest” kavramlarının birbirleri ile olan anlam ilişkisi tespit edilmiştir. Daha sonra, Fetih suresi hakkında genel bilgi verilerek, “Ahit” ve “Ahde vefa” kavramına vurgu yapılan ayetler tasnif edilmiş ve bu ayetler hakkında gerek ilk dönem müfessirlerin gerekse çağdaş müfessirlerin yapmış

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Kıraat Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

oldukları yorumlar bazı hadisi şerifler de göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Fetih suresini tefsir ederken detayına girmeden, konumuzla yakından ilişkili olduğu için “Rıdvan Biatı” ve “Hudeybiye Antlaşması”, Kura’n-ı Kerim’de geçen diğer ayetler ve Hz Peygamber (s.a.v)’den nakledilen hadisler ışığında ahde vefa gösterenler ve ahdini bozanların durumlarıyla ilgili incelemede bulunulmuştur. Son olarak ahde vefanın günümüz toplumunda önemine değinilerek çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahit, biat, antlaşma

Ahde Vefa in the Context of Surah Al-Fath

Abstract

The subject of the study, "Covenant Loyalty", is the disloyalty to promises that people violate and fail to fulfill, as in the past and today. The main purpose of choosing this topic is to reveal how human beings betray their promises and damage their own honor by finding a cover in every age. While giving the faithfulness of the believers' covenant as a good example on the subject, it also tried to explain how difficult the disloyalty to the covenant puts the relations of human beings. In order to understand the subject, surahs and verses were examined and expressions that would be examples of the Pact were identified. The importance of keeping the covenant in terms of Islam has been shown in the context of the Holy Quran. Underlining that keeping the covenant is one of the characteristic features of Muslims, the Holy Quran gives a special importance and place to keeping the covenant, both in interpersonal relations and in international relations. In other words, the Holy Quran shows keeping the covenant as one of the important and mandatory elements of a person's individual and social life. Therefore, keeping the covenant is one of the basic elements of both God-human relations and social relations. In this study, believers' commitment to their covenant, specifically the Surah al-Fath, has been examined in the light of verses and hadiths. First of all, the dictionary meanings of the concepts of "ahit" and "agreement" are

explained and "misak", "oath", "act", "ill and zimmet", "bey'at", "va'd" and "" which are similar in meaning to the concept of covenant are explained. The meaning relationship between the concepts of "bezm-i elest" has been determined. Then, by giving general information about the Surah al-Fath, the verses in which the concepts of "Covenant" and "Pledge of Allegiance" were emphasized were classified, and the comments made by both early commentators and contemporary commentators on these verses were examined, taking into account some hadiths. While interpreting the Surah al-Fath without going into detail, since it is closely related to our subject, the "Allegiance of Ridvan" and the "Treaty of Hdaybiyyah", other verses in the Holy Quran and the hadiths transmitted from the Prophet (pbuh), in the light of those who keep their covenant and those who break their covenant. An investigation was made regarding their situation. Finally, the study was completed by touching on the importance of keeping the covenant in today's society.

Keywords: Testament, allegiance, treaty

**YÛSUF SÛRESİ'NDE HZ. YÛSUF'A İSNAT EDİLEN
HATALARIN YORUMSAL FARKLILIK AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ***

*Bekir YILMAZ***

*Ali SOYLU****

Öz

Kur'ân'da bazı ayetlerden yola çıkarak söz konusu bu ayetlerin irtibatlı olduğu peygamberlerin bazı hataları işlediğine dair yorumlar yer almaktadır. Bu çalışmada, Hz. Yûsuf ile ilgili hatalı tutumlara işaret eden bazı ayetlerin yorumları dikkate alınarak hata-sevap veya isyan-ismet çerçevesinden konu işlenmiş olup tefsirde yorum farklılığı ve bu farklılığa getirilen gerekçeler ön plana çıkarılacaktır. Bu sebeple ilgili ayetler tarama yöntemiyle tespit edilmiş, ayetlerle ilgili yorumlar çeşitli dirâyet-rivâyet tefsirlerinden taranarak mantıksal bir örgü ile çalışma oluşturulmuştur. Söz konusu bu çalışma neticesinde, bazı itikadî, fikhî hüküm ve tutumların genelde yorum farklılığından kaynaklandığı izah edilecek olup bu yorum farklılığının bazı gerekçelerinin de ortaya konulması amaçlanmıştır. Kur'ân'da Hz. Yûsuf, ömrü baştan sona işlenen çok az şahıstan biridir. Tabi ki bunun bazı sebep-hikmetlerinden bahsetmek mümkündür. Çalışmada da değinildiği üzere gençlik döneminden yaşlılık zamanına kadar çeşitli yönleriyle Kur'ân'da ele alınan Hz. Yûsuf, bir insan ve aynı zamanda bir peygamberdir. Bu sebeple yaşamı içerisindeki bazı hâdiselerle ilgili anekdotların verildiği ayetler temelde söz konusu bu iki açıdan (insan-peygamber)

* Bu çalışma 2024 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Kur'ân'da Zikredilen Peygamber Hatalarına Bazı Rivayet ve Dirayet Tefsirleri Bağlamında Yaklaşım" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Tefsir, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, bekiryilmaz67@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4655-5453>

*** Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Tefsir Bilim Dalı, ali.soylu@beun.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3408-2329>

incelenmiş ve ayetler buna göre yorumlanmıştır. Bu durum, ayetlerden çeşitli yorumların üretilmesine ve bazı hükümlerin ihdas edilmesine medar olmuştur. Bunun yanı sıra sosyal çevre, konjonktürel durum, siyasi bazı olguların da söz konusu ayetlerdeki yorum farklılığına sebep olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Tefsir, Yorum, Hz. Yusuf, Hata, Farklılık.

In Surat Al-Yusuf, The Prophet. Evaluation Of The Errors Attributed To Yusuf In Terms Of Interpretative Difference

Abstract

Based on some verses in the Quran, there are comments that the prophets to whom these verses are related committed some mistakes. In this study, Hz. Taking into account the interpretations of some verses that point to erroneous attitudes about Joseph, the subject will be discussed within the framework of error-reward or rebellion-blame, and the difference in interpretation and the reasons for this difference will be highlighted in the commentary. For this reason, the relevant verses were identified by the scanning method, and the comments on the verses were scanned from various sagacious-narrated tafsir to create a study with a logical structure. As a result of this study, it will be explained that some theological and fiqh provisions and attitudes generally arise from differences in interpretation, and it is aimed to reveal some of the reasons for this difference in interpretation. In the Quran, Hz. Yusuf is one of the very few individuals whose life is covered from beginning to end. Of course, it is possible to talk about some reasons for this. As mentioned in the study, the Prophet Muhammad is discussed in the Quran with his various aspects from his youth to his old age. Yusuf is a human being and also a prophet. For this reason, the verses in which anecdotes about some events in his life are given were basically examined from these two perspectives (man-prophet) and the verses were interpreted accordingly. This situation led to the production of various interpretations of the verses and the creation of some provisions. In addition,

it is understood that the social environment, cyclical situation and some political facts also cause differences in interpretation in the verses in question.

Keywords: Quran, Tafsir, Interpretation, Hz. Joseph, Error, Difference.

HADİSLER IŞIĞINDA KIL VE TÜYLERİN ALINMASI*

Dursune KORKMAZ**
Selahattin AYDEMİR***

Öz

Güzel görünme isteği hem kadın hem erkekler için tarihin her döneminde önemini korumuştur. Bu nedenle kadın ve erkekler bir takım yollara başvurmuşlardır. Avret yerleri ve koltuk altı gibi bölgelerde bulunan kıl ve tüyleri almak özbakım kapsamında değerlendirilmekle birlikte yüz bölgesinde bulunan kıl ve tüyleri almak daha çok estetik başlığı altında değerlendirilmektedir. Yüz bölgesindeki kıl ve tüylerin bir kısmını almak güzelleşmek için başvurulan yollardan birini oluşturmaktadır. Bu konuda, Hz. Peygamber'den (s.a.v.) iki ayrı hadis nakledilmiştir. Hadislerden birinde yüz tüylerini almak yasaklanırken, diğerinde mahsur olmadığı nakledilmiştir. Üstelik her iki hadiste de Hz. Âişe adı geçmektedir. Yüz tüylerini almayı yasaklayan rivayeti İbn Mes'ûd ve Hz. Âişe nakletmiştir. İbn Mes'ûd rivayeti yedi kola ayrılmıştır ve merfudur. Hz. Âişe rivayeti üç kola ayrılmıştır, merfudur. İbn Mes'ûd rivayeti hasen ve sahih olarak kabul edilirken Hz. Âişe rivayeti zayıf olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca rivayetlerde ziyade olduğu ve manen rivayet edildiği kanısına varılmıştır. Yüz tüylerinin alınmasına müsaade eden rivayet ise İmraeti İbn Ebî es-Sakr denilen ve hakkında hiçbir bilgiye ulaşılamamış bir kadın râvinin Hz. Âişe'den rivayet ettiği bir hadistir. Bu rivayetin tek tariki tespit edilebilmiştir. Rivayet mevkuftur ve zayıf olarak nitelendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Kaş alma, Nâmisâ, Mütenemmisât.

* Bu çalışma 2024 yılında Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Kıl ve Tüylerin Alınmasına Dair Hadislerin Tespiti, Tahlili ve Tenkidi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, dursunekorkmaz08@gmail.com, 0009000325495601

*** Doç. Dr., Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, selahattinaydemir@kayseri.edu.tr, 0000000181027405

Hair And Feather Removal In The Light Of Hadith

Abstract

The desire to look beautiful has maintained its importance for both men and women in every period of history. For this reason, women and men have resorted to a number of methods. While removing hair and hair in areas such as private parts and armpits is considered within the scope of self-care, removing hair and hair in the facial area is considered more under the title of aesthetics. Removing some of the hair and feathers in the facial area is one of the ways to beautify. In this regard, Hz. Two separate hadiths were narrated from the Prophet (pbuh). While it is forbidden to remove facial hair in one of the hadiths, it is stated that it is not prohibited in the other. Moreover, in both hadiths, Hz. The name Aisha is mentioned. The narration that prohibits removing facial hair is attributed to Ibn Mas'ud and Hz. Narrated by Aisha. The narration of Ibn Mas'ud is divided into seven branches and is marfu. Hz. The narration of Aisha is divided into three branches and is marfu. While the narration of Ibn Mas'ud is accepted as hasan and authentic, Hz. The Aisha narration has been described as weak. In addition, it has been concluded that there are many narrations and that they are narrated spiritually. The narration that allows the removal of facial hair is from a female narrator called Imraeti Ibn Abi es-Sakr, about whom no information can be found. It is a hadith narrated by Aisha. Only one source of this narration has been identified. The narration is mawquf and has been described as weak.

Keywords: Hadith, Eyebrow plucking, Nâmisâ, Mütennemmisât.

İSLAM HUKUKUNDA GELİŞİM DÖNEMLERİNE GÖRE ÇOCUĞUN BESLENME HAKKININ İNCELENMESİ*

Eda TOHUMCU**

Mustafa BORAN***

Öz

İnsan soyunun devamı için önemli bir husus olan gıda tüketimi alimler arasında tartışma konusu olmuştur o kadar mühim bir mevzudur ki bireyin kişiliğine dahi tesir edecek boyutlarda bir tehlike ile toplum yüzyüzedir. Bu tehlikeden korunmak için insanlar temiz ve helal olana yönelmelidir. İslam dininin çizgisinde beslenmek ile bu problem çözülecektir. Çünkü İslam dini haram ve pis olandan sakındırırken helal olana teşvik eder. Araştırmamızın temel amacı id ve süper egosu arasında çatışma yaşayıp egosu ile seçim yapamayacak yaşta olan İslam hukuku çerçevesinde ise gayri mümeyyiz olarak adlandırılan küçük çocukların helal ve temiz olandan beslenip sağlıklı nesiller olmasını sağlamaktır. Gıda tehlikesi onları hayatı boyunca tehdit edeceği için bilhassa dikkat etmek gerekecektir. Bu noktada öncelikle ebeveynlerini bilinçlendirmek sağlıklı bir müslüman toplumu oluşturmak için önemli bir adımdır. Anne karnından temyiz çağına kadar helal ve temiz beslenmesi sağlanan evlatlarımız yetişkin olduğunda da sağlıklı bir birey olacaktır üstelik haram ve pis gıdalardan uzak tutulduğu için karakteri de İslam çerçevesinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Helal, Haram, Cenin, Gayri Mümeyyiz

* Bu çalışma 2024 yılında Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "İslam Hukukunda Gelişim Dönemlerine Göre Çocuğun Beslenme Hakkınınncelenmesi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, eda25tohumcu@gmail.com, 0009-0000-0221-0384

*** Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mustafa.boran@comu.edu.tr, Orcid :0000-0002-7849-0623

Examining the Child's Right to Nutrition According to Developmental Periods in Islamic Law

Abstract

Food consumption, which is an important issue for the continuation of the human race, has been a matter of debate among scholars. It is such an important issue that society is faced with a danger that will even affect the personality of the individual. In order to be protected from this danger, people should turn to what is clean and halal. This problem will be solved by eating in line with the Islamic religion. Because the religion of Islam encourages what is halal while avoiding what is haram and dirty. The main purpose of our research is to ensure that young children, who are called incompetent within the framework of Islamic law and who have a conflict between their id and superego and are at an age where they cannot make choices with their ego, are fed halal and clean foods and become healthy generations. It will be necessary to be especially careful as food danger will threaten them throughout their lives. At this point, raising awareness among parents is an important step to create a healthy Muslim society. Our children, who are provided with halal and clean nutrition from the womb to the age of appeal, will be healthy individuals when they become adults, and their character will be within the framework of Islam as they are kept away from haram and dirty foods.

Keywords: Halal, Haram, Jenin, Unidentified

EBÛ TÂLİB EL-MEKKÎ'NİN KÛTÛ'L-KULÛB'UNDA TAKVÂ*

Ekrem POLAT**

Öz

İslâmiyetin getirdiği ahlak ve mâneviyat prensiplerinden biriside takvâ sahibi olmaktır. Takvâ Allah'ın emirlerine uyup yasaklarından kaçınarak azabından korunmayı ifade eder. Kur'ân-ı Kerîm ve hadîslerde pek çok defa takvânın öneminden ve fazîletlerinden bahsedilmiştir. Âyet-i kerîmede: “Ey Ademoğulları! Size mahrem yerlerinizi örtecek giysi, süsleneceğiniz elbise yarattık. Takvâ elbisesi, işte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın âyetlerindedir. Umulur ki düşünüp öğüt alırlar.” buyrulmuştur. Bu elbise kıyafetlerin bedeni süsleyip koruduğu gibi insanların salih amellerle îmanını korumakta ve güzel ahlak ile de onları süslemektedir. Hz. Peygamber de yaşantısında takvâ üzere olmuştur. Bu anlayış sonraki dönemlerde de önemi korumuştur. Özellikle mutasavvıflar yaşantılarında olduğu gibi sohbetlerinde ve yazdıkları eserlerde pek çok kez takvânın üzerinde durmuşlar hatta hakkında çeşitli başlıklarla îzah etmişlerdir. Takvâ genel perspektifte insan-ı kâmil olma gâyesi açısından önem arz etmektedir. Tasavvuf kendine has metod ve yöntemiyle müstakil bir ilim olması hasebiyle takvânın da tasavvufî açıdan incelenmesine gerek duyulmuştur. Ebû Tâlib el-Mekkî de klasik tasavvuf eseri olan Kûtü'l-kulûb'unda takvâ üzerine açıklamalarda bulunmuştur. Bu eser başta Gazzâlî olmak üzere pek çok sûfîyi etkilemiş ve onların eserlerine kaynaklık etmiştir. Ebû Tâlib el-Mekkî eserinde takvâyı Kur'ân-ı Kerim ve hadîslerden yola çıkarak sûfî bir bakış açısıyla tanımlamıştır. Takvâ nûru olmadan Allah'ın gerçek murâdının anlaşılamayacağını ifâde ederek takvâyı hem îman, amel ve

* Bu çalışma 2024 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “İlk Dönem Tasavvuf Klasiklerinde Takvâ” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ekrembulat555@gmail.com, 0000-0001-8857-3388

ahlak ile hem de yakîn ve mârifetle ilişkilendirmiştir. Takvâyı islâmîyetin merkezine koymuştur. “Gerçek namaz muttakîlerin kıldığıdır”, “Gerçek ilim muttakîlerin elde ettiği” şeklindeki düşünceleri ile dikkatleri üzerine çekmiştir. Takvâ sahiplerinin ilim öğrenmedeki metodlarının üzerinde durduğu gibi muttakîlerin özellikleri ve onlara sunulan lütuf ve ikramlara da eserinde yer vermiştir. Bu bildiride Ebû Tâlib el-Mekkî'nin Kûtü'l-kulûb adlı eserinde takvâ anlayışı ve düşünceleri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ebû Tâlib el-Mekkî, Kûtü'l-kulûb, takvâ, tasavvuf, muttakî

Taqwa In Ebû Tâlib El-Mekkî's Kûtü'l-Kulûb

Abstrack

One of the moral and spiritual principles brought by Islam is to have piety. Taqwa means protecting from Allah's punishment by obeying His commands and avoiding His prohibitions. The importance and virtues of piety are mentioned many times in the Holy Quran and hadiths. In the verse: “O Children of Adam! We have created for you clothing to cover your private parts and clothing to adorn you. The dress of piety, that is better. These are among the signs of Allah. It is hoped that they will think and take advice.” Just as these clothes adorn and protect the body, it also protects people's faith with good deeds and adorns them with good morals. Hz. The Prophet was also pious in his life, and its importance was preserved in later periods. Especially Sufis emphasized piety many times in their conversations and in their works, as well as in their lives, and even explained it under separate headings. In general perspective, piety is important for the aim of being a perfect human being. Since Sufism is an independent science with its own method and method, there was a need to examine piety from a Sufi perspective. Ebû Talib el-Mekkî also made explanations about piety in his classical Sufi work, Kûtü'l-kulûb. This work influenced many Sufis, especially Ghazali, and became the source of their works. In his work, Abu Talib al-Mekki defined

piety from a Sufi perspective, based on the Holy Quran and hadiths. Stating that God's true will cannot be understood without the light of piety, he associated piety with both faith, deeds and morality, as well as with certainty and knowledge. He put piety at the center of Islam. He attracted attention with his thoughts such as "True prayer is performed by the pious" and "Real knowledge is what the pious attain." In addition to focusing on the methods of pious people in learning knowledge, he also included in his work the characteristics of pious people and the blessings and treats offered to them. In this paper, the understanding and thoughts of piety in Ebû Tâlib el-Mekkî's work called Kûtü'l-kulûb will be revealed.

Key Words: Ebû Tâlib el-Mekkî, Kûtü'l-kulûb, piety, mysticism, pious

LOKMÂN SÛRESİ'NDEKİ PSİKOLOJİK TAHLİLLER*

Elif ARDUÇ**

Öz

Kur'ân-ı Kerîm, muhataplarının sorularına cevap bulduğu, insan hayatının neredeyse her ayrıntısına etkisi olan ilâhi bir kitap, insanlığa bir hidayet ve rehberdir. Kur'ân-ı Kerîm'de âyetlerin, insanın ruhsal ve psikolojik yönlerini dikkate alan birbiri ile iç içe girmiş bir derinliği mevcuttur. Özellikle Yusuf sûresi, Hucurat sûresi, Kehf sûresi, İnsan sûresi ve Lokmân sûresinde bu derinlik daha fazla görölmektedir. Psikolojik tefsir, Kur'ân-ı Kerîm'de insan psikolojisi ile alakalı duygu, düşünce, davranışa yönelik kavramları yorumlamayı, âyet-i kerîmelerdeki psikolojik süreçleri açığa çıkarmayı gaye edinir. Aynı zamanda inanç ve ibadet ile alakalı değerlerin insanın psikolojik yapısına uyumlu olduğunu ortaya koymaya çalışan bir anlama ve yorumlama faaliyetidir. Kur'ân'da insanla ilgili hem bireysel ve toplumsal hem de psikolojik ve sosyolojik birçok veriler elde edilmektedir. Bu zamana kadar psikolojik tefsir yöntemiyle yapılan çalışmalar henüz yeni olan bu yöntemin tefsir metodolojisi bakımından önemli bir konuma sahip olacağını göstermektedir. Böylece ele alınan konular da söz konusu yöntem üzere belirlenecektir. Psikolojik tefsir yöntemine duyulan ilgi, âyet-i kerîmelere ilişkin psikolojik tahlilleri barındırması nedeniyle modern dönem insanının ruhsal ve duygusal ihtiyaçlarına da hitap ettiği için hızla artmaktadır. Ayrıca ilgili yöntemin insanları motive etmesi bakımından önemli bir işleve sahip olduğu söylenebilir. Bu yöntemle ele alınan sûreler arasında Yusuf ve Hucurat sûresi vardır. Bu çalışmada ise psikolojik tefsir yöntemiyle Kur'ân-ı Kerîm'deki otuz birinci sûre olarak yerini alan Lokmân sûresi ele alınacaktır. Hz. Lokmân'ın (a.s.) hayatına değinildikten

* Bu çalışma 24-26 Nisan 2024 tarihinde Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları- II öğrenci Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, elifarduc571@gmail.com. <https://orcid.org/0000-0002-8624-9426>.

sonra sûre hakkında bilgi verilecektir. Ardından Lokmân sûresinin psikolojik tahliline yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Kur'ân-ı Kerîm, Psikolojik Tefsir, Lokmân (a.s.), Lokmân Sûresi.

Psychological Analysis In Surah Lokmân

Abstract

While the Holy Quran is a divine book that finds answers to the questions of those it addresses and has an impact on every detail of human life, it is also a guidance and guide to humanity. The verses in the Holy Quran have a depth and breadth that draws attention to the spiritual and psychological aspects of humans. This depth is seen more especially in "Surah Yusuf, Surah Hucurat, Surah al-Kahf, Surah al-Insan and Surah Luqman". In this context, psychological exegesis aims to interpret concepts related to human psychology in the Holy Quran, such as emotion, thought and behavior, and to reveal the psychological processes in the verses. At the same time, it can be seen as an understanding and interpretation activity that tries to reveal that the values related to belief and worship are compatible with the psychological structure of the human being. In the Quran, many individual, social, psychological and sociological data about humans are obtained. The studies carried out so far with the psychological exegesis method show that this method, which is still new, will have an important position in terms of exegesis methodology. Thus, the topics discussed will be determined according to the method in question. Interest in the psychological interpretation method is rapidly increasing because it includes psychological analyzes of the verses and addresses the spiritual and emotional needs of modern people. It can also be said that the relevant method has an important function in terms of motivating people. Among the surahs studied with this method are the surahs of Yusuf and Hucurat. In this study, Surah Luqman, which is the thirty-first sura in the Holy Quran, will be discussed with the method of psychological exegesis. After mentioning the life of

Luqman, information about the surah will be given. Then, the psychological analysis of the Surah Luqman will be included.

Keywords: Tafsir, Qur'ān, Psychology tafsir, Luqmān, surah Luqmān.

MAHİYETİ VE PRATİĞİ BAĞLAMINDA KUR'ÂN'DA MÜCADELE OLGUSU*

Emine BERÇİN**

Muhammed Bahaeddin YÜKSEL***

Öz

insan her daim hak için, nefsiyle, şeytanla, din düşmanlarıyla, kötülükler ile batıl ile mücadele halindedir. Bu sebeple de Kur'ân'ın muhatap aldığı kesim içerisinde bizatihi inanan insanın nefsiyle ve şeytanla mücadelesi de söz konusudur. Diğer taraftan inananlar da her daim kötülük ve batıl için mücadele ederler. Bu açıdan da Kur'ân'a baktığımızda baştan itibaren tamamında hak ile batıl mücadelesi mevcuttur. Bu mücadele ise inananlar ve inananlar arasında geçmektedir. Kafir, münafık ve müşrikler Kur'ân'ın muhatapları ve de bu mücadelenin failleridir. Allah bu kimseler ile mücadeleyi gerekli şekillerde emretmiş ve gerekli kılmıştır. İnsanın gösterdiği mücadelecı yanı onun fitri bir durumu olduğu gibi başka sebepler ile de gereklidir. Fakat ne sebeple olursa olsun önemli olan, yapılan bu mücadelenin doğru bir yönde olması, hak için yapılması ve Allah'ın emrettiği şekilde olması gerekmektedir. Kişiler bazen fitratı gereği yaptığı mücadelenin asılsız olduğunu fark etmeyebilir. Bu durumda şu tespitite bulunmak mümkündür. Kafirlerin Allah'a, ayetlerine, emirlerine, peygamberine ve vahiylerine karşı gösterdiği mücadelecı ruhuyla yaptığı bu davranışların arkasında fitri bir durumun payı vardır. Kur'ân'ın bu fitri durumlarını onlara açıklayarak insana kendisinin asılsız mücadelesinin fark etmesini sağlamaktadır. Onlara Hak yolda mücadele edilmesi gerektiğini belirterek peygamber ve iman edenlerin ortak mücadelesini örnek göstermektedir. Nitekim

* Bu çalışma 17-04-2024 yılında Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Kur'ân'da Mücadele ve Muhatapları" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

** Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, eminebercin2@gmail.com, 0009-0009-5906-9612

*** Doç. Dr., Kayseri Üniversitesi, Develi İslami İlimler Fakültesi, mbyuksel@kayseri.edu.tr, 0000-0003-3356-7786

İslam tarihinde Adem'den (a.s) başlayan hak mücadele tüm peygamberler ile devam etmiştir. Her peygamber irşat yolunda karşılaştığı güçlük ve zorluklarla mücadele etmiştir ve üstelik bu mücadele vahyin emridir. Sonuç olarak şunu diyebiliriz ki dünya üzerinde kötülüğü emreden, iman etmeye engel olan kötü güçler olduğu sürece mücadelenin de var olması kaçınılmazdır. "Kur'ân-ı Kerim ise var olmaya devam eden bu mücadelenin sebeplerini, kimlere ve ne şekilde yapılması gerektiğine dair ilkeleri ortaya koymaktadır. Bu çalışmada Kur'ân-ı Kerim'in ortaya koyduğu ilkeleri ilgili ayetlerden, tarihsel bağlam ve bütüncül yaklaşım yöntemiyle bildiri çerçevesinde tesbit ve tahlili amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mücadele, Hak, Muhatap, Fırat, Batıl

The Phenomenon Of Struggle In The Quran In The Context Of Its Nature And Practice

Abstract

Man is always in a struggle for the truth, with himself, with the devil, with the enemies of religion, with evil and falsehood. For this reason, within the segment addressed by the Quran, the believer's struggle with his own self and the devil is also in question. On the other hand, non-believers always fight for evil and falsehood. From this perspective, when we look at the Quran, there is a struggle between truth and falsehood throughout it from the beginning. This struggle is between believers and non-believers. Infidels, hypocrites and polytheists are the addressees of the Quran and the perpetrators of this struggle. Allah has commanded and made it necessary to fight against these people in the necessary ways. The combative side of a person is not only his nature, but it is also necessary for other reasons. But whatever the reason, the important thing is that this struggle must be in the right direction, it must be done for the sake of justice, and it must be as God commands. Sometimes, people may not realize that their struggle is unfounded due to their nature. In this case, it is possible to make the following determination There is a natural state behind these behaviors of the unbelievers

with their fighting spirit against Allah, His verses, His commands, His prophet and His revelations. By explaining these inherent situations of the Quran to them, it makes people realize their own unfounded struggle. He tells them that they need to struggle on the path of truth and gives an example of the common struggle of the prophet and believers. As a matter of fact, in the history of Islam, the struggle for justice, which started with Adam (a.s.), continued with all the prophets. Every prophet struggled with the difficulties and difficulties he encountered on the path of guidance, and moreover, this struggle is the order of revelation. As a result, we can say that as long as there are evil forces in the world that command evil and prevent faith, it is inevitable that there will be a struggle. "The Holy Quran reveals the reasons for this ongoing struggle and the principles regarding to whom it should be fought and in what way. This study aims to identify and analyze the principles revealed by the Holy Quran from the relevant verses, within the framework of the paper, using historical context and holistic approach method.

Keywords: Struggle, Right, Addressee, Euphrates, Falsehood

**İSLAM HUKUKUNDA EVLİLİK UYUŞMAZLIĞINA CEVAP
OLARAK ERKEĞİN TE'DİB HAKKININ
DEĞERLENDİRİLMESİ***

*Emine İLHAN***

Öz

Kadın ve erkeğin evlilik yoluyla bir araya gelerek oluşturdukları aile birimi, toplumu ve gelecek nesilleri şekillendiren başat bir kurumdur. Evlilik ilişkilerinin korunması ve evlilikte uyumlu bir sürekliliğin sağlanması hem birey hem toplum açısından büyük bir önemi haizdir. Ailede birliğı temel alan İslam hukuku da eşlerin ilişkilerini düzenleyerek erkek ve kadına ayrı sorumluluklar tanıdığı ve ayrı haklar vermiştir. Eşlerin, karşılıklı çaba ve fedakârlıkla görevlerini yerine getirmeleri ve birbirlerinin haklarını korumaları İslam'ın evlilik ve aile konusundaki rehberliğinin temelidir. Bunların olmadığı durumlarda evlilikte geçimsizlik ve ailenin parçalanması kaçınılmazdır. İslam hukukunda evlilikteki geçimsizlik, nüşûz kavramıyla ifade edilmekte olup, nifak halindeki erkeğı nâşiz, kadını ise nâşize olarak nitelendirmektedir. İnsanlığın rehberi olan Kur'an, evlilikteki geçimsizliklere yönelik çözümler sunmakta ve hem erkeklere hem kadınlara yönelik tavsiyelerde bulunmaktadır. Nisa Suresi'nde erkeğın ve kadının nüşûzunun ayrı ayrı ele alınmasının yöntemleri anlatılmaktadır. Bu çalışma, kadının evlilik anlaşmazlığını kıskırtmasına yanıt olarak İslam hukukunda erkeğın (kocanın) te'dib ayrıcalığına sahip olmasını değerlendirmiştir. Araştırmada literatür taraması ve veri toplama metotları kullanılmıştır. Kadının evlilik bağıını zedeleyen davranışları karşısında kocanın bu davranışları düzeltmeye yönelik birtakım haklara sahip olduğı ve bu

* Bu çalışma 2024 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "İslam Hukukunda Kocanın Nâşize Eşini Te'dib Hakkı" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, aminemrose@gmail.com, Orcid: 0009-0005-5885-4599

hakların kendisine evlilik bağına koruma hedefiyle verildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Aile, Evlilik, Geçimsizlik

Evaluation Of The Husband's Right Of Tadib In Islamic Law In Response To Marital Discord

Abstract

The family unit formed by the union of man and woman through marriage is a paramount institution that shapes both society and future generations. Preserving marital relationships and ensuring harmonious continuity within marriage holds significant importance for both individuals and society. Islamic law, grounded in the unity of the family, regulates the relationships between spouses by assigning separate responsibilities and rights to both men and women. The foundation of Islamic guidance on marriage and family lies in the mutual efforts and sacrifices of spouses to fulfill their duties and protect each other's rights. In the absence of these principles, marital discord and the fragmentation of the family become inevitable. In Islamic jurisprudence, The Qur'an, as the guide for humanity, provides solutions to marital discord and offers advice to both men and women. Methods for addressing the nushuz of both husband and wife are elaborated upon in the Surah An-Nisa. This study evaluates the privilege of disciplinary measures (te'dib) granted to the husband (man) in Islamic law as a response to incitement of marital conflict by the wife. Literature review and data collection methods were employed in this research. It is concluded that the husband possesses certain rights to rectify behaviors that undermine the marital bond in response to actions by the wife, and these rights are granted with the aim of preserving the marital bond.

Keywords: Islamic Law, Family, Marriage, Discord.

ZENBİLLİ ALİ EFENDİ'NİN HAYATI VE MUÂMELÂTA DAİR FETVÂLARI

Emine ŞAHİN*

Öz

Osmanlı Devleti'nin altın çağı kabul edilen yükselme dönemi şeyhülislâmlarından olan Zenbilli Ali Efendi'nin asıl adı Ebî Muhammed b. Ali b. Ahmed b. Muhammed el-Cemâlî (ö. 932/1526) nin Karaman'da doğduğu ile ilgili bilgiler mevcuttur. Fatih zamanında doğup II. Bayezid, I. Selim ve Kanunî Sultan Süleyman dönemlerinde fetvâ makamlarında görevler almıştır. Kendisinden ders aldığı Hüsamzâde Mustafa Efendi (ö. 893/1488) aynı zamanda kayınpederidir. Yaşadığı dönemde kaleme aldığı, el-Muhtarât, Muhtarâtü'l-Hidâye, Muhtarât mine'l-Fetâvâ gibi isimlerle anılan eseri, fıkıh alanında yazılmış manzum bir eserdir. Fetvâlarını Hanefî fikhının usul ve esaslarını dikkate alarak veren müellif, yer yer İmam Şafiî'nin görüşlerine değinmekten de çekinmemiştir. Kendine has bir yöntem geliştiren müftî, halkın sorularına evinin penceresinden sarkittiği sepete cevapları yazarak yanıt vermiştir. Zenbilli'nin fetvâları, yaşadığı coğrafya ve halkın sosyal yapısı hakkında bilgiler vermektedir. Çalışma, giriş, sonuç ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Zenbilli'nin hayatı ve eğitimi hakkında bilgi verilirken ikinci bölümde muâmelâta dair fetvâları ve ihtiyaç duyulduka klasik fıkıh kitaplarıyla karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmanın amacı, Zenbilli hakkında derli toplu bir çalışma oluşturarak bunu İslâm Hukuku alanına kazandırmaktır. Kendi dönemine sıkışıp kalmayan Şeyhülislâm, şimdiki zamanın problemlerine de çözüm bulmuştur. İnce ayrıntılara inebilen müftî, Hanefî Mezhebi'nin usulü çerçevesinde çalışmalarını yürütmüş âlim ve fakih olarak vasıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fetvâ, Zenbil, Müftî, Şeyhülislâm.

* KMU İslâmî İlimler Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslâm Bilimleri Ana Bilim Dalı, İslâm Hukuku Bilim Dalı

The Life Of Zenbilli Ali Efendi And His Fatwas On The Social Relationships

Abstract

There is information that Zenbilli Ali Efendi, one of the sheikhulislams of the rise period, which is considered to be the golden age of the Ottoman Empire, was born in Karaman, whose real name was Abî Muhammed b. Ali b. Ahmed b. Muhammed al-Jamâî (d. 932/1526). He was born during the reign of Fatih and served in fatwa offices during the reigns of Bayezid II, Selim I and Suleiman the Magnificent. Hüsanzâde Mustafa Efendi (d. 893/1488), from whom he took lessons, was also his father-in-law. His work written during his lifetime, known as al-Muhtarât, Mukhtarât al-Hidâye, Mukhtarât mine al-Fatâwâ, is a work in verse written in the field of fiqh. The author, who gave his fatwas by taking into account the principles and procedures of Hanafi fiqh, did not hesitate to mention Imam Shafi'i's views from time to time. The mufti, who developed a unique method, responded to the questions of the people by writing the answers on the basket he hung from the window of his house. Zenbilli's fatwas provide information about the geography he lived in and the social structure of the people. The study consists of an introduction, conclusion and two chapters. In the first part, information about Zenbilli's life and education is given, while in the second part, his fatwas on muâmelâta and comparisons with classical fiqh books are made as needed. The aim of the study is to create a comprehensive study on Zenbilli and to bring it to the field of Islamic Law. Shaykhulislâm, who was not confined to his own period, also found solutions to the problems of the present time. The mufti, who could go into fine details, was characterised as a scholar and jurist who carried out his studies within the framework of the Hanafi madhhab's methodology.

Keywords: Fatwa, Zenbil, Muftî, Sheikhulislâm.

ARAP DİLİNDE SAHİPLİK BİLDİREN İZAFET ÇEŞİTLERİ: MİLKÎ İZÂFET ÖRNEĞİ

Enes KARABULUT*

Öz

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına olanak tanıyan bir iletişim aracıdır. İnsan, var olduğu günden bu yana bu iletişim aracına ihtiyaç duymaktadır. Arap dili gerek kelime haznesinin gerekse ifade türlerinin çeşitliliğinden dolayı dünya üzerindeki önemli diller arasında yer almaktadır. Bunların da ötesinde Arapça, Müslümanlar arasında ortak bir dil oluşturur. Bu özelliğiyle Müslümanlar nezdinde ayrı bir değer görerek birçok insana bu dili öğrenmek için motivasyon sağlamaktadır. Her dilde olduğu gibi Arap dilinde de tamlamalar, kelime grupları dil öğrenimi açısından önemli bir yer arz etmektedir. Arapçada lafzî ve manevî olmak üzere iki tamlama çeşidi bulunmaktadır. Tamlamaların ise biri muzaf diğeri muzafun ileyh adı verilen iki temel unsuru vardır. Tamlama türlerine baktığımızda bu unsurlara bağlı olarak “Öğrenci kitabı” ve “Öğrencinin kitabı” örneklerinde olduğu gibi ya belirtili ya da belirtisiz tamlama elde edebildiğimizi görürüz. Bu unsurlardan birini marife diğeri nekra yapmanın bir yolu vardır ki çalışmanın amacı özellikle Arap dilinde çok sık kullanılan ancak izafet konularında kendisine nispeten az yer verildiğini düşündüğümüz bu tamlama türüne dikkat çekmektir. Sahiplik bildiren bu izafet çeşidine milkî izafet de denilmekte olup tamlamanın unsurlarının belirli ya da belirsiz olması durumlarında karşımıza çıkmaktadır. Çalışma bu tamlama türünü incelemekte ve kullanım sıklığına dikkat çekerek, Arapça öğreniminde üzerinde durulması gereken bir olgu olduğuna vurgu yapmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Arap dili, İzafet, İsim tamlaması.

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Bölümü, Arap Dili ve Belâğati ABD, eneskrblts@gmail.com, 0000-0001-7328-7178.

Types of Possessive Constructions in Arabic: Example of the Construct State (Milkî İzâfet)

Abstract

Language is a communication tool that enables people to share their emotions and thoughts, a necessity for humans since their existence. Arabic language holds a significant position among important languages worldwide, owing to its rich vocabulary and diverse expression forms. Moreover, Arabic serves as a common language among Muslims, providing motivation for many to learn it. Like any other language, Arabic comprises nominal phrases, with two types being "lafzi" (literal) and "manevi" (figurative). These phrases consist of two fundamental elements known as "muzaf" and "muzafun ileyh." Depending on these elements, nominal phrases can yield either definite or indefinite constructs, as exemplified in phrases like "Öğrenci kitabı" (the student's book) and "Öğrencinin kitabı" (a student's book). One way to distinguish between these elements is through "marifa" (definiteness) and "nekra" (indefiniteness). This study aims to draw attention to a particular type of nominal phrase, termed as "milki izafet" (possessive construct), which is extensively used in Arabic but relatively underexplored in relation to possessive relationships. Referred to as possessive izafet, this construct emerges when the elements of the phrase are either definite or indefinite. The study examines this type of nominal phrase and aims to highlight its significance in Arabic language learning by emphasizing its frequency of use.

Keywords: Language, Arabic language, Genitive, Noun phrase.

**ALİ YARDIM'IN MESNEVİ HADİSLER ADLI ESERİNDE
İNFAKA DAİR HADİSLERİN KAYNAKLARI***

*Furkan OTKAN***

Öz

Ali Yardım, 1939 yılında Alanya'nın Oba köyünde doğmuştur. 13 yaşına kadar burada yaşamıştır. Babası Meyseroğlu Ali Ağa, annesi Bergüzar hanım olup ailenin sekiz çocuğundan ikincisidir. İlkokuldan sonra 1950 yılından itibaren önce Alanya'da daha sonra Konya ve Kayseri'de çeşitli hocalardan başta Kur'an, Arapça, Fıkıh, Akâid ve Usûl-i Hadis alanlarında ilim tahsil etmiştir. 1967'de Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü'nde hadis hocalığına tayin edilmiştir. M. Tayyib Okiç'in danışmanlığında hazırladığı Mesnevi Hadisleri adlı liyakat teziyle bu enstitüde öğretim görevlisi olmuştur. Kayseri'den sonra İzmir Yüksek İslam Enstitüsü'ne, 1982 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi hadis hocalığına tayin edilmiştir. Kayseri'de hazırlamış olduğu öğretim görevliliği liyakat tezini geliştirip Mesnevi Hadisleri (Tespit ve Tahric) adlı çalışmasıyla 1984'te doktor ve 1987'de doçent unvanı almıştır. Hadis ders kitapları yeni kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi'nde ilk ikisi yayın olarak basılmıştır. Anadolu Selçukluları ve Beylikleri Devri Mimarî Eserlerindeki Kitâbeleşen Hadîsler adlı takdim teziyle 1993'te profesör olmuştur. Ali Yardım'ın Hadîs -I-II-, İzmir Milli Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu, Peygamberimizin Şemâili, İslam'da Altın Yüzük Kullanımı, Alanya Kitabeleri, Amasya Burmalı Camiî Kitabeleri, Amasya Kaya Kitâbesi ve Mesnevi Hadisleri (Tespit ve Tahric) şeklinde eserleri mevcuttur. Mesnevi Hadisleri (Tespit ve Tahric) adlı eserinde hadislerin tahriri yapılmış, senet ve metinleri tespit edilmiştir. Biz de çalışmamızda Ali Yardım'ın Mesnevi Hadisler adlı eserinde

* Bu çalışma 1984 yılında Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Mesnevi Hadisleri" başlıklı Doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, otkanfurkan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2430-7141>

infaka dair hadisleri tek tek tespit edecek, kaynakları ve sıhhat dereceleri hakkında geniş bir malumat ortaya koyacağız.

Anahtar Kelimeler: Ali Yardım, Hadis, Mesnevi Hadisler, İnfak, Tahric.

Review of Hadiths Concerning Infaq in Ali Yardım's Word Titled Mathnawi Hadiths

Abstract

Ali was born in 1939 in Oba village of Alanya. He lived here until he was 13 years old. His father is Meyseroğlu Ali Ağa and his mother is Mrs. Bergüzar. He is the second of eight children in the family. After primary school, he studied science in the fields of Quran, Arabic, Fiqh, Aqaid and Usul al- Hadith from various teachers, first in Alanya, then in Konya and Kayseri, since 1950. In 1967, he was appointed as a hadith teacher at Kayseri Higher Islamic Institute. He became a lecturer at this institute with his merit thesis titled Mathnawi Hadiths, which he prepared under the supervision of M. Tayyib Okiç. After Kayseri, he was appointed to Izmir Higher Islamic Institute and in 1982 as a hadith lecturer at Dokuz Eylül University Faculty of Theology. He improved his thesis of Kayseri and received the title of doctor in 1984 and associate professor in 1987 with his work titled Mathnawi Hadiths (Analysis and Takhrij). The first two of the hadith textbooks were published in the newly established Dokuz Eylül University. He became a professor in 1993 with his thesis titled Inscriptional Hadiths in the Architectural Works of the Anatolian Seljuks and Principalities Period. Ali Yardım has works such as Hadith I-II, Izmir National Library Manuscripts Catalog, Shamâil of Our Prophet, Use of Golden Ring in Islam, Alanya Inscriptions, Amasya Burmalı Mosque Inscriptions, Amasya Rock Inscription and Mathnawi Hadiths (Analysis and Takhrij). In his work titled Mathnawi Hadiths (Analysis and Takhrij), the hadiths were recorded and their documents and texts were determined. In our study, we will identify the hadiths regarding alms in Ali Yardım's work titled Mathnawi Hadiths,

one by one, and provide extensive information about their sources and degrees of authenticity.

Keywords: Ali Yardım, Hadith, Mathnawi Hadiths, Infaq, Takhrij.

**İSLÂM HUKUKU VE AFGANİSTAN MEDENİ HUKUKU
AÇISINDAN ÇOCUKLARIN HİDÂNE HAKKI**

*Hujjatullah NAZIRI**

Öz

İslâm aile hukukuna göre hidâne çocuğun bakım ve terbiye yükümlülüğü anlamına gelmektedir. Hidâne kapsamına emzirme, yetiştirme, sağlıklı beslenme, sağlık, eğitim ve diğer haklar dahildir. Evlilik bağı devam ettiği sürece çocuğun yetiştirilme ve terbiye edilme görevi genellikle anne ve baba tarafından ortaklaşa yerine getirilir. Boşanma durumunda ise bu hak ve sorumluluk esasen yine ebeveynededir. Eğer anne çocuğun hidânesini kabul ederse öncelik onundur. Çünkü hiç kimse çocuğa annesi kadar şefkatli ve merhametli olamaz. Anne çocuğun hidâne hakkını kabul etmezse, bu konuda kimsenin onu zorlama hakkı yoktur. Ama bu durumda annenin hidâne hakkı ortadan kalkar. İslâm aile hukuku ve Afganistan Medeni Kanuna göre hidâne hakkı anneden sonra anneanne, babaanne, öz kız kardeş ve babanın teyzesine kadar uzanan bazı kadın akrabalarıdır. Mahkeme bunların yaptıklarına karşılık babanın nafaka ödemesine karar verir. İslâm hukukçularına göre çocuğun hakkı büyüklerin hakkı gibidir. Bu hakların iyi şekilde kullanılması ve çocuğun yararına olacak şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir. Hukukçular hidânenin süresini erkek çocuk için yedi ile dokuz yaş arası, kız çocuk için ise dokuz ile on bir yaş olarak takdir etmişlerdir. Afganistan Medeni Kanunu ise bunu erkek çocuk için yedi, kız çocuk için dokuz yaş olarak takdir etmiş olup çocuğun maslahatına olması hâlinde mahkeme bunu en fazla iki yıl uzatabilir. Afganistan'da hidâne hakkı Hanefi mezhebine göre kaynaklarında kapsamlı bir şekilde önem verilmiştir. Dolayısıyla Afganistan Medeni Kanunda hidânenen bahsedilmiştir. Bu sebeple konuyu müstakil ve mukayeseli

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, İslam Hukuku Anabilim Dalı

olarak “İslâm Aile Hukuku ve Afganistan Medeni Kanunu Açısından Çocukların Hidâne Hakkı” başlığı altında ele aldım.
Anahtar Kelimeler: İslâm Hukuku, Aile Hukuku, Nafaka, Çocuk, Hidâne.

Children’s Right to “Hidâne” in Terms of Islamic Law and Afghanistan Civil Law

Abstract

In Islamic family law, "hidâne" refers to the obligation of caring for and nurturing the child. Hidâne includes breastfeeding, upbringing, healthy nutrition, healthcare, education and other rights. As long as the marriage continues, the responsibility of raising and nurturing the child is generally shared between the mother and father. In the event of divorce, this right and responsibility essentially remain with the parents. If the mother accepts the child's hidâne, she is given priority, as nobody can be as compassionate and merciful to the child as the mother. If the mother refuses to accept the child's hidâne right, nobody has the right to force her, but in such a case, the mother loses her hidâne right. According to Islamic family law and the Afghan Civil Code, hidâne right extends to certain female relatives such as maternal grandmother, paternal grandmother, sister, and paternal aunt. The court may order the father to pay alimony in response to their contributions. According to Islamic jurists, a child's rights are akin to those of adults. These rights must be exercised properly and in a manner that benefits the child. Legal experts have determined the duration of hidâne to be between seven and nine years for boys and between nine and eleven years for girls. The Afghan Civil Code sets this at seven years for boys and nine years for girls, with the court having the authority to extend it for a maximum of two years if it's in the child's best interest. In Afghanistan, the right of "hidâne" has been given significant importance in accordance with the Hanafi school of thought (Mazhab). Therefore, the Afghan Civil Code mentions hidâne. For this reason, I have addressed the topic independently and comparatively under the title

"The Rights of Children Regarding Hidâne in the Perspective of Islamic Family Law and the Afghan Civil Code".

Keywords: İslamic Law, Family Law, Alimony. Child, Hidâne.

**ERGENLERDEKİ AKRAN ZORBALIĞINA
TASAVVUFÎ YAKLAŞIM***

*Hüsna Elif ÖZSOY***

Öz

Bu bildiride, ergenlerde görülen akran zorbalığını azaltmada ve önlemede etkili olabileceği düşünölen tasavvufî öğreti, akran zorbalığı açısından incelenmiştir. Çalışmada daha önce psikoloji, eğitim bilimleri, tıp, rehberlik ve psikolojik danışmanlık gibi farklı alanlarda incelenen akran zorbalığı konusunun tasavvuf alanında da incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma akran zorbalığına çözüm önerisi sunmaya çalışan bakış açısını genişlettiği için önemlidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İlk önce farklı bakış açılarından olayı irdeleyebilmek için değişik alanlardaki tezler ve makaleler incelenmiştir. Daha sonra akademik çalışmalardaki ortak bulgular üzerinde yoğunlaşarak tasavvufun nasıl bir katkı sunabileceği üzerinde durulmuştur. Tasavvuf klasiklerindeki tahalluk kavramları üzerinden bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Giriş bölümünde ergenlik hakkında kısa bilgi verilmiştir. “Ergenlerde Akran Zorbalığı” kısmında tarihçesi, şartları, türleri gibi akran zorbalığı hakkında çeşitli bilgilerden bahsedilmiştir. “Tasavvufun Tahalluk Kavramları Bağlamında Akran Zorbalığına Yaklaşım” kısmında da akran zorbalığına tasavvufî açıdan açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır. Sonuç bölümüyle çalışma tamamlanmıştır. Bu konuda çalışma yapacak olan araştırmacılar Hazreti Muhammed’in gençlerle olan iletişimini inceleyerek daha detaylı sonuçlara ulaşabilirler.

Anahtar Kelimeler: Akran, Ergen, Psikoloji, Tasavvuf, Zorbalık.

* Bu çalışma 2023 yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanmaya başlanan “Ergenlik Döneminin Problemlerine Tasavvufî Yaklaşım” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, elifoz1998@hotmail.com , <https://orcid.org/0009-0000-2308-6968>

Sufi Approach to Peer Bullying in Adolescents

Abstract

In this communique, Sufi teaching, which is thought to be effective in reducing and preventing peer bullying in adolescents, is examined in terms of peer bullying. In this study, it is aimed to examine the issue of peer bullying, which was previously examined in different fields such as psychology, educational sciences, medicine, guidance and psychological counseling, in the field of Sufism. This study is important because it broadens the perspective that tries to offer a solution to peer bullying. Qualitative research method was used in the research. First of all, theses and articles in different fields were examined in order to examine the event from different perspectives. Then, by focusing on the common findings in academic studies, it is emphasized how Sufism can contribute. A connection has been tried to be established through the concepts of moralization in Sufi classics. In the introduction, brief information about adolescence is given. In the "Peer Bullying in Adolescents" section, various information about peer bullying such as its history, conditions, and types are mentioned. In the section "Approach to Peer Bullying in the Context of Sufi Concepts of Moralization", it was tried to explain peer bullying from a Sufi point of view. The study has been completed with the conclusion section. Researchers who will work on this subject can reach more detailed results by examining the Prophet Muhammad's communication with young people.

Keywords: Adolescent, Bullying, Peer, Psychology, Sufism.

**ESTETİK AMAÇLI CERRAHİ MÜDAHALELERİN İSLAM
HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ***

İsa AKKURT**

Öz

Estetik amaçlı cerrahi müdahalelerin İslam hukuku açısından değerlendirilmesi, İslam'ın bedenın korunması ve kişisel sağlık gibi temel prensipleriyle uyumlu olup olmadığını incelemeyi gerektirir. Öncelikle, İslam hukukunda sağlık ve bedenın korunması büyük önem taşır. İnsan bedenine saygı duyulması ve onun Allah'ın bir emaneti olarak kabul edilmesi esastır. Bu nedenle, estetik amaçlı cerrahi müdahalelerin gerekliliği ve sonuçları dikkatle değerlendirilmelidir. Estetik cerrahinin son yıllardaki hızlı gelişimi, dünya genelinde ve Türkiye'de estetik ameliyatların sayısında artış görülmeye başlanmıştır. Cerrahi tekniklerdeki ilerlemeler, ameliyatların daha az riskli hâle gelmesi, toplumdaki güzellik anlayışının değişmesi, medyanın ve sosyal medyanın etkisi, estetik ameliyat maliyetlerinin düşmesi gibi faktörler, birçok kişinin estetik cerrahiye yönelmesine neden olmuştur. Hayatın her alanıyla ilgilenen bir disiplin olduğundan, estetik ameliyatların İslam hukukuna uygunluğuyla ilgili pek çok soru gündeme gelmektedir. Hz. Peygamber döneminde benzer amaçlarla yapılan uygulamalardan yola çıkılarak estetik müdahaleler İslam hukuku açısından değerlendirilmiştir. İslam hukuku alanında daha çok günümüz kaynaklarının incelenmesi sonucunda, estetik cerrahi müdahalelerin İslam hukuku çerçevesinde değerlendirilmesine dair bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu bağlamda, estetik cerrahi konusunun İslam hukuku içindeki yeri ve uygunluğu üzerine daha fazla çalışma yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Netice olarak, estetik

* Bu çalışma 2024 yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "İnsan Fıtratına Müdahalenin Fıkhi Açından Değerlendirilmesi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, akkurtisa-8246@hotmail.com

amaçlı cerrahi müdahalelerin İslam hukuku açısından değerlendirilmesi; müdahalenin niyeti, sağlığa etkileri ve toplumsal sonuçları gibi birçok faktörün incelenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Plastik, Rekonstrüktif, Cerrahi, Tedavi.

Assessment of Aesthetic Surgical Interventions in Terms of Islamic Law

Abstract

The evaluation of aesthetic surgical interventions in terms of Islamic law requires an examination of whether they are compatible with the fundamental principles of Islam such as the preservation of the body and personal health. Firstly, in Islamic law, health and the preservation of the body are of great importance. Respect for the human body and considering it as a trust from Allah are fundamental. Therefore, the necessity and consequences of aesthetic surgical interventions should be carefully evaluated. The rapid development of aesthetic surgery in recent years has led to an increase in the number of aesthetic surgeries worldwide and in Turkey. Factors such as advancements in surgical techniques making surgeries less risky, changes in societal beauty standards, the influence of media and social media, and decreasing costs of aesthetic surgeries have prompted many individuals to undergo aesthetic surgery. As a discipline that intersects with various aspects of life, numerous questions arise regarding the compatibility of aesthetic surgeries with Islamic law. Aesthetic interventions have been evaluated in terms of Islamic law based on practices with similar aims during the time of the Prophet Muhammad. Through the examination of contemporary sources in Islamic law, some conclusions have been reached regarding the evaluation of aesthetic surgical interventions within the framework of Islamic law. In this context, it has emerged that more research is needed on the place and suitability of aesthetic surgery within Islamic law. In conclusion, the evaluation of aesthetic

surgical interventions from the perspective of Islamic law requires the examination of various factors such as the intention behind the intervention, its effects on health, and its societal consequences.

Keywords: Islamic Law, Plastic, Reconstructive, Surgical, Treatment.

ABDULLAH B. CAHŞ'IN İSLAM'A HİZMETLERİ VE İLKLERİ*

*Mehmet Akif ÖZAYDIN***

Öz

Hız. Peygamber'in nübüvveti ile başlayan ve vefatına kadar süren asr-ı saâdet döneminde İslam Tarihi adına birçok olay vuku bulmuştur. Bu olaylar aynı zamanda Müslümanların bir devlet kurması ve gücünü İslam düşmanlarına ciddi şekilde hissettirmesi bakımından önemli rol oynamıştır. Biz de bu araştırmamızda, Müslümanların İslam Devleti olması noktasında son derece önemli roller oynayan Abdullah b. Cahş'ın İslam'a hizmetlerini ve onun İslam Tarihindeki ilklerini ele aldık. Bu noktada araştırmamızın konusu olan Abdullah b. Cahş'ın, başta komutanlığını yaptığı Batn-ı Nahle seriyesi olmak üzere söz konusu hizmetleri de büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle Abdullah b. Cahş'ın Müslüman olması, hicretleri, seriyeye komutanlığı, Bedir Savaşındaki kahramanlığı, Uhud Savaşındaki insanüstü gayreti ve nihayetinde çok arzuladığı şehadet mertebesine ibretlik bir şekilde ulaşması araştırmamıza konu olmuştur. Araştırmamızı yaparken ilk dönem kaynak eserlerine başvurduk ve bu eserlerde geçen bilgileri objektif bir şekilde olduğu gibi aktardık. Ulaşabildiğimiz kaynaklarda, araştırmamızla ilgili birbiriyle çelişen bilgiler olduğunda bu çelişen bilgileri aktardıktan sonra bizim için doğruya daha yakın olan bilginin hangisi olduğunu ve bunun nedenlerinin aktardık. Araştırmalarımız sonucunda Abdullah b. Cahş'ın hayatı ile alakalı çok az çalışma olduğunu ve daha ziyade kendisinin seriyesi etrafında araştırmalar yapıldığını fark ettik. Bu nedenle Abdullah b. Cahş'ın hayatı ile alakalı en azından bir yüksek lisans çalışması yapılması gerektiği düşüncesi bizde hâkim oldu.

* Bu çalışma 2024 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Abdullah b. Cahş'ın Hayatı ve İslam Tarihi'ndeki Yeri" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, akifozaydin@hotmail.com, 0009-0002-2666-5054

Anahtar Kelimeler: Abdullah b. Cahş, Batn-ı Nahle Seriyyesi, Habeşistan'a Hicret, Bedir Gazvesi, Uhud Gazvesi.

Abdullah b. Cahş's Services To İslam And His Firsts

Abstract

Many events took place in the name of Islamic History during the century of happiness, which started with the prophethood of the Prophet and lasted until his death. These events also played an important role in establishing a state for Muslims and making their power felt seriously by the enemies of Islam. In this research, we discussed the services of Abdullah b. Cahş to Islam, who played an extremely important role in establishing the Islamic State for Muslims, and his firsts in Islamic History. At this point, the services of Abdullah b Cahş, who is the subject of our research, especially the Batn-ı Nahle series, of which he was the commander, are of great importance. For this reason, the subject of our research is Abdullah b Cahş While doing our research, we consulted the early source works and conveyed the information in these works objectively as it was. When there was conflicting information about our research in the sources we could access, after conveying this conflicting information, we explained which information was closer to the truth for us and the reasons for this. As a result of our research, we realized that there are very few studies on the life of Abdullah b Cahş and that there are mostly studies around his seriyya. For this reason, we were convinced that at least a master's degree study should be done on the life of Abdullah b Cahş.

Keywords: Abdullah b. Cahş, Batn-i Nahle Campaign, Migration to Abyssinia, Battle of Badr, Battle of Uhud

**RUKÛYA GİDERKEN ELLERİN KALDIRILMA(MA)SI
MESELESİNDE CUMHUR VE HANEFİLER ARASINDAKİ İHTİLAF**

*Mehmet AKPOLAT**

Öz

Müslümanlığı kabul eden bir insan için imanın şartlarından sonra en önemli görevin namaz olduğu kitap, sünnet ve icma ile sabittir. Bu konudaki tek örnek Hz. Peygamber (s.a.v.)'dir. Hz. Peygamber (s.a.v.) “Beni nasıl namaz kılarken gördüyseniz öylece namaz kılın” buyurmaktadır. Bu hadis, Muhaddis ve Fukahayı ideal olan namazın kılınma şeklini ortaya koyma çabasına sevk etmiştir. Bununla birlikte namazın rükünlerinde tüm alimler arasında ittifak olmakla birlikte sünnetlerde ihtilaflar ortaya çıkmış ve namazdaki fiiller farklı şekillerde rivayet edilmiştir. Bu farklardan biri de namaz içerisinde ruküya giderken ve ruküdan kalkarken ellerin kaldırılması hususudur. Cumhur ellerin kaldırılmasını kuvvetli bir sünnet olarak kabul etmekle birlikte içlerinde az da olsa bir kısım Ulema, Hanefileri sünnete muhalif olmakla suçlamışlardır. Hanefi fakihler bunun kuvvetli bir sünnet olmadığını ifade etmişler ve az da olsa bir takım Hanefi alim ellerin kaldırılmasını ameli kesir kabul edip namazın bozulacağını dile getirmiştir. Bu konudaki ihtilafın sebebi mezheplerin hadislerden hüküm çıkarma metotlarının farklılığı ve delil olarak kabul ettikleri hadislerin sıhhat derecesi olduğunu ifade etmek mümkündür. Namazın farzlarından olmayan bir konu olması hasebiyle her iki şekilde de amel etmenin meşru ve makbul olduğuna vakıyı hal delalet etmektedir. Bizim bu bildiride vurgulamak istediğimiz Cumhur ve Hanefiler arasındaki bu ihtilafın kaynaklarına müracaat etmek suretiyle alanda çalışılmış makale ve kitaplardan yararlanarak ihtilaf noktalarını ortaya koymaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Elleri Kaldırma, Hanefi, Cumhur, Rükü

* Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, akpolat04@hotmail.com, Orcid: 0009-0006-7611-521X

Disagreement Between the People and the Hanafis on the Issue of Raising the Hands While Going to Ruku

Abstract

It is established by the book, sunnah and ijma that prayer is the most important duty for a person who accepts Islam, after the conditions of faith. The only example in this regard is Hz. It is the Prophet (pbuh). Hz. The Prophet (pbuh) says, "Pray as you have seen me pray." This hadith led Muhaddis and Fuqaha to try to reveal the ideal way of performing prayer. However, although there is agreement among all scholars in the pillars of prayer, disagreements have arisen in the sunnahs and the actions in prayer have been narrated in different ways. One of these differences is the issue of raising the hands while going into ruku' and getting up from ruku' in prayer. Although most people accept the raising of hands as a strong sunnah, a small number of Ulema among them accused the Hanafis of being against the sunnah. Hanafi jurists have stated that this is not a strong sunnah, and a small number of Hanafi scholars have stated that raising the hands is a fraction of the action and that the prayer will be invalidated. It is possible to say that the reason for the disagreement on this issue is the difference in the methods of deducing rulings from hadiths among the sects and the degree of authenticity of the hadiths they accept as evidence. This situation indicates that it is legitimate and acceptable to act in both ways, since it is a subject that is not one of the obligations of prayer. What we want to emphasize in this paper is to try to reveal the points of disagreement by referring to the sources of this conflict between the People and the Hanafis, using articles and books studied in the field.

Key Words: Raising Hands, Hanafi, Cumhur, Ruku

**NAMAZLA İLGİLİ TERGİB VE TERHİB RİVAYETLERİNİN
NAMAZLARA ETKİSİ***

*Tayyib Talha PEKER**
Selahattin AYDEMİR****

Öz

Müslümanın mükâfatını ümit ettiği ve hesabını vermekte zorlanacağı kulluk vazifelerinden öne çıkanın namaz ibadeti olması sebebiyle bu görevi ifa ederken terğîb ve terhîb rivayetlerinin ne kadar etkili olduğunu tespit etmek önem arz etmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de bu ilahî mesajlar insanların uyması gereken ya da kaçınılması gereken hususlar olarak tebhîr ve inzâr şeklinde geçmektedir. Hadiste ise bu ilahî vahyin karşılığını nebevî üslupla nelerin daha iyi ve nelerden de daha çok kaçınmamız gerektiğini açıklayan kavramlar terğîb ve terhîb olarak karşılık bulmuştur. Şayet yapılacak bir iş varsa acaba nasıl yapsam daha iyi olur ya da âlimler nasıl yapmış, bu yaptığım doğru mu gibisinden birtakım soruları kendine sormuştur. Buna binaen dinimiz hiçbir yerde boşluk bırakmadan insana en güzel yaşam tarzının nasıl olacağı hususunda bizlere bildirimlerde bulunmuştur. Bunun yansıması olarak Hz. Peygamber'den nakledilerek günümüze değin birçok terğîb ve terhîb türü eserler yazılmıştır. Günümüz insanı neredeyse çoğunluğunun konuşmalarına dikkat edecek olursak dinî konularda kendilerini birtakım sözlerle, hadislerle teşvik veya sakındırmak için söylenen birtakım ifadelerin duyulması kaçınılmazdır. İşte bunun neticesinde hadis alanında kişiyi bir işi yapmaya özendirmek veya bir kimseyi korkutarak bir işi yapmaktan sakındırmak için bu tür eserlerin incelenmesinin önemi anlaşılmaktadır.

* Bu çalışma 2024 yılında Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Namazla İlgili Terğîb ve Terhîb Rivayetlerinin Namaza Etkisi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Kayseri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
224034730008@kayseri.edu.tr, 0009-0007-4564-7309.

*** Doç. Dr., Kayseri Üniversitesi, Develi İslami İlimler Fakültesi,
selahattinaydemir@kayseri.edu.tr, 0000-0001-8102-7405.

Dinin direği namaz ibadeti farz olması sebebiyle namazla dolaylı veya doğrudan ilgili olan her söz ve fiile dair hassasiyet gösterilmiştir. Bu bağlamda namazın şart, erkânı veya edebi açısından çok yönlü değerlendirmelerde bulunulmuş ve yapılması gerekenleri teşvik eden veya yapılmaması gerekenleri sakındıran kurallar bütünü oluşmuştur. Bu nizama sağlayan öncü etkenler de genellikle hadis rivayetleri olmuştur. Bu vesile ile terğîb-terhîb türü eserlerde yer alan hadisler çerçevesinde namaza olan etkilerini daha net ortaya koymayı amaçlayarak *Kütüb-i Sitte* hadis kaynaklarından ve şerhlerinden yararlanılarak, metinlerde geçen hususları tahlil ve tenkidini yapmak hedeflenmektedir. Daha sonra bulgular dâhilinde bu rivayetlerin Müslümanları hangi boyutlarda tesir ettiği ve nasıl etkilendiğini tespit etmeye çalışılıp sonuç olarak hem hadis metinleri hem de kaynakları vermek suretiyle amaçlanan sonuca ulaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Tergîb, Terhîb, Tehdit, Tebşir.

The Effect of Targhîb and Tarhîb Narrations About Prayer on Prayers

Abstract

It is important to determine how effective the narrations of terğîb and terhîb are while performing this duty, since the prominentone of the servituteduties for which the Muslim hopes to be rewarded and for which he will have difficulty in accounting is theprayer. In the Holy Quran, this divine revelation is mentioned as warning and warning about the issues that people should follow or avoid. In the hadith, the equivalent of this divine revelation is terğîb and terhîb, concepts that explain what is better and what we shoulda void more in a propheticstyle. If there was a job to be done, he asked himself a number of questions such as how should I do it better? How did the scholars do it? Is thisright? Accordingly, ourreligion has notified us about the best way of life for human beings without leaving anyg aps, and as a reflection of this,

many terġîb and terhîb-type works have been written until today, based on the narrations from our prophet.

If we pay attention to the speeches of almost the majority of today's people, it is inevitable to hear some expressions that encourage or warn them with certain words and hadiths on religious matters. As a result of this, the importance of examining such works in the field of hadith is understood in order to encourage someone to do something, to scare someone and to prevent someone from doing something. Since the pillar of religion is prayer, sensitivity is shown regarding every word and deed that is directly or indirectly related to prayer. In this context, multifaceted valuations have been made in terms of the conditions, rituals and literature of prayer, and a set of rules has been formed that encourages what should be done or discourages what should not be done. The leading factors that ensured this order were generally hadith narrations. On this occasion, we aimed to reveal more clearly the effects of the hadiths in the terġîb-terhîb typeworks on prayer, especially in the Hanafi sect, by making use of the hadith sources and commentaries of Kutub-i Sitte, and after analyzing and criticizing the issues in the texts, within the findings, to what extent they influenced Muslims and The aim will be reached by trying to determine how it is affected and by giving both hadith texts and sources.

Keywords: Hadith, Targhîb, Tarhîb, Threat, Tebşir

**ON MADDE ÜZERİNDEN TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI
VE İSLAM HUKUKU**

*Mehmet Ali ÖZTÜRK**

Öz

Her toplumun veya ülkenin bir anayasası vardır. Bu anayasalar bazı ülkelerde veya toplumlarda insanlar tarafından oluşturulmaktadır. Bazı ülkelerde ise bu anayasaların belirleyicisi ülkede hâkim olan dini inanç sistemidir. Her iki durumda da anayasalar arasında benzerlikler görülmektedir. Bu düşünceden hareketle Türkiye Cumhuriyeti anayasası insanlar tarafından konulan kanunları içermektedir. İslam Hukuku ise dini içerikli bir hukuk olup kanun koyucusu Allah (cc.)'tır. Ama her ne kadar kanun koyucular farklı olsa da Türkiye Cumhuriyeti Anayasası incelendiğinde anayasada bulunan birçok maddenin İslam Hukuku açısından uygunluğu dikkat çekmektedir. Türk Hukuku Cumhuriyet döneminde yapılan reformlarla birlikte Kara Avrupa Hukuku'nu benimsemiştir. Benimsenen bu yeni hukuk kurallarının kaynak olarak İslam Hukuku ile bir ilişkisi bulunmamaktadır. Ama her ne kadar İslam Hukuku ile ilgisi olmadığı belirtilse de kanunlar içerisinde İslam Hukuku ile benzer sonuç doğuran maddeler bulunmaktadır. Bildiri metnimizin konusunun henüz bir araştırmaya konu olmamış olması ve çevremizde karşılaştığımız insanların sürekli sorduğu bir konu halini aldığını gördüğümüzden dolayı böyle bir konu çalışılma ihtiyacı hasıl olmuştur. Aslında bir tez konusu olduğunu düşündüğüm bu mesele giriş mahiyetinde olup böyle bir çalışma yaparak konunun ne kadar önemli olduğuna kapı açacağını düşünmekteyim. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası genel bir perspektifte incelendiğinde birçok kanunun İslam Hukuku ile benzerlik gösterdiği kanaatine varılmıştır. Bu uygunluk gösteren maddelerin hepsini bu metnimizde ele almamız mümkün olmasa da Anayasasının Birinci, İkinci ve

* Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Hukuku, Temel İslam Bilimleri

Üçüncü Kısımındaki bazı maddelerin İslam Hukuku ile tamamen ilişkili olduğu düşünüldüğünden bu maddeler incelenerek İslam Hukukunun kaynakları olan Kur'an, Sünnet ve Hanefî Mezhebi çerçevesinde bir değerlendirme yapılmış ve bu değerlendirme on madde üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu maddeler sırasıyla; devletin şekli, kanun önünde eşitlik, din ve vicdan hürriyeti, suç ve cezalara ilişkin esaslar, çalışma hakkı ve ödevi, çalışma şartları ve dinlenme hakkı, ücrette adaletin sağlanması, sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması, mahkemelerin bağımsızlığı ve duruşmaların açık ve kararların gerekçeleri olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa, İslam Hukuku, Türk Hukuku.

The Constitution Of The Republic Of Turkey And Islamic Law Through Ten Articles

Abstract

Every society or country has a constitution. These constitutions are created by people in some countries or societies. In some countries, however, the determining factor of these constitutions is the dominant religious belief system in the country. In both cases, similarities can be observed among constitutions. Based on this idea, the Constitution of the Republic of Turkey contains laws established by people. Islamic Law, on the other hand, is a religious legal system with Allah (swt) as the legislator. However, despite the difference in legislators, many articles in the Constitution of the Republic of Turkey are noteworthy for their compatibility with Islamic Law. Turkish law adopted Western European law through reforms made during the Republic era. Although these newly adopted legal rules have no connection to Islamic Law as their source, there are articles within the laws that yield similar results to Islamic Law. Since the topic of our article has not yet been subject to research and has become a frequently asked question among people we encounter, the need for such a study has arisen. This issue, which I actually consider a thesis topic, is introductory in nature, and I believe that writing this

article will open the door to how important the subject is. When the Constitution of the Republic of Turkey is examined from a general perspective, it is concluded that many laws show similarity with Islamic Law. While it may not be possible to address all of these compliant articles in our article, some articles in the First, Second, and Third Parts of the Constitution are considered to be completely related to Islamic Law. Therefore, these articles were discussed, and an evaluation was made based on the sources of Islamic Law, which are the Qur'an, Sunnah, and Hanafi School of Thought, and this evaluation was conducted over 10 articles. These articles are respectively; the form of the state, equality before the law, freedom of religion and conscience, principles related to crimes and punishments, the right and duty to work, working conditions and the right to rest, ensuring justice in wages, health services and environmental protection, the independence of the courts, and the openness of trials and the justification of decisions.

Keywords: The Republic of Turkey, Constitution, Islamic Law, Turkish Law.

**SAÇ BOYAMAYA DAİR RİVAYETLER HAKKINDA
TARTIŞMALAR VE ANLAŞILMA BİÇİMİ***

*Mehmet Ali YILDIRIM***

*Selahattin AYDEMİR****

Öz

İnsanlık tarihi kadar eski bir uygulama olan saç boyama işlemi psikolojik, sosyal, kültürel ve dini boyutları olan çok yönlü bir uygulamadır. Kişisel bakım açısından ise saç boyama işlemi insan hayatında belli oranda yer almış ve bireyin yaşamında hayati bir öneme sahip olarak yer almasa da kişiye özgünlük kazandırması sebebiyle özellikle dış görünümüne anlam katan bir işlem olarak günümüze kadar gelmiştir. Toplumun tarihi serüveninden günümüze kadar kendisini yenileyerek uygulanan saç boyama işlemi Hz. Peygamber'in rivayetlerinde de yer alan konulardan olmuştur. Böylece Resûlullah'ın yirmi üç yıllık nübüvveti döneminde kendine inananların dinî ve dünyevî hayatın fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik yönlerini şekillendirdiği dokunuşlarından biri olan "Saçı olan kimse ona ikram etsin." rivayeti doğrultusunda başta Allah Rasülü'nün saç ve sakalın boyanmasına veya boyanmamasına dair rivayetleri olmak üzere Müslümanların üzerinde etkili olmuştur. Ashabına, saç boyama konusunda toplumsal aidiyeti güçlendirmek ve bazı meselelerde aynı zamanda onlara hayat tarzı olarak tepkisel bir duruş, çehresel bir farkındalık oluşturmak için saçlarını boyamaları yönünde emir ve tavsiyelerde bulunmuştur. Hz. Peygamberin uygulamalarıyla rol model olduğu ilk üç nesil döneminde ve günümüzde konuya dair farklı uygulama ve yaklaşımların nedenlerini ortaya koymak için saç boyama konusundaki rivayetlerin

* Bu çalışma 2024 yılında Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Saç Boyama ile İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Kayseri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, mehmetaliyildirim@kayseri.edu.tr, 0000-0001-7371-8679.

*** Doç. Dr., Kayseri Üniversitesi, Develi İslami İlimler Fakültesi, selahattinaydemir@kayseri.edu.tr, 0000-0001-8102-7405.

tespiti yapılarak senet açısından sıhhatine ve özellikle metin tahlilini yapmaya ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda hadis kaynaklarındaki Hz. Peygamber'in saç boyama işlemine dair rivayetleri tespit ederek incelemek konunun anlaşılması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu yüzden rivayetlerin hadis kaynaklarındaki yerleri ile çeşitli tarikleri tespit edilmiş ve karşılaştırma yapılmıştır. Rivayetler hadis usûlü yöntemlerinden faydalanarak değerlendirilmiştir. Konunun daha iyi anlaşılması için gerektiğinde eleştirel yaklaşımda bulunulmuştur. Bunun yanında metin tenkidinden istifade edilerek probleme dair bir kanaate ulaşılmaya çalışılmıştır. Ayrıca son bir asırda saç boyası endüstrisinin gelişmesiyle ortaya çıkan metal karışımı saç boyalarının gusül ve abdestin yerine gelmesindeki şartların eksik olma durumu gibi zihinlerde meydana gelebilecek soru(n)lara da cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Saç boyamak, Kına, Gusül, Muhalefet

Discussions About Rumors About Hair Dyeing and How They Are Understood

Abstract

The practice of hair coloring, as old as the history of humanity, is a multifaceted application with psychological, social, cultural, and religious dimensions. From the perspective of personal care, the process of hair coloring has occupied a certain place in human life. Although it may not hold vital importance in an individual's life, it grants uniqueness due to its contribution to the appearance, thus carrying its significance to the present day. The practice of hair coloring, constantly renewing itself from the historical journey of society to the present day, has also been a subject in the narrations of the Prophet Muhammad. Thus, during the twenty-three years of his prophecy, among the touches that shaped the religious and worldly life's physiological, psychological, and sociological aspects of his believers was the

saying, "Whoever has hair should honor it." Following this, the narrations about whether the Prophet's hair and beard were dyed or not have significantly influenced Muslims. He advised his companions to dye their hair to strengthen social belonging and, in some matters, to provide them with a reactive stance and facial awareness as a lifestyle. To demonstrate the reasons behind different practices and approaches regarding this subject from the era of the first three generations, who were role models following the Prophet's practices, to today, it has been understood that there is a need to identify the narrations about hair dyeing, to evaluate their authenticity in terms of their chain of transmission, and especially to analyze their texts. In this context, identifying the narrations about hair dyeing from the Prophet in hadith sources and examining them is of great importance for understanding the subject. Therefore, the places and various paths of these narrations in hadith sources have been identified and compared. The narrations have been evaluated using hadith methodology techniques. When necessary, a critical approach has been taken to better understand the subject. In addition, an opinion on the issue has been sought by utilizing text criticism. Furthermore, in the last century, with the development of the hair dye industry, questions have also arisen regarding issues such as the conditions for the validity of ghusl and wudu (ablution) with the use of metal-mixed hair dyes, which could create problems in people's minds.

Keywords: Hadith, Hair colouring, Henna, Ghusl, Opposition

İRAN'IN İSLAM DEVRİMİNE GEÇİŞİNDE VELAYET-İ FAKİH TEORİSİNİN ROLÜ*

Merve AKTAŞ**

Öz

Siyasi bir iddia olarak ortaya çıkan İmamet fikrinin zamanla itikadi bir inanca dönüşmesi Şii toplumda gaybet süreci ile temellendirilmeye çalışılmış ve gaybet-i kübra döneminde fakihin rolünün ne olacağı uzun bir dönem tartışılmıştır. Ahbarı ve Usuli şeklinde iki ekol ortaya çıkarak Şii dünyada bir ayrılma yaşanmıştır. İmam dışında herhangi birinin yöneticiliğini kabul etmeyen bakış, Büveyhiler ve Safeviler döneminde biraz esneklik kazansa da sistemleşmiş bir doktrin olarak ortaya atılamamıştır. Usulü ayrımında Bağdat ekolünün en önemli temsilcisi sayılan Şeyh Müfid ile başlayan fakihin rolüne dair yeni bakışlar, 20. Yüzyılda siyaset alanında zirveye taşınacak ve Humeyninin Velayet-i fakih fikri ile teorinin çok ötesinde bir devlet sistemi olarak görünür hale gelecektir. Modern İran Tarihinde yaşanan ve ulemanın aktif rol oynadığı İran İslam Devriminin pek çok oluşturucu unsuru bulunmaktadır. Toplumun saltanat baskısı altında ezilmesi, dini hassasiyetlerin yok sayılması, ekonomik kriz, yabancı güçlerin İran'daki ekonomik güce hakim olmaları bunlardan bazılarıdır. 20. yüzyılın başında Tütün protestolarında gücünü kanıtlayan ulemanın meşrutiyet devriminde laik kesiminin imdadına yetişmesi, devrime giden süreçte ulemanın başrol olarak karşımıza çıkmasına neden olmuştur. Humeyni'nin Irak'ta sürgün yıllarında oluşturduğu ve kasetler halinde kitlelere ulaştırılan görüşleri devrimin dini dayanağını oluşturmuştur. Velayet-i fakih olarak açıkladığı ve imamın yokluğunda yeni bir devlet kurulabileceği fikri ulema arasında tartışmalara sebebiyet vermekle birlikte Devrim'in dini afyonu olmuştur. Bu makale, Şii-İsnaaşeriyye'nin imamet anlayışının

* Bu çalışma 24-26 Nisan 2024 tarihinde Amasya Üniversitesi bünyesinde organize edilen Öğrenci Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

** İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Mezhepler Tarihi Yüksek Lisans Öğrencisi, merve_aktass@icloud.com

oluşumuna dair kısa bir anlatı sunarak başlamakta ardından velayet-i fakih düşüncesinin oluşumunun tarihi süreci okuyucuya aktarılmaktadır. Gaybet döneminde imamın konumuna dair ulema tarafından ortaya atılan bakış açıları incelenerek devrim öncesinde fakihin dini ve siyasi rolüne dair dair arka plan açıklanmaya çalışılmıştır. Ardından 20.yüzyılda ulema - siyaset ilişkisi bağlamında yaşanan gelişmeler göz önünden bulundurulurarak Humeyni'nin velayet-i fakih teorisi irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Velayet-i fakih, İran İslam devrimi, Humeyni.

Jurist's Guardianship Theory in the Transition to Iran's Islamic Revolution

Abstract

The emergence of the Imamate concept as a political claim gradually transforming into a doctrinal belief in Shiite society has been grounded in the period of occultation, during which the role of the jurist during the major occultation has been extensively debated for a long period. Two main schools of thought, Ahbari and Usuli, emerged, leading to a division within the Shiite world. The perspective that does not accept the leadership of anyone other than the Imam, though showing some flexibility during the Buwayhid and Safavid periods, could not be formalized as a systematized doctrine. New perspectives on the role of the jurist, which began with Sheikh Mufid, a prominent representative of the Baghdad school in the Usuli division, would later reach their peak in the political arena in the 20th century and become visible as a state system far beyond mere theory with Ayatollah Khomeini's concept of Guardianship of the Jurist. There are numerous contributing factors to the Iranian Islamic Revolution in modern Iranian history, in which the clergy played an active role. Some of these factors include societal oppression under monarchy, disregard for religious sensitivities, economic crises, and the dominance of foreign powers over Iran's economy. The clergy's demonstration of

power during the Tobacco protests at the beginning of the 20th century, coming to the aid of the secular faction during the constitutional revolution, led to the clergy taking center stage in the process leading to the revolution. Khomeini's views, formulated during his years of exile in Iraq and disseminated to the masses through cassette tapes, formed the religious basis of the revolution. While his idea of Guardianship of the Jurist, suggesting the establishment of a new state in the absence of the Imam, led to debates among the clergy, it became the religious opium of the revolution. This article begins with a brief narrative of the formation of the Shiite Twelver Imamate concept and then provides a historical account of the formation of the Guardianship of the Jurist concept. The perspectives put forward by the scholars regarding the Imam's position during the occultation period are examined, providing background information on the religious and political role of the jurist before the revolution. Subsequently, developments in the clergy- politics relationship in the 20th century are considered, leading to an analysis of Khomeini's theory of Guardianship of the Jurist.

Keywords: Jurist's Guardianship, The Iranian Islamic Revolution , Ayatollah Khomeini

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALARIN (GDO) İSLAM HUKUKUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ*

Mustafa DOĞDU**

Mustafa BORAN***

Öz

Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO), genetik müdahale yöntemleriyle genetik yapısına bitki, bakteri, virüs vb. herhangi bir başka canlıdan alınan gen veya genlerin aktarılmasıyla elde edilen yeni organizmalardır. Birbirine paralel olarak ilerleyen dünya nüfusu ve teknolojik gelişmeler de Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO)'ın gelişmesine ve ilerlemesine kapı aralamaktadır. Yapılan araştırmalar ve edinilen bulgular göstermektedir ki Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) hızla ilerlemekte ve ister istemez insanların kullanım alanlarına girmekte ve elde edilen GDO'lu ürünler tüketim için raflarda yerini almaktadır. Bilim insanları eldeki imkanlardan az maliyet daha fazla ürün elde etmek umidiyle çeşitli yollar ve alternatifler arama yoluna girmişlerdir. Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) ile ürünlerin genetikleriyle oynayıp eldeki ürünlerden daha fazla ürün elde etme yolunda önemli adımlar atmışlar ve önemli buluşlar gerçekleştirmişlerdir. Örneğin domates bitkisinin genetiğini değiştirip yeni domates fideleri elde ettiler ve böylece hastalıklara dayanıklı, raf ömrü uzun kaliteli domates üretimi yapmışlardır. Sadece gıda ürünlerinde değil, hayvan ırklarında ve hayvansal ürünlerde de bu yöntem kullanılmıştır. Genetiği ile oynanan hayvanların vücut yapısı et ve süt oranında ciddi artışların olduğu gözlemlenmiştir.

* Bu çalışma 2024 yılı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hazırlanan Genetiği Değiştirilmiş Organizmaların (GDO) İslam Hukukuna Göre Değerlendirilmesi başlıklı tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır

** Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, mus.dog.10@gmail.com, ORCID ID:0009-0001-5056-7342

*** Doç. Dr., Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi, mustafa.boran@comu.edu.tr, Orcid :0000-0002-7849-0623

Aynı zamanda insanlarda karşılaşılan bazı sağlık sorunlarında ve organ nakillerinde de faydalı olabileceği düşünölmektedir. Genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO) İslam hukukuna göre değerlendirilmesi adlı bildiri çalışmamızda yukarıda saydığımız konular ve daha sayamadığımız ve bu konuyla ilgili olan olaylar hakkında araştırma yapılması ve edinilen bulguların insanlar açısından doğrudan ve dolaylı olarak fayda ve zararlarının neler olduğu, İslam hukuku açısından helal, haram yönlerinden bir değerlendirilmesinin yapılması düşünölmektedir.

Anahtar kelimeler: İslam hukuku, helal, haram, Genetiği değerştirilmiş organizmalar (GDO), insan, hayvan, bitki, organizma, organ nakli, sağlık, hücre.

Genetically Modified Organisms (Gmo) Evaluation According To Islamic Law

Abstract

Genetically Modified Organisms (GMO) are plants, bacteria, viruses, etc. that are modified into their genetic structure through genetic intervention methods. They are new organisms obtained by transferring genes or genes taken from any other living creature. The parallel world population and technological developments open the door to the development and progress of Genetically Modified Organisms (GMOs). Research and findings show that genetically modified organisms (GMO) are rapidly progressing and inevitably entering the areas of human use, and the resulting GMO products take their place on the shelves for consumption. Scientists have begun to search for various ways and alternatives in the hope of obtaining more products at less cost than the available resources. They have taken important steps and made important discoveries by manipulating the genetics of products with genetically modified organisms (GMO) and obtaining more products from the existing products. For example, they genetically modified the tomato plant and obtained new tomato seedlings, thus producing quality tomatoes that are resistant to diseases and have a long shelf

life. This method has been used not only in food products but also in animal breeds and animal products. It has been observed that there is a significant increase in the body structure, meat and milk ratio of genetically modified animals. It is also thought that it may be useful in some health problems and organ transplants encountered in humans. In our paper titled Evaluation of Genetically Modified Organisms (GMOs) According to Islamic Law, we conducted research on the issues we have mentioned above and the events that we have not mentioned yet and are related to this subject, and the direct and indirect benefits and harms of the findings for humans are discussed in terms of halal and haram in terms of Islamic law. An evaluation is considered.

Key words: Islamic law, halal, haram, Genetically modified organisms (GMO), human, animal, plant, organism, organ transplantation, health, cell.

**DİNİ VE POZİTİF HUKUKTAKİ YORUM METOTLARINDAN GĀİ
(TELEOLOJİK) YORUM METODU**

*Münevver ÇUKUROVA**

*Yıldırım SİPAHİ***

Öz

Hukuk normlarının mana, muhteva ve kapsamlarının belirlenmesi, olay ve olgularla ilişkilendirilmesi faaliyeti olan yorum, mesafe kaldıran bir çabadır. Değişen dünyaya bağlı olarak insanın varoluşunu gerçekleştirme çabası büyük ölçüde varlıkla kuracağı ilişkilerin doğru ve tutarlı olmasına bağlıdır. Aynı zamanda bu çaba hukuk normlarının bir yöntem içerisinde yorumlanmasını gerektirmektedir. Çünkü hukuki metinler ve normlar sadece var oldukları dönemin sorunlarını çözmek için değil, geleceğe yönelik sorunlara da çözüm olmak amacıyla ortaya konulur. Bundan dolayı hukuki bir metnin olduğu yerde yorum da mutlaka yer almaktadır. Hem kanun koyucu tarafından konulan hem de yetkili makamlar tarafından uygulanan hukuk normlarının taşıdığı belli başlı amaçları söz konusudur. Bir hukuk kuralının amacı; toplumun nizamını sağlama, sosyal ihtiyaçlara cevap verme ve adaleti sağlamadır. Bunların olması için kanun normunun lafzını, tarihi arka planını ve kanun koyucunun kanun koyarken ki iradesini bilmekle mümkün olabilir. Pozitif hukukta normlar yorumlanırken sadece lafza bağlı kalmayıp aynı zamanda lafzın arkasına gizlenen kanun koyucunun iradesi gözetilmektedir. Aynı şekilde dini hukukta da yapılmaktadır. Ancak pozitif ve dini hukukun gāi yorum metodu arasındaki en önemli fark kanun koyucunun iradesi gözetilirken pozitif hukuktaki iradenin temeli beşer, dini hukukta ise ilahi iradedir.

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam bilimleri yüksek lisans öğrencisi mnvvr.ckrv65@gmail.com 0000-0001-6156-8132

** Dr. Öğr. Üyesi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri/Fıkıh Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ysipahi@mehmetakif.edu.tr /0000-0002-1697-9159

Dolayısıyla pozitif hukukta iradenin sapması söz konusu iken dini hukukta böyle bir durum söz konusu bile olamaz. İlahi iradenin maksadını gözeten beşer iradesinin yetersizliği gündeme gelmektedir. Pozitif hukukta normlar yorumlanırken beşerin iradesindeki maksadı beşer iradesi ortaya koymaktadır. Dini hukukta ise ilahi iradeyi beşer iradesi kavramaya çalıştığı için eksikler ve tam olarak kanun koyucunun maksadına isabet etmeyebilir. Çalışmamızda hem pozitif hem de dini hukuktaki yorum yöntemlerinden olan gāi/ amaçsal yorum metodu incelenmiştir. Bu çalışma, pozitif ve dini hukuktaki gāi yorum metodunun bir nevi karşılaştırması mesabesinde. Çalışmada veri dokümantasyon kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslâm hukuku, pozitif hukuk, yorum, gāi yorum metodu, kanun koyucu

GĀI (Teleological) Interpretation Method, One Of The Interpretation Methods In Religious And Positive Law

Abstract

Interpretation, which is the activity of determining the meaning, content and scope of legal norms and associating them with events and facts, is an effort that goes a long way. Depending on the changing world, man's effort to realize his existence largely depends on the correct and consistent relationships he will establish with existence. At the same time, this effort requires the interpretation of legal norms in a method. Because legal texts and norms are put forward not only to solve the problems of the period in which they exist, but also to provide solutions to problems for the future. Therefore, wherever there is a legal text, there is always commentary. Legal norms that are both set by the legislator and implemented by the competent authorities have certain purposes. The purpose of a rule of law is; ensuring the order of the society, responding to social needs and ensuring justice. In order for these to happen, it is possible to know the wording of the legal norm, its historical background and the will of the legislator when making the law. In positive law, when

interpreting norms, the will of the legislator, who not only adheres to the wording but also hides behind the wording, is taken into consideration. The same is done in religious law. However, the most important difference between the general interpretation method of positive and religious law is that while the will of the legislator is taken into consideration, the basis of the will in positive law is human will, while in religious law it is divine will. Therefore, while deviation of the will is possible in positive law, such a situation is not even possible in religious law. The inadequacy of human will in considering the purpose of divine will comes to the fore. When interpreting norms in positive law, human will reveals the purpose of human will. In religious law, on the other hand, since it tries to comprehend the divine will and the human will, it is incomplete and may not fully meet the intention of the legislator. In our study, the gāi/purposeful interpretation method, which is one of the interpretation methods in both positive and religious law, was examined. This study is a kind of comparison of the gāi interpretation method in positive and religious law. Data documentation was used in the study.

Keywords: Islamic law, positive law, interpretation, gāi interpretation method, legislator.

Klasik Tasavvuf Eserlerinde Zühd Kavramı

Necmettin ÇANTAŞ*

Öz

Rağbet etmemek, terk etmek ve yüz çevirmek gibi anlamlara gelen ve tasavvufun önemli kavramlarından biri olarak kabul edilen zühd ile dünyadan ve mâsivâdan yüz çevirip Allah'a yönelmek; dünya hayatına karşı olan sevgi ve hırsın ortadan kaldırılması kastedilmektedir. Bu bağlamda Tasavvufta zühd hayatının önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca tasavvuf tarihine dâir yapılan üçlü tasnifin ilk dönemi, 'zühd dönemi' olarak kabul edilmektedir. Bu dönem, asr-ı saadetle başlayan, tâbiîn ve tebe-i tâbiîn devrini ve ilk iki asrı içine almaktadır. Kur'ân-ı Kerîm ve Hz. Peygamber'in (s.a.v.) hadislerinde zühd hayatı tavsiye edilmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de bizzat zühd kelimesi geçmemekte ancak dünya hayatının bir oyundan ibaret olduğu, âhiret yanında kıymetinin olmadığı vurgulanmak suretiyle dolaylı olarak zühd hayatının önemi vurgulanmaktadır. Hz. Muhammed (s.a.v.) de gerek yaşantısıyla gerekse de sözleriyle ümmetine zühdü tavsiye etmiştir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) zühd ile ilgili hadisleri derlemiş ve Kitâbü'z-zühd adı verilen eserler ortaya konulmuştur. Sûfî müellifler tarafından kaleme alınan ve tasavvufun klasik kaynakları olarak kabul edilen, Kuşeyrî'nin er-Risâle'si, Serrâc'ın el-Lüma'ı, Gazâlî'nin İhyâu ulûmi'd-dîn'i, Ebû Tâlib el-Mekkî'nin Kûtü'l-kulûb'u, Hücvârî'nin Keşfü'l-mahcûb'u gibi eserlerde de zühd kavramı ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Genel olarak klasik eserlerde zühd, seyr-ü sülûkun başlangıcı olarak kabul edilmiş, tasavvufta onun ayrı bir makam olduğu ifade edilmiştir. Bu bildiride zühd teriminin daha etraflı ve iyi anlaşılması gayesiyle, kavram klasik eserler üzerinden ele alınacak, ilgili eserler bağlamında karşılaştırmalar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

* Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. necmettincantas22@gmail.com,

Anahtar Kelimeler: Zühd, sūfi, tasavvuf, tasavvuf klasikleri, seyr-ü sülük.

The Concept of Asceticism in Classical Sufi Works

Abstact

Asceticism, which means not to seek, to abandon and to turn away, and which is accepted as one of the important concepts of Sufism, is to turn away from the world and the world and turn towards Allah; It is meant to eliminate love and ambition towards worldly life. In this context, it is possible to say that ascetic life has an important place in Sufism. In addition, the first period of the triple classification on the history of Sufism is accepted as the 'period of asceticism'. This period includes the period of the Tabi'in and the Tebe-i Tabi'in, which started with the Age of Bliss, and the first two centuries. The Holy Quran and the Prophet. An ascetic life is recommended in the hadiths of the Prophet (pbuh). The word asceticism itself is not mentioned in the Holy Quran, but the importance of ascetic life is indirectly emphasized by emphasizing that worldly life is just a game and has no value compared to the afterlife. Hz. Muhammad (pbuh) also recommended asceticism to his ummah, both through his life and through his words. Hz. He compiled the hadiths of Muhammad (pbuh) about asceticism and produced works called Kitâbü'z-zuhd. Kuşeyrî's er-Risâle, Sarrâc's el-Lüma, Gazali's İhyâu ulûmi'd-dîn, Ebû Tâlib el-Mekkî's works, which were written by Sufi authors and accepted as the classical sources of Sufism. The concept of asceticism is discussed in detail in works such as Kûtü'l-kulûb'u and Hücvîrî's Keşfü'l-mahcûb'u. In general, in classical works, asceticism was accepted as the beginning of seyr-ü suluk, and it was stated that it was a separate position in Sufism. In this paper, in order to understand the term asceticism more thoroughly and better, the concept will be discussed through classical works and comparisons will be made in the context of relevant works.

Key Words: Asceticism, sufi, author, mysticism, companion, hadith, classic work, the journey.

HZ. PEYGAMBER ÖRNEKLİĞİNDE HAYÂ VE İMAN BÜTÜNLÜĞÜ¹

Osman KILINÇ*

Öz

Hadis ilminin gayesi bizlere Hz. Peygamberin söz tutum ve davranışlarının aktarılması olduğu gibi bir diğer gayesi de onun güzel ahlâkını bizlere öğretmektir. Şüphesiz Hz. Peygamberin güzel ahlâkı İslam inancını yansıtan bir yaşam felsefesidir. Hz. Peygamberin örneğinde şekillenen bu ahlâkî kavramlar birbirini tamamlayan bir zincirin halkası gibidir. Bu ahlaki davranışlar silsilesi içinde en dikkat çeken iki husus “Hayâ-İman” bütünlüğüdür. Hz. Peygamber yaşamında ve Hadis rivayetlerinde Hayâ-İman bütünlüğüne dikkat çekmiş, “Hayâ imandandır” ifadesi ile hayânın “İman” ile olan ilişkisi ortaya konulmuştur. Bu çalışmamızın amacı Hadis rivayetlerinde geçen hayâ-iman bütünlüğünün İtikâdî, Ahlâkî ve Fikhî açıdan ne gibi anlamlar içerdiği konusunu gündeme getirerek Hayâ-İman bütünlüğünün anlaşılmasına katkı sunmaktır. Çalışmamıza öncelik olarak “Hayâ” kavramının anlamını dilsel tahlilini yaparak başlayacağız. Kavramın tahlilinden sonra kelimenin türevleri arasında sayabileceğimiz “İffet”, “Âdab”, “Ahlâk” ve “Utanmak” gibi kavramların hayâ kavramıyla ilişkisini ifade ederek, birtakım analizler yapılacaktır. Hayâ-İman bütünlüğünü ele alan hadis rivayetlerini inceleyerek, hadis anlam ve yorum perspektifiyle Hz. Peygamberin şahsiyetinin ve ahlâkî cihetinin daha iyi anlaşılmasına, günümüz içtimâî ve bireysel hayatta yaşanan problemlere ve çözümlerine katkı sağlayacağını düşündüğümüz çalışmamızın, akademi ve bilim dünyasına katkı sağlamasını temenni ederiz.

Anahtar Kelimeler: Hadis, İman, Hayâ, Ahlâk.

¹ Bu çalışma 2024 yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Hadislerde Hayâ Kavramı” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, osmankilinc864@gmail.com, 0000-0003-1760-4372

Hz. The Integrity of Modesty and Faith in the Example of the Prophet

Abstract

The purpose of the science of hadith is to teach us Hz. In addition to conveying the words, attitudes and behaviors of the Prophet, its other purpose is to teach us his good morals. Undoubtedly, Hz. The good morals of the Prophet are a philosophy of life that reflects the Islamic faith. Hz. These moral concepts, shaped by the example of the Prophet, are like the ring of a chain that complements each other. The two most striking issues in this series of moral behaviors are the integrity of "Hayâ-Faith". Hz. In the life of the Prophet and Hadith narrations, attention was drawn to the integrity of Haya-Faith, and the relationship between modesty and "Faith" was revealed with the expression "Modesty is from faith". The aim of this study is to contribute to the understanding of the integrity of Haya-Faith by bringing up the issue of the meanings of the integrity of Haya-Faith in Hadith narrations in terms of Faith, Morality and Fiqh. We will start our study by linguistically analyzing the meaning of the concept of "Hayâ". After the analysis of the concept, some analyzes will be made by expressing the relationship of concepts such as "chastity", "Modesty", "Morality" and "Shame", which we can count among the derivatives of the word, with the concept of modesty. By examining the hadith narrations dealing with the integrity of Haya-Faith, the Prophet Muhammad from the perspective of hadith meaning and interpretation. We hope that our study, which we think will contribute to a better understanding of the personality and moral aspects of the Prophet and to the problems and solutions experienced in today's social and individual life, will contribute to the academic and scientific world.

Keywords: Hadith, Faith, Haya, Morality.

HAKSÖZ DERGİSİNDE İSLAMCILIK

Ömer Faruk ÇETİNKAYA*

Öz

Haksöz Dergisi, İslamcılık düşüncesini çağdaş perspektiflerle buluşturan ve toplumsal dönüşüm için önemli bir zemin sunan öncü bir yayın olarak öne çıkmaktadır. Dergi, İslam'ın evrensel mesajını günümüzün karmaşık sorunlarıyla ilişkilendirerek, toplumsal adalet ve insani değerlerin hayata geçirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, dergide yayınlanan yazılar ve analizler, İslamcılık düşüncesinin derinlemesine anlaşılmasına olanak tanır ve toplumun çeşitli kesimlerinde bu düşüncenin benimsenmesine katkı sağlar. Haksöz Dergisi'nin İslamcılık çalışmaları, sadece akademik bir tartışmanın ötesine geçerek, İslami değerlerin günlük hayata entegrasyonunu teşvik etmektedir. Dergide ele alınan konular, geniş bir yelpazede İslam'ın prensiplerini ve insanlığın ortak sorunlarını ele alır. Bu sayede, dergi İslami bilinci güçlendirmenin yanı sıra, toplumda daha derin bir anlayışın ve hoşgörünün gelişmesine de katkı sağlar. Haksöz Dergisi'nin etkisi özellikle genç nesiller üzerinde büyük olmuştur. Derginin yayınladığı içerikler, gençlerin İslami bilince sahip olmalarını teşvik eder ve onları toplumlarına olumlu katkılarda bulunmaya teşvik eder. Böylelikle, dergi İslami değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına ve yaşanmasına önemli bir katkı sağlar. İslamcılık alanındaki çabaları, İslami değerlerin toplumda daha geniş bir kabul görmesine ve uygulanmasına katkı sağlar. Dergi, İslamcılık düşüncesini çağdaş perspektiflerle buluşturarak, toplumsal dönüşüm için önemli bir platform sağlar ve bu sayede İslami bilinci güçlendirir ve yaygınlaştırır. Günümüzde ise AKP iktidarı ile birlikte sürekli gündemde olan İslamcılık tartışmalarını anlamak açısından önemli bir kaynaktır.

* Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hitit Üniversitesi, omerfarukctnk@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Dergi, İslamcılık, İslami Bilinç, İslami Düşünce

Islamism in Haksöz Magazine

Abstract

Haksöz Journal stands out as a pioneering publication that brings together Islamist thought with contemporary perspectives and offers an important ground for social transformation. The journal aims to contribute to the realization of social justice and humanitarian values by linking the universal message of Islam with today's complex problems. To this end, the articles and analyses published in the journal provide a deeper understanding of the idea of Islamism and contribute to its adoption by various segments of society. Haksöz Journal's Islamism studies go beyond a mere academic discussion and encourage the integration of Islamic values into daily life. The topics covered in the magazine address a wide range of principles of Islam and common problems of humanity. In this way, the magazine not only strengthens Islamic consciousness but also contributes to the development of deeper understanding and tolerance in society. The impact of Haksöz Magazine has been particularly great on the younger generations. The content published by the magazine encourages young people to have an Islamic consciousness and encourages them to make positive contributions to their society. In this way, the magazine makes a significant contribution to the transmission and living of Islamic values to future generations. Its efforts in the field of Islamism contribute to the wider acceptance and implementation of Islamic values in society. By bringing together the idea of Islamism with contemporary perspectives, the magazine provides an important platform for social transformation, thereby strengthening and spreading Islamic consciousness. Today, it is an important source for understanding the debates on Islamism, which is constantly on the agenda with the AKP government.

Keywords: Magazine, Islamism, Islamic Consciousness, Islamic Thought.

KÂMİL MİRAS'IN HADİS İLMİNE KATKILARI

Ömer Faruk İLTER*

Emine DEMİL**

Öz

Osmanlı'nın son dönemleri ile Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde dersîamlık ve mebusluk yapan Kâmil Miras, yaptığı ilmî faaliyetlerle hem dinî hem de felsefî olarak halk üzerinde kalıcı etkilerde bulunan bir şahsiyettir. Onun hadis alanında yazdığı tek eserin Tecrîd-i Sarîh'in tercüme ve şerhi olması, hadis alanındaki katkılarının üzerinde tam olarak durulmamasına zemin teşkil etmiştir. Bu sebeplerden dolayı çalışmamız Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercümesi ve Şerhi adlı eser bağlamında Kâmil Miras'ın kendine has bir üslubu olan hadisçiliğini tafsilatlarıyla tespit etmeyi amaçlamaktadır. Kâmil Miras bu eserde hadislerin iyice anlaşılması için yer yer esbâb-ı vürûda temas ederek hadislerin ortaya çıkış sebepleri üzerinden çıkarımlar yapmıştır, bu bağlamda hadislerin tercümelerinde mananın sahih olarak anlaşılması için parantez içerisinde açıklamalarla hem metnin orjinalliğini korumuştur, hem de mananın doğru olarak anlaşılmasını sağlamıştır. Tecrid-i Sarih'te bulunmadığı halde Buhârî'nin bab başlıklarında verdiği ayetleri tefsirli mealleriyle beraber sunması Miras'ın kendine has özelliklerinden birisini teşkil etmektedir. Ayrıca hadislerin şerhinde klasik kaynaklardan yararlanması, Hanefî yaklaşımı esas alması ve zaman zaman güncel konulara girmesi de onun hadis ilmine katkılarını göstermesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Biz de çalışmamızda onun Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercümesi ve Şerhi bağlamında hadis ilmine katkılarını tespit edeceğiz. Bilhassa esbâb-ı vürûda temas ederek onun hadislerin anlaşılması noktasında ortaya koyduğu hususlara değineceğiz.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, öfi1453@hotmail.com, 0000-0002-5229-9193

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, eminedemil@nevsehir.edu.tr, 0000-0001-5966-4651

Anahtar Kelimeler: Hadîs, Esbâb-ı Vürûd, Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, Buhârî, Kâmil Miras.

Contributions of Kâmil Miras to the Science of Hadith

Abstract

Kâmil Miras, who served as a lecturer and deputy in the last periods of the Ottoman Empire and the early periods of the Turkish Republic, was a person who had a lasting impact on the public, both religiously and philosophically, with his scientific activities. The fact that the only work he wrote in the field of hadith was the translation and commentary of Tajrîd al-Sarîh has paved the way for his contributions to the field of hadith not being fully emphasized. For these reasons, our study aims to identify Kâmil Miras's hadith tradition, which has a unique style, in detail in the context of his work titled Compendium of Sahih Bukhârî Tajrîd-i al-Sarîh Translation and Commentary. In this work, Kâmil Miras made inferences based on the reasons for the emergence of the hadiths by touching on the causes of the hadiths in order to understand the hadiths thoroughly. In this context, in the translations of the hadiths, he preserved the originality of the text and ensured the correct understanding of the meaning with explanations in parentheses in order to understand the meaning accurately. One of the unique features of Miras is that he presents the verses given by Bukhârî under chapter headings together with their tafsîr/exegetical meanings, even though they are not included in Tajrîd al-Sarîh. In addition, his use of classical sources in his commentary on hadiths, his reliance on the Hanafî approach, and his involvement in current issues from time to time are of great importance in terms of showing his contributions to the science of hadith. In our study, we will determine his contributions to the science of hadith in the context of Compendium of Sahih Bukhârî Tajrîd a-Sarîh Translation and Commentary. We will especially touch on the issues he put forward regarding the understanding of the hadiths, by touching on the causes of reality.

Keywords: Hadith, Asbāb al-Wurūd, Tajrīd al-Sarīh
Translation, Bukhārī, Kāmil Miras.

**KONYA BÖLGE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ'NDEKİ ÂYET
KONULU TEFSİR RİSÂLELERİ***

*R. Betül DEMİRAYAK***

Öz

“El yazma / mahtût”; elle yazılarak ortaya konan her çeşit kitap, risâle, mektup, levha ve belgelerin ortak adıdır. İslâm dünyasındaki yazma eser sayısı hakkında kesin bir sayı söylemek mümkün olmasa da yapılan çalışmalar, en fazla Arapça yazma eser koleksiyonu bulunan ülkelerin sırasıyla: Türkiye, İnan, Mısır, Irak, Suudi Arabistan, Fas, Suriye, Tunus, Yemen, Pakistan, Afganistan ve Cezayir olduğunu göstermiştir. Türkiye kütüphaneleri bugün İslâmî yazmalar itibariyle dünyanın en zengin koleksiyonlarına sahiptir. Çalışmamızda, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde mevcut 11 bin mahtut risâle incelenerek 800 adet Tefsir konulu eser tarafımızdan tespit edilmiştir; bu teliflerden 73 adet âyet konulu Tefsir risâlesi tarafımızdan incelenmiş olup, mükteşebat gereği sunumumuzda sınırlı sayıda eserin tanıtımı ile iktifa edilmiştir. Çalışmamızın ilk bölümünde Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi hakkında kısa bir sunum yapılmış olup ikinci bölümde mahtût eserler incelenmiştir. İlgili eserlerin adı, müellifi, demirbaş numaraları ve varsa müstensihi tespit edilmiştir. Ardından risâleler nitelik, içerik ve tarihsel arka plan olmak üzere üç ana başlıkta incelenmiştir. Öncelikle tarihsel arka plan incelemesi yapılmış akabinde nitelik bölümünde tahkik usulüne uygun olarak kodikoloji çalışması ile devam edilmiştir. Kodikoloji bölümünde eserlerin cilt, varak, hat, mürekkep özellikleri zikredilmiş; takibe, cetvel, keşide kullanımları belirtilmiştir. Eserin sıhhati tesbit edilmiştir. İçerik kısmında, risâlenin konusu, kaynakları, telif

* Bu çalışma 2022 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki Âyet Konulu Tefsir Risâleleri ve Muhtelif Risâlelerin Tahkikli Neşri” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, bilgi@erbakan.edu.tr, ORCID ID: 0000 0001 5016 6832

yöntemi belirtilmiş; varsa başka nüshaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Metinde geçen âyetler tespit, hadisler tahric edilmiştir. Yine incelenen risâlelerle ilgili yapılan akademik çalışmaları tespit edilmeye çalışılmış, ayrıca eser, akademik çalışmaya uygun olup olmaması yönünden de değerlendirmeye tâbi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yazma eser, Risâle, Tefsir

Interpretation Treatises on Verses in Konya Regional Manuscripts Library

Abstract

Manuscript / mahtût”; It is the common name for all kinds of books, treatises, letters, plates and documents written by hand. Although it is not possible to give an exact number about the number of manuscripts in the Islamic world, studies have shown that the countries with the largest collections of Arabic manuscripts are: Turkey, Iran, Egypt, Iraq, Saudi Arabia, Morocco, Syria, Tunisia, Yemen, Pakistan, Afghanistan and Algeria. showed that it is. Turkish libraries today have the richest collections of Islamic manuscripts in the world. In our study, 800 works on Tafsir were identified by examining 11 thousand limited treatises available in the Konya Regional Manuscript Library; Among these copyrights, 73 Tafsir treatises on verses have been examined by us, and in accordance with the acquis, our presentation has been limited to the introduction of a limited number of works. In the first part of our study, a brief presentation was made about the Konya Regional Manuscript Library, and in the second part, limited works were examined. The name, author, inventory numbers and copyist, if any, of the relevant works have been determined. Then, the treatises were examined under three main headings: quality, content and historical background. First of all, a historical background examination was carried out, and then, in the qualification section, the codicology study continued in accordance with the investigative procedure. In the codicology section, the binding, foil, calligraphy and ink characteristics of the works are

mentioned; The uses of tracing, ruler and drawing are stated. The authenticity of the work has been determined. In the content section, the subject of the treatise, its sources, and its copyright method are stated; Efforts have been made to identify other copies, if any. The verses in the text were identified and the hadiths were compiled. Again, academic studies on the treatises examined were tried to be identified, and the work was also evaluated in terms of whether it was suitable for academic study.

Keywords: Manuscript, Treatise, Tafsir.

**NÜBÜVVETE YAPILAN İTİRAZLAR BAĞLAMINDA DEİZMİN
ARKA PLANI***

Sadi ŞAHİN**
Ahmet YALÇIN***

Öz

Deizm, yüce yaratıcının varlığını kabul eden, ancak din ve dini otoriteyi reddederek teizmden ayrılan, akli ön planda tutarak tabii din anlayışıyla nübüvvet kurumuna karşı çıkan teolojik bir düşünce olup, hurafeci Hıristiyan din anlayışına reddiye mahiyetindedir. Öte yandan deizm, bütün din, peygamber ve ilahi kitapları reddeden, tanrının varlığını akıl sayesinde kavranabileceğini savunan, mantık ve doğayı kaynak kabul eden tektanrıcılıktır. Peygamberlik müessesini reddeden akımlar olarak bilinen Berahime ve Sümeniyye, İslâm düşünce tarihinde nübüvveti inkâr eden zihniyetin etkilendiği birer sembol olarak hafızalarda yerini almıştır. İslâm düşünce tarihinde, nübüvvete eleştiriler getirdiklerine dair bilgiler bulunan ve birtakım kaynaklarda erken dönem deist filozoflar arasında zikredilen şahıslardan Ebû İsâ el-Verrâk, İbnü'r-Râvendî ve Ebu Bekir er-Râzî en bilinen isimlerdir. Öteden beri, bahsi geçen şahıs ve akımları tam anlamıyla deist olarak adlandırmanın mümkün olup olmadığı, İslâm dünyasında peygamberliği reddeden düşüncenin ilk temsilcilerinin kim ya da hangi akımlar olduğu gibi soruların cevabı aranmaya devam edilmiştir. Her ne kadar, bahsedilen şahısların kaynaklarda nübüvvete itiraz ettikleri aktarıla gelmiş ise de bu kişilerin gerçekte nübüvveti inkâr edip etmedikleri hususu belirsizliğini korumaktadır. Örneğin, imam Mâturidî'nin İbnü'r-Râvendî'yi hakkındaki tüm menfi iddiaların aksine,

* Bu çalışma 2024 yılında Kayseri Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "İbnü'r-Râvendî'nin Tanrı Tasavvuru" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Kayseri Üniversitesi, Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü, sadi_1071@hotmail.com, ORCID: 0009-0000-9439-2671

*** Doç. Dr., Kayseri Üniversitesi, Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü, ahmetyalcin@kayseri.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9569-863X

nübüvveti savunan bir mümin olarak görmesi, ele alınan konuyu daha da mühim hale getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mezhep, Nübüvvet, Deizm, İbnü'r-Râvendî

The Background of Deism in the Context of Objections to Prophethood

Abstract

Deism, accepts the existence of the supreme creator, but differs from theism by rejecting religion and religious authority, It is a theological thought that opposes the institution of prophethood with the understanding of natural religion by prioritizing reason. It is a rejection of the superstitious Christian understanding of religion. On the other hand deism, Rejecting all religions, prophets and divine books, Arguing that the existence of God can be grasped through reason, It is monotheism that accepts logic and nature as sources. Known as movements that reject the institution of prophethood Berahime and Sumeniyye, the mentality that denies prophethood in the history of İslâmic thought they have taken their place in memories as symbols that influenced people. In the history of İslâmic thought, There is information that they criticized the prophethood and in some sources persons mentioned among the early deist philosophers Ebû İsâ al-Warrak, Ibn al-Ravendi and Abu Bakr ar-Razi are the most well-known names. All along, Whether it is possible to call the mentioned individuals and movements fully deist, Who or which movements were the first owners of the thought that rejected prophethood in the İslâmic world, Answers to questions such as these continue to be sought. Although it is reported in the sources that the people mentioned objected to prophethood, It remains unclear whether these people actually deny prophethood. For example, contrary to all the negative claims made by Imam Maturidi about Ibn al-Ravendi, The fact that he saw himself as a believer who defended prophethood made the issue even more important.

Keywords: Sect, Pprophethood, Deism, Ibn al-Ravendi

EL-HİDAYE KİTABI ÖZELİNDE KİTAB'ÜL-BUYU'DAKİ RİBÂ VE
SARF KONULARINDA MEZHEP İÇİ İHTİLÂFLARIN
İNCELENMESİ

Selman ÇİLOĞLU*

Öz

Hicrî dördüncü asrın başlarından itibaren mezheplerin klasik metinleri yazılmaya başlanmış olup yaklaşık bir asır sonra yazılan Kudûrî'nin el-Muhtasar isimli eseri temel alınarak ortaya çıkan eserlerden biriside Hanefî mezhebi içerisinde ayrı bir yere sahip olan İmam Merginânî'nin Hidâye isimli eseridir. Eser kendinden sonra yazılan metin türü birçok esere özellikle mezhepte tercih edilen görüşler hususunda ilham kaynağı olmuştur. Hanefî mezhebinin görüşlerini bir arada barındırması, Şafîî mezhebinin görüşleriyle kıyaslaması, nadiren de olsa İmam Malik'in görüşlerine yer vermesi ve tercihini beyan etmesi açısından çok önemli bir eser olan İmam-ı Merginânî'nin el-Hidâye isimli kitabın, buyu' (alışveriş) kısmı esas alınarak ribâ ve sarf akitlerindeki mezhep içerisinde ihtilaf edilen konular ele alınmaya gayret edilmiştir. Bu çalışmanın amaçlarından biri, mezhep içindeki ihtilafı tespit edip ihtiyaç anında mezhep dışında cumhurla örtüşen mezhep içi ictihâtların da tercih edilebileceğini göstermektir. Yapılan çalışma neticesinde mezhep içi ihtilafın oluşmasında ana sebep öncelikle Ebû Hanîfe'nin öğrencilerine sağlamış olduğu istişare ortamı onların rahat içtihat edebilme özgüvenine sahip olmasını sağlamış, yine zamansal açıdan aralarında çok fark olmasa da bazı yazılı rivayetlere ulaşabilme imkanı, bazen de problemler her zaman nasların lafzıyla çözülemediği için lafzî kaidelerin yanında aklî ilkeleri de dikkate alarak çözüme gidilmesi, aynı şekilde maslahat ilkesi gereği insanlara kolaylık sağlanması gibi sebeplerden ötürü ihtilafın meydana geldiği anlaşılmıştır.

* Kayseri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel İslâm Bilimler Ana Bilim Dalı. 224034730015 Öğrenci e-mail: selmanciloglu@hotmail.com

Anahtar Kelimeler: Ebû Hanîfe, Mergînânî, el-Hidâye, Sarf, Riba.

An Examination Of Inter-Mesjean Disclaimers In The Book Of Riba And Sarf In The Book Of Kitab Al-Buyu, Specifically The Book Of Al-Hidaye

Abstract

Classical texts of the sects started to be written as of the beginning of the fourth century of Hijri, and one of the works that emerged based on al-Muhtasar by al-Qudûrî, which was written about a century later, is Imam Merginânî's Hidâya, which has a special place in the Hanafî sect. The work has inspired many works of the text type written after it, especially in terms of the preferred views of the sect. Imam al-Merginânî's al-Hidâya, which is a very important work in terms of containing the views of the Hanafî madhhab together, comparing them with the views of the Shafi'i madhhab, including the views of Imam Malik, albeit rarely, and declaring his preference, is based on the buyu' (shopping) section of al-Hidâya, and the issues that are disputed within the sect in the contracts of ribâ and sarf have been tried to be discussed. One of the aims of this study is to identify the conflicts within the sect and to show that in times of need, intra-sectarian ijtihâds that coincide with the republic outside the sect can also be preferred. As a result of the study, it was understood that the main reason for the formation of conflict within the sect was primarily the consultation environment provided by Abû Hanîfa to his students, which enabled them to have the confidence to jurisprudence comfortably, the opportunity to access some written narrations, although there was not much difference between them in terms of time, and sometimes, since the problems could not always be solved by the letter of the texts, it was understood that the conflict occurred due to reasons such as taking into account the rational principles as well as the literal principles, and likewise, providing convenience to people due to the principle of maslahat.

Keywords: Abû Hanîfa, al-Merginânî, al-Hidâya, sarf, riba.

**DEMİRÎ'NİN HAYATI, İLMİ ŞAHSİYETİ,ESERLERİ VE
HAYATÜ'L-HAYEVÂN ADLI ESERİNİN ARAP DİLİ VE
EDEBİYATI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

*Sinan GÜLER**

Öz

Asıl adı Ebu'l Beka Kemaluddîn Muhammed b. Musa b. İsa el-Kahirî eş-Şâfi (ö.808/1405) 742(1341) yılı başlarında Nil deltasındaki Semennud kasabası yakınında bulunan Demire adlı köyde doğdu. Doğum tarihi bazı kaynaklarda 745(1344) ve İbn Kadi Şühbe ile İbn Hacer tarafından 750 (1349) şeklinde verilirse de Sehavi, Demirî'nin kendi el yazısıyla bir notta doğum tarihini 742 (1341) olarak gördüğünü söylemektedir. Miladi 1405 senesinde Kahire'de vefat etti.Mezarı, Ali Beyyumi Camii yakınındaki Sabuni Mescidi bahçesindedir.Demirî önceleri geçimini terzilikle sağlarken ilme olan düşkünlüğünden dolayı mesleği bırakarak kendini ilme adanmış, daha sonra Bahaeddin es-Subkî'nin yanında bulunmuş ve ondan faydalanmıştır. Cemaleddîn Abdurrahîm b. Hasan el-İsnevi'den fıkıh, Burhaneddin İbrahîm b. Şerefeddin el-Kıratî'den edebiyat, Bahaeddin Abdullah b. Abdurrahman İbn Akîl'den Arapça ve başka ilimler tahsil etmiştir. Hocaları arasında İzzeddin Muhammed b. Ahmed en-Nuveyri, Siraceddin İbnul-Mülakkın ve Siraceddin Ömer b.Reslan el-Bulkînî gibi alimler de olmuştur. Kendisinden de Selahaddin el-Akfehî Mekke'de ve Takiyyüddîn el-Fâsî Kahire'de hadis dinlemişlerdir. Demirî böylece kendisini yetiştirmiş; tefsir, hadis, fıkıh ve fıkıh usulünde, dil ve edebiyat ilimlerinde ihtisas sahibi olmuştur. Kahire'de Ezher ve Zahir camileriyle Kubbetü'l-Baybarsiyye ve Babünnasr içindeki İbnü'l-Bakari Medresesi'nde dersler vermiştir. Batılılardan 400 yıl önce zooloji konusunda ilk ansiklopediyi "Hayatül Hayevân" adlı eseri yazan Demirî, Batı dünyasında "Müslümanların Buffon'u" ünvanı ile anılmıştır. Söz konusu olan "Hayatü'l-Hayevân" onun en meşhur eseri olarak kabul edilmiştir. Bu

* Temel İslam Bilimleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

kitapta hayvan adları alfabetik sıra ile yer almış, hayvanın adının peşine sıra ile nitelikleri, alışkanlıkları, olaylar içinde geçip geçmediği, çeşitli mezheplere göre yenilip yenilemeyeceği, hayvanlarla ilgili ata sözleri, organlarının tıp bakımından özellikleri ve rüyada görüldüklerinde nasıl yorumlanacağı anlatılmıştır. Bu sempozyumu fırsat bilerek hem Demiri'yi hem de Hayatü'l-Hayevân adlı kitabını Arap Dili ve Edebiyatı Açısından incelemeye çalışacağız.

AnahtarKelimeler: Demîrî, Hayatü'l Hayevân, Müslümanların Buffon'u

Examination of Demiri's Life, Scientific Personality, Works and His Work Named Hayatü'l-Hayevân in Terms of Arabic Language and Literature

Abstract

His real name is Ebu'l-Beka Kemaluddin Muhammed b. Musa b. Isa al-Kahiri al-Shafi (d.808/1405) was born in the village of Demire, near the town of Semennud in the Nile delta, at the beginning of 742(1341). His date of birth is 745(1344) in some sources and 750(1349) by İbni Kadişühbe and İbni Hacer. Although it is given as the form, Sehabi Demiri states in a note in his own handwriting that he saw his birth date as 742 (1341). He died in Cairo in 1405. His tomb is in the garden of Sabuni Masjid near Ali Beyyumi Mosque. While Demirî used to make a living as a tailor, he left the profession due to his fondness for science and devoted himself to science, and later found himself with Bahaeddin es-Subki and benefited from him. Cemaleddin Abdurrahim b. Fiqh from Hasan al-Isnevi, Burhaneddin Ibrahim b. Literature from şerafettin el-Kırati, Bahaeddin Abdullah b. He studied Arabic and other sciences from Abdurrahman ibn Akil. Among his teachers, Izzeddin Muhammed b. Ahmed en-Nuveyri, Siraceddin İbnü'l-Mülekkın and Siraceddin Ömer b. There were scholars such as Reslan al-Bulkini. From him, Salahaddin al-Akfehisi listened to hadiths in Mecca and Takiyyüddin al-Fasi in Cairo. Thus, Demirî trained himself; tafsir, hadith, fiqh He became a specialist in the sciences of language and literature, in fiqh and fiqh. He gave

lectures at the Azhar and Zahir mosques in Cairo and the Ibn al-Bakari Madrasa in Kubbetü'l Baybarsiyya. There were scholars such as Demiri who thus trained himself; Demiri, who wrote the first encyclopedia on zoology for 400 years from Westerners, named Hayatü'l-Hayevan, is the "Buffon of Muslims" in the Western world. It was called "Hayatü'l-Hayevan" in question has been accepted as his most famous work. In this book, the names of animals are listed in alphabetical order, after the name of the animal, its qualities, habits, events, whether it can be eaten or not, whether it can be eaten or not, according to various sects, The proverbs about animals, the medical characteristics of their organs and how to interpret them when they are seen in dreams are explained. We will try to examine both Demiri and his book Hayatü'l-Hayevan in terms of Arabic Language and Literature, taking the opportunity of this symposium.

Key Words: Demiri, Hayatü'l-Hayevân, Buffon of Muslims

İSLAM FIKHINDA KANATLI HAYVANLARDAN TAVUKLARIN YETİŞTİRİLMESİ VE KESİM USULLERİ

*Süleyman AKIN**
*Mustafa BORAN***

Öz

Tavuk eti, İslam fıkında önemli bir gıda maddesi olarak kabul edilir. Üretim ve tüketim süreçlerinde İslam'a uygun prensiplere dikkat edilmelidir. Kesim işlemi, hayvanın acı çekmemesi ve hızlı yapılması gereken önemli bir adımdır. Beslenme ve yetiştirme süreçlerinde de İslam'a uygun prensiplere riayet edilmelidir; hayvanların sağlıklı bir şekilde yetiştirilmesi ve beslenmesi tavuk etinin helal ve sağlıklı olmasını sağlar. Gıda güvenliği ve kalite kontrolü, İslam hukukunda önemli bir yer tutar. Tavuk eti üretimi sırasında hijyen standartlarına uyulması ve tüketici sağlığının korunması gerekmektedir. Bu nedenle, tavuk eti üretimi ve tüketimi, İslam fıkında titizlikle ele alınmalıdır. Araştırma, tavuk eti üretimi ve tüketimiyle ilgili İslam fıkının perspektifini dikkate alarak sağlık, beslenme ve bilimsel bilgiye katkı sağlayabilir. Bu çalışma, Bandırma ve çevresindeki tavuk üretim süreçlerini inceler ve bu süreçlerin tarım ve hayvancılık sektörü üzerindeki etkilerini değerlendirir. Tavukların beslenme programları, üretim ve büyütme aşamaları detaylı bir şekilde ele alınarak, bu süreçlerin etkinliği ve verimliliği araştırılır. Tavuk eti tüketiminin insan sağlığına etkileri besin değerleri, sağlık faydaları ve olası riskler açısından incelenirken, gıda güvenliği standartları ve kalite kontrol mekanizmaları araştırılarak tüketici sağlığına önem verilir. Ayrıca, tavuk eti üretiminin çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki etkileri değerlendirilerek

* Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursu Öğretmeni, sulakin69@gmail.com,22414925004@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0009-0008-3322-0890> Temel İslam Bilimleri İslam Hukuku İlahiyat Fakültesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

** Doç. Dr., Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi, mustafa.boran@comu.edu.tr, Orcid :0000-0002-7849-0623

çevre dostu uygulamaların teşvik edilmesine katkıda bulunulur. Tez, tavuk eti tüketiminin sağlık, beslenme ve çevre açısından bilimsel literatüre yeni bir bakış açısı sunarak, sektördeki uygulamaların geliştirilmesine rehberlik eder ve toplumsal farkındalığı artırır.

Anahtar kelimeler: İslam Hukuku, Tavuk Eti, İnsan, Hayvan, Bitki, Sağlık, Besi.

Breeding and Slaughtering Methods of Poultry Chickens in Islamic Jurisprudence

Abstract

Chicken meat is considered an important food item in Islamic jurisprudence. It is crucial to adhere to Islamic principles during both the production and consumption processes. The slaughtering process, ensuring the animal does not suffer and the procedure is swiftly executed, holds particular significance. Similarly, adherence to Islamic principles is essential in the feeding and rearing processes; maintaining the health and nutrition of the animals ensures that the chicken meat is considered halal and healthy. Within Islamic law, food safety and quality control play a significant role. Compliance with hygiene standards during chicken meat production and ensuring consumer health protection are imperative. Therefore, meticulous attention is required in both chicken meat production and consumption within the framework of Islamic jurisprudence. This study examines the chicken production processes in Bandırma and its surrounding areas, evaluating their impact on the agricultural and livestock sectors. It delves into the feeding programs, production, and growth stages of chickens, aiming to investigate the effectiveness and efficiency of these processes. The study also explores the effects of chicken meat consumption on human health, considering nutritional values, health benefits, and potential risks, while investigating food safety standards and quality control mechanisms in chicken meat production to prioritize consumer health. Furthermore, it evaluates the environmental sustainability implications of chicken meat

production, contributing to the promotion of eco-friendly practices. This thesis offers a novel perspective on the health, nutrition, and environmental aspects of chicken meat consumption, guiding the development of industry practices and raising public awareness.

Key words: Islamic Law, Chicken Meat, Human, Animal, Plant, Health, Feeding.

**KUR'ÂN'IN KISSA VE TEMSİL YÖNTEMİNİN İKİ BAHÇE SAHİBİ
KISSASI ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ (MEFÂTÎHÜ'L-
GAYB TEFSİRİ ÖZELİNDE)**

Şükran GÜNEŞ*
Durmuş ARSLAN**

Öz

İslâm dininde temel kaynak olan Kur'ân-ı Kerim, insanlara rehberlik etmek ve onları doğru yola ulaştırmak için indirilmiş ilâhî bir kitaptır. Bu kitapta insanların içinde buldukları batıl inanç ve gayr-ı ahlâkî durumlardan arınabilmeleri; ahlâkî olgunluğa sahip bireysel ve toplumsal sorumluluklarının bilincinde, dünya ve ahiret saadetini elde etmeleri için gerekli ilâhî ölçütler ve kıstaslar ortaya konmuştur. Allah u Teâlâ bu ilâhî hitapta, muhatap aldığı toplumun yaşam tarzını, kültürünü, anlayışını ve genel itibariyle insanın fitratını göz önünde bulundurarak bir üslûp kullanmış ve etkileyici anlatım metotlarına yer vermiştir. Böylece mesajın muhataplarca doğru anlaşılabilmesinin yolu açılmıştır. Bu metotlar arasında yer alan kıssa ve temsil tekniğinin “Kasası'l-Kur'ân” terkihiyle tefsir literatüründe Kur'ân'ın bütünselliği içerisinde önemli bir yeri vardır. Bu araştırmamızda Kur'ân-ı Kerim'in ifade yöntemlerinden olan kıssalar ve emsaller Kehf Sûresi'ndeki “İki Bahçe Sahibi” kıssası örneğinde ve Fahrüddîn er-Râzî'nin Mefâtihü'l-Gayb Tefsiri özelinde incelenmiştir. Kıssada geçen konu ve anlatımların içerisindeki temsiller ile verilmek istenen mesajın ortaya konması amaçlanmıştır. Bu mesaj, iyilik ve kötülük modelinde ortaya konan örnekler bağlamında bir teşvik ve caydırma amacı taşımaktadır. Çalışmada söz konusu örnek ve tefsir üzerinden kıssadaki şahısların haber verilen kişisel ve psikolojik durumlarının

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslâm Bilimleri Dalı, Tefsir-Kırâat Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi, gocmenn.34@gmail.com ; Orcid: 0009-0007-1717-4321

** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İlahiyat fakültesi, Temel İslâm Bilimleri, Tefsir-Kırâat Ana Bilim Dalı, Dr. Öğr. Üyesi, darslan@cumhuriyet.edu.tr , <https://orcid.org/0000-0002-9863-7899>

yansımaları göz önünde bulundurularak ilâhî mesajın bir nebze anlaşılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Kıssa, Fahrüddîn er-Râzî, Mefâtihi'l-Gayb, Kehf Sûresi.

Abstract

The Holy Quran, the main source of the Islamic religion, is a divine book sent down to guide people and lead them to the right path. In this book, the divine criteria and criteria necessary for people to purify themselves from superstitions and immoral situations, to attain happiness in this world and the hereafter, with moral maturity and awareness of their individual and social responsibilities are set forth. In this divine address, Almighty Allah used a style that took into consideration the lifestyle, culture, understanding of the society he addressed, and the human nature in general, and included impressive narrative methods. In this way, the way for the message to be understood correctly by the addressees is opened. The story and representation technique, which is among these methods, has an important place in the integrity of the Quran in the commentary literature with the composition "Kasasu'l-Quran". In this research, the stories and precedents that are one of the expression methods of the Noble Quran have been examined in accordance with the example of the "Two Gardeners" story in Surat Al-Kahf and Fahrudin al-Razi's Interpretation of the Mefatihü'l-Ghayb. The representations in the subjects and expressions in the story and the message intended to be given with these representations have been revealed. The examples set out in the good and evil model aim to encourage and deter, and the connections between their counterparts in life are stated in line with this example. In this study, it is aimed to understand the divine message to some extent by considering the reflections of the personal and psychological states of the people in the story through the example and ommentary in question.

Key Words: Tafsir, Story, Fahrudin er-Razi, Mefâtihi'l-Gayb, Surah al-Kahf.

**ÇAĞDAŞ İSLAM ÜLKELERİNDE DİYET UYGULAMALARI
(SUUDİ ARABİSTAN ÖZELİNDE BİR İNCELEME)***

*Tuğçe ŞAHİN***

Öz

Suç, insanoğlunun gerçeklerinden biridir. İmtihan olarak dünyaya gönderilen Hz. Âdem (a.s.) zamanından beri var olagelmiş bir eylemdir. Suçun olmadığı bir dünyanın olması insanoğlunun her daim hayalini kurduğu bir şeydir, fakat elde olan imkanlar iyiye kullanılırsa bazı suçlar ortadan kalkabilir veya oranı en aza indirilebilir. İslam anlayışında insanın korunması gereken beş temel şeyden söz edilir. Onlar da can, nesil, akıl, mal ve dindir. Esasında her toplumda bu beş şeyi korumak için çeşitli kanunlar ve kurallar bulunmaktadır. İslam dini de onları korumak için çeşitli hükümler koymuştur. Diyet uygulamaları da canın korunması ile daha çok ilişkilidir. İslâm dini ceza hukukunun diğer alanlarında genelde takip ettiği metodu diyet konusunda da devam ettirmiş, o dönem Arap toplumunun alışkın olduğu veya bildiği uygulamalarda köklü değişiklikler yapmak yerine mevcut sistemdeki yanlış uygulamaları kaldırmayı, aksaklıkları gidermeyi, ıslahat ve amaçlarını bu model üzerinde göstermeyi tercih etmiştir. Kur'an, öldürmede kisasın farz kılındığını bildirdikten sonra, "Ancak kim (din) kardeşi tarafından affedilirse o zaman ma'rûfa uymak, güzel ve tam olarak ödeme yapmak gerekir. Bu Rabbinizin bir hafifletmesi ve rahmetidir" (el-Bakara 2/178) ifadesiyle kısıstan vazgeçilmesi halinde Müslümanların genel kabulünü gören bir ölçü (ma'rûf) çerçevesinde ve gerektiği şekilde diyetin ödenmesi hususuna işaret eder. İslam hukukunun uygulandığı ülkelerde diyet uygulamalarının araştırılması günümüz açısından önem arz etmektedir. İslam

* Bu çalışma 2022 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Çağdaş İslam Ülkelerinde Diyet Uygulamaları (Suudi Arabistan Özelinde Bir İnceleme)" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı.

ceza hukukunun yürürlükte olduğu ülkeler mevcuttur. Bunların başında Suudi Arabistan gelmektedir. Yeryüzünde bozgunculuğun önlenmesi, suçların azalabilmesi, Kur'an-ı Kerim'de ve Sünnette bahsi geçen cezaların uygulanabilmesi açısından Suudi Arabistan'daki diyet uygulamaları incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam, Suç, Katl, Diyet, Suudi Arabistan.

Abstract

Crime is one of the realities of human beings. It has existed since the time of Hz. Âdem (a.s.) who was sent to the world as a test. A world without crime is something that human beings have always dreamed of, but if the available opportunities are used for good, some crimes can be eliminated or their rate can be minimized. In Islamic doctrine, there are five fundamental aspects that must be safeguarded for human beings: life, progeny, intellect, property, and religion. Indeed, every society establishes diverse laws and regulations aimed at protecting these five essentials. Islam similarly institutes various measures to ensure their protection. Blood Money practices are closely associated with safeguarding life as well. The Islamic religion maintained its customary approach in the realm of blood money, much like it did in other aspects of criminal law. Rather than introducing drastic alterations to the practices prevalent in Arab society at the time, it opted to rectify existing flaws within the system. It prioritized abolishing shortcomings, rectifying deficiencies, and showcasing its reforms and objectives through this framework. After announcing that retaliation is obligatory in cases of killing, the Quran, in verse 2/178 of Surah Al-Baqarah, states: "But whoever is forgiven by his (religious) brother, then it is incumbent to follow ma'ruf, and to pay the blood money fully and beautifully. This is a lightening and mercy from your Lord." The obligation of blood money and expiation (kefaret) in cases of unintentional killing is a new ruling compared to the pre-Islamic era. Investigating the implementation of blood money practices in countries where Islamic law is applied is important from today's perspective.

There are countries where Islamic criminal law is enforced, with Saudi Arabia being one of the prominent examples. In order to prevent corruption and reduce crimes, and to ensure the application of punishments mentioned in the Quran and Sunnah, blood money practices in Saudi Arabia have been examined.

Keywords: Islam, Crime, Homicide, Blood Money, Saudi Arabia

E-TİCARETTE KABZ (TESLİM)' IN SANALLIĞI MESELESİ

Selim ERGEN*

Öz

Sürekli olarak gelişen, değişen ve yaygınlaşan bilişim teknolojileri ve sanal alışveriş ile birlikte, son yıllarda internet kullanımının paralel arttığı gözlenmektedir. İnternetin hızla yaygınlaşması ve hemen hemen gündelik hayatın her alanında kullanılmaya başlanması, geleneksel satış yöntemlerinin değişmesine, yön değiştirmesine neden olmuş ve elektronik ticaret (sanal alışveriş) denilen yeni bir yöntemin ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. Günümüzde klasiğin aksine elektronik ticaretin büyük bir bölümünü web siteleri üzerinden yapılan alışverişler oluşturmaktadır. Tüketiciler internet sayesinde satın almak istedikleri ürün ve hizmetleri, market ihtiyaçlarına hatta taşınması zor olan ürünlere varıncaya kadar bir çok ihtiyacını web siteleri vasıtası ile inceleme ve sipariş etme imkânına erişmiştir. Bu çalışmada günümüzde sıkça kullanılan “E- Ticarete Kabz’ın Sanallığı ” meselesi ele alınmıştır. Konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, İslam hukukçularının görüşlerine istinaden konuele alınıp değerlendirilmiştir. Araştırmada, toplumun internet alışverişlerine yoğun rağbet etmelerine bağlı olarak, İslam fıkhnının meselelere kazuistik yaklaşımının kaçınılmaz bir sonucu bağlamında İslam hukukunun evrenselliğini gösterme ve Müslümanların konuyla ilgili çözüm bekleyen sorunlarına cevap vermesi adına önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akit, İcab, Kabul, Kabz, İnternet, Elektronik Ticaret

* Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, sarih_99@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2242-4694

The Issue of Virtuality of Receipt (Delivery) in E-Commerce

Abstract

It is observed that internet usage has increased in parallel with the constantly developing, changing and widespread information technologies and virtual shopping in recent years. The rapid spread of the Internet and its use in almost every aspect of daily life has caused traditional sales methods to change and change direction, and the emergence of a new method called electronic commerce (virtual shopping) has become inevitable. Today, contrary to the classical tradition, a large part of electronic commerce consists of purchases made via websites. Thanks to the internet, consumers have had the opportunity to examine and order many of their needs, including the products and services they want to buy, grocery needs, and even products that are difficult to transport, through websites. In this study, the issue of "Virtuality of Kabz in E-Commerce", which is frequently used today It is discussed. A literature review on the subject was conducted, and the issue was discussed and evaluated based on the opinions of Islamic jurists. The research is important in terms of showing the universality of Islamic law in the context of an inevitable result of the casuistic approach of Islamic jurisprudence to issues, due to the society's intense demand for internet shopping, and responding to the problems of Muslims that are waiting for a solution on the subject.

Keywords: Contract, Offer, Acceptance, Reception, Internet, Electronic Commerce

HÜSN Ü AŞK' TA TABİAT İLE İLGİLİ TEŞBİH UNSURLARI

Şükrü TUNÇ*

Öz

Klasik Türk edebiyatında tabiat unsurları şairlerimiz tarafından eserlerinde çokça işlenmiştir. Tabiat unsurları bağlamında ele aldığımız Hüsn ü Aşk mesnevisi bu eserlerimizden birsidir. Bu çalışmada tabiat unsurlarının Hüsnü Aşk'ta geçen beyitlerde nasıl kullanıldığını, bu unsurların nelere benzetildiğini beyitler çerçevesinde ele alınmıştır. Edebiyatımızın önemli isimlerinden ve 18. yüzyıl şairlerinden biri olan Şeyh Galib, bu eserinde tasavvufi alegorik-sembolik öğelere yer verirken tabiat unsurlarını da dahil ederek beyitlerde işlemiştir. Nitekim bazı beyitlerde gökyüzü bir tepsiye teşbih edilmiş bazı beyitlerde sonsuzluk bakımından ele almıştır. Gâh güneş gökte asılı duran bir lambaya gâh sevgilinin yüzünün güzelliğindeki parlaklığa teşbih edilmiştir. Sadece gezegenler, güneş, ay vb. unsurları değil ağaçlar, meyveler, denizler, rüzgârlar, hayvanlar gibi tabiatta mevcut bütün canlıları mesnevisindeki beyitlere serpiştirmiştir. Bu çalışmada şairin benzetme unsurlarını, mübalağa (abartma) sanatına da başvurarak daha çekici hâle getirdiği sonucuna varılmıştır. Hüsn ü Aşk'ta ile ilgili unsurların, beyitler içerisinde teşbîh edebi sanatı bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Beyitler, tablolarda teşbîh edebi sanatının unsurlarıyla gösterilmiştir. Eserden farklı teşbîh edatları bulunan beyitleri seçerek edatlarıyla birlikte gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk, Tabiat, Teşbih

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, skrutnc6054@gmail.com, 0009-0004-3660-2403

Elements Of Similarity Related To Nature In Hüsn ü Aşk

Abstract

In classical Turkish literature, natural elements have been widely used by our poets in their works. Hüsn ü Aşk mesnevi, which we discussed in terms of natural elements, is one of these works. In our study, we discussed how natural elements are used in couplets and what these elements are likened to within the framework of couplets. Şeyh Galib, one of the 18th century poets of our literature, included Sufi allegorical-symbolic elements in this work, and used natural elements in couplets without leaving them in the background. This study was handled by referring to the science of Beyân, which is one of the sections of the science of rhetoric. In some couplets, the sky is likened to a tray, and in some couplets, it is discussed in terms of eternity. Sometimes the sun is likened to a lamp hanging in the sky, sometimes it is likened to the brightness of the beauty of the lover's face. Only planets, sun, moon, etc. He sprinkled not only elements but all living things in nature, such as trees, fruits, seas, winds and animals, into the couplets in his mesnevi. In this work, the poet's simile elements are made more attractive by resorting to the literary art of exaggeration.

Keywords: Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk, Nature, Simile

**1950- 1960 ARASI YAYIN HAYATINA GİREN DÖRT DERGINİN
(HİSAR-YEDİTEPE-PAZAR POSTASI-PAPİRÜS)
POETİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

*Arda KORKMAZ**

Öz

Edebiyat dergilerinin temel işlevinin edebî üretim ve tüketim arasında aracılık etmek olduğu söylenebilir. Tarihsel olarak edebiyat dergilerinin ikincil bir işlevi daha olduğunu belirtmek gerekmektedir. Edebiyat dergileri, edebî yapıtların vitrini oldukları kadar, edebiyatın tartışıldığı bir forum olma işlevini de taşımaktadırlar. Edebiyat dergileri edebî yapıtları sergileyen bir vitrin olmanın ötesinde, edebî üretim ve tüketicinin koşullarını da etkilemektedir. Dergilerin yakından incelenmesi, edebiyat tarihini, yazarların veya kanonu oluşturan yapıtların tarihi olmaktan kurtardığı gibi, edebî yapıtların nasıl bir bağlamda üretildiğini anlamamıza da katkıda bulunmaktadır. Bu noktada edebiyat dergilerinin varlığı, edebî yapıtların üretildikleri dönemin ruhunun anlaşılabilmesinde bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Edebî ve eleştirel çalışmalara yer veren süreli yayınlar olarak edebiyat dergileri, edebiyat eleştirisi ve iletişim araştırmalarının kesiştiği ara bir yazınsal tür olarak görünmektedir. Bu bağlamda 1950-1960 arası Türk edebiyatında yayın hayatına başlayan Hisar, Yeditepe, Pazar Postası, Papirüs gibi dergilerin poetik görüşlerini irdelemek, dönemin sosyolojik arka planını anlamak ve var olan edebî tartışmaların zeminini kavrayabilmek açısından yerinde olacaktır. Buradan hareketle bu yazı, söz konusu dergilerin poetikalarını irdeleyecek, bu poetikalarda yer alan ideolojileri saptayacak, bu saptamalardan hareketle dönemin edebî, sosyoloji, siyasi hareketliliğini ortaya koyacak ve böylece edebiyatın, içtimai zemindeki karşılığı gözler önüne serilecektir.

* Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
ardakorkmaz@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000000344578632

Anahtar Kelimeler: Dergi, Edebiyat, Fikir, İdeoloji.

**Comparison of the Four Magazines Poetics that Published
Between 1950-1960 (Hisar-Yeditepe-Pazar Postası-Papirüs)**

Abstract

It can be said that the main function of literary magazines is to mediate between literary production and consumption. It should be noted that historically literary magazines had a secondary function. Literary magazines function as a showcase of literary works as well as a forum where literature is discussed. Beyond being a showcase for literary works, literary magazines also affect the conditions of literary production and consumption. Close examination of magazines not only saves the history of literature from being the history of authors or works that constitute the canon, but also contributes to our understanding of the context in which literary works are produced. At this point, the existence of literary magazines appears as a necessity in understanding the spirit of the period in which literary works were produced. As periodicals that include literary and critical studies, literary magazines appear to be an intermediate literary genre at the intersection of literary criticism and communication research. In this context, it would be appropriate to examine the poetic views of magazines such as Hisar, Yeditepe, Pazar Postası and Papirüs, which started publishing in Turkish literature between 1950 and 1960, in order to understand the sociological background of the period and to grasp the basis of existing literary debates. Starting from this point, this article will examine the poetics of the magazines in question, determine the ideologies in these poetics, and based on these determinations, will reveal the literary, sociological and political dynamism of the period, and thus the equivalent of literature on the social ground will be revealed.

Keywords: Magazine, Literature, Idea, Ideology.

**ABUŞKA VE SENGLAH LÜGATINDA AKRABALIK BELİRTEN
ADLARIN SÖZLÜK BİLİMİ AÇISINDAN BİR
DEĞERLENDİRİLMESİ**

*Bilge KILIÇASLAN**

Öz

Kuzey-Doğu Türkçesinin ikinci dönemi olan Çağatay Türkçesi, Doğu Türklerinin 15. yüzyılın başlarından 20. yüzyılın sonlarına kadar kullanılmaya devam eden yazı dilidir. Nevayî'nin ölümünden sonra, eserlerini anlamak üzere Çağatay Türkçesi sözlükleri düzenlenmiştir. Bunlardan biri kendisinden sonraki bütün Çağatay Türkçesi sözlüklerine kaynaklık etmiş ve Çağatay Türkçesi-Osmanlı Türkçesi şeklinde oluşturulmuş olan Abuşka sözlüğüdür. Abuşka kelimesi “kadının kocası, yaşlı erkek, koca” anlamına gelmektedir. Sözlük abuşka kelimesiyle başladığından Abuşka adı ile tanınmıştır. Eser, Abuşka adı yanında Lugat-ı Abuşka, Kitâbü Lügati Abuşka, Abuşka der Lugat-ı Çağatay, Lugat-ı Nevâî, Lugat-ı Mevlânâ Nevâî, Lugat-ı Mîr Ali Şîr Nevâî adlarıyla da bilinmektedir. Sözlük 16. yüzyılın başlarında Anadolu'da yazılmıştır. Sözlükte geçen bütün kelimeler Arap alfabe sistemine göre dizilerek harekelenmiş, her harfin üstünlü, esreli ve ötreli değerleri ayrı ayrı gösterilmiştir. Sözlüğün yazmaları manzum mukaddimeli ve mensur mukaddimeli olmak üzere iki grupta toplanır. Çağatay Türkçesi döneminin ikinci önemli sözlüğü Senglah Lügatidir. Senglah 1758-1760 tarihlerinde Mirza Mehdi Han Esterabadi tarafından kaleme alınmıştır. Çağatayca yazılmış sözlükler arasında içerik ve hacimce en kapsamlı olanıdır. Senglâh, üç temel bölümden oluşmaktadır. Eserin ilk bölümü, Çağatayca gramer kurallarının ele alındığı Mebanî'ü'l-lûga bölümüdür. Eserin ikinci bölümünü sözlük bölümü oluşturur. Eserin son bölümü ise bir tezyil bölümüdür. Bu çalışmada Abuşka ve Senglah lügatında yer alan akrabalık belirten adlar tespit

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Yüksek Lisans, Yeni Türk Dili Anabilim Dalı

edilip kavram alanlarına göre sınıflandırması yapılmıştır. İlk olarak Abuşka Lügatı ve Senglah ile sözlük bilimi hakkında kısaca bilgi verilecektir. Daha sonra bu iki sözlükte yer alan akrabalık adları sözlük bilimi açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çağatay Türkçesi, sözlük bilimi, Abuşka, Senglah, akrabalık adları

An Evaluation Of Kinship Names In Abushka And Senglah Dictionary In Terms Of Lexicology

Abstract

Chagatai Turkish, the second period of North-Eastern Turkish, is the written language of the Eastern Turks that continued to be used from the early 15th century until the late 20th century. After Nevayi's death, Chagatai Turkish dictionaries were edited to understand his works. One of these is the Abuşka dictionary, which was the source of all subsequent Chagatai Turkish dictionaries and was created in the form of Chagatai Turkish-Ottoman Turkish. The word Abuşka means "woman's husband, old man, husband". Since the dictionary starts with the word abuşka, it became known as Abuşka. Besides the name Abuşka, the work is also known as Lugat-ı Abuşka, Kitâbü Lügati Abuşka, Abuşka der Lugat-ı Çağatay, Lugat-ı Nevâî, Lugat-ı Mevlânâ Nevâî, Lugat-ı Mîr Ali Şîr Nevâî. The dictionary was written in Anatolia in the early 16th century. All the words in the dictionary are arranged according to the Arabic alphabet system and the superlative, aphrodisiac and extremist values of each letter are shown separately. The manuscripts of the dictionary are divided into two groups: verse introduction and prose introduction. The second important dictionary of the Chagatai Turkish period is Senglah Dictionary. Senglah was written by Mirza Mehdi Khan Esterabadi between 1758-1760. It is the most comprehensive in terms of content and volume among the dictionaries written in Chagatai. Senglâh consists of three basic parts. The first part of the work is the Mebani'ü'l-lûga section, where Chagatai grammatical rules are discussed. The second part of the work

consists of the dictionary section. The last part of the work is an elaboration section. In this study, the nouns indicating kinship in the Abushka and Senglah dictionaries are identified and classified according to concept areas. Firstly, brief information about Abushka Dictionary and Senglah and lexicology will be given. Then the kinship names in these two dictionaries will be evaluated comparatively in terms of lexicology.

Key Words: Chagatai Turkish, lexicography, Abushka, Senglah, kinship names

DERLEME SÖZLÜĞÜNDE RENK ADLARI

Ebru SAĞÖZEN*

Öz

Ağızlar, bir bölgenin yaşam tarzını, kültürünü, ticaretini, dil zenginliğini, edebiyatını, ilim ve bilimini en iyi yansıtan kelimeleri içinde barındırır. Bu nedenle, ağızlarda belirlenen atasözü, deyim vb. kelimeler ve ifadeler, söz varlığını belirleme ve zenginleştirme konusunda her bir kelimenin ayrı bir ehemmiyeti vardır. Şu ana kadar ağızlar üzerine birçok bildiri, tez ve makale çalışması yapılmış olmasına rağmen, hala hiç çalışma yapılmayan bölgeler bulunmaktadır. Ayrıca, mevcut çalışmaların farklı zamanlarda yapılmış olması ve Türkiye'nin son zamanlarda deprem gibi büyük bir felakete karşılaşması nedeniyle birçok bölgede çalışma yapılmasının mümkün olamayacak duruma gelmesi, eldeki verilerin önemini artırmıştır. Bu vahim durum, göçlerin artmasına neden olmuş ve yeni çalışmalara bir an önce başlanması gerektiğini hatırlatmıştır. Bu sebeple derleme çalışmalarının önemi, son yıllarda sürekli olarak artmaktadır. Bu bağlamda, çeşitli araştırmacılar tarafından "Derleme Sözlüğü'ne Katkılar" başlığını taşıyan bir dizi çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların amacı, Derleme Sözlüğü'ndeki eksiklikleri gidermeye ve yeni Derleme Sözlüğü'nün yeni baskılarına katkıda bulunmaktır. Biz de bu amaç doğrultusunda Derleme Sözlüğü'ndeki "Renk adları"ı tarayıp, kavram alanını tespit etmeye çalışarak, bu alanda çalışma yapacak kişilere ve Derleme Sözlüğü'nün yeni basımlarına az da olsa bir katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağız, Türkiye Türkçesi Ağızları, Renk adları, Derleme Sözlüğü.

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Yüksek Lisans, Yeni Türk Dili Anabilim Dalı

Color Names in Compilation Dictionary

Abstract

Mouths contain words that best reflect the lifestyle, culture, trade, linguistic richness, literature, science and science of a region. Therefore, the proverb, idiom, etc., determined in the mouths. words and expressions, each word has a different importance in determining and enriching the word presence. Although many papers, theses and article studies have been conducted on mouths so far, there are still regions where no studies have been done. In addition, the fact that the current studies have been conducted at different times and it has become impossible to conduct studies in many regions due to the fact that Turkey has recently encountered a major disaster such as an earthquake, has increased the importance of the available data even more. This grave situation has led to an increase in migrations and reminds us that new studies should be started as soon as possible. For this reason, the importance of review studies has been constantly increasing in recent years. In this context, a series of studies entitled "Contributions to the Compilation Dictionary" have been carried out by various researchers. The aim of these studies is to eliminate the shortcomings in the Compilation Dictionary and to contribute to the new editions of the new Compilation Dictionary. In line with this purpose, we are scanning the 'Color names' in the Compilation Dictionary and trying to determine the concept area, to contribute at least a little to the people who will work in this field and the new editions of the Compilation Dictionary.

Keywords: Mouth, Turkish Mouths of Turkey, Color names, Compilation Dictionary.

EDEBİYATTAN TİYATROYA ‘BAKIŞ AÇISI’*

*Melike DURAK ARAS***

Öz

20. yüzyılın ikinci döneminden itibaren edebiyat alanındaki araştırmalarda karşımıza çıkan anlatıbilim, son yıllarda disiplinlerarası bir nitelik kazanarak birçok disiplinde çok yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır. Tiyatro sanatında da son dönemde görülen performans çalışmaları ve uygulamaları ‘anlatı’ kavramını işleyişe dahil etmiş ve ‘tek kişilik monologlar’, ‘deneyim hikayeleri’, ‘anlatı tiyatrosu’, ‘hikâye tiyatrosu’ gibi isimler altında tiyatro performansında şekillenmiştir. Çağlar boyunca Doğulu geleneksel tiyatro formlarının yapısal özelliklerinde anlatıyı görmek mümkün iken Batılı tiyatrodaki özellikle modern sonrası dönemde de metin merkezli yapı zayıflarken, yeni biçim arayışlarında tiyatral performanslara anlatının dahil edildiği görülmektedir. Bu performansların incelemelerini yaparken anlatıbilimin terminolojisinden yararlanmak bu yeni formun tanımlanmasında açıklayıcı olmaktadır. ‘Bakış açısı’ kavramı anlatıbilimin ana unsurlarından biridir. Bu kavram, anlatıcının ya da tümüyle anlatının perspektifini göstermektedir. Gerard Genette’nin anlatı teorisinde ‘kim görüyor?’, ‘kim konuşuyor?’ soruları hem canlandırmanın hem de anlatının olduğu tiyatral anlatı uygulamalarının incelenmesinde derinlikli bir yapı ve sonuç karşımıza çıkarmaktadır. Tiyatral olan anlatıda anlatan-canlandıran ve anlatıcı-oyuncu arasındaki sınır ve ayırım Genette’in bu soruları bağlamında çerçeveselendirilecektir. Bu anlatı derecesinin sunduğu tiyatral imkanlar hem üslup hem de sahnelemede anlatının nasıl şekillendiği konusunda bir yapı

* Bu çalışma 2024 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü bünyesinde hazırlanan ‘Çağdaş Tiyatrodaki Oyunculuk ve Reji Açısından Anlatı’ başlıklı Doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, melike.durak@yahoo.com, orcid.org/0000-0002-6310-0063

oluşturarak incelenecektir. Kapsam: Bu alışma, günümüz tiyatro performanslarında anlatının kullanıldığı çalışmalar ile sınırlıdır. Amaç: Bu alışma tiyatroda anlatı uygulamalarını, anlatıbilimin öğelerinden biri olan ‘bakış açısı’ kavramı başlığı altında incelemeyi amaçlamaktadır. Yöntem: Bu çalışmada anlatıbilimin temel unsurlarından biri olan ‘bakış açısı’ kavramından yararlanarak, tiyatroda bir anlatı temsilinin derecesi saptanmaya çalışılacaktır. Bulgular: Anlatının dahil edildiği yeni tiyatro uygulamalarında ‘bakış açısı’ kavramına yönelik bulgular yer almaktadır. Sonuç: Günümüz tiyatrosuna dair yeni gelişmelerin disiplinlerarası stratejilerle incelenmesi sanat dalları arasındaki etkileşime derin bir nitelik kazandırmaktadır. Modern anlatıbilim çalışmalarının kapsamını genişleterek, tiyatro anlatı ilişkisini yapılandırarak farklı estetik deneyimleri ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Anlatı, Bakış Açısı, Gerard Genette, ağdaş Tiyatro .

From Literature To Theatre: ‘Point Of View’

Abstract

Narratology, which has been encountered in literature research since the second period of the 20th century, has gained an interdisciplinary nature in recent years and has begun to be widely used in many disciplines. Recent performance studies and practices in theatre art have included the concept of ‘narrative’ and have taken shape in theatre performance under names such as ‘one-man monologues’, ‘experience stories’, ‘narrative theatre’, ‘story theatre’. While it is possible to see narrative in the structural features of Eastern traditional theatre forms throughout the ages, as the text-centered structure weakens in Western theatre, especially in the post-modern period, it is seen that narrative is included in theatrical performances in the search for new forms. While examining these performances, using the terminology of narratology is explanatory in defining this new form. The concept of ‘point of view’ is one of the main elements of narratology. This concept shows the perspective

of the narrator or the narrative as a whole. In Gerard Genette's narrative theory, the questions 'who sees?' and 'who speaks?' reveal a deep structure and result in the examination of theatrical narrative practices that include both interpretation and narration. The border and distinction between narrator-performer and narrator-actor in theatrical narrative will be framed in the context of these questions of Genette. The theatrical possibilities offered by this degree of narrative will be examined by creating a structure for how the narrative is shaped in both style and staging. Scope: This study is limited to studies in which narrative is used in today's theatre performances. Purpose: This study aims to examine narrative practices in theatre under the title of 'point of view', one of the elements of narratology. Method: In this study, we will try to determine the degree of narrative representation in the theatre by making use of the concept of 'point of view', which is one of the basic elements of narratology. Findings: There are findings regarding the concept of 'point of view' in new theatre practices where narrative is included. Conclusion: Examining new developments in today's theatre with interdisciplinary strategies adds a deep quality to the interaction between branches of art. By expanding the scope of modern narratology studies, it reveals different aesthetic experiences by structuring the theatre-narrative relationship. **Keywords:** Narrative, Point of View, Gerard Genette, Contemporary theatre.

NİYÂZÎ-İ MISRÎ'NİN ŞİİRLERİNDE “KADIZÂDELİLER” ELEŞTİRİSİ

Elif SAKARYA*

Öz

XVII. yüzyıl Osmanlı'sında karşılaşılan önemli olaylardan biri şüphesiz Kadızâdeliler adı verilen zümre ile karşıtları olan Sivâsîler arasında yaşanan çatışmalardır. Bu dönemde bu iki grup arasında dinin temel esaslarının dışında yer alan birtakım konularda tartışmalar yaşanmış ve Kadızâdeliler medreseye, Sîvâsîler ise tekkeye intisap ederek din adamları iki gruba ayrılmıştır. Çatışmanın ayaklarından biri olan Kadızâdeliler, İslâm dinine sonradan giren tüm bid'atlardan dini temizlemenin önemli olduğunu vurgularken diğer yandan da tekkeleri ağır eleştirilere maruz bırakmışlardır. Tekkelere yapılan eleştirilerin ana hedefinde mutasavvıfların olması, başta Abdülmecid Sivâsî olmak üzere birçok mutasavvıfı rahatsız etmiş ve Kadızâdelilerin bu saldırılarına sessiz kalmamışlardır. Kadızâdeliler ve Sivâsîler arasında süregelen bu tartışmaları üç dönemde incelemek mümkündür. İlk dönem Kadızâdeliler hareketinin henüz başladığı ve yalnızca fikri mücadelelerin sürdüğü dönemdir. Bu harekete öncülük eden isim ise Kadızâde Mehmed Efendi'dir. Karşısında ise Sivâsîler'e mensup olan Abdülmecid Sivâsî Efendi bulunmaktadır. İkinci dönemde fiili tartışmaların yaygınlaştığı görülür ve Üstüvânî Mehmed Efendi ile Abdülehâd Nûrî Sivâsî tartışmanın iki kolunu oluşturur. Son dönem ise Vânî Mehmed Efendi ile mutasavvıf şair Niyâzî-i Mısrî'nin çatışmalarının baş gösterdiği ve Kadızâdeliler ile Sivâsîler mücadelesinin etkili hale gelerek son bulduğu dönemdir. Çalışmamızda Kadızâdeliler-Sivâsîler çatışmasının üçüncü ve son döneminde yer alan Niyâzî-i Mısrî'nin şiirlerinde yer alan Kadızâdelilere yönelik eleştirilerine değinilmeye çalışılmıştır

* Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
sakarya.elif605@gmail.com, 0000-0001-9025-0123

XVII. yüzyılın önemli mutasavvıf simalarından olan Mısırî, özellikle Kadızâdeliler hareketinin üçüncü dönem temsilcisi olan Vânî Mehmed Efendi ile olan husumetini şiirlerine yansıtmıştır. Sürgünlerle geçen yıllar Mısırî'nin hayatında önemli bir dönüm noktası haline gelmiştir. Sürgüne gönderilmesine sebep olan Vânî Mehmed Efendi bu yüzdendir ki Mısırî'nin şiirlerinde başlıca muhatabı olarak karşımıza çıkmıştır. Vânî Mehmed Efendi'nin gayretleri ile yaşadıkları, ona ve Kadızâdeliler hareketine karşı duruşu, düşünceleri ve düşmanlıkları adeta bir iç döküş olarak şiirinde yer bulmuştur. Başına gelen olumsuz olaylara ve sürgünlere karşı sergilediği dik duruş ve mücadeleci tavrı dönemin olayları ile ne kadar iç içe olduğunun bir göstergesi olmasının yanında Kadızâdeliler hareketine karşı ne denli bir direniş halinde olduğunu da kanıtlar niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Niyâzî-i Mısırî, Kadızâdeliler, Sivâsîler, XVII. yüzyıl.

Criticism Of "Kadızâdelis" In The Poems Of Niyâzî-i Mısırî

Abstract

One of the most important events in the 17th century Ottoman Empire was undoubtedly the conflicts between the Kadızâdelis and their opponents, the Sivâsîs. In this period, there were debates between these two groups on a number of issues outside the basic principles of religion, and the clergy was divided into two groups, with the Kadızâdelis belonging to the madrasah and the Sivâsîs to the tekke. The Kadızâdelites, who were one of the pillars of the conflict, emphasised the importance of cleansing the religion from all the bid'ahs that had entered the Islamic religion, while on the other hand, they subjected the tekkes to heavy criticism. The fact that Sufis were the main target of the criticism of the dervish lodges disturbed many Sufis, especially Abdülmecid Sivâsî, and they did not remain silent against these attacks of the Kadızâdelis. It is possible to analyse these debates between the Kadızâdelites and Sivâsîs in three periods. The first period is the period when the Kadızâdeliler movement had just begun

and only intellectual struggles were going on. The pioneer of this movement was Kadızâde Mehmed Efendi. Opposing him was Abdülmecid Sivâsî Efendi, who belonged to the Sivâsîs. In the second period, actual debates became widespread and Üstüvânî Mehmed Efendi and Abdülehâd Nûrî Sivâsî form two branches of the debate. The last period is the period in which the conflicts between Vânî Mehmed Efendi and the Sufi poet Niyâzî-i Mısrî emerged and the struggle between Kadızâdeliler and Sivâsîs became effective and came to an end. In our study, we have tried to address the criticisms of Niyâzî-i Mısrî, who was in the third and last period of the Kadızâdeliler-Sivâsîs conflict, against the Kadızâdelites in his poems. Mısrî, one of the important Sufi figures of the XVIIth century, reflected his enmity with Vânî Mehmed Efendi, the third period representative of the Kadızâdeliler movement, in his poems. The years of exile became an important turning point in Mısrî's life. This is why Vânî Mehmed Efendi, who was the reason for his exile, appears as the main interlocutor of Mısrî in his poems. Vânî Mehmed Efendi's endeavours and experiences, his stance against him and the Kadızâdeliler movement, his thoughts and enmities have found a place in his poetry almost as a sigh. His upright stance and combative attitude against the negative events and exiles that happened to him is an indication of how intertwined he was with the events of the period, as well as proving how much resistance he was in a state of resistance against the Kadızâdeliler movement.

Keywords: Niyâzî-i Mısrî, Kadızâdeliler, Sivâsîler, XVII. century.

**GÜZİDE ŞEFİK'İN YENİ ŞARK GAZETESİNDE YAYIMLANAN
HİKÂYELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

*Asena Yağmur ÇELİK**

Öz

Güzide Şefik, 4 Kanunuevvel 1337 – 4 Aralık 1921 tarihi ile 26 Nisan 1338 – 26 Nisan 1922 tarihlerinde Yeni Şark'ın sayfalarında yazıları yayımlanmıştır. Yazarın biyografisi araştırılırken Güzide Osman adlı yazar ve şair ile yayımladığı hikâyelerin, şiirlerin ve yazıların ortak bir içeriğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Ortak bir içeriğe sahip olunması Güzide Şefik isminin müstear bir isim olduğu sonuca ulaştırabileceği gibi aynı dönemde eser veren iki farklı yazar olma sonucuna da ulaştırabilmektedir. Çalışmada tespit edilen ortaklıklara yer verilmiştir. Güzide Şefik'in Yeni Şark gazetesinde yayımlanan Hicrandan Sonra, Vatan Aşkı, Bir Sergüzeşt ve Günahkâr Kalp başlıklı dört hikâyesi tespit edilmiştir. Hicrandan Sonra ve Vatan Aşkı adlı hikâyelerinde Millî Mücadele Dönemi'nde yaşananları konu edinilirken Bir Sergüzeşt ve Günahkâr Kalp adlı hikâyelerinde ise aşk ve evliliği konu edinilmiştir. Hikâyelerinde doktor ve ressam gibi farklı mesleklerden ve farklı mizaçlı karakterleri işlemiştir. İstanbul'u ve semtleri temel olmak üzere Anadolu'ya yer vermiştir. Hikâyelerinin zaman kurgusunu iki farklı şekilde oluşturmuştur. Birincisi hikâyenin olay örgüsü hikâyenin olağan zamanı içerisinde meydana gelir; ikincisinde ise geriye dönüş tekniği kullanılarak olay örgüsünde ve zamanda kırılmalar yaşanır. Çalışmanın sonunda tespit edilen hikâyeler Latin alfabesine aktarılmış ve ek olarak verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güzide Şefik, Güzide Osman, Yeni Şark Gazetesi, Popüler Aşk Hikâyesi, Millî Mücadele Dönemi.

* Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
asenayagmurcelik@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7422-1250

A Study On Güzide Şefik's Stories Published In Yeni Şark Newspaper

Abstract

The Güzide Şefik'a writings were published in the pages of Yeni Şark on 4 Kanunuevvel 1337 – 4 December 1921 and 26 April 1338 – 26 April 1922. While researching the author's boography, it was determined that the stories, poems and articles she published with the writer and poet Güzide Osman had a common content. Having a common content may lead to the conclusion that the nema Güzide Şefik is a pseudonym, or it may lead to the conclusion that they are two different authors who worked in the same period. The partnerships identified in the study are included. Güzide Şefik's four stories published in Yeni Şark newspaper titled Hicrandan Sonra, Vatan Aşkı, Bir Sergüzeşt and Günahkâr Kalp were identified. Her stories titled Hicrandan Sonra and Vatan aşkı deal with the events of the National Struggle Period, while her stories titled Bir Sergüzeşt and Günahkâr Kalp deal with love and marriage. In her stories, she portrayed characters from different professions and with different temperament, such as doctors and painters. She mainly focused on Istanbul and its districts, but olsa included Anatolia. She consructed the time fiction of her stories in two different ways. Firstly, the plot of the story takes place in the ordinary time of the stroy; secondly, the plot and time are broken by using the flashback tecnique. The stories identified at the end of the study were transferred to the Latin alphabet and given as an appendix.

Keywords: Güzide Şefik, Güzide Osman, Yeni Şark Newspaper, Popular Love Story, National Struggle Period.

ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ'NIN “MI KALDI” REDİFLİ GAZELİNE
BİR ŞERH GİRİŞİMİ

Habib ERDEM*

Öz

Yaklaşık altı asır boyunca son derece önemli eserlerin ortaya konulduğu klasik Türk edebiyatının diğer bir tabirle Divan edebiyatının içinde birbirinden önemli birçok şair bulunmaktadır. Hiç şüphesiz ki bu edebiyatın her bir şairi kendi içerisinde özel ve kıymetlidir. İşte Şeyhülislâm Yahyâ (ö.1644) da Divan edebiyatının bu özel ve kıymetli şairlerinden biridir. 17. yüzyılın şüphesiz en tanınan simalarından olan Şeyhülislâm Yahyâ, döneminde resmî açıdan en yüksek dinî makamda bulunmasının yanında pek çok edebî esere de imza atmış bir şahsiyettir. Döneminde şairliği ile adından çoksa bahsettirmiştir. Şeyhülislâm olmasını şiirine bir engel olarak görmeyen Şeyhülislâm Yahyâ, estetik seviyesi yüksek âşıkane şiirler kaleme almıştır. Türk edebiyatına pek çok eser kazandıran şairin eserleri şunlardır: Divan, Ta'likü Şerhi Câmî'î'd-dürrer, Nigâristân Tercümesi, Sâkînâme, Tahmîsü Kaşîdeti'l-bürde, Fetâvâ-yı Yahyâ Efendi. Sayılan eserlerden bazıları Arapçadır. Bu çalışmada, şairin Divan'ı içerisinde yer alan “mı kaldı” redifli gazelin şerhi yapılmaya çalışılmış olup şiirin kültürel ve sanatsal değeri üzerine saptamalar getirmeye gayret edilmiştir. Çalışma giriş, gazelin şerh ve incelenmesi ile sonuç olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde şairin hayatı ve edebî kişiliğiyle ilgili bilgi verilmiş olup şerh kavramına ve gazel nazım şekline kısaca değinilmiştir. İkinci bölümde gazel, şekil incelemesinin ardından şerh edilmiştir. Sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme yer almaktadır. Çalışmanın, şerh literatürüne katkı sunacağı düşünülmektedir.

* Doktora Öğrencisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, habiberdem60@hotmail.com, ORCID:000000259813642

Anahtar Kelimeler: Şeyhülislâm Yahyâ, Divan Şiiri, Gazel, Şerh, Anlam.

**A Commentary Attempt On Şeyhülislâm Yahyâ's Gazel With
The Rediton "Is It Left"**

Abstract

There are many important poets in classical Turkish literature, in other words Divan literature, where extremely important works have been produced for about six centuries. There is no doubt that each poet of this literature is special and valuable in himself. Şeyhülislâm Yahyâ (d.1644) is one of these special and valuable poets of Divan literature. Shaykh al-Islam Yahya, undoubtedly one of the most well-known figures of the 17th century, was a person who not only held the highest official religious position in his time, but also wrote many literary works. He made a name for himself with his poetry during his time. Sheikh al-Islam Yahya, who did not see being a sheikh al-Islam as an obstacle to his poetry, wrote amorous poems with a high aesthetic level. The works of the poet, who contributed many works to Turkish literature, are: Divan, Ta'lıķu Şerhi Câmî'î'd-dürer, Nigâristân Tercümesi, Sâkînâme, Taḥmîsü Kaşîdeti'l-bürde, Fetâvâ-yı Yahyâ Efendi. Some of the works listed are in Arabic. In this study, an attempt was made to comment on the rhyme with the rhyme "Is it left" in the poet's Divan, and efforts were made to make determinations on the cultural and artistic value of the poem. The study consists of three parts: introduction, commentary and analysis of the ghazal, and conclusion. In the introduction, information about the poet's life and literary personality is given, and the concept of commentary and ghazal verse form are briefly mentioned. In the second part, the ghazal is annotated after examining the form. The conclusion section includes a general evaluation. It is thought that the study will contribute to the commentary literature.

Keywords: Şeyhülislâm Yahyâ, Divan Poetry, Ghazal, Commentary, Meaning.

**ÇAYKARA’NIN TAŞLIGEDİK KÖYÜ’NDE DERLENEN
MEMORATLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME**

*Meltem ARSLAN**

Öz

Çaykara'nın Taşlıgedik köyünden derlenen memoraatların tasnifi ve değeriendirilmesi, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Memoraatın mit, masal, destan, efsane gibi diğer türlerle ilişkisi, benzer ve farklı yönleriyle gösterilerek ortaya konulmuştur. Çalışma kapsamında yörede üç yüz sekiz memoraat derlenmiştir. Yapılan derleme metinlerinin tasnifi on iki başlık altında toplanarak çalışmanın ana merkezi oluşturulmuştur. Dağlık ve ormanlık bir arazi içerisinde bulunan bölgenin, insanların sözlü anlatı ürünlerine olan etkisi belirtilerek yaşanılan çevre ile memoraatların ilişkisi açıklanmıştır. Yöre halkının muhafazakâr ve tutucu oluşu, pandemi sürecinde eve kapanmanın ve sosyal mesafe yasağı, derleme sürecinin meşakkatli olmasına sebep olmuştur. Bunu kırmak için ayaküştü, kapı eşiğinde, pencere önünde görüşmeler yapılırken yöreye ait kara lastik ve şalvar giyilmiştir. Böylelikle derleme esnasında doğal ve samimi bir ortam elde edilmiş ve bu sayede anlatıcıların güveni kazanılmıştır. Memoraat anlatıcılarının yaş ve eğitim durumları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Neticede okuma-yazma bilmeyen kesimin, okuryazar olanlara nazaran daha fazla sözlü anlatı ürünü ortaya koyduğu tespit edilmiştir. Yörede eğitim düzeyi düştükçe memoraat anlatılarının miktarı yükselmiştir. Bu bağlamda derlenen kişilerin eğitim düzeyi ile sözlü anlatı ürünlerinin birbiriyle ters orantılı olduğunu görmek mümkündür. Taşlıgedik köyünün sözlü anlatı ürünleri bakımından zengin olduğu, derlenen metinler üzerinden anlaşılmaktadır. Bu zenginliğin zihinlerde kalıcılığının sağlanması adına hazırlanan bu çalışma, yöredeki sözlü anlatı ürünlerinin önünü açacak tek çalışmadır.

* Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya Üniversitesi. Bu çalışma, kendi çalışmam olan yüksek lisans seminerimden üretilmiştir. arslanmeltem_95@hotmail.com

Anahtar sözcükler: Memorat, efsane, Taşlıgedik köyü, anlatıcı.

A Review On Memorates Collected In Taşlıgedik Village Of Çaykara

Abstract

The purpose of this study is to classify and evaluate the memorates compiled from Taşlıgedik village of Çaykara. The relationship of memorat with other genres such as myth, fairy tale, epic, legend has been revealed by showing its similar and different aspects. Within the scope of the study, three hundred and eight memorandums were compiled in the region. The main center of the study was created by classifying the compilation texts under twelve headings. The relationship between the living environment and memorates is explained by stating the effect of the region, located in a mountainous and forested land, on people's oral narrative products. The conservative nature of the local people, confinement at home and the ban on social distance during the pandemic caused the compilation process to be arduous. In order to break this, local black rubber and shalwar were worn while holding meetings on their feet, on the doorstep, in front of the window. Thus, a natural and friendly environment was achieved during the compilation, and thus the trust of the narrators was gained. The ages and education levels of the memorat narrators were examined comparatively. As a result, it has been determined that the illiterate group produces more oral narrative products than the literate ones. As the level of education in the region decreased, the amount of memorat narratives increased. In this context, it is possible to see that the education level of the people compiled and the oral narrative products are inversely proportional to each other. It is understood from the compiled texts that Taşlıgedik village is rich in oral narrative products. This study, prepared to ensure the permanence of this richness in minds, is the only study that will pave the way for oral narrative products in the region.

Key words: Memorat, legend, Taşlıgedik village, narrator.

MERZİFON VE GÜMÜŞHACIKÖY (AMASYA) ZAKİRLİK GELENEĞİ*

Fedai ŞAHİN**

Öz

Anadolu Aleviliğinin temel yapı taşlarından biri olan Amasya bölgesi ve civarı tarih boyunca Alevi toplulukların merkezi konumunda olmuştur. Merzifon ve Gümüşhacıköy ilçeleri Amasya ilindeki Alevi-Bektaşî toplulukların en yoğun yaşadığı yerdir. Bu bölgedeki Alevi toplumun inanç değerlerini ve inanç şekillerini korumaları ve onları diri tutuyor olmaları bu bölgedeki Alevi gelenek ve inanç unsurlarının araştırılmasına ışık tutmaktadır. Biz de bu çalışmamızda Alevi inanç unsurlarının başında gelen cem törenlerindeki zâkirin rolünü ele almaktayız. Bu çalışmada cem törenlerinin dedelik postundan sonraki kilit yapısı olan zakir postunun Merzifon ve Gümüşhacıköy Alevi inanç yapısı kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Zâkirlik geleneğinin “işlev”, “icra”, icra ortamı” ve “repertuar” gibi kavramlar hakkında derleme yöntemiyle bilgiler toplanmış ve bu kavramlar geleneksel zakir modeli ile karşılaştırılarak bir sentez oluşturulmuştur. Zakirlerin ayrıca cem dışında katıldıkları köy şenlikleri, yayla şenlikleri ve kültürel etkinliklerdeki yapmış oldukları icralarla geleneğe etkileri tespit edilmiştir. Bu gelenek çerçevesinde cem törenlerindeki ve cem dışındaki icra ortamlarında çaldıkları nefes, deyiş, düvaz, miraçlama gibi türler tespit edilmiştir. Bu tespitlerin doğrultusunda bu bölgenin zâkirlik geleneği hakkında bilgiler toplanılmış ve zâkirlik geleneğinin günümüz çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zakir, Cem, Dedelik, Alevi.

* Bu çalışma 24-26 Nisan 2024 tarihinde Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları -II Öğrenci Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Öğrencisi, fedaisahin33@gmail.com

Merzifon And Gümüşhacıköy (Amasya) Zakirlik Tradition

Abstract

The region of Amasya and its surroundings, one of the cornerstones of Anatolian Alevism, has been the centre of Alevi communities throughout history. Merzifon and Gümüşhacıköy districts are the places where the Alevi-Bektashi communities live most densely in Amasya province. The fact that the Alevi community in this region preserves and keeps alive its values of faith and belief, sheds light to execute a study on Alevi traditions and faith elements in this region. And we, in this study, deal with the Zakir in the Cem ceremonies, the role that is one of the most important elements of the Alevi faith. In this study, it is aimed to examine the zakir post, which is the key structure of Cem ceremonies after the dedelik post, within the context of Merzifon and Gümüşhacıköy Alevi belief structure. Information was collected through the compilation method about concepts such as "function", "performance", "performance environment", "repertoire" and "biographies of zakirs" of the zakir tradition, and a synthesis was created by comparing these concepts with the traditional zakir model. Apart from the cem, Zakirs' influence on the tradition has also been determined through their performances in village festivals, tableland festivals and cultural events in which they participated. Within the framework of this tradition, the forms such as nefes, deyiş, düvaz and miraçlama that they play in the cem ceremonies and in performance environments outside the cem have identified. In line with these determined findings, information about the zakir tradition of this region was collected and the zakir tradition was evaluated within the framework of today.

Key Words: Zakir, Cem, Dedelik, Alevi.

**“SEDEF KAKMALI EV” İLE “USHER EVİ’NİN ÇÖKÜŞÜ”
HİKÂYESERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**

Şeyma KAMILOĞLU*

Öz

Mukayeseli edebiyat, XIX. yüzyılda bağımsız bir araştırma alanı olarak günümüze kadar gelişerek ulaştığı görülmektedir. Geçmişte, birbirleriyle etkileşimi olmayan toplumlardan üretilen eserlerin ortak ve çeşitlilik itibarıyla üslup, tema, teknik, motif gibi kavramlar açısından başkalık ve müşterekliğinin tespit edilebilir olmasını sağlamaktadır. Bu mukayeseli araştırmalarının neticesinde de eserler, uluslararası kültürel etkileşimleri artırmaktadır. Sevim Burak, insanın iç dünyası ve toplumsal çatışma konularını büyüülü gerçekçiliğin motiflerini kullanarak günlük hayatın olağanüstü anlarına yansıtmasıyla Türk edebiyatında önemli bir yer tutmaktadır. Böylece 1980 sonrası Türk edebiyatında örnekleri yaygınlaşan büyüülü gerçekçiliğe yönelen yazarlar arasında öne çıkmaktadır. Amerikan edebiyatında ise Edgar Allan Poe, bireyin iç dünyasını yansıtan bir ayna olması açısından gotik unsurlarla işlediği dış dünyayı eserlerinde sembolik olarak kullandığı görülmektedir. Dolayısıyla gotik edebiyatın odak noktasının değişmesinde önemli bir yere sahiptir. Sevim Burak’ın 1965 yılında kaleme aldığı “Sedef Kakmalı Ev” hikâyesi büyüülü gerçekçiliğe ait unsurları barındırması yönüyle dikkat çekmektedir. Fantastik ve alışılmışın dışında olması yönleriyle, büyüülü gerçekçilikle benzerlik taşıyan gotik anlatım ise Edgar Allan Poe’nun 1839’da yazdığı “Usher Evi’nin Çöküşü” hikâyesinde görülmektedir. Bu çalışmada iki eser, müstakil tahlilleriyle beraber benzerlik ve farklılık açısından mukayese edilerek incelenecektir.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Kamilogluseyma@gmail.com.

Anahtar Kelimeler: Karşılaşmalı Edebiyat, Büyülü Gerçekçilik, Gotik, Sevim Burak, Edgar Allan Poe, Hikâye, Tahlil

Comparative Analysis of “The Mother-of-Pearl House” and “The Fall of the House of Usher Stories”

Abstract

Comparative literature has evolved as an independent field of study since the 19th century, examining works produced by societies that historically had little interaction, yet share commonalities in terms of style, theme, technique, motif, and diversity. Through comparative research, the uniqueness and commonality of works can be identified, thus enhancing international cultural exchanges. Sevim Burak occupies a significant place in Turkish literature by portraying the inner world of individuals and societal conflicts using the motifs of magical realism to reflect extraordinary moments of daily life. Thus, she stands out among the authors who turned to magical realism, which became more prevalent in Turkish literature after 1980. In American literature, Edgar Allan Poe used Gothic elements to symbolically depict the external world, serving as a mirror reflecting the individual's inner world. Therefore, he holds an important place in the shift of focus within Gothic literature. Sevim Burak's story "The Mother-of-Pearl House," written in 1965, is notable for its inclusion of elements of magical realism. While possessing fantastical and unconventional aspects, the Gothic narrative, reminiscent of magical realism, is evident in Edgar Allan Poe's 1839 story "The Fall of the House of Usher." In this study, the two works will be examined comparatively in terms of similarities and differences, along with individual analyses.

Keywords: Comparative Literature, Magical Realism, Gothic, Sevim Burak, Edgar Allan Poe, Story, Analysis.

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE SORUNLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Özge KESKİN*

Asım ÇOBAN**

Öz

Çevrede meydana gelen herhangi bir olumsuz değişim, insanların ve diğer canlıların yaşamında çeşitli sorunların yaşanmasına ve bu sorunların artmasına neden olmaktadır. İnsanlar ve diğer canlılar çevre ile daima etkileşim halindedir. Dünya nüfusunun hızla artması büyük çevre sorunlarını da birlikte getirmektedir. İnsan ve çevre arasındaki tüm olumlu veya olumsuz ilişki bütün canlı ve cansız varlıkları etkileyebilmektedir. Yapılan bu çalışmanın amacı şehirde yaşayan öğrencilerin çevre sorunlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden “olgubilim” araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışma için “uygun örnekleme” ve “ölçüt örnekleme” yöntemi kullanılarak Şanlıurfa ili Ertuğrulgazi İlkokulu 4. Sınıf öğrencileri arasından 10 öğrenci belirlenmiştir. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler “içerik çözümleme” yöntemiyle çözümlenmiş, öğrencilerin yanıtları derinlemesine incelenmiş ve betimlemeler kullanılarak tablolaştırılmıştır. Öğrencilere çevre farkındalığı ile ilgili 9 soru sorulmuştur. Ormanların ve yeşil alanların kaybının, hava kirliliğinin, toprak kirliliğinin, su kirliliğinin, gürültü kirliliğinin, kuraklığın, atıkların, kimyasalların, aşırı otlatma ve doğal bitki örtüsünün tahribinin insanlara, diğer canlılara ve çevreye ilişkin kötü sonuçlara sebep olacağına dair öğrencilerin ortak görüşte oldukları görülmüştür. Sonuç olarak Şanlıurfa ili Ertuğrulgazi İlkokulu 4. sınıf öğrencileri arasından seçilen 10 öğrencinin çevre ve çevre sorunlarına

* Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, e-mail: keskin1993ozge@gmail.com ORCID ID: 0000-0001-8936-5521

** Prof. Dr., Amasya Üniversitesi, e-mail: asim.coban@amasya.edu.tr, ORCID ID:0000-0002-7860-7561

ilişkin konularda duyarlı oldukları söylenebilir. Çevre sorunlarının önüne geçebilmek adına çevre sorunlarının çözümünde geleceğın yetişkinleri olacak olan bugünün çocuklarına çevre eğitiminin verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevre Sorunları, Çevre Eğitimi, Şehirde Yaşayan İlkokul Öğrencileri

Examining Primary School Students' Opinions on Environmental Problems

Abstract

Any negative change that occurs in the environment causes various problems in the lives of people and other living things and causes these problems to increase. People and other living things always interact with the environment. The rapid increase in the world population brings with it major environmental problems. Any positive or negative relationship between humans and the environment can affect all living and non-living beings. The aim of this study is to examine the opinions of students living in the city regarding environmental problems. The "phenomenology" research design, one of the qualitative research designs, was used in the study. For the study, 10 students were selected among the 4th grade students of Ertuğrulgazi Primary School in Şanlıurfa province, using the "convenient sampling" and "criterion sampling" methods. The data of the study was obtained using the semi-structured interview technique. The data obtained in the study was analyzed by the "content analysis" method; the students' answers were examined in depth and tabulated using descriptions. Students were asked 9 questions about environmental awareness. It was observed that the students agreed that the loss of forests and green areas, air pollution, soil pollution, water pollution, noise pollution, drought, waste, chemicals, overgrazing and destruction of natural vegetation will cause bad consequences for people, other living things and the environment. As a result, it can be said that 10 students selected among the 4th grade students of Ertuğrulgazi Primary School in Şanlıurfa are sensitive about

the environment and environmental problems. In order to prevent environmental problems, it may be recommended to provide environmental education to today's children, who will be the adults of the future, in solving environmental problems.

Key Words: Environment, Environmental Problems, Environmental Education, Primary School Students Living in The City.

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDAKİ ÖĞRENCİLERİN ELEŞTİREL VE YARATICI DÜŞÜNME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ*

Zülküf SADIK**

Asım ÇOBAN***

Öz

Araştırmanın amacı, birleştirilmiş sınıflarda okuyan öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerinin; kalıtım, cinsiyet, sınıf düzeyi, sosyo-ekonomik durum, öğretim araçları, öğrenme stilleri gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Çalışma karma yöntemi esas almıştır. Çalışma grubunu birleştirilmiş sınıflı 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 21 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama basamağı, araştırmacı tarafından hazırlanan “Yaratıcılık ve Yenilenme sorularını içeren Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, “21. Yüzyıl öğrenme ve yenilenme becerileri ölçeği” ve (Uluçınar & Akar, 2021) tarafından hazırlanan “Eleştirel düşünme eğilimleri Türkçe versiyonu” şeklinde üç veri toplama aracı ile tamamlanmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için birtakım adımlar atılmıőt ve veriler betimsel analiz yapılarak incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğilimleri ile yaratıcılığa teœvik etme davranışları arasında orta düzeyde iliőkli tespit edilmiştir. Bu sonuç öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğilimlerinin artmasıyla yaratıcılığa teœvik etme davranışını daha sık gösterdiklerini ifade etmektedir. Öğrencilerin gözlem sonuçlarının hem eleştirel düşünme eğilimleri ölçeği hem de 21.Yüzyıl öğrenme ve yenilenme becerileri ölçeğine ait alt becerileri sınıf seviyeleri değişkenine göre, “Meraklılık ve Sorgulama” ile “Dikkatli Olma ve Şüphencilik” alt boyutlarında

* Bu çalışma 2023 yılında Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Birleştirilmiş Sınıflardaki Öğrencilerin Eleştirel Ve Yaratıcı Düşünme Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Sınıf Öğretmeni, zszulkuf@gmail.com ORCID:0000-0001-9902-2725

*** Prof. Dr. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim bölümü asim.coban@amasya.edu.tr ORCID: 0000-0002-7860-7561

üçüncü sınıflar için anlamlı bir fark oluştururken, “Olgunluk ve Açık Fikirlilik”, alt boyutu, “Yanlılık/Nesnellik” alt boyutu, “Yaratıcılık ve Yenilenme” alt boyutu, “Eleştirel düşünme ve Problem çözme” alt boyutu ve “İletişim ve İş birliği” alt boyutu araştırmada uygulanan ölçeklerin genelinde ve 4.cü sınıf lehine anlamlı bulunmuştur. Ayrıca bu sonuçlar doğrultusunda eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Birleştirilmiş Sınıflar, Eleştirel Düşünme Becerisi, Yaratıcı Düşünme Becerisi, Sınıf Eğitimi.

Investigation of the Critical and Creative Thinking Levels of Students in Combined Classes

Abstract

The aim of the research is to determine the critical and creative thinking skills of students studying in multigrade classes; To determine whether there are differences according to variables such as heredity, gender, class level, socio-economic status, teaching tools and learning styles. The study was based on mixed method. The study group consists of 21 students studying in the 3rd and 4th grades with combined classes. The data collection step was the "Semi-Structured Interview Form containing Creativity and Renewal questions" prepared by the researcher, "21. It was completed with three data collection tools: "21st Century Learning and Innovation Skills Scale" and "Critical thinking tendencies Turkish version" prepared by (Uluçınar & Akar, 2021). Some steps were taken to increase the validity and reliability of the research and the data were examined by descriptive analysis. According to the results of the research, a moderate relationship was found between teachers' creative thinking tendencies and creativity encouraging behaviors. This result indicates that teachers show the behavior of encouraging creativity more frequently as their creative thinking tendencies increase. According to the variable of grade levels, both the critical thinking tendencies scale and the sub-skills of the 21st Century learning and renewal skills scale of the students'

observation results create a significant difference for third graders in the "Curiosity and Questioning" and "Carefulness and Skepticism" sub-dimensions, while "Maturity" and Open-Mindedness" sub-dimension, "Bias/Objectivity" sub-dimension, "Creativity and Renewal" sub-dimension, "Critical thinking and Problem-solving" sub-dimension and "Communication and Collaboration" sub-dimension are in general and 4th scales applied in the research. It was found to be significant in favor of the third grade. In addition, in line with these results, suggestions were made for the development of critical and creative thinking skills.

Keywords: Combined Classes, Critical Thinking Skills, Creative Thinking Skills, Classroom Education.

**PLATON FELSEFESİNDE DEĞERLERİN KAYNAĞI VE MAHİYETİ
PROBLEMİ***

*Fadime KARATAŞ***

*Salih KALKAN****

Öz

Platon'un değer öğretilerini tüm düşünce yapısına indirgemek mümkün. Onun bilgi anlayışından varlık anlayışına siyaset felsefesinden din felsefesine kadar tüm düşünce disiplini genel bağlamda bir arada değerlendirilmelidir. Yapılan çalışmada Platon'un ahlaki değer anlayışı pratik alanda incelenmesi gereken varlığa ilişkin eylem ve tutumların analizini oluşturmaktadır. Analiz ve sentezin sonucu eylem ve tutuma verilen ölçüt değer yargılarını oluşturmaktadır. Bu bağlamda ölçütü oluşturan şey varlıktır. Varlığın tanımı hem ontolojik hem epistemolojik hem de diğer disiplin görüşleri bağlamında değerlendirmeye alınmalıdır. Platon'a göre değer evrenseldir. Belirlenen ölçütler kişiden bağımsız objektif ve realitik olmalıdır. Toplumsal uyumu sağlamak adına bazı temel erdemler şarttır. Bilgelik, cesaret, ölçülülük, adalet gibi erdemler bireyi nihai mutluluğa ulaştıran ahlak yasalarını içerir. Kişiyi mutluluğa götürecek en temel kurum olan devlet Platon'a göre düzenli, itidalli olmalıdır. Bilgi olmadan bilgelik olmayacağı gibi birey olmadan toplum, toplum olmadan da devlet olmaz. Devlet yapısının düzeni ise yurttaşların mutluluğundan geçmektedir. Mutluluğu sağlayacak olan şey ve şeyleri devlet temin etmelidir. Eğitim, yönetim, ekonomi, inanç, sosyal aktivasyonları devlet temininde ve bilgisinde olmalıdır. Ahlaki değer sadece bilgi ile değil bilginin uygulamaya geçirileceği ortamların olması gerekir.

* Bu çalışma 2022 yılında Karabük Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde hazırlanan "Platon Felsefesinde Değerlerin Mahiyeti Problemi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

** Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Etik Değerler Ana Bilim Dalı, fdmkaratas43@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6306-7056

*** Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitim Ana Bilim Dalı, ssalihkalkan@gmail.com, Orcid:0000-0002-1221-0158

Anahtar Kelimeler: Platon, Etik, Değer, Ahlâk, Erdem, Bilgelik, Mutluluk, Cesaret, Ölçülülük, Devlet, Adalet

The Problem Of The Source And Nature Of Values In Plato's Philosophy

Abstract

It is possible to reduce Plato's value teachings to his entire thought structure. His entire discipline of thought, from his understanding of knowledge to his understanding of existence, from political philosophy to philosophy of religion, should be evaluated together in a general context. In the study, Plato's understanding of moral values constitutes the analysis of actions and attitudes related to existence that need to be examined in the practical field. The result of analysis and synthesis constitutes the criterion value judgments given to action and attitude. In this context, what constitutes the criterion is existence. The definition of existence should be evaluated in the context of ontological, epistemological and other disciplinary views. According to Plato, value is universal. The criteria determined must be objective and realistic, independent of the person. Some basic virtues are essential to ensure social harmony. Virtues such as wisdom, courage, moderation and justice include moral laws that lead the individual to ultimate happiness. According to Plato, the state, which is the most basic institution that will lead a person to happiness, should be orderly and moderate. Just as there is no wisdom without knowledge, there is no society without the individual, and there is no state without the society. The order of the state structure depends on the happiness of the citizens. The state should provide things and things that will ensure happiness. Education, administration, economy, faith and social activities should be provided and informed by the state. Moral value should not only be determined by knowledge, but also by environments in which knowledge can be put into practice.

Key Words: Plato, Ethics, Value, Morality, Virtue, Wisdom, Happiness, Courage, Moderation, State, Justice

MOĞOLLARIN YENİ YIL BAYRAMI: TSAGAAN SAR

Leyla ÖZER*

Öz

Gerek dini gerekse milli inanışların tesirlerini bünyesinde barındıran bayram ve şenlikler, içinde bulunulan toplumun ortak yaşamışlıklarından doğar. Olay ve olguların bir bütün olarak yaşanmış ve benimsenmiş olduğu kültür çevresinden hareketle, bir milletin varlığının sağlam ve köklü bir geçmişe sahip olduğuna dair bilgi vererek toplumun tarihinde yaşamış olduğu sosyo-kültürel değişim ve dönüşüm süreçlerine de ışık tutar. Sağlam olduğu kadar köklü bir tarihin de ürünü olan bu bayramlar, nesilden nesile ve kuşaktan kuşağa aktararak varlığını korur. Nitekim Moğol imparatorluk topraklarında süregelen, halen dahi varlığını koruyan ve ilkbaharın ilk günü itibariyle kutlanmaya başlanan “Beyaz Ay” bu bayramlardan biridir. Moğol toplumunun “Yeni Yıl Bayramı” olarak adlandırılabilen bu bayram, baharın müjdecisi olduğu gibi Moğol gelenek ve göreneklerinin de canlı bir tasvirini oluşturmaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğin, ülke tarihinin bilinmeyen yönlerine ışık tutan ve manevi açıdan önemli bilgiler sunan “Beyaz Ay Bayramı” üzerine odaklanarak, adı geçen bayramı tüm yönleriyle ele alarak bilgileri kaynaklar ışığında okuyucuya aktarmaya çalışmıştır.

243

Anahtar Kelimeler: Bayram, Moğollar, Beyaz, Bahar, Yeni Yıl.

Mongolian New Year Festival: Tsagaan Sar

Abstract

Holidays and festivities, which embody the effects of both religious and national beliefs, arise from the common experiences of the society in which they live. Based on the cultural environment in which events and facts have been experienced and adopted as a whole, it not only heralds that

* Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Leyla.ozer25@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5644-6293

the existence of a nation has a solid and deep-rooted past, but also sheds light on the socio-cultural change and transformation processes that the society has experienced in its history. These holidays, which are the product of a strong and deep-rooted history, maintain their existence by being passed down from generation to generation. As a matter of fact, the "White Moon", which continued in the lands of the Mongolian empire, still exists today, and started to be celebrated on the first day of spring, is one of these holidays. This holiday, which can also be called the "New Year's Festival" of the Mongolian society, is not only a herald of spring, but also a vivid depiction of Mongolian traditions and customs. When evaluated in this context, the article tried to convey the information to the reader in the light of sources by focusing on the "White Moon Festival", which sheds light on unknown aspects of the country's history and provides important spiritual information.

Keywords: Holiday, Mongols, White, Spring, New Year.

**TÜRKİSTAN COĞRAFYASINDA ALAŞ ORDA HAREKETİ'NİN
(1917-1920) TARİHİ, ORTAOKUL AZERBAYCAN VE TÜRKİYE
TARİH DERS KİTAPLARINA YANSIMASI**

*Elçin SÜLEYMANOV**

Öz

Bu çalışmada amaç; Türkistan coğrafyasında Alaş Orda Hareketi'nin (1917-1920) tarihini öğrenmek ve ortaokul Azerbaycan ve Türkiye tarih kitaplarına nasıl yansımaları ortaya çıkarmak olmuştur. Nitel Araştırma Yöntemi kullanılan bu çalışmanın ilk kısmında Alaş Orda Hareketi tarihinin döküman incelemesiyle araştırılması oluşturmaktadır. Bu çalışmanın ikinci kısmında Alaş Orda Hareketi (1917-1920) konusunun Türkiye'de okutulan 11., 12. sınıf Türkiye Ortaokul Tarih ders kitapları ile Azerbaycan'da okutulan 11. sınıf ortaokul tarih ders kitaplarında yansımaları durumu içerik analiziyle incelenmesi oluşturmaktadır ve önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelime: Alaş Orda Hareketi, Azerbaycan, Türkiye, Tarih Kitapları, Ortaokul.

**The History Of The Alash Movement In The Geography Of
Turkestan (1917-1920), Its Reflection In The History
Textbooks Of Secondary School Azerbaijan And Turkey**

Abstract

The aim of this study is; It was to learn the history of the Alash Orde Movement (1917-1920) in the geography of Turkestan and to reveal how it was reflected in the history books of Azerbaijan and Turkey in secondary school. Qualitative Research Method is used in the first part of this study to research the history of the Alash Orde Movement by documenting the study.

* Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Aviasiya Akademisi Öğretim Üyesi, T.C. Gazi Üniversitesi EBE Tarih Eğitimi Bilim Dalı Doktora öğrencisi. E-posta: elchin.suleymanov@naa.edu.az / elchin.suleymanov@gazi.edu.tr ORCID: 0000-0003-1545-1229

In the second part of this study, the reflection of the Alash Horde Movement (1917-1920) in the 11th and 12th grade Turkish Secondary School History textbooks taught in Turkey and the 11th grade secondary school history textbooks taught in Azerbaijan is examined by content analysis and suggestions are included.

Key words: Alash Orda Movement, Azerbaijan, Turkey, History Books, Secondary Schools.

MİR CELAL PAŞAYEV'İN HAYAT VE FAALİYETİ (1908-1978)
(Doç. Dr. A. Halilli'nin Mülakatıyla)

*Elçin SÜLEYMANOV**

Öz

Bu bilimsel makalede, görkemli Azerbaycanlı edib, eğitimci, deha yazar, bilimadamı Mir Celal Paşayev'in (1908-1978) hayat ve faaliyeti hakkında şimdiye kadar araştırılmamış bilgiler yer verilmiştir. Ayrıca bu eserde nitel araştırma yönteminde sıklıkla tercih edilen kişisel mülakat araştırması kullanılmıştır. Mülakat gerçekleştirilerken Doç.Dr. Aliaddin Halilli yazarın kuzeni olarak anılarıyla amcası Mir Celal Paşayev hakkında mülakat vermiştir. Mir Celal'ın Güney Azerbaycan'dan gelen seyitler neslinden olması, Gence şehrine göç etmeleri hakkında, babasını kaybeden Mir Celal'ın hayatında önemli rol üstlenmiş amcası, üniversite hayatı, okul müdürü gibi idari görevlerde çalışması, ailesi hakkında öneme haiz bilgilere yer vermiştir. Ayrıca mülakatta edibin Kazan Öğretmenler Semanriyası'nda eğitim görmesi, yazmış olduğu eserleri, nasıl aile hayatı kurması, bilimadamı, pedagoğ gibi yetişmesi hakkında bilgilere yer vermesinin yanı sıra tanınmış şahısların Mir Celal hakkında söylediği anılar, II. Dünya Savaşı yıllarında yapmış olduğu çalışmalara yer vermiştir. Doç.Dr. A. Halilli aynı zamanda G. Azerbaycan'ı ziyaret ederek burada aile fertlerini bulması onların da Mir Celal hakkında söyledikleri anıları da anlatmıştır. Bu çalışma bilime yenilik getirmesi ve katkı sağlaması bağlamında önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mir Celal, hayatı, mülakat

* Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Aviasiya Akademisi Öğretim Üyesi, T.C. Gazi Üniversitesi EBE Tarih Eğitimi Bilim Dalı Doktora öğrencisi. E-posta; elchin.suleymanov@naa.edu.az / elchin.suleymanov@gazi.edu.tr

**The Life And Activity Of Mir Jalal Pashayev (1908-1978) (With
the interview of Assoc. Prof. Dr. A. Khalilli)**

Abstract

This scientific article contains hitherto unexplored information about the life and activity of the well-known Azerbaijani writer, educator, genius writer, scientist Mir Jalal Pashayev (1908-1978). In addition, personal interview research, which is frequently preferred in qualitative research method, was used in this study. While the interview was conducted, Assoc.Prof.Dr. Aliaddin Khalil, as the cousin of the writer, gave an interview about his uncle Mir Jalal Pashayev with his memoirs. Important information about Mir Jalal's family being a descendant of sayyids from South Azerbaijan, their migration to the city of Ganja, his uncle who played an important role in the life of Mir Jalal who lost his father, his university life, his work in administrative positions such as school principal and his family. In addition, in the interview, he included information about his education at the Kazan Teachers' Seminary, the works he wrote, how he established a family life, how he grew up as a scientist and pedagogue, as well as the memories told by well-known people about Mir Jalal and the works he did during the years of World War II. Assoc. Prof. Dr. A. Halilli also visited Southern Azerbaijan and found his family members there, and told them about the memories they said about Mir Jalal. This study is important in the context of bringing innovation and contributing to science.

Keywords: Mir Jalal, his life, interview.

SELÇUKLULAR VE HAŞHAŞİLER İLİŞKİLERİ

Mertkan MERT*

Öz

Dünya tarihinde toplumlar arasında farklı görüşler ve bu görüşler çerçevesinde siyasi, sosyal ve birçok farklı amaçlarla insanlar birleşerek ve ayrışarak mücadelelere girişmişlerdir. Bu durum Türkler ve İslam dünyasında da görülmüştür. İslâm dünyasındaki siyasî ve itikadî ihtilaflara bağlı olarak ortaya çıkan Bâtınîler, özellikle Hasan Sabbâh'ın ortaya koyduğu “yeni davet, yeni propaganda” adı verilen yeni dinî ve siyasî metoduyla birlikte uzun yıllar boyunca Büyük Selçuklu İmparatorluğu'ndaki kurulu düzeni sarsan, yıkıcı faaliyetlerde bulunmuşlar, değerli pek çok devlet adamına suikast'ler tertip ederek etrafa dehşet saçmışlar ve Selçuklu toplumunda büyük huzursuzluğa neden olmuşlardır. Bu çalışma, İran, Irak, Horasan ve Suriye coğrafyasında, Büyük Selçuklular ile Bâtınîler arasında yaşanan mücadeleyi, Selçuklular tarafından düzenlenen seferleri, Bâtınîlerce öldürülen tanınmış şahsiyetleri ve Selçukluların yapmış oldukları mücadeleleri ve politikaları kronolojik sıraya uygun olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Selçuklular, Batıniler, Hasan Sabbah, Propoganda

Relations Between The Seljuks And The Hashashis

Abstract

In the history of the world, there are different views between societies, and within the framework of these views, people have embarked on struggles by uniting and Decoupling for political, social and many different purposes. This situation has also been observed among Turks and in the Islamic world. The Westernis, who emerged due to political and religious

* Kocaeli Üniversitesi Tarih Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, mertkanmert16@gmail.com

conflicts in the Islamic world, especially with the new religious and political method called “new invitation, new propaganda” put forward by Hasan Sabbah, have been engaged in destructive activities that have shaken the established order in the Great Seljuk Empire for many years, organized assassinations of many valuable statesmen, spreading terror around and causing great unrest in the Seljuk society. This study aims to reveal the struggle between the Great Seljuks and the Western Seljuks in the geography of Iran, Iraq, Khorasan and Syria, the expeditions organized by the Seljuks, the well-known figures killed by the Western Seljuks, and the struggles and policies Decried by the Seljuks in accordance with chronological order.

Keywords: Seljuks, Westernis, Hasan Sabbah, Propoganda

HASAN HÜSNÜ SAKA’NIN MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDEKİ FAALİYETLERİ*

Sevcan ASLAN ÇETİNDAG**

Öz

Hasan Hüsnü Saka, 1885 yılında Trabzon’da dünyaya gelmiştir. Öğrenim hayatına Trabzon’da başlayan Hasan Hüsnü Saka, Mülkiye Mektebi’ni 1908 yılında bitirmiştir. Meşrutiyet döneminde Fransa’da Paris Siyasal Bilgiler Okulu’nda maliye ve iktisat üzerine eğitimini tamamlamıştır. 1912-1919 yılları arasında çeşitli devlet kademelerinde görev yapmıştır. Maliyeci, milletvekili, maliye bakanı, iktisat vekili, dışişleri bakanı ve başbakanlık görevlerinde bulunmuş ve 1954 yılına kadar aktif siyasetin içinde yer alarak Türk siyasi hayatına önemli katkılar sunmuştur. Hasan Hüsnü Saka’nın siyasi hayatı Osmanlı Devleti’nin son döneminde başlamıştır. Son Osmanlı Mebusan Meclisi’nde Trabzon mebusu olarak görev almıştır. 16 Mart 1920 tarihinde İstanbul’un işgal edilmesi üzerine Son Osmanlı Mebusan Meclisi kapatılmıştır. Daha sonra 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara’da açılacak olan birinci mecliste Trabzon milletvekili olarak görevine devam etmiş ve millî mücadele döneminin kritik ve zor zamanlarında maliye ve iktisat vekilliği görevlerinde bulunmuştur. Millî mücadele döneminde mecliste Maliye Vekili olarak düzenli ordunun ihtiyaçlarının sağlanmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Millî mücadele döneminin askeri safhası büyük zafer ile bittikten sonra masa başında başlayan siyasi süreçte yer almıştır. Daha sonra başlayan barış görüşmelerinde, Lozan Barış Konferansı heyetinde delege olarak bulunmuştur. 23 Kasım 1922 tarihinde başlayan Lozan Barış Konferansı’na katılmış, konferans boyunca özellikle mali meselelerde katkılarını sunmuş ve

* Bu çalışma 2024 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Hasan Saka’nın Hayatı ve Faaliyetleri (1885-1960)” başlıklı Doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, sevcanaslanctndg@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1205-4933.

Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasında önemli hizmetleri olmuştur. Bu bildiride Hasan Hüsnü Saka'nın milli mücadele döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki rolü ve milli mücadeleye katkıları esas alınarak ülkeye olan hizmetleri ve 1919-1923 yılları arasındaki faaliyetleri ele alınacaktır. Ayrıca Cumhuriyetimizin kuruluş sürecinde bir devlet adamı ve siyasetçi olarak rolü değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Hasan Hüsnü Saka, maliye vekili, Trabzon Mebusu, Lozan Antlaşması.

Hasan Hüsnü Saka's Activities During The National Struggle

Abstract

Hasan Hüsnü Saka was born in Trabzon in 1885. Hasan Hüsnü Saka, who started his education life in Trabzon, graduated from the Civil Service School in 1908. He completed his education on finance and economics at the Paris School of Political Sciences in France during the Constitutional Monarchy period. He served in various government positions between 1912 and 1919. He served as a financier, member of parliament, minister of finance, minister of foreign affairs and prime minister, and took part in active politics until 1954, making significant contributions to Turkish political life. Hasan Hüsnü Saka's political life started in the last period of the Ottoman Empire. He served as a Trabzon deputy in the Last Ottoman Parliament. Following the occupation of Istanbul on March 16, 1920, the Last Ottoman Parliamentary Assembly was closed. Later, he continued his duty as a member of parliament from Trabzon in the first parliament to be opened in Ankara on April 23, 1920, and served as deputy of finance and economy during the critical and difficult times of the national struggle. During the War of Independence, he played an important role in providing the needs of the regular army as the deputy of finance in the parliament. After the military phase of the War of Independence ended with a great victory, he took part in the political process that started at the desk. In the peace talks that started later, he was a delegate to the Lausanne Peace Conference delegation. He attended the Lausanne Peace

Conference, which started on November 23, 1922, made his contributions especially on financial issues throughout the conference, and made important contributions to the signing of the Lausanne Peace Treaty. In this paper, Hasan Hüsnü Saka's services to the country and his activities between 1919-1923 will be discussed, based on his role in the Turkish Grand National Assembly during the national struggle and his contributions to the national struggle. Additionally, his role as a statesman and politician in the founding process of our Republic will be evaluated.

Keywords: Hasan Hüsnü Saka, minister of finance, Trabzon deputy, Treaty of Lausanne.

VIII. DÖNEM ADANA MİLLETVEKİLİ MUSTAFA HİLMİ URAN'IN HAYATI VE MECLİS FAALİYETLERİ

Gamze Nur ARIK*

Öz

1886 yılında Bodrum'un Eskiçeşme Mahallesiinde doğmuş, eğitim hayatını farklı yerlerde tamamlayarak Türkiye'nin birçok şehirlerinde farklı idari görevler yapmış, Büyük Millet Meclisi'nin beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci yasama dönemlerinde Adana Milletvekilliği görevini yapmış olan Mustafa Hilmi Uran'ın hayatı ve meclis faaliyetleri hakkında bilgi sunmak araştırmanın amacını teşkil etmektedir. Çalışmada Mustafa Hilmi Uran'ın kendi yazmış olduğu hatıraları temel kaynak alınarak birinci elden kaynak kullanılmaya özen gösterilmiş ve farklı kaynaklardan da yararlanılmıştır. Doğumu, eğitim ve çalışma hayatı, almış olduğu görevler, görev yerleri ve bu görev yerlerinde kalmış olduğu süreler, İstanbul'da toplanan son meclise katılması ve meclisin dağılması, Ankara İstiklal Mahkemesi'nde yargılanması ve verilen ceza, idare hayatından politika hayatına geçiş dönemi hakkında bilgiler verilmiştir. TBMM Başkanvekilliği yapması, meclis faaliyetleri, 1950 seçimlerinde kaybetmesi üzerine siyasi hayatının sona ermesi, ailesi, eserleri ve ölümü gibi konular hakkında da bilgiler araştırılarak doğru bir şekilde vermeye özen gösterilmiştir. Mustafa Hilmi Uran'ın yaşamı Mustafa Kemal Atatürk ile hemen hemen aynı döneme denk gelmektedir. Dolayısıyla Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyet'in ilan edilmesi, Atatürk'ün vefat etmesi ve İkinci Dünya Savaşı gibi önemli olayların yaşandığı döneme tanıklık etmiştir. Araştırma konumuz olan VIII. Dönem, Çok Partili hayata geçiş dönemidir ve Hilmi Uran da bu dönemde milletvekilliği görevini yapmıştır. Mustafa Hilmi Uran, yaşamı boyunca birçok şehirde farklı görevlerde bulunmuştur. 1908 yılında

*Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

mezun olduktan sonra başladığı çalışma hayatına sadece sağlık durumu nedeniyle 26 Ekim 1933 tarihinde görevinden istifa ederek Fransa'da tedavi gördüğü süre zarfında ara vermiş ve yurda dönüş yaptıktan sonra 1950 yılına kadar siyasi hayatına devam etmiş önemli bir siyaset adamıdır.

Anahtar Kelimeler: Büyük Millet Meclisi, Milletvekili, Ankara İstiklal Mahkemesi, Mustafa Hilmi Uran, Mustafa Kemal Atatürk

Life and Parliamentary Activities of 8th Term Adana Deputy Mustafa Hilmi Uran

Abstract

The life and parliament of Mustafa Hilmi Uran, who was born in Bodrum's Eskiçeşme District in 1886, completed his education in different administrative positions in many cities of Turkey, and served as Adana Deputy in the fifth, sixth, seventh and eighth terms of the Grand National Assembly. Providing information about parliamentary activities constitutes the purpose of the research. In the study, care was taken to use first-hand sources, based on Mustafa Hilmi Uran's own memoirs, and different sources were also used. Information about his birth, education and working life, the duties he took, his places of duty and the periods he stayed in these places, his participation in the last parliament convened in Istanbul and its dissolution, his trial at the Ankara Independence Court and the sentence given, his transition from administrative life to political life has been given. Information about subjects such as his role as the Deputy Speaker of the Turkish Grand National Assembly, his activities in the parliament, the end of his political life after losing in the 1950 elections, his family, his works and his death have been researched and care has been taken to provide them accurately. Mustafa Hilmi Uran's life coincides with Mustafa Kemal Atatürk's almost separate period. Therefore, it is familiar to the period in which important events such as the First World War, the War of Independence, the declaration of the Republic, the death of Atatürk and the Second World War

took place. Our research topic is VIII. This period was the period of transition to Multi-Party life and Mustafa Hilmi Uran served as a member of parliament during this period. Mustafa Hilmi Uran held different positions in many cities throughout his life. He is an important politician who started his career after graduating in 1908, resigned from his post on 26 October 1933 due to his healthy condition, took a break while he was receiving treatment in France, and continued his political life until 1950 after returning home.

Keywords: Grand National Assembly, Deputy, Ankara Independence Court, Mustafa Hilmi Uran, Mustafa Kemal Atatürk

MOĞOLLARDA DÜNÜRLÜK ANT İÇME ŞÖLENİ: BAGALZUUR İDEH

*Aleyna DURMUŞ**

Öz

Moğol toplumu bozkır kültürünü benimsemesinden ötürü evlenip yeni bir aile kurmaya önem vermiştir. Nesillerini devam ettirmek ve birlikte bir yaşam gayesi içerisinde olmuşlardır. Moğollarda evliliğin muhtelif şekillerde vücut bulduğunu görmek mümkündür. Bir Moğol kadınıyla kutsal bir müessese olarak sayılan ve belirli kurallar çerçevesinde evlenecek olanların karşılaşacağı birçok Moğol geleneği mevcuttur. Evlenmek için başlık parası ödeme, nişanlı kıza at sürdürerek yakalama gibi geleneklerin yanı sıra bagalzuur ideh denilen bir gelenek daha vardır. Bu gelenek, koyun gırtlak yeme geleneği olarak da adlandırılmaktadır. Gelin ve damat tarafının dünür olduklarını kanıtlama niteliğine sahip bu gelenek, evlenecek kızın babası kızı vermeyi kabul ederse damat, kendi ailesi ile kız evine giderek bu töreni yerine getirildiği bilinmektedir. “Gırtlak Yeme ” töreni ya da “Dünürlük Ant İçme Şöleni ” olarak bilinen bu gelenek, günümüzde ‘Hadag bırakma’ (Barga), ‘Büyük içki ziyafeti’ (Baarin), ‘Dünürlük hadag bırakma’ (Süned) gibi çeşitli isimlerle anılmaktadır. Gırtlak yemeği yapılan şölenle birlikte yenilir ve böylece nişan tamamlanmış olurdu. Zamanla bu gelenek ile evlenen çiftlerin koyun gırtlak yemesiyle birlikte üç gün boyunca kemiklerinin de sıkıca birbirine girmesinden dolayı evlenen çiftlerin de birbirine bu denli kenetleneyeceği inancına dönüşmüştür. Aynı zamanda bu gelenek ile damat nişanlılığı süresince kız evinde kalacak ve damat olarak kabul edilip edilmediğine dair karar verilecektir. Moğollarda evlilik öncesi geleneklere fazlasıyla önem verilmiş, yerine getirilmediği takdirde evliliğin iptali dahi söz konusu olmuştur. Bu bağlamda bildiri, Moğolların evliliğe verdikleri önem ve evlilik akdinin gerçekleşmesi için önemli olan

* Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, e-posta: aleyna.durmus77@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2138-6075

geleneklerinden, 'bagalzuur ideh' töreninin Moğol toplum yapısını ve kültürel hayatını anlamak için önemli geleneklerden biri olduğunu açıklamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Moğollar, Evlilik, Gelenek, Tören.

Affinity Oabs Ceremony In The Mongols: Bagalzuur İdeh

Abstract

Moğol society has placed great importance on marrying and forming a new family due to its adoption of steppe culture. They have aimed to continue their generations and share a purposeful life together. Various forms of marriage can be observed among the Mongols. Many Mongol traditions are encountered by those who are to marry a Mongolian woman, considered a sacred institution, and will marry within specific rules. In addition to traditions such as paying a bride price, giving gifts, and capturing the engaged girl by riding horses, there is another tradition called "bagalzuur ideh." This tradition, also known as the "throat-slitting feast," serves as proof that the bride and groom sides are in-laws. It is known that if the father of the girl to be married agrees to give his daughter, the groom's side goes to the girl's house with his family and performs this ceremony. This tradition, known as the "Throat Slitting Feast" or "In-Law Pledge Drinking Feast," is now referred to by various names such as "Hadag leaving" (Barga), "Big drinking feast" (Baarin), and "In-law hadag leaving" (Süned). The feast, accompanied by the throat-slitting meal, marks the completion of the engagement. Over time, the belief has emerged that as the couples consume the sheep's throat, their bones become tightly intertwined for three days, symbolizing their strong bond. Moreover, through this tradition, the groom will stay at the bride's house during the engagement period, and a decision will be made regarding his acceptance as a groom. Mongols have attached great importance to pre-marriage traditions, and the failure to fulfill them has even led to the cancellation of marriages. In this context, the paper aims to explain that the "bagalzuur ideh" ceremony, one of the crucial traditions for the realization of

marriage contracts, is an important tradition to understand the Mongol societal structure and cultural life.

Keywords: Mongols, Marriage, Tradition, Ceremony.

EDİRNE ANTLAŞMASI'NA GİDEN YOLDA ÇIKAN İSYANLAR VE OSMANLI – RUS İLİŞKİLERİ

*Aleyna Ecrin ÖZTÜRK**

Öz

XIX. yüzyıla gelindiğinde çoğu savaşlardan mağlubiyet ile ayrılan Osmanlı Devleti içerde ve dışarda pek çok sorunla uğraşmak zorunda kalmıştır. Bu sorunların tesiri ile otoritesini sarstığı gibi devletin ekonomisine de bir hayli sıkıntı oluşturmuştu ve 1829 yılında Edirne Antlaşmasını imzalamak zorunda kalmıştı. XIX. yüzyıl olayları içerisinde bulunan Sırp İsyanı, Yunan İsyanı, Mehmet Ali Paşa olayı, Tepedelenli Ali Paşa İsyanı, Yeniçeri Ocağının kaldırılması gibi pek çok iç ve dış olay ve nihayetinde yaşanan Osmanlı – Rus Savaşı sonucunda imzalanan Edirne Antlaşması çalışmamızın temelini oluşturmaktadır. Osmanlı Devleti'nin tam bir mağlubiyetiyle sonuçlanan Rus Savaşı akabinde 14 Eylül 1829 yılında yapılan Edirne Antlaşması ile Rusya, Osmanlı Devleti'ni büyük miktarda tazminat ödemeye zorlamış, aynı zamanda toprak kaybetmesine de neden olmuştur. Osmanlı Devleti çok önemli kaleleri olan Anapa, Ahıska, Ahıl Kelek ve Poti'yi kaybetmiş, işgal edilen diğer yerler ise Ruslar tarafından boşaltılmıştır. Ruslar ayrılırken 100.000 kadar Ermeni'yi de yanlarına almış ve İran ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki bölgeye yerleştirerek bölgenin hâkimiyetini ele geçirmişlerdir. Edirne Antlaşması konulu çalışmamız hazırlanırken tarihsel kronoloji dikkate alınarak, Edirne Antlaşması'nın nedeni sayılan tüm olaylar açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edirne Antlaşması, Sırplar, Yunanlılar, Mehmet Ali Paşa, Rusya.

* Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı, e-posta: aecrin.ozturk22@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5612-262X

Abstract

In the 19th century, the Ottoman Empire, which was defeated in most wars, had to deal with many problems both at home and abroad. As a result of these problems, he not only shook his authority, but also caused a lot of trouble to the economy of the state, and he was forced to sign the Treaty of Edirne in 1829. XIX. Many internal and external events such as the Serbian Revolt, the Greek Revolt, the Mehmet Ali Pasha incident, the Tepedelenli Ali Pasha Revolt, the abolition of the Janissary Corps, and ultimately the Treaty of Edirne, signed as a result of the Ottoman-Russian War, constitute the basis of our study. . Following the Russian War, which resulted in the complete defeat of the Ottoman Empire, with the Treaty of Edirne signed on September 14, 1829, Russia forced the Ottoman Empire to pay a large amount of compensation and also caused it to lose territory. The Ottoman Empire lost its very important castles, Anapa, Ahıska, Ahıl Kelek and Poti, and the other occupied places were evacuated by the Russians. When the Russians left, they took about 100,000 Armenians with them and settled them in the region between Iran and the Ottoman Empire, taking control of the region. While preparing our study on the Treaty of Adrianople, all events considered to be the reason for the Treaty of Adrianople were tried to be explained, taking into account historical chronology.

Keywords: Treaty of Adrianople, Serbs, Greeks, Mehmet Ali Pasha, Russia.

**680 NUMARALI MASRAF MÜFREDAT DEFTERİNİN
İNCELENMESİ VE SOSYO-İKTİDADI AÇIDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

*Cansu EKİNCİ**

Öz

Osmanlı padişahlarının valide sultanları, sultanları veya kızlarına tahsis ettikleri meblağlar ve yaptıkları harcamalar her dönemde dikkat çekici olmuştur. Kayda değer miktarlara ulaşan harcamaların içeriğini önemli ölçüde elbise, giysi, takı eşyaları, saray görevlilerine alınan eşyalar ve hediye amaçlı yaptırılan ürünler oluşturmaktadır. Osmanlı saray kadınlarına ait bu harcamaları güç göstergesi olarak da değerlendirmek mümkündür. Harcamaların yapıldığı kalemler üzerinden saray kadınlarının yaşam tarzı, tüketim alışkanlıkları ve gündelik yaşamlarına ilişkin çıkarımlar da elde edilebilmektedir. Bu sebeptir ki hanedan üyelerine ait harcamaları içeren arşiv belgelerinin son derece önem arz ettiğini ifade etmek gerekmektedir. Buradan hareketle ilgili çalışmada; hicri 1144-1148/milâdi 1732-1736 yıllarını kapsayan 680 numaralı masraf müfredat defterinin incelemesi yapılarak sosyo-iktisadi açıdan değerlendirmesinin yapılması planlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel doküman analizi yöntemi kullanılacaktır. Belge tarama olarak da bilinen doküman analizinde, var olan kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmektedir. Bu bağlamda Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı arşivlerinde yer alan 680 numaralı masraf müfredat defteri incelenmiştir. İncelenen defter ışığında harcamaların kime ait olduğu, cinsi, adedi, mal ve fiyat ilişkisi irdelenecektir.

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, cansuekinci@posta.mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5464-5627>.

Review of the Cost Journal Number 680 and Its Evaluation in Terms of Socio-Economic

Abstract

The amounts allocated and the expenditures made by the Ottoman sultans to their mother sultans, sultans or daughters have been remarkable in every period. The expenditures, which reached significant amounts, largely consist of dresses, clothes, jewelry items, items purchased for palace officials and products made for gift purposes. It is also possible to evaluate these expenses of Ottoman palace women as an indicator of power. Inferences about the lifestyle, consumption habits and daily lives of the palace women can also be obtained through the items of expenditure. For this reason, it is necessary to state that archive documents containing the expenses of the dynasty members are extremely important. In the study about moving from here; It is planned to examine the cost journal numbered 680, covering the years 1144-1148 Hijri/1732-1736, and evaluate it from a socio-economic perspective. Historical document analysis method, one of the qualitative research methods, will be used in the research. In document analysis, also known as document scanning, data is obtained by examining existing records and documents. In this context, the cost journal number 680 in the Ottoman archives of the General Directorate of State Archives was examined. In the light of the examined ledger, the person to whom the expenditures belong, their type, quantity, and the relationship between goods and prices will be examined.

Keywords: Expense, Sultan, Queen dowager, Consumption.

TİMURLARDA MİRZA İSYANLARI

Aslıhan AYDIN*

Öz

Timurlu Devleti'nde taht, hükümdar ailesinin ortak malı kabul edildiğinden hanedana mensup kişiler tahtta hak iddia edebilirlerdi. Zira tahtta hak talep eden kişiler arasında mirzaların tesiri oldukça mühimdir. Mirza kelimesinin manasına değinecek olursak Timurlu Devleti'nde şehzade tabirinin yerine kullanılmıştır. Şehzade haricinde hükümdar soyundan gelen kişilere de mirza olarak hitap edilmiştir. Mirzalar Timurlu tahtında hak iddia ederek hâkim oldukları bölgelerde kendi adlarına hutbe okutup, sikke bastırılmışlardır. Nitekim Timur'un son seferi olarak atfedilen Doğu Seferi sonrası 18 Şubat 1405 günü ölümü akabinde hayatta olan oğullarından Mirza Şahrüh ve Mirza Miranşah'tan birini veliyah tayin etmeyip oğlu Mirza Cihangir'den torunu Pir Muhammed'i veliyahı göstermesi hasebiyle Timurlu Devleti tarihinde mirza isyanları olarak adlandırabileceğimiz bir tarih serüveni başlamış oldu. Bu serüveni fırsata çeviren Özbekler Timurluların kendi içindeki mücadelelerden faydalanarak Semerkant'ı ele geçirmişlerdir. Özbekler daha sonra Belh'i ele geçirerek Herat'ı da almaya teşebbüs etmişlerdir. Bu durum karşısında Timurlu hükümdarlarından Hüseyin Baykara Özbekler'e karşı direndiyse de hastalanarak vefat etmiştir. Hüseyin Baykara'nın ölümünün ardından iki oğlu Mirza Bediüzzaman ve Mirza Muzaffer Hüseyin ortak saltanat sürmüşlerdir. Özbeklerin Herat'ı ele geçirmesiyle de Timurlular inhidama uğramıştır. Bu çalışmada mirzaların tahtta hak iddia ederek gerçekleştirdikleri faaliyetler üzerinde durulacak ve Timurlu Devleti'nin yıkılışı dönemin ana kaynakları ve varsa yabancı kaynakların çevirisi yapılarak literatür taraması yöntemiyle ele alınacaktır.

* Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü,
aslihanaydin.1998.2020@gmail.com, 0009-0007-8694-9119

Anahtar Kelimeler: Mirza İsyanları, Şahruh, Uluğ Bey, Özbekler

In Timurids Mirza Rebellions

Abstract

Since the throne was considered the common property of the ruling family in the Timurid State, members of the dynasty could claim the throne. Because the influence of mirzas is very important among those who claim rights to the throne. If we talk about the meaning of the word Mirza, it was used instead of the term prince in the Timurid State. Apart from the prince, people from the lineage of the ruler were also addressed as mirza. Mirzas claimed the Timurid throne and had sermons read and coins minted in their names in the regions they ruled. As a matter of fact, after Timur's death on February 18, 1405, after the Eastern Expedition, which was attributed as his last campaign, he did not appoint one of his surviving sons Mirza Shah Ruh and Mirza Miranshah as the crown prince, but appointed his grandson Pir Muhammad from his son Mirza Cihangir as the crown prince. A historical adventure that we can call has begun. Turning this adventure into an opportunity, the Uzbeks captured Samarkand by taking advantage of the struggles within the Timurids. Uzbeks later captured Balkh and attempted to capture Herat. In the face of this situation, Hüseyin Baykara, one of the Timurid rulers, resisted against the Uzbeks, but he fell ill and died. After the death of Hüseyin Baykara, his two sons Mirza Bediüzzaman and Mirza Muzaffer Hüseyin ruled jointly. The Timurids were destroyed when the Uzbeks captured Herat. In this study, the activities carried out by the Mirzas while claiming the throne will be emphasized, and the collapse of the Timurid State will be discussed by the literature review method by translating the main sources of the period and foreign sources, if any.

Keywords: Mirza Rebellions, Şahruh, Uluğ Bey, Uzbeks

**ORTAÇAĞ ANTALYA'SININ EMİR'ÜS SEVAHİLİ:
MÜBARİZÜDDİN ERTOKUŞ**

*Hilal TAŞDEMİR**

Öz

Mübarizüddin Ertokuş, I. Gıyaseddin Keyhüsrev, I. İzzettin Keykavus ve Alaeddin Keykubat dönemlerinde Antalya ve çevresinde yaptığı fetihler ve bu bölgelerde uzun süren valiliği ile ünlenmiş bir devlet adamıdır. I. Keyhüsrev'in has kölelerinden olan Ertokuş, Rükneddin II. Süleymanşah'a karşı mevkiini koruyamayan I. Keyhüsrev'in İstanbul'a kaçmasında ona refakat etmiştir. Ancak daha sonra Ertokuş ve Sultan Keyhüsrev Anadolu'ya geri gelmişlerdir. 1205 yılında ikinci kez Keyhüsrev tahta çıkmıştır. 1207 yılında ise Antalya'yı fethetmiştir. Ertokuş Antalya ve çevresinin Selçuklu topraklarına katılmasında önemli rol oynadığı için subaşılığına tayin edilmiştir. Ancak I. Keyhüsrev'in vefatından sonra halk ayaklanarak Kıbrıs'taki Franklardan da yardım alarak şehirdeki Selçuklu hakimiyetine bir süre son vermişlerdir. Bu sırada İzzeddin Keykavus, Alâeddin Keykubad'ı Ankara muhasarasında esir almış ve ardından Antalya'yı tekrar fethederek Ertokuş'u subaşılığa getirmiştir. Türkiye Selçuklu Devleti'nde sahil bölgelerinin yönetiminde ve donanmadan sorumlu olan komutana "Emir'üs Sevahil" denilmektedir. Mübarizüddin Ertokuş'ta, ilk olarak I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından "Emir'üs Sevahil" unvanını alan ilk subaşı olarak uzun bir süre Türkiye Selçuklu Devleti'nin Antalya'sında çok önemli bir rol oynamıştır. Alaeddin Keykubat döneminde de "Emir'üs Sevahil" olarak görevini ifa eden Ertokuş, denizden Taşeli bölgesini kuşatarak 40'a yakın kalenin Selçukluların eline geçmesini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Selçuklu, Antalya, Mübarizüddin Ertokuş, Emir'üs Sevahil.

* Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, hilal.tasdemir85@erzurum.edu.tr , 0009-0002-5696-6886

Emir'üs Sevahil of Medieval Antalya: Mübarizüddin Ertokuş

Abstract

Mubarizüddin Ertokuş was a prominent statesman known for his conquests in Antalya and its surrounding areas and his prolonged governorship there during the reigns of I. Gıyaseddin Keyhüsrev, I. İzzeddin Keykavus, and Alaaddin Keykubad. Ertokuş, originally a slave of I. Keyhüsrev, accompanied him to İstanbul when the latter failed to maintain his position against Rükneddin II. Süleymanşah. However, later both Ertokuş and Sultan Keyhüsrev returned to Anatolia. Keyhüsrev ascended the throne for the second time in 1205. In 1207, he conquered Antalya. Ertokuş played a significant role in the incorporation of Antalya and its environs into the Selçuk territories, thus he was appointed as the governor of the region. However, after the death of I. Keyhüsrev, the people rebelled and with the help of the Franks from Cyprus, temporarily ended Seljuk rule in the city. During this time, İzzeddin Keykavus captured Alaaddin Keykubad in the siege of Ankara and subsequently recaptured Antalya, appointing Ertokuş as governor again. The commander responsible for the administration of coastal regions and the navy in the Seljuk State was called "Emir'üs Sevahil". Mubarizüddin Ertokuş was the first subashi to be granted the title "Emir'üs Sevahil" by I. Gıyaseddin Keyhüsrev, and played a crucial role in the administration of Antalya in the Seljuk State for a long time. During the reign of Alaaddin Keykubad, Ertokuş continued to serve as "Emir'üs Sevahil" and by besieging the Taşeli region from the sea, he ensured the capture of nearly 40 fortresses by the Seljuks.

Keywords: Seljuk, Antalya, Mubarizüddin Ertokuş, Emir'üs Sevahil.

TÜRKİYE'DE EDEBİYAT HALKASI ÇALIşMALARININ LİSANSÜSTÜ ARAşTIRMALARDAKİ EĞİLİMLERİ*

Mevra AKBAŞ DEMİR**
Çağrı ÖZTÜRK DEMİRBAŞ***

Öz

Bu çalışma, Türkiye’de edebiyat halkası ile ilgili yapılan lisansüstü araştırmaların genel eğilimlerinin incelenmesine yönelik nitel yönteme dayalı bir betimsel içerik analizi çalışmasıdır. Araştırma, edebiyat halkası konulu lisansüstü tezleri bir araya getirip inceleyerek alan yazında bu konuda araştırma yapan ve yapacak olanlara rehber olacağı düşünöldüğünden önemli görölmektedir. Bu doğrultuda YÖK Ulusal Tez Merkezinin veri tabanı taranarak konuyla ilgili geçmişten günümüze (02.05.2023) kadarki yüksek lisans ve doktora tezlerine ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler dosyalanarak kayıt altına alınmış ve araştırmanın amacı doğrultusunda bir form oluşturulmuştur. Edebiyat Halkası ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimlerini belirlemek amacıyla formdaki ölçütlere göre veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın verileri sonucunda Türkiye’de edebiyat halkası konulu 17’si yüksek lisans 3’ü doktora olmak üzere sadece 20 lisansüstü tez çalışmasının olduğu, yöntem isminde bir birlik olmadığı, düzenli olmasa da son yıllarda edebiyat halkası konulu çalışmalarda bir artış olduğu, üniversitelere göre çeşitlilik gösterdiği, verilerin en çok ölçek ve görüşme yoluyla elde edildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca edebiyat halkası konulu lisansüstü tezlerin Türkçe, sınıf ve yabancı dil eğitimi bilim alanlarında yoğunlaştığı ve örneklem olarak öğrencilerle çalışma yapıldığı ve ilköğretim düzeyindeki öğrencilerle ağırlıklı olarak

* Bu çalışma 2023 yılında Kırşehir Ahi Evran üniversitesi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Türkiye’de Edebiyat Halkası Çalışmalarının Lisansüstü Araştırmalardaki Eğilimleri” başlıklı Seminer tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, makbas@ahievran.edu.tr, 0000-0003-3544-8617

*** Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Faköltesi, cozturk@ahievran.edu.tr, 0000-0001-8719-4167

çalışıldığı görülmektedir. Çalışmalarda en çok amaçlananın edebiyat halkası yönteminin beceriye etkisini belirlemek olduğu; özellikle de yöntemin okuma, okuduğunu anlama becerilerine etkisi üzerinde durulduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat halkası, okuma, içerik analizi, lisansüstü tezler, eğilim.

Trends Of Literary Circle Studies In Postgraduate Research In Turkey

Abstract

Abstract This study is a descriptive content analysis study based on qualitative methods. It aims to examine the general trends of postgraduate research on the literature circle in Turkey. This study is important because it serves as a guide for current and future researchers in the literature field. It brings together and examines postgraduate theses on literary circles, providing valuable insights for further research. The database of the National Thesis Centre of YÖK was scanned, and as a result, master's and doctoral theses related to this subject were collected from the past up until May 2, 2023. The theses were recorded by filing, and a form was created to align with the research purpose. The data was analyzed using the criteria specified in the form to identify trends in postgraduate theses pertaining to the literature circle. As a result of the research data, it has been concluded that there are only 20 postgraduate theses in Turkey, consisting of 17 master's theses and 3 doctoral theses. There is no uniformity in the naming of the methodology used. In recent years, there has been an increase in studies on the literature circle, although they are not conducted regularly and vary among universities. The data for these studies are mostly obtained through the use of scales and interviews. In addition, it is observed that most postgraduate theses on literature circles focus on Turkish education, classroom education, and foreign language education. These studies typically use students as a sample, with a particular emphasis on elementary school students. It was observed that the main objective of the studies was to

investigate the impact of the literature circle method on skills, particularly the effect of the method on reading and reading comprehension skills was highlighted.

Keywords: Literature circle, reading, content analysis, postgraduate theses, tendency.

**TÜRKÇE DERSİNDE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE
KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ METİNLE ANLATIM BİÇİMLERİNİN
ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ ***

*Havva YILDIZ***

Öz

Yeni ve bireyi merkeze alan öğrenme-öğretme yaklaşımları yakından takip edilmeli ve Türkçe öğretimine uyarlanmalıdır. Bu sayede bireysel farklılıkları önemseyen, daha etkili ve kalıcı bir Türkçe öğretimi gerçekleştirileceği düşünülmektedir. Bu yeni yaklaşımlardan bir tanesi de kişiselleştirilmiş öğretimdir. Kişiselleştirilmiş öğretim öğrencilerin bireysel özelliklerini, ilgilerini, gereksinimlerini dikkate alan ve bu bağlamda öğrenme ortamının düzenlendiği bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişiselleştirilmiş öğretim; öğrencilerin kendilerini dersin içinde ve dersin bir parçası olarak hissetmeleri için geliştirilmiştir. Kişiselleştirilmiş ders içeriklerinde öğrenci kendine ait bilgilerle karşılaşmaktadır. Bu durum ise öğrencinin kendini değerli hissetmesini sağlayarak derse ilgisini ve motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir. Bu araştırma ile Türkçe dersinde ortaokul öğrencilerine kişiselleştirilmiş metinler aracılığıyla anlatım biçimlerinin öğretimini içeren bir ders izlencesi örneği sunmak amaçlanmaktadır. Alanyazında kişiselleştirilmiş öğretimin öğrencilerin matematik derslerindeki başarılarına olumlu etkide bulunduğuna ilişkin pek çok çalışma bulunmaktadır. Ancak Türkçe dersinde kişiselleştirilmiş öğretimin kullanımını içeren uygulamalı araştırmalar yeterli sayıda yoktur. Bu çalışmada da kişiselleştirilmiş öğretim ile Türkçe dersinde ortaokul öğrencilerine yönelik bir uygulama örneği sunularak alana katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda anlatım biçimlerinin öğretimine yönelik kişiselleştirilmiş öğretim izlencesi

* Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde "Türkçe Dersinde Ortaokul Öğrencilerine Anlatım Biçimlerinin Öğretimi" başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** havvaulger68@gmail.com/0000-0002-4352-8804

hazırlanırken alanyazın taraması yapılmış, uygulamanın içeriği ile ilgili alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Ayrıca izlencenin uygulanabilirliğini sınamak amacıyla Kırşehir ilinde bir ortaokulda öğrencilere, hazırlanan izlence uygulanmış ve izlenceye son hali verilmiştir. Kişiselleştirilmış öğretime uygun olarak hazırlanan izlence örneği ile öğrencilerin anlatım biçimlerini anlamasına, derse olan ilgilerinin artmasına ve öğrencilerin kendini dersin merkezinde hissetmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Türkçe dersinde kişiselleştirilmış öğretimle kişiselleştirilmış metinler kullanmanın öğrencilerin akademik başarılarında ve derse olan ilgilerinde artış sağlayacağı düşünölmektedir. Türkçe dersi için çok önemli bir yere sahip olan metinlerin kişiselleştirme yönteminden yararlanılarak öğrencinin kendi bilgileriyle düzenlenerek öğrenciye sunulması, öğrenci merkezli eğitim sistemimiz için çok önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda araştırma, Türkçe derslerinde kişiselleştirilmış öğretime ve bu konuyla ilgili daha fazla araştırma yapılmasına katkı sunması bakımından önemli bir yere sahiptir.

Anahtar kelimeler: Anlatım Biçimi, Kişiselleştirilmış Metin, Kişiselleştirilmış Öğretim, Türkçe

An Application Example On Teaching Performs Of Expression With Personalized Text To Middle School Students In Turkish Course

Abstract

New and individual-centered learning-teaching approaches should be closely followed and adapted to Turkish teaching. In this way, it is thought that a more effective and permanent Turkish teaching will be achieved, taking into account individual differences. One of these new approaches is personalized teaching. Personalized education is a method that takes into account the individual characteristics, interests and needs of students and organizes the learning environment in this context. Personalized instruction; It was developed to make students feel like they are in the course and a part of it. In personalized course content, the student encounters his or

her own information. This situation positively affects the student's interest and motivation in the course by making him feel valuable. This research aims to present an example of a course syllabus that includes teaching forms of expression through personalized texts to secondary school students in Turkish lessons. There are many studies in the literature showing that personalized instruction has a positive effect on students' success in mathematics courses. However, there are not enough applied studies involving the use of personalized teaching in Turkish lessons. This study aims to contribute to the field by presenting an application example for secondary school students in Turkish lessons with personalized teaching. While preparing a personalized teaching syllabus for teaching expression styles in line with the stated purpose, a literature review was conducted and the opinions of field experts were taken regarding the content of the application. Additionally, in order to test the applicability of the syllabus, the prepared syllabus was applied to students in a secondary school in Kırşehir and the syllabus was given its final form. It is expected that the syllabus sample prepared in accordance with personalized teaching will contribute to students' understanding of the narrative styles, increasing their interest in the course and making students feel at the center of the course. It is thought that using personalized teaching and personalized texts in Turkish lessons will increase students' academic success and interest in the course. The texts, which have a very important place for Turkish lessons, are edited with the student's own information by using the personalization method and presented to the student, which has a very important place for our student-centered education system. In this context, the research has an important place in terms of contributing to personalized teaching in Turkish lessons and further research on this subject.

Keywords: narrative style, personalized text, personalized teaching, Turkish

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANAN 8.SINIF
ÇALIŞMA FASİKÜLLERİNDEKİ TÜRKÇE SORULARININ
YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ**

*Aslı YAPAR**

Öz

Bu çalışmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Liselere Giriş Sınavına hazırlanan 8.sınıf öğrencileri için yayımlanan Türkçe dersi Çalışma Fasiküllerinde yer alan soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımını analiz etmektir. Yenilenmiş Bloom Taksonomisi ölçmede soruların bilişsel alanlara göre sınıflandırılmasında en çok kullanılan sınıflandırma araçlarından biridir. Yenilenmiş Bloom Taksonomisi bilgi, kavrama, uygulama, çözümlleme, değerlendirme, yaratma gibi bilişsel süreç basamaklarını içermektedir. Ülkemiz 2023 Eğitim Vizyonunda akıl yürütme, eleştirel düşünme, yorumlama, tahmin etme ve benzeri becerilerin öne çıkarılacağını ve ezberci bilgiden uzaklaşılacağını belirtmiştir. Nitekim 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibariyle uygulanmaya başlanan Liselere Giriş Sınavı sorularında da belirlenen amaçlar doğrultusunda düzenlenmeler yapıldığı görülmektedir. Yapılan düzenlemeler kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı öğrencilerin faydalanması için 2020 Eylül ayında Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü sayfasında Türkçe dersi için 8.Sınıf Çalışma Fasikülleri yayımlamıştır. Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan çalışma, betimsel araştırma olup tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 8.sınıf öğrencileri için il ölçme değerlendirme merkezlerince hazırlanan ve Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Türkçe dersi 8.Sınıf Çalışma Fasiküllerinin 8 temasındaki 1942 soru ele alınmış olup çalışmada örneklem alma yoluna

* Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı,

gidilmemiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmış ve verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. İncelemesi yapılan sorular yenilenmiş Bloom Taksonomisinde yer alan alt boyutlara göre sınıflandırılmış ve bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 8.sınıf Türkçe dersi Çalışma Fasiküllerindeki soruların bilişsel süreç boyutunda %5,97 hatırlama, %53,86 anlama, %0,88 uygulama %38 çözümlleme, %0,61 değerlendirme, %0,56 yaratma düzeyinde olduğu ve soruların homojen dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Soruların bilgi boyutu incelemesinde ise %14,68 olgusal bilgi, %83 kavramsal bilgi, %1,91 işlemsel bilgi, %0,05 üst bilişsel bilgi boyutunun olduğu ve soruların dağılımında kavramsal bilgi boyutuna daha çok yer verilirken üst düzey düşünme becerisi gerektiren alanlardaki soruların niceliğinin az olduğu gözlenmiştir. Çalışma sonucunda Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 8.sınıf Türkçe dersi çalışma fasiküllerindeki soruların bilişsel süreç boyutunda homojen bir dağılım göstermediği daha çok alt bilişsel basamaklara yığıldığı, bilgi boyutunda ise kavramsal bilgi basamağının ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, Türkçe Dersi, Bilişsel Süreç, Analiz

**Examination of Turkish Questions in the 8th Grade Study
Fascicles Prepared by the Ministry of National Education
According to the Revised Bloom Taxonomy**

Abstract

The purpose of this study is to analyze the distribution of the questions in the Turkish course Study Fascicles published by the General Directorate of Measurement, Evaluation and Examination Services of the Ministry of National Education for 8th grade students preparing for the High School Entrance Exam, according to the Revised Bloom Taxonomy. The revised Bloom Taxonomy includes cognitive process steps such as

knowledge, comprehension, application, analysis, evaluation and creation. He stated that in the education goals in our country, in the 2023 education vision, reasoning, critical thinking, interpretation, prediction and similar skills will be highlighted and rote knowledge will be moved away. As a matter of fact, it is seen that the questions of the High School Entrance Exam, which started to be implemented as of the 2017-2018 academic year, have been adjusted in line with the determined purposes. Within the scope of the regulations, the Ministry of National Education published 8th Grade Study Fascicles for the Turkish course on the page of the General Directorate of Measurement, Evaluation and Examination Services in September 2020 for the benefit of students. The study, designed according to the qualitative research method, is a descriptive research and was carried out in the survey model. In this context, 1942 questions in the 8 themes of the Turkish course 8th Grade Study Fascicles, prepared by provincial measurement and evaluation centers for 8th grade students and published by the General Directorate of Measurement, Evaluation and Examination Services of the Ministry of National Education, were discussed and no sampling was used in the study. Research data was collected through document review and descriptive analysis was used to analyze the data. The questions examined were classified according to the sub-dimensions in the renewed Bloom Taxonomy and findings were obtained. Accordingly, in the cognitive process dimension of the questions in the 8th grade Turkish course Study Fascicles published by the General Directorate of Measurement, Evaluation and Examination Services of the Ministry of National Education; It was observed that the questions were at the level of 5.97% remembering, 53.86% understanding, 0.88% application, 38% analysis, 0,61% evaluation and 0,56% creation, and it was also determined that the questions were not distributed homogeneously. In examining the information dimension of the questions; It was observed that there was 14.68% factual knowledge, 83% conceptual knowledge, 1.91% procedural knowledge, 0.05% metacognitive knowledge, and while the conceptual

knowledge dimension was given more space in the distribution of questions, the quantity of questions in areas requiring high-level thinking skills was low. As a result of this study, it was observed that the questions in the 8th grade Turkish course study fascicles published by the General Directorate of Measurement, Evaluation and Examination Services of the Ministry of National Education did not show a homogeneous distribution in the cognitive process dimension and were mostly concentrated in the lower cognitive steps, and in the knowledge dimension, it was determined that the conceptual knowledge level was dominant.

Keywords: Revised Bloom Taxonomy, Turkish Course, Cognitive Process, Analysis

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA RESİM METİN İLİŞKİSİNİN ve GÖRSEL ÖGELERİN İNCELENMESİ

Beşir BİNİCİ*

Öz

Ders kitapları eğitim öğretim faaliyetlerinde yaygın kullanılan öğretim materyallerinin başında gelmektedir. Bu bakımdan hazırlanan ders kitapları her bakımdan hedef kitlesi olan öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Görme duyusu öğrenmede en etkili duyu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan çalışmalarda anlama becerilerinin gelişiminde görsellerin etkisinin %83 olduğunu, resimlendirilerek sunulan metinlerin resimlendirilmeyenlere oranla %98 daha etkili bir sonuç verdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle Türkçe eğitimi gibi metin odaklı bir ders için metinlerin resimlenmesi, görsellerle desteklenmesi ayrıca bir öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki resim metin ilişkisini ve görsellerini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada İşeri'nin (2019) 18 maddeden oluşan sunduğu ders kitaplarındaki resimleri değerlendirme ölçütleri temel alınmıştır. Araştırmanın veri setini 2023-2024 eğitim öğretim yılında kullanılmakta olan Koza (5. Sınıf), Anka Kuşu (6. Sınıf), Dörtel (7. Sınıf), MEB (8. Sınıf) yayınevlerine ait kitaplar oluşturmaktadır. Çalışma yukarıda bahsi geçen yayınevlerine ve sınıf düzeylerine ait ders kitaplarında bulunan temaların okuma metinleri oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. İşeri'nin (2019) değerlendirme ölçütlerine göre incelemesi yapılan kitaplarda alt maddelerin frekanslarına bakılmış ve metinlerdeki görsellerin birçoğunun öğrencilerde estetik duyarlılık ortaya çıkaracak, geliştirecek düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

* Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
binicibesir@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Türkçe ders kitabı, görsel, resim metin uyumu.

Investigation Of Picture-Text Relationship And Visual Elements In Turkish Course Books

Abstract

Textbooks are one of the most commonly used teaching materials in education and training activities. In this regard, the textbooks prepared should be designed in accordance with the development levels of the target audience, the students, in every respect. The sense of sight appears to be the most effective sense in learning. Studies show that the effect of visuals on the development of comprehension skills is 83%, and that texts presented with illustrations are 98% more effective than those without illustrations. Especially for a text-oriented course such as Turkish education, illustrating the texts and supporting them with visuals is of additional importance. The aim of this study is to examine the picture-text relationship and visuals in secondary school Turkish textbooks. Document review, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study was based on İşeri's (2019) criteria for evaluating the pictures in the textbooks, which consists of 18 items. The data set of the research consists of books belonging to Koza (5th Grade), Anka Kuşu (6th Grade), Dörtel (7th Grade), MEB (8th Grade) publishing houses, which are used in the 2023-2024 academic year. The study creates reading texts of the themes found in the textbooks of the above-mentioned publishing houses and grade levels. Descriptive analysis technique was used to analyze the research data. The frequencies of sub-items in the books reviewed according to İşeri's (2019) evaluation criteria were examined and it was determined that most of the visuals in the texts were not at a level that would reveal and develop aesthetic sensitivity in students.

Keywords: Turkish textbook, visual, picture-text harmony